

Informe general Catalunya 2023-2024

Global
Entrepreneurship
Monitor

Amb la col·laboració de:

Autors i equip de recerca:

Carlos Guallarte (director GEM Catalunya). Departament d'Empresa, UAB

Joan Lluís Capelleras. Departament d'Empresa, UAB

Marc Fíguls, Institut Metròpoli

Enric Genescà. Departament d'Empresa, UAB

Teresa Obis. Departament d'Empresa, UAB

Dipòsit legal: B 13511-2024

ISBN: 978-84-92940-63-9

Les dades utilitzades per a la confecció d'aquest informe són recollides pel Consorci Internacional GEM. La seva anàlisi i interpretació és responsabilitat exclusiva dels autors.

Coordinació editorial: Anna Oliva

Disseny i maquetació: Iglésies Associats

Edició:

Publicacions Institut Metròpoli

Bellaterra, juny 2024

Campus de Bellaterra Plaça del Coneixement,
edifici MRA, planta 2 08193 Bellaterra (Cerdanyola del Vallès).

Tel.: 93 586 88 80

E-mail: info@institutmetropoli.cat

Web: institutmetropoli.cat

X: @InstMetropoli

Índex

1. Presentació i resum executiu GEM Catalunya 2023-2024 5

- 1.1. El projecte GEM (Global Entrepreneurship Monitor): abast i metodologia 5
 - 1.1.1 Àmbit geogràfic 6
 - 1.1.2 Bases de dades i fonts d'informació 7
 - 1.1.3 Esquema conceptual del projecte GEM. Relació entre les principals variables 9
- 1.2. Resum executiu 13
 - 1.2.1 Principals resultats del projecte GEM Catalunya 2023-2024 13
 - 1.2.2 El context emprenedor 14
 - 1.2.3 Activitat i dinàmica emprenedora 17
 - 1.2.4 Motivació i perfil de les persones involucrades en el procés emprenedor a Catalunya 18
 - 1.2.5 Característiques de l'activitat emprenedora a Catalunya 19
- 1.3. Quadre de comandament integral 20

2. El context emprenedor 27

- 2.1. Valors, percepcions i aptituds emprenedores de la població catalana 28
 - 2.1.1 Percepció d'oportunitats i aptituds per a emprendre de la població catalana 32
 - 2.1.2 Benchmarking internacional i per comunitats autònomes sobre els valors, les percepcions i les aptituds per emprendre 40
- 2.2. Què opinen els experts sobre les condicions de l'entorn per emprendre? 47
 - 2.2.1 Valoració de les condicions de l'entorn per emprendre a Catalunya 48
 - 2.2.2 Benchmarking internacional sobre les condicions de l'entorn per emprendre a Catalunya 52
- 2.3. Quina és la intenció d'emprendre de la població catalana? 56

3. Activitat i dinàmica emprenedora 57

- 3.1. Indicadors del procés emprenedor 57
- 3.2. Dinàmica de l'activitat emprenedora 63
- 3.3. Benchmarking internacional i per comunitats autònomes de l'activitat emprenedora 68

4. Motivació i perfil de les persones involucrades en el procés emprenedor a Catalunya 72

- 4.1. Motivació per emprendre 72
- 4.2. Nivell de formació de l'emprenedor 76
- 4.3. Distribució per edat 80
- 4.4. Distribució per gènere 87
- 4.5. Distribució per nivell de renda 93

5. Característiques de l'activitat emprenedora a Catalunya 99

- 5.1. Sector d'activitat 99
- 5.2. Dimensió actual i esperada dins de cinc anys 102
- 5.3. Orientació innovadora de productes i serveis 107
- 5.4. Orientació innovadora de tecnologies i processos 109
- 5.5. Orientació internacional 114
- 5.6. Orientació social i mediambiental 117
- 5.7. Finançament de l'activitat emprenedora naixent 119
- 5.8. Benchmarking internacional i per comunitats autònomes de les característiques de l'activitat emprenedora 122

Bibliografia 128

Llista de taules, figures i gràfics 129

Relació dels equips integrants de la xarxa GEM Espanya 2023-2024 133

1. Presentació i resum executiu GEM Catalunya 2023-2024

1.1. El projecte GEM (Global Entrepreneurship Monitor): abast i metodologia

El 1999, fa 25 anys, gràcies a l'impuls i direcció dels professors Bill Bygrave del Babson College i Michael Hay de la Business School de Londres, cocreadors del Global Entrepreneurship Monitor, es va publicar el primer Informe Global del GEM, en el qual van participar deu països: Alemanya, el Canadà, Dinamarca, Finlàndia, França, Israel, Itàlia, el Japó, el Regne Unit i els Estats Units. A partir d'aquest primer informe, cada any sense interrupció s'han emès informes tant a nivell global com de cada país participant, en els quals s'analitzen les fases del procés emprenedor; les característiques, motivacions i ambicions dels emprenedors; les actituds de la societat cap a la funció empresarial i, finalment, la qualitat dels entorns als quals s'enfronten a cada país els nous emprenedors. L'últim informe publicat, el 25è de la sèrie, és el *Global Entrepreneurship Monitor 2023/2024 Global Report: 25 Years and Growing*, en el qual han participat 49 països que, en conjunt, representen el 57% de la població mundial i el 70% del PIB.

L'objectiu de l'Informe anual és analitzar el fenomen emprenedor, proporcionant dades de les àrees fonamentals que nodreixen la recerca relacionada amb la creació d'empreses. El Global Report 2023/24, els autors del qual són Stephen Hill (autor principal), Aileen Ionescu-Somers i Alicia Coduras, integra la informació provinent de 136.000 enquestes (APS) de 46 països i d'unes 2.000 entrevistes en profunditat a experts de 49 països. Bona prova de l'èxit d'aquest projecte és que al llarg d'aquests vint-i-cinc anys s'han realitzat més de tres milions d'enquestes, en les quals han participat 120 països dels cinc continents, més de 370 investigadors en creació d'empreses i més de 150 institucions acadèmiques i de recerca.

Tant en l'àmbit acadèmic com polític i social és cada vegada més freqüent considerar a l'empresari com a un dels motors bàsics de l'economia d'un país. La creació d'empreses és la saba del sistema d'economia de mercat i un dels principals motors de desenvolupament econòmic i social d'un país, tant per la seva influència sobre el creixement econòmic com sobre la generació de llocs de treball i, conseqüentment, clau per aconseguir una economia competitiva i sostenible. El procés d'assignació i reassignació de recursos, així com la vitalitat del sistema econòmic, depèn, en bona part, que desapareguin del mercat les empreses ineficaces, d'una banda, i de la creació de noves empreses, per una altra. Una estructura econòmica equilibrada i sana pressuposa un intens procés d'entrada i sortida d'empreses del mercat, és a dir, un fort dinamisme empresarial. Aquestes són les raons que donen sentit i rellevància a un projecte de tanta envergadura com és el GEM, el qual es considera l'estudi de referència a nivell internacional en el camp de la creació d'empreses. Aquest informe ofereix una imatge del nivell d'activitat empresarial en cada economia i examina també les motivacions, intencions i actituds empresarials relacionades amb la creació de noves empreses, la naturalesa dels nous negocis i les seves perspectives de creixement i internacionalització.

1.1.1 Àmbit geogràfic

En l'última edició del GEM 2023-2024 han participat 49 països (taula 1.1.). En 46 d'ells s'ha realitzat tant l'Enquesta a la Població Adulta (APS) com la dirigida als experts (Enquesta Nacional a Experts; NES, la seva sigla en anglès). A l'Argentina, als Emirats Àrabs i al Japó únicament s'ha dut a terme l'enquesta a experts.

Per a l'elaboració d'aquest informe, els 49 països participants s'han classificat en tres grups segons el seu PIB per càpita: menys de 25.000 \$ (nivell C), de 25.000 \$ a 46.000 \$ (nivell B) i més de 46.000 \$ (nivell A). Les dades per a aquesta classificació s'han obtingut del World Bank Data i el criteri ha estat el PIB per càpita, PPA (dòlars internacionals actuals) de l'any 2022. Els límits establerts per a la classificació de països que figura en la taula 1.1 difereix lleugerament de la utilitzada en l'Informe Global, ja que en aquest últim l'import utilitzat per definir la cota mínima del nivell A ha passat dels 40.000 \$ de l'informe 2022-23 als 50.000 \$ utilitzats en l'informe 2023-24. Si s'apliqués aquest nou límit, en comptes dels 46.000 \$ abans indicats, Espanya quedaria fora del grup A, la qual cosa suposaria una discontinuïtat important respecte d'informes anteriors a l'hora d'efectuar comparacions internacionals.

Un dels principals punts forts del projecte GEM és el fet de permetre comparar l'activitat emprenedora de diferents països. Espanya es va incorporar a aquest projecte l'any 2000 i Catalunya, el 2003. El present exercici 2023-2024 ha comptat amb la participació de totes les comunitats autònomes d'Espanya. L'Associació RED GEM Espanya, amb més de 180 investigadors, 1 equip nacional, 19 equips regionals, 7 equips provincials, més de 30 Universitats, més de 100 patrocinadors, més de 30.000 entrevistes anuals a la població adulta i a uns 900 experts és un potentíssim recurs que destaca per la seva capacitat d'estudi, diagnòstic i recerca sobre l'activitat emprenedora, els factors que la condicionen, la seva intensitat i les seves característiques.

Taula 1.1. Països participants en el GEM 2023-2024 agrupats per nivell d'ingressos

Nivell A Països d'ingressos alts	Nivell B Països d'ingressos mitjans	Nivell C Països d'ingressos baixos
Alemanya	Argentina*	Brasil
Aràbia Saudita	Xile	Xina
Canadà	Croàcia	Colòmbia
Catar	Eslovàquia	Equador
Xipre	Estònia	Guatemala
Emirats Àrabs*	Grècia	Índia
Eslovènia	Hongria	Iran
Espanya	Japó*	Jordània
Estats Units	Letònia	Mèxic
França	Oman	Marroc
Holanda	Panamà	Sud-àfrica
Israel	Polònia	Tailàndia
Itàlia	Puerto Rico	Ucraïna
Lituània	Romania	Veneçuela
Luxemburg	Uruguai	
Noruega		
Regne Unit		
Rep. Corea		
Suècia		
Suïssa		

* Participen només en NES, i no en APS.

Font: Elaboració pròpia

En una bona part de les taules i gràfics que integren l'informe GEM Catalunya 2023-2024 es comparen les dades relatives a Catalunya amb la mitjana d'Espanya, la dels països de la Unió Europea d'alts ingressos (nivell A) i la mitjana de tots els països d'alts ingressos (nivell A). A la taula 1.1 figuren els 20 països d'alts ingressos que han participat en el GEM 2023-2024. No obstant això, en el càlcul de les mitjanes relatives a l'Enquesta a la Població Adulta (APS), no figuren els Emirats Àrabs perquè, tal com s'ha dit, no l'ha emplenat, ni tampoc Xipre i Luxemburg, per la seva baixa població respecte als altres països que conformen les respectives mitjanes.

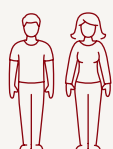
1.1.1 Bases de dades i fonts d'informació

Els països i comunitats autònomes d'Espanya que participen en el projecte GEM operen sota un mateix model teòric, una metodologia comuna i una homogeneïtzació en els procediments d'obtenció i tractament de les dades. Això és el que fa possible la comparació de les dades relatives a les característiques del procés emprenedor de diferents àmbits geogràfics. Els informes que integren el projecte GEM es nodreixen de tres fonts d'informació que es detallen a la figura 1.1. Les dues primeres es basen en eines originals i pròpies del projecte i són sotmeses a rigorosos controls de qualitat per assegurar que les respostes obtingudes relatives a tots els països participants siguin

comparables. La tercera són dades secundàries, especialment de tipus econòmic i social, rellevants per analitzar i valorar l'activitat emprenedora.

L'enquesta a la població adulta catalana d'entre 18 i 64 anys es va dur a terme d'acord amb les característiques que es detallen a la fitxa tècnica de la taula 1.2. A Catalunya s'han realitzat 2.700 enquestes i, a nivell estatal, un total de 30.201.

Figura 1.1. Les fonts d'informació que nodreixen l'observatori GEM

1

ENQUESTA A LA POBLACIÓ DE 18-64 ANYS

(APS: Adult Population Survey)

- Serveix per obtenir els principals indicadors de l'activitat emprenedora i caracteritzar-la.
- Es realitza entre els mesos de maig i setembre de 2023 en totes les nacions, regions o ciutats participants.
- A Catalunya s'han entrevistat 2.700 persones. Les fitxes d'aquestes entrevistes es detallen a la taula 1.2.

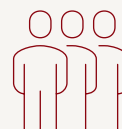

2

ENQUESTA ALS EXPERTS SOBRE L'ENTORN PER EMPRENDRE

(NES: National Expert Survey)

- Serveix per valorar l'estat de les principals variables que influeixen en el procés emprenedor i que poden condicionar la seva magnitud i característiques.
- Cada país, regió o ciutat, selecciona una mostra representativa de 36 experts en 9 àmbits: finançament, polítiques governamentals, programes públics, educació, transferència de R+D, infraestructura comercial i física, obertura del mercat intern i normes socials i culturals. Aquests experts són entrevistats mitjançant un ampli qüestionari dissenyat per GEM.
- L'enquesta es realitza entre els mesos d'abril i juny de 2023 i a Catalunya s'han entrevistat 37 persones expertes.

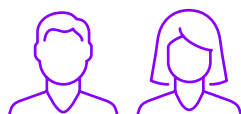
3

FONTS SECUNDÀRIES

- Anualment, GEM recopila informació de les fonts més prestigioses (FMI, OCDE; Eurostat, ONU, INE, WYB, etc.) sobre els temes següents: desenvolupament econòmic, demografia, mercat laboral, innovació, competitivitat, educació i les variables que considera rellevants en relació amb l'anàlisi de l'activitat emprenedora.
- La recopilació es fa des de novembre de 2023 fins a febrer de 2024, tractant de proporcionar als equips les dades més actualitzades, juntament amb les sèries temporals necessàries.

Taula 1.2. Fitxa tècnica de l'enquesta a la població adulta catalana

Univers:	Població resident a Catalunya de 18 a 64 anys
Població objectiu:	4.916.565 individus (Font: INE)
Mostra:	2.700 individus
Marge de confiança:	95,0%
Error mostral:	±1,89% per al conjunt de la mostra ¹
Variància:	Màxima indeterminació (p=q=50%)
Període realització d'enquestes:	Maig-juliol de 2023
Treball de camp, gravació i creació de bases de dades:	Institut Opinometre

Distribució de la mostra:**Gènere**

Home: 1.356
Dona: 1.344

Edat

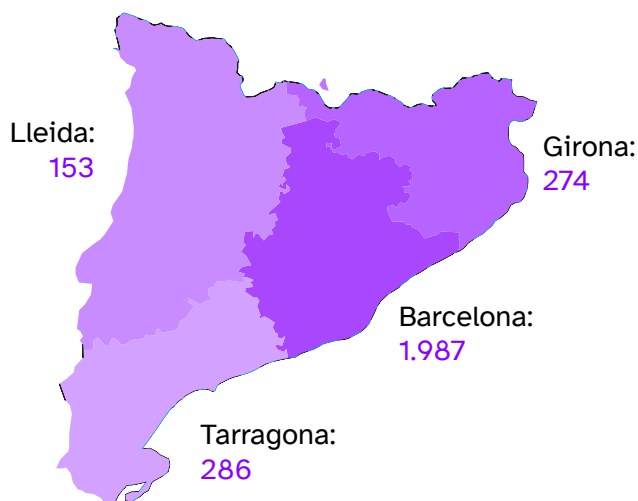
18-24: 314
25-34: 509
35-44: 657
45-54: 686
55-64: 534

Àmbit

Urbà: 2.436

Rural²: 264

Província

1 Suposant un nivell d'indeterminació màxim, p=q=50%, l'error mostral al 95% de confiança és de 1,89% per a Catalunya, 2,20% per a Barcelona, 5,92% per a Girona, 7,92% per a Lleida i 5,79% per a Tarragona.

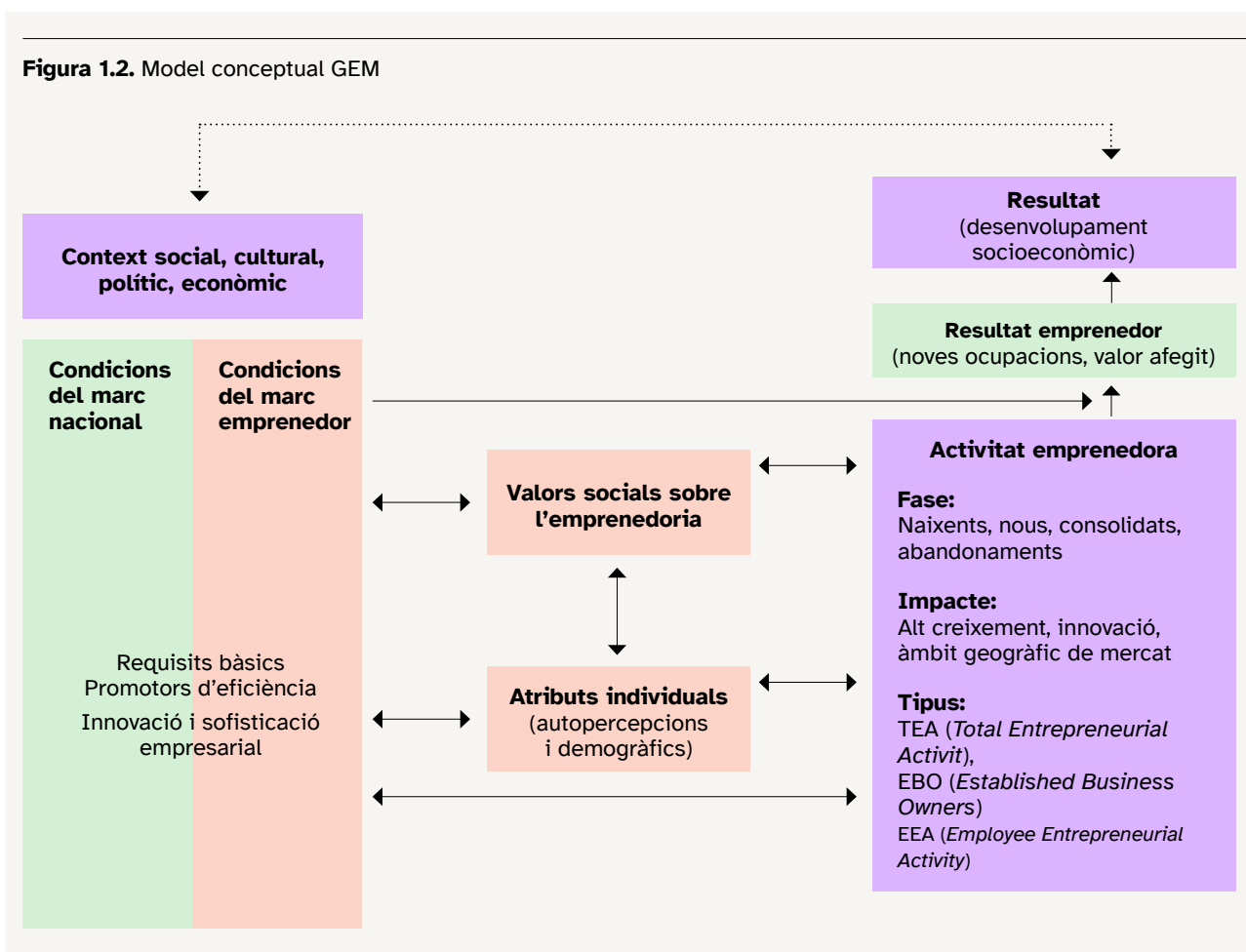
2 GEM considera rural a la població dels municipis de menys de 5.000 habitants.

1.1.1 Esquema conceptual del projecte GEM. Relació entre les principals variables

La intensitat i les característiques de l'emprenedoria entesa com la creació de noves empreses és, segons el projecte GEM, conseqüència de la interacció entre, d'una banda, la percepció que l'emprenedor té sobre les oportunitats que li ofereix l'entorn i sobre les pròpies capacitats, habilitats i motivacions per a emprendre; i, per una altra, les condicions de l'entorn en què l'emprenedor es desenvolupa. El resultat d'aquesta activitat empresarial serà, al seu torn, un important condicionant del grau de desenvolupament socioeconòmic del país. En suma, tal com es pot veure a la figura 1.2, l'activitat empenedora, la seva intensitat i les seves característiques, no és un acte aïllat d'un individu independent del context social, sinó que està íntimament lligada a aquest context. El context social, cultural, polític i econòmic del país ocupa un lloc central en aquest esquema conceptual i d'interrelacions.

La informació relativa a cada país per a cadascun d'aquests elements prové de les dues fonts d'informació que s'han descrit en l'apartat anterior: fonts secundàries i enquesta als experts (NES). Per estudiar el context de l'emprenedoria, aquesta enquesta se centra en els aspectes següents: finançament per a empenedors: suficiència i facilitat d'accés; polítiques públiques de suport a l'emprenedoria; polítiques públiques: burocràcia i impostos; programes públics de suport a l'emprenedoria; educació i formació empenedora en l'etapa escolar; educació i formació empenedora en l'etapa post escolar; transferència de R+D; existència i accés a infraestructures comercials i professionals; dinàmica del mercat i facilitat d'accés; barreres d'accés al mercat intern; existència i accés a infraestructures físiques i de serveis; normes culturals i socials. En l'enquesta als experts (NES) es van afegir el 2022 algunes qüestions relatives a la recuperació de la pandèmia i també algunes relatives a les accions en suport dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de l'Agenda 2030.

Figura 1.2. Model conceptual GEM

Font: Stephen Hill (autor principal) et al. (2024): *Global Entrepreneurship Monitor 2023/2024. Global Report: 25 Years and Growing*. Londres: GEM.

L'Índex de Context d'Emprenedoria Nacional (NECI) es va publicar per primera vegada el 2019. Es calcula fent una mitjana de les valoracions donades pels experts als 13 ítems indicats en el paràgraf anterior. En l'Informe Global 2019-2020, es van introduir alguns refinaments metodològics en el càlcul d'aquest índex, consistents a aplicar l'anàlisi de components principals a les valoracions dels experts nacionals a les condicions de l'entorn de cada país. El resultat és l'obtenció d'un únic indicador NECI per país que mesura el nivell del seu context d'emprenedoria. En aquest últim informe, aquest índex unitari per país va del 7,7 dels Emirats Àrabs al 2,8 de l'Iran, mentre que el d'Espanya se situa al 3,8 i el de Catalunya al 5,2.

A la figura 1.2. pot veure's que el context social, cultural, polític i econòmic d'un país influeix en la valoració i percepció que la societat té de la funció empresarial, i en la valoració i percepció que els emprenedors potencials tenen sobre l'existència d'oportunitats per a emprendre i sobre la pròpia vàlua (capacitat i motivació) per posar en marxa una nova empresa. El context socioeconòmic i cultural del país en relació amb l'emprenedoria és, per tant, un factor clau per explicar, d'una part, la intensitat de la propensió a iniciar noves activitats empresarials i per explicar també, d'una altra, els resultats i la qualitat de l'empresa creada. Pot observar-se també que es produeix un efecte de retroalimentació en relació amb cadascun d'aquests elements, és a dir, el context socioeconòmic i cultural influeix en la propensió a l'emprenedoria d'una societat i en els resultats que se'n deriven i, al seu torn, aquests elements influeixen en el propi context.

Les dades obtingudes per mitjà de l'enquesta a la població (APS) permeten quantificar, per a cada país, els indicadors següents sobre la valoració social de l'activitat emprenedora:

-
- a. La percepció que la societat té sobre l'estatus social i econòmic que tenen els emprenedors amb èxit.

 - b. El grau en què l'activitat empresarial és considerada per la societat una bona opció professional.

 - c. L'atenció i valoració que els mitjans de comunicació presten a l'activitat emprenedora.
-

La mateixa enquesta (APS) permet valorar la percepció de la població sobre l'existència d'oportunitats per a emprendre i la disposició d'aptituds i coneixements per fer-ho. Segons GEM, les variables bàsiques relatives a les percepcions que la societat en general i els mateixos emprenedors potencials en particular tenen sobre l'entorn i sobre si mateixos són les següents:

- a. El grau en què es perceben bones oportunitats per a emprendre.

- b. La percepció respecte d'un mateix sobre si disposa de les capacitats i habilitats necessàries per a ser empresari.

- c. La percepció sobre la facilitat o dificultat existent en un país per crear una empresa.

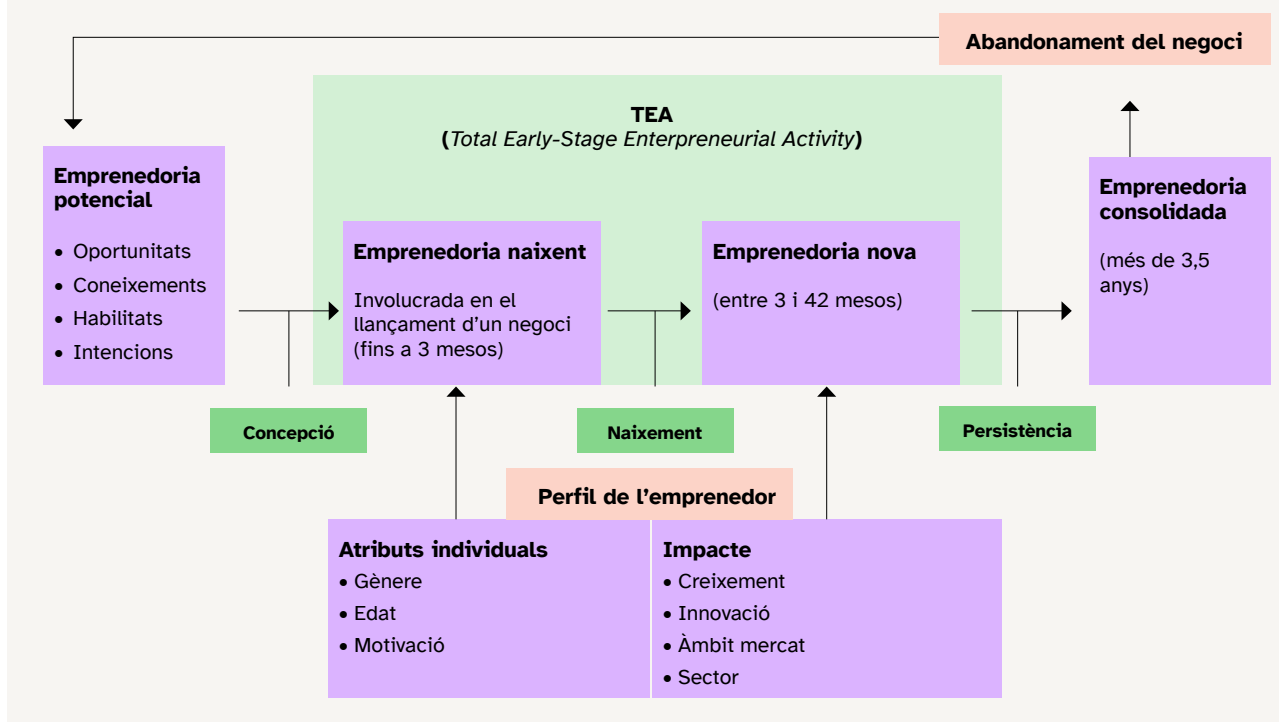
- d. La por al fracàs.

Finalment, es considera que un indicador i alhora un factor influent en la intensitat de la propensió a l'emprenedoria és el nombre de persones que en els últims dos anys han creat una empresa i el fet de conèixer-ne una personalment.

En resum, a la figura 1.2 pot veure's que la interacció de la valoració social sobre la funció empresarial, d'una banda, i la percepció d'oportunitats i de les pròpies capacitats per a emprendre, per una altra, condiciona la intensitat de l'activitat emprenedora i també, tal com s'explicita a la figura 1.3, les seves característiques i qualitat.

En suma, els valors socials, les percepcions individuals, la motivació i la formació, entre altres factors, condicionen i determinen, en primera instància, la intensitat amb la qual en una determinada societat es manifesta la intenció d'emprendre, és a dir, la intenció d'iniciar una nova activitat empresarial. El percentatge de població adulta que en un període determinat manifesta la intenció de crear una empresa en els pròxims tres anys servirà per mesurar el grau d'emprenedoria potencial d'aquesta societat. Una part d'aquests emprenedors potencials crearà la seva pròpia empresa i, per tant, serà un nou empresari.

Per part seva, en relació amb els nous empresaris, l'esquema de la figura 1.3 distingeix entre emprenedoria naixent (fins a tres mesos d'activitat efectiva), nova (de 3 mesos fins a 3,5 anys) i consolidada (més de 3,5 anys). Un dels indicadors bàsics del GEM és la TEA, que és igual al percentatge de la població adulta que en un determinat període manifesta ser empresari (propietari i directiu) d'una empresa en fase inicial, sigui naixent o nova. Aquest indicador de l'emprenedoria en fase inicial quantifica la intensitat emprenedora d'un determinat país. La comparació entre el valor de la TEA d'una societat (empresaris d'empreses naixents o noves) i el percentatge de la població que manifesta haver deixat de ser empresari (abandonament de l'activitat empresarial), bé sigui perquè aquesta s'ha cedit o bé perquè ha desaparegut, és un bon indicador de la seva dinàmica empresarial.

Figura 1.3. Fases del procés emprenedor i característiques de l'emprenedor en el projecte GEM

Font: Stephen Hill et al. (2024). *Global Entrepreneurship Monitor 2023/2024 Global Report: 25 Years and Growing*. London: GEM.

Finalment, el projecte GEM permet també valorar i quantificar la qualitat de l'emprenedoria a través de l'estudi, d'una banda, de la motivació per a emprendre, la formació de l'emprenedor i les seves característiques demogràfiques (edat i gènere) i, per una altra, de les característiques i aspiracions de l'empresa creada: sector d'activitat, dimensió, objectius de creixement, grau d'innovació, internacionalització i orientació social i mediambiental de la nova empresa. A través d'aquests aspectes es valora, en suma, la qualitat de l'emprenedoria (figura 1.3), de la qual depèn en bona part la capacitat de creixement de l'empresa i la seva probabilitat de supervivència.

En el desenvolupament d'aquest informe seguirem l'esquema conceptual presentat en aquest apartat (figures 1.2 i 1.3). És precisament la utilització d'una mateixa base teòrica i metodologia el que fa possible comparar els resultats de la nostra recerca amb la d'altres països i comunitats autònomes. El projecte GEM Catalunya s'ha dut a terme en el marc del Observatori de la Petita i Mitjana Empresa, una iniciativa conjunta entre el Departament d'Empresa de la Universitat Autònoma de Barcelona i l'Institut Metròpoli. La seva realització ha estat possible gràcies al patrocini de l'Àrea de Desenvolupament Econòmic, Turisme i Comerç de la Diputació de Barcelona i al Departament d'Empresa i Treball de la Generalitat de Catalunya. Aquest informe, GEM Catalunya 2023-2024, forma part d'una sèrie que es va iniciar el 2004 i brinda al lector l'oportunitat de conèixer en profunditat l'activitat emprenedora catalana.

1.1. Resum executiu

1.1.1 Principals resultats del projecte GEM Catalunya 2023-2024

- Catalunya compta amb un entorn emprenedor favorable en comparació amb altres territoris. El 2023, els experts milloren la seva valoració de les condicions de l'entorn per a emprendre a Catalunya. L'Índex de Context d'Emprenedoria Nacional (NECI) ha estat de 5,2, una xifra que supera tant la mitjana d'Europa (4,9) com la d'Espanya (3,8).
- El projecte GEM utilitza la Taxa d'Activitat Emprenedora (TEA) per mesurar la materialització de la intenció d'emprendre. A Catalunya, la TEA el 2023 ha estat del 7,6%, superant la mitjana espanyola (6,8%) i acostant-se a l'europea (8,8%). Això significa que 375.956 persones d'entre 18 i 64 anys estan involucrades en activitats emprenedores de 0 a 3,5 anys, amb un percentatge similar d'emprenedors naixents (50,4%) i nous (49,6%).
- La TEA de Catalunya ha recuperat pràcticament el nivell pre pandèmia. Durant els últims vint anys, la TEA de Catalunya i Barcelona sempre ha estat superior a la mitjana espanyola. La província de Barcelona destaca amb una TEA del 8,3%, amb un increment d'un punt percentual respecte a 2022.
- La TEA masculina és del 8,4% i la femenina, del 6,9%. La ràtio TEA femenina/TEA masculina és del 81%, cosa que significa que hi ha 81 dones emprenedores per cada 100 homes emprenedors en fase inicial. La TEA femenina de Catalunya és superior a la d'Espanya (6,1%) i la de Barcelona (7,3%), però similar a la d'Europa (7,4%).
- La propensió emprenedora dels joves (18-34 anys) ha augmentat notablement, des del 5,9% el 2022 fins al 8,2% el 2023. Respecte a Europa (12,2%), es va reduint la bretxa que es va obrir el 2020.
- Els emprenedors consolidats (iniciatives emprenedores de més de 3,5 anys) representen el 7,7% de la població adulta de Catalunya. Es tracta d'un valor superior al d'Espanya (6,7%) i Europa (7,4%).
- Catalunya ha registrat una xifra d'abandonaments del 3,2%, igual que l'espanyola (3,2%) i inferior a l'europea (3,6%). D'aquests, el 69% tanca definitivament i el 31% cedeix el negoci.
- Aquesta perspectiva general mostra un procés emprenedor relativament saludable en el qual cada vegada hi ha més persones amb intenció d'emprendre (13,3%, amb un increment de 3,4 punts respecte a l'any anterior) i més persones involucrades en iniciatives emprenedores en fase inicial (7,6%, 0,8 punts més que el 2022). Precisament, la millora dels valors d'emprenedors potencials (persones que tenen la intenció d'emprendre en els pròxims 3 anys) és molt positiva i esperançadora, especialment considerant que, encara que s'ha produït una notable millora del context d'emprenedoria nacional, persisteix una baixa valoració social de l'activitat emprenedora i una identificació limitada d'oportunitats en l'entorn susceptibles de ser explotades mitjançant la creació de noves empreses. Finalment, cal remarcar que persisteix la necessitat de potenciar la qualitat de les iniciatives emprenedores i la grandària de les empreses, claus per a la regeneració del teixit empresarial i la millora de la productivitat.

1.1.2 El context emprenedor

L'evolució de l'activitat emprenedora, mesurada a través de la TEA, està estretament lligada al nivell d'emprenedoria potencial que existeix en la societat. La intenció de crear una empresa es revela com a un factor crucial per identificar aquest nivell. Per consegüent, resulta rellevant entendre els factors determinants de la intensitat amb la qual es manifesta aquesta intenció d'emprendre.

En gran manera, aquesta intensitat està determinada per la valoració social de l'activitat emprenedora, la valoració personal d'oportunitats i d'aptituds per a emprendre i la valoració de les condicions de l'entorn.

Valors, percepcions i aptituds emprenedores de la població catalana

La intenció emprenedora depèn, en bona part, de la valoració de l'emprenedoria que existeix en la societat, així com de les percepcions individuals sobre les oportunitats de l'entorn i les habilitats personals per a emprendre.

El projecte GEM considera tres factors relatius a la valoració social de l'emprenedoria: si emprendre millora el reconeixement social i l'estatus econòmic, si és una opció professional atractiva, i si els mitjans de comunicació difonen notícies positives sobre l'emprenedoria.

L'èxit d'una nova empresa i la seva associació amb un alt nivell d'estatus social i econòmic per a l'emprenedor constitueixen un factor primordial a tenir en compte. El prestigi i reconeixement social lligats a la iniciativa emprenedora solen actuar com a motivadors rellevants en avaluar l'oportunitat i els costos d'embarcar-se en el camí empresarial. A Catalunya (54%) el valor ha estat similar al d'Espanya (53%), però 14 punts per sota al d'Europa (68%) i 23 punts inferior respecte als països d'alts ingressos a nivell mundial (77%). Aquesta valoració social inferior de la funció empresarial, a més d'estar influenciada per valors socioculturals (més accentuats des del Moviment 15-M), pot també atribuir-se a la motivació per necessitat (autoocupació) que impulsa la creació de moltes de les iniciatives emprenedores a Catalunya i Espanya d'aquests últims quinze anys.

Com a segon factor condicionant, considerem fins a quin punt la població declara que ser emprenedor és una bona opció professional. Un 46% dels catalans ho considera, un percentatge que supera en 2 punts a la mitjana espanyola (44%), però és inferior en 16 punts a la dels països de la UE d'alts ingressos (62%) i en 19 punts a la dels països d'alts ingressos a nivell mundial (65%).

El paper dels mitjans de comunicació és un altre factor crucial. A Catalunya, el 62% de les persones adultes consideren que es difonen notícies positives sobre emprenedors i noves empreses, una xifra notablement superior a la mitjana espanyola (46%). Aquesta dada també mostra un escurçament de distàncies respecte a la percepció europea (67%) i mundial (71%).

Quant a les percepcions i aptituds emprenedores, el projecte GEM considera els factors següents: si es perceben bones oportunitats en l'entorn, si es considera que es disposa de les aptituds per a emprendre, si es percep una possible por al fracàs, si existeix un coneixement previ d'altres emprenedors (models de referència) i la percepció sobre la facilitat d'iniciar un negoci.

La identificació d'oportunitats en l'entorn, com el primer factor en el procés emprenedor, sol marcar l'inici del camí per als qui desitgen emprendre. L'existència d'oportunitats proporciona una visió del context en el qual es desenvoluparà l'activitat empresarial, sigui favorable o desfavorable. A Catalunya, el 30% de la població

percep bones oportunitats per a emprendre en els següents sis mesos, poc més de la meitat que a Europa (51%) i als països d'alts ingressos (55%).

El fet que un 55% dels catalans consideri tenir les habilitats necessàries per a emprendre i desenvolupar un negoci representa una dada encoratjadora. Aquest valor és lleugerament superior a la mitjana espanyola (53%), europea (51%) i mundial (54%). S'ha comprovat que aquest indicador influeix en la decisió d'iniciar un projecte empresarial perquè contribueix a reduir la por d'emprendre i augmenta la perseverança per a dur a terme el nou projecte.

La visibilitat d'experiències emprenedores i la presència d'exemples reals i pròxims exerceixen un paper fonamental en el procés emprenedor. Aquests models de referència faciliten l'observació del comportament d'altres emprenedors, permeten l'aprenentatge a través de les seves experiències i brinden un punt de referència a aquells que s'embarquen en la creació d'una empresa. A més, el coneixement d'altres emprenedors contribueix a augmentar el capital relacional del potencial emprenedor i pot facilitar l'obtenció de recursos dins de les seves xarxes. Així mateix, la presència d'emprenedors en la xarxa social pot influir en el desig d'emprendre i en la credibilitat del nou projecte empresarial. A Catalunya, el 49% dels enquestats afirma tenir coneixement d'altres emprenedors, una xifra lleugerament superior a la mitjana espanyola (48%), però inferior a la de la Unió Europea d'alts ingressos (54%) i als països d'alts ingressos (55%).

El temor al fracàs tradicionalment s'ha considerat un factor individual que pot inhibir la intenció d'emprendre. En molts països, existeix una escassa separació entre el risc personal i el risc del negoci, cosa que significa que, si el negoci fracassa, l'emprenedor pot enfrontar-se a un estigma social. Aquest estigma sol ser més pronunciat en entorns on l'emprenedoria no forma part de la cultura social, la qual cosa porta a les persones a evitar situacions de risc i a ser més poc inclinades a emprendre. En relació amb la por al fracàs, un 48% de la població adulta catalana manifesta que aquest factor suposa un obstacle per a emprendre. Aquest valor és similar al d'Espanya (49%), la UE (45%) i els països d'alts ingressos (47%).

La percepció sobre la facilitat per iniciar un negoci també pot tenir un impacte significatiu en la decisió personal de convertir-se en emprenedor. Això es deu al fet que, en general, iniciar una empresa requereix un cert temps i una sèrie de recursos. A Catalunya, aquesta percepció se situa en un 27%, lleugerament per sota d'Espanya (30%), però molt allunyada de la UE (50%) i del total de països d'alts ingressos (55%).

Què opinen els experts sobre les condicions de l'entorn per a emprendre?

El marc conceptual GEM i la literatura sobre emprenedoria atorguen a l'entorn un paper rellevant tant en l'activitat emprenedora com en el seu impacte en el desenvolupament econòmic d'un territori. El projecte GEM, mitjançant una eina pròpia, l'enquesta a experts (NES, *National Expert Survey*), recull informació sobre l'estat dels factors que la literatura especialitzada identifica com més influents en el context emprenedor.

Segons els experts, entre les condicions avaluades sobre l'entorn per a emprendre, les quatre amb millors puntuacions a Catalunya són les següents: existència i accés a infraestructura física i de serveis, programes públics, existència i accés a infraestructura comercial i professional i educació i formació emprenedora en l'etapa postescolar. En canvi, les quatre que han rebut menys puntuació són: educació i formació emprenedora en l'etapa escolar, polítiques públiques relacionades amb burocràcia i impostos, polítiques públiques que prioritzin l'emprenedoria i el seu suport i transferència de R+D.

En termes comparatius, els valors de les condicions de l'entorn per a emprendre a Catalunya respecte a Espanya són superiors en tots els factors avaluats. En relació amb Europa, són superiors en tots els aspectes, excepte en l'existència i accés a infraestructura física i de serveis.

L'Índex de Context d'Emprenedoria Nacional (NECI), introduït per GEM el 2018, és una eina valuosa per a avaluar l'estat general de l'entorn emprenedor en cada territori. Aquest índex es calcula mitjançant una combinació dels indicadors prèviament esmentats, la qual cosa proporciona un valor únic que reflecteix el nivell mitjà del context emprenedor. En el cas de Catalunya, el NECI és de 5,2, una xifra que supera tant a la mitjana d'Europa (4,9) com a la d'Espanya (3,8). Aquest resultat indica que Catalunya compta amb un entorn emprenedor relativament favorable en comparació amb altres territoris d'Europa i Espanya.

La percepció del grau de prioritat assignat als Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de les Nacions Unides és un indicador clau per a avaluar el compromís i la consciència sobre la sostenibilitat i el desenvolupament sostenible en una regió determinada. En el cas de Catalunya, les valoracions han estat molt positives, amb una puntuació mitjana de 6,0. Aquesta xifra supera tant a la puntuació mitjana d'Espanya (5,1) com a la d'Europa (5,8). Aquest compromís amb els ODS pot ser determinant per al desenvolupament de polítiques i accions que promoguin un creixement econòmic inclusiu i sostenible a Catalunya.

Els experts consideren que Catalunya té oportunitats de millora significatives en el suport a l'emprenedoria femenina i la conciliació, amb una puntuació de 3,8 punts. Malgrat aquesta avaluació, és important destacar que aquesta valoració és superior a la d'Espanya (3,2) i se situa relativament pròxima a la d'Europa (4,5). D'altra banda, els experts valoren positivament l'accés a recursos per a les iniciatives emprenedores femenines a Catalunya, atorgant-li un aprovat (5,2). Aquest resultat és notablement superior tant al d'Espanya (3,6) com al d'Europa (4,8).

Quina és la intenció d'emprendre de la població catalana?

La intenció de crear una empresa és un indicador important per a avaluar el nivell d'emprenedoria potencial que existeix en una societat determinada.

Una vegada analitzats els factors que condicionen la intenció d'emprendre, el percentatge de persones que espera emprendre en els pròxims 3 anys a Catalunya se situa en el 13,3%, mentre que a Barcelona aconseguix el 13,8%.

Tots dos valors mostren un increment significatiu respecte a l'any anterior, amb un augment de 3,4 punts en tots dos casos. Aquesta millora reflecteix un avanç notable en el nombre d'emprenedors potencials, escurçant distàncies respecte als índexs d'Europa (14,8%) i els països d'alts ingressos (20,1%).

Catalunya està millorant notablement el nombre de futurs emprenedors. Aquests valors d'emprenedors potencials són molt positius i esperançadors, especialment considerant que, encara que s'ha produït una notable millora del context d'emprenedoria nacional (NECI), persisteix una baixa valoració social de l'activitat emprenedora i una identificació limitada d'oportunitats en l'entorn susceptibles de ser explotades mitjançant la creació de noves empreses.

1.1.3 Activitat i dinàmica emprendedora

En el projecte GEM, la materialització de la intenció d'emprendre es mesura a través de la Taxa d'Activitat Emprendedora (TEA), que representa el percentatge de persones de la població adulta (de 18 a 64 anys) que està posant en marxa una empresa durant l'últim any, però que no ha pagat salaris per més de tres mesos (*emprenedors naixents*) o que posseeix un negoci que ha pagat salaris per més de 3 mesos i no més de 42 mesos (*emprenedors nous*).

Catalunya sempre ha destacat pel seu esperit emprendedor, i el 2023 el seu TEA ha representat un 7,6%, 0,76 punts més que el 2022 (6,9%), situant-se per sobre de la taxa espanyola (6,8%) i acostant-se a l'europea (8,8%).

Aquesta TEA de 7,6% significa que 375.956 persones entre 18 i 64 anys estan involucrades en activitats emprendedores de 0 a 3,5 anys, de les quals 189.642 són emprenedors naixents i 186.314 emprenedors nous. És a dir, el 50,4% són naixents i el 49,6%, nous.

Hi ha 656.065 emprenedors potencials, que tenen la intenció d'emprendre en els pròxims 3 anys, i 378.956 empresaris consolidats, amb més de 3,5 anys. 158.826 persones han abandonat el negoci.

Barcelona torna a destacar amb una TEA del 8,3%, 0,96 punts més que la de 2022 (7,3%). En els últims anys ja es remarcava que la província de Barcelona havia aguantat bé la crisi de la COVID-19 (sent el 2020 la primera a Espanya tant en emprenedors naixents, nous i en fase inicial), i com en els anys següents (2021-23) s'havia mantingut en les primeres posicions, per sobre de Catalunya.

Si s'analitza l'evolució de la TEA en els últims vint anys, la de Catalunya i Barcelona s'ha mantingut sempre per sobre de la d'Espanya. L'augment de la TEA catalana (0,76 punts) el 2023 és fruit de l'increment tant dels emprenedors naixents (+0,56 punts) com dels nous (+0,21 punts), mentre que l'augment de la TEA de Barcelona es deu al fet que l'increment dels naixents (+1,07 punts) ha estat molt superior al lleuger descens dels nous (-0,11).

En la fase de consolidació del procés emprendedor, es redueix la població immersa (7,7%) respecte a l'any 2022 (8,2%) i l'abandonament (3,2%) en els últims 12 mesos augmenta considerablement respecte a l'any anterior (2,4%). Dels abandonaments, el 68,9% tanca definitivament i el 31,1% cedeix el negoci.

Darrere dels abandonaments empresarials existeixen diferents motius. Alguns s'atribueixen a l'abandonament voluntari per part de l'emprenedor: raons personals o familiars (18,8%), oportunitat de vendre el negoci (11,5%) i el fet d'haver trobat una altra feina (18,1%) o una oportunitat de negoci més atractiva (8,0%). Aquestes últimes poden ser considerades sortides exitoses. La incidència que el negoci no sigui rendible s'ha reduït a la meitat, del 38,0% el 2022 al 18,4% el 2023. D'altra banda, els problemes per obtenir finançament (14,9%) de nou exerceixen un paper relativament rellevant, després de diversos anys amb una incidència menor.

Encara que des d'un punt de vista social és desitjable que la taxa d'abandonament sigui la menor possible, des d'una perspectiva econòmica la resposta no és tan senzilla. Les taxes d'Europa (3,6%) o dels països GEM d'alts ingressos (4,7%), més altes que les de Catalunya (3,2%) i d'Espanya (3,2%), també poden ser una expressió de la regeneració del teixit empresarial. L'abandonament es pot deure al fet que l'emprenedor hagi trobat una oportunitat d'ocupació més atractiva o hagi venut l'empresa amb èxit i això li permeti, per exemple, llançar o reinvertir en una altra. Aquestes poden ser algunes de les explicacions per les quals a Catalunya i Espanya s'han incrementat els abandonaments respecte a 2022, en un context en el qual a Europa s'han reduït.

Aquesta perspectiva general mostra un procés emprenedor relativament saludable a Catalunya, en el qual cada vegada hi ha més persones amb intenció d'emprendre (13,3%, amb un increment de 3,42 punts respecte a l'any anterior) i més persones involucrades en iniciatives emprenedores en fase inicial (7,6%, 0,76 punts més que el 2022).

1.1.4 Motivació i perfil de les persones involucrades en el procés emprenedor a Catalunya

La qualitat de l'emprenedoria depèn fonamentalment del perfil motivacional de l'emprenedor i del seu nivell de formació.

En el cas de les empreses de recent creació (TEA), el 2023, igual que va succeir el 2022, predominen els motius proactius o *pull* davant dels reactius o *push*. Per contra, els motius reactius continuen predominant en el segment d'empreses consolidades.

Arran de la pandèmia, els motius reactius (es crea l'empresa per necessitat, perquè la feina escasseja) van créixer del 17% (2019) al 48% (2020), i així l'emprenedoria tornava a guanyar rellevància com a alternativa d'autoocupació. Des de llavors, aquesta motivació ha anat disminuint progressivament fins al 38% el 2023. Es tracta d'una xifra similar a la d'Espanya (37%), però bastant superior a la d'Europa (30%). Aquesta diferència en el perfil motivacional de les empreses catalanes incideix en la qualitat de l'emprenedoria, les expectatives de creixement i la capacitat de supervivència.

El capital humà de l'emprenedor i el nivell d'educació formal determinen, en bona part, la capacitat d'identificar oportunitats de negoci, el grau d'encert en prendre la decisió de crear una empresa pròpia, la seva orientació cap a la innovació i el creixement i la implementació de l'estratègia triada. Les investigacions assenyalen que, en contextos d'informació incompleta i d'incertesa, habituals a l'hora de crear una nova empresa, el nivell d'estudis té un valor important com a senyal d'habilitat productiva i d'encert en la presa de decisions.

És remarcable i esperançador l'alt percentatge de nous empresaris amb estudis superiors en els últims anys. El 60% dels emprenedors en fase inicial té estudis de grau (34%) o postgrau (26%). Les majors taxes d'emprenedoria es produeixen en els nivells educatius superiors. La TEA de la població amb estudis superiors (7,7% en grau i 10,8% en postgrau) és major a la dels quals tenen estudis primaris (5,4%) o secundaris (6,8%).

L'edat mitjana dels emprenedors potencials és de 37 anys (36 les dones i 38 els homes); dels emprenedors en fase inicial, de 39 (tant les dones com els homes); en fase consolidada, de 50 (50 les dones i 51 els homes) i els que abandonen, de 38 (37 les dones i 40 els homes).

La propensió emprenedora dels joves (18-34 anys) ha augmentat notablement, des del 5,9% el 2022 fins al 8,2% el 2023. Respecte a Europa (12,2%), s'ha reduït la bretxa que es va obrir el 2020.

La TEA masculina és del 8,4% i la femenina, del 6,9%. La ràtio TEA femenina/TEA masculina és del 81%, que significa que hi ha 81 dones emprenedores per cada 100 homes emprenedors en fase inicial. La TEA femenina de Catalunya és superior a la d'Espanya (6,1%), i la de Barcelona (7,3%) és similar a la d'Europa (7,4%).

En totes les etapes del procés de creació d'empreses el percentatge d'homes emprenedors és superior al de dones emprenedores. Mentre que en els emprenedors potencials les xifres són similars (52% homes i 48% dones), en la resta d'etapes les diferències van dels 10 als 16 punts (en el cas de les consolidades).

Les dones emprenedores potencials tendeixen a considerar, per sobre de les emprenedores actuals i de les no involucrades, que emprendre és una bona opció professional i que genera un bon estatus social i econòmic, perceben oportunitats i consideren que en els mitjans de comunicació apareixen casos d'èxit empresarial. D'altra banda, els resultats també indiquen que les dones involucrades en el procés emprenedor són més propenses a considerar que posseeixen coneixements i habilitats per a emprendre, perceben bones oportunitats i coneixen a altres emprenedors, en comparació amb aquelles que no estan involucrades.

1.1.5 Característiques de l'activitat emprenedora a Catalunya

La meitat de l'emprenedoria se centra en el sector de serveis al consum (49%). El 2023, disminueix fortament la proporció de les empreses recentment creades del sector de serveis a les empreses (-17 punts percentuals) i, per contra, augmenta la del sector industrial (+5 punts) i la dels serveis al consum (+13 punts). Predominen les iniciatives sense treballadors contractats (55%). La dimensió mitjana de les empreses creades és de 2,3 persones, menor que el 2022 (2,8). L'augment del pes de les noves empreses de 6 a 19 treballadors (del 2% al 10%) es veu més que contrarestat per la forta disminució de les d'1 a 5 treballadors (de 50% a 35%) i per la disminució en les de 20 i més treballadors. No obstant això, s'observen també indicadors clarament positius:

- Orientació internacional: Es manté el percentatge d'intensitat exportadora (10%).
- Orientació innovadora de productes i serveis: Les empreses de recent creació que afirmen tenir productes que suposen una certa novetat d'àmbit internacional passen del 5 al 8%.
- Orientació innovadora en tecnologies i processos: Les empreses que presenten alguna novetat en l'àmbit internacional passen del 7 al 8%.
- Orientació en la creació de llocs de treball: S'incrementa la proporció dels emprenedors que esperen tenir més de 5 treballadors d'aquí a cinc anys, incrementant-se del 9 al 14%.

Els emprenedors, a l'hora de prendre decisions sobre el futur, tenen en compte les implicacions socials (54%) i ambientals (60%).

Respecte al finançament de l'activitat emprenedora naixent, el capital llavor necessari va ser, de mitjana, de 343.535 €. Malgrat el fort creixement de la mitjana que es produeix en l'últim exercici, la mitjana és de 15.000 € a Catalunya i 25.000 € a Barcelona. El coeficient de variació (desviació estàndard/mitjana), ha passat de 1,8 a 4,3, la qual cosa indica l'existència d'una gran dispersió en les necessitats de capital dels diferents projectes que integren la mostra. És a dir, les necessitats de finançament han estat molt heterogènies, amb un capital que varia des dels 2.400 € (percentil 05) fins als 400.000 € (percentil 95). A Barcelona la mitjana (404.939 €) i la desviació estàndard són una mica superiors al conjunt de Catalunya.

Els estalvis personals representen el 55% del total del capital llavor. La següent font de finançament van ser les institucions financeres, representant un 19% del total (un punt menys que el 2021). En tercer lloc, apareixen els familiars (5%) i els programes públics amb subvencions o ajudes (5%).

1.2. Quadre de comandament integral

Taula 1.3. Quadre de Comandament Integral GEM Catalunya 2023

Percepcions de la població de 18-64 anys entrevistada sobre els valors, les actituds, les habilitats, experiències i intencions emprenedores	2022	2023	Variació pp (23-22)
Percep models de referència (coneix a emprenedors)	42,7 %	49,2 %	6,5 %
Percep oportunitats per a emprendre en els pròxims sis mesos	25,9 %	30,5 %	4,6 %
Reconeix en si mateix habilitats i coneixements requerits per a emprendre	47,4 %	54,6 %	7,2 %
La por al fracàs és un obstacle per a emprendre	56,9 %	47,5 %	-9,4 %
Percep que és fàcil iniciar un negoci	28,7 %	26,7 %	-2,0 %
Emprendre com a bona opció professional	49,7 %	45,7 %	-4,0 %
Emprendre genera bon estatus social i econòmic	55,4 %	53,5 %	-1,9 %
En els mitjans de comunicació apareixen històries d'èxit empresarial	49,9 %	61,5 %	11,6 %
Ha actuat com a inversor informal o com a <i>business angels</i>	4,9 %	4,7 %	-0,2 %
Emprenedors potencials	2022	2023	Variació pp (23-22)
Ha manifestat la seva intenció d'emprendre en els pròxims tres anys	9,9%	13,3%	3,4 %
TEA: Percentatge de la població de 18-64 anys involucrada en iniciatives emprenedores d'una antiguitat entre 0 i 3,5 anys	2022	2023	Variació pp (23-22)
TEA total (naixents + nous)	6,9%	7,6%	0,8%
TEA emprenedores naixents	3,3%	3,9%	0,6%
TEA emprenedores nous	3,6%	3,8%	0,2%
TEA femenina (sobre el total de la població femenina de 18-64 anys)	6,5%	6,9%	0,4%
TEA masculina (sobre el total de la població masculina de 18-64 anys)	7,3%	8,4%	1,2%
Distribució de la TEA, presa com 100%	2022	2023	Variació pp (23-22)
TEA per a marcar una diferència en el món	34,3%	40,4%	6,1%
TEA per a crear una gran riquesa o generar una renda molt alta	35,0%	33,2%	-1,8%
TEA per a continuar una tradició familiar	21,2%	20,0%	-1,3%

1. Presentació i resum executiu GEM Catalunya 2023-2024

TEA per a guanyar-me la vida perquè la feina escasseja (costa aconseguir una ocupació)	66,5%	57,9%	-8,6%
TEA del sector extractiu o primari	1,1%	1,0%	-0,1%
TEA del sector transformador	12,5%	16,9%	4,4%
TEA del sector de serveis a empreses	50,2%	33,4%	-16,9%
TEA del sector orientat al consum	36,2%	48,8%	12,6%
TEA sense treballadors	44,3%	54,8%	10,5%
TEA de 1-5 treballadors	49,9%	35,3%	-14,6%
TEA de 6-19 treballadors	2,5%	9,9%	7,4%
TEA de 20 i més emprats	3,3%	0,0%	-3,3%
TEA iniciatives amb baix nivell tecnològic	85,5%	91,9%	6,4%
TEA iniciatives amb mig nivell tecnològic	7,0%	3,8%	-3,2%
TEA iniciatives amb alt nivell tecnològic	7,5%	4,3%	-3,2%
TEA iniciatives que exporten més del 25%	12,5%	15,3%	2,8%
TEA iniciatives amb expectativa de més de 5 treballadors en 5 anys	9,2%	14,4%	5,2%
Empreses consolidades: Percentatge de població adulta en iniciatives de més de 3,5 anys.	2022	2023	Variació pp (23-22)
Empreses consolidades	8,2%	7,7%	-0,5%
Abandonament d'iniciatives emprenedores	2022	2023	Variació pp (23-22)
Ha abandonat una activitat per tancar-la o cedir-la	2,4%	3,2%	0,8%
Valoració dels experts sobre les condicions de l'ecosistema emprenedor espanyol (Escala Likert: 0 a 10)	2022	2023	Variació pp (23-22)
Finançament suficient per a emprenedors	4,9	5,1	0,2
Facilitat per a accedir al finançament dels emprenedors	4,7	4,9	0,2
Polítiques governamentals: emprenedoria com a prioritat i el seu suport	4,1	4,7	0,5
Polítiques governamentals: burocràcia i impostos	4,5	4,6	0,1
Programes governamentals	5,6	6,2	0,6
Educació i formació emprenedora en l'etapa escolar	3,8	4,1	0,3
Educació i formació emprenedora en l'etapa post escolar	5,3	5,6	0,3

1. Presentació i resum executiu GEM Catalunya 2023-2024

Transferència d'R + D	4,3	4,7	0,4
Existència i accés a infraestructura comercial i professional	6,1	5,8	-0,2
Dinàmica del mercat intern	4,4	5,1	0,7
Barreres d'accés al mercat intern	4,7	5,1	0,4
Existència i accés a infraestructura física i de serveis	6,6	6,3	-0,3
Normes socials i culturals	5,7	5,1	-0,6
NECI (Índex de Context d'Emprenedoria Nacional)	5,0	5,2	0,2
Percepció sobre el grau de prioritat assignat a la responsabilitat social en empreses noves i en creixement	6,1	6,4	0,4
Percepció sobre el grau de prioritat assignat a l'acompliment econòmic en empreses noves i en creixement	4,8	5,1	0,2
Percepció sobre el grau de prioritat assignat a les bones pràctiques ambientals per part d'empreses noves i en creixement	6,4	6,4	0,0
Percepció sobre el grau de prioritat que assignen a la sostenibilitat les empreses noves i en creixement	6,7	6,7	0,0
Percepció sobre el grau de prioritat assignat a la sostenibilitat empresarial per part dels poders públics a través de noves regulacions/lleis	6,2	5,4	-0,7
Suport a l'emprenedoria femenina i conciliació		3,8	
Accés a recursos per a l'emprenedoria femenina		5,2	

Taula 1.4. Quadre de Comandament Integral GEM Barcelona 2023

Percepcions de la població de 18-64 anys entrevistada sobre els valors, les actituds, les habilitats, experiències i intencions emprenedores	2022	2023	Variació pp (23-22)
Percep models de referència (coneix a emprenedors)	42,4 %	49,3 %	6,9 %
Percep oportunitats per a emprendre en els pròxims sis mesos	26,1 %	30,7 %	4,7 %
Reconeix en si mateix habilitats i coneixements requerits per a emprendre	47,2 %	54,2 %	7,1 %
La por al fracàs és un obstacle per a emprendre	56,7 %	47,3 %	-9,5 %
Percep que és fàcil iniciar un negoci	28,4 %	26,6 %	-1,8 %
Emprendre com a bona opció professional	51,5 %	44,4 %	-7,2 %
Emprendre genera bon estatus social i econòmic	56,2 %	53,8 %	-2,3 %

1. Presentació i resum executiu GEM Catalunya 2023-2024

En els mitjans de comunicació apareixen històries d'èxit empresarial	49,4 %	65,3 %	15,9 %
Ha actuat com a inversor informal o com a <i>business angels</i>	5,2 %	5,3 %	0,1 %
Emprenedors potencials	2022	2023	Variació pp (23-22)
Ha manifestat la seva intenció d'emprendre en els pròxims tres anys	10,4 %	13,8 %	3,4 %
TEA: Percentatge de la població de 18-64 anys involucrada en iniciatives emprenedores d'una antiguitat entre 0 i 3,5 anys	2022	2023	Variació pp (23-22)
TEA total (naixents + nous)	7,3 %	8,3 %	1,0 %
TEA emprenedores naixents	3,5 %	4,5 %	1,1 %
TEA emprenedores nous	3,9 %	3,8 %	-0,1 %
TEA femenina (sobre el total de la població femenina de 18-64 anys)	6,8 %	7,3 %	0,4 %
TEA masculina (sobre el total de la població masculina de 18-64 anys)	7,8 %	9,3 %	1,5 %
TEA: Percentatge de la població de 18-64 anys involucrada en iniciatives emprenedores d'una antiguitat entre 0 i 3,5 anys	2022	2023	Variació pp (23-22)
TEA per a marcar una diferència en el món	34,1 %	40,5 %	6,4 %
TEA per a crear una gran riquesa o generar una renda molt alta	33,2 %	34,9 %	1,7 %
TEA per a continuar una tradició familiar	21,4 %	18,9 %	-2,5 %
TEA per a guanyar-me la vida perquè la feina escasseja (costa aconseguir una ocupació)	66,5 %	56,1 %	-10,4 %
TEA del sector extractiu o primari	0,7 %	0,0 %	-0,7 %
TEA del sector transformador	11,1 %	15,7 %	4,6 %
TEA del sector de serveis a empreses	51,7 %	35,2 %	-16,5 %
TEA del sector orientat al consum	36,6 %	49,2 %	12,6 %
TEA sense treballadors	48,0 %	53,0 %	4,9 %
TEA de 1-5 treballadors	49,9 %	38,5 %	-11,4 %
TEA de 6-19 treballadors	0,0 %	8,5 %	8,5 %
TEA de 20 i més emprats	2,1 %	0,0 %	-2,1 %
TEA iniciatives amb baix nivell tecnològic	84,3 %	92,9 %	8,6 %
TEA iniciatives amb mig nivell tecnològic	7,5 %	3,5 %	-3,9 %
TEA iniciatives amb alt nivell tecnològic	8,2 %	3,6 %	-4,6 %

1. Presentació i resum executiu GEM Catalunya 2023-2024

TEA iniciatives que exporten més del 25%	11,9 %	14,2 %	2,3 %
TEA iniciatives amb expectativa de més de 5 treballadors en 5 anys	9,0 %	13,8 %	4,8 %
Empreses consolidades: Percentatge de població adulta en iniciatives de més de 3,5 anys.	2022	2023	Variació pp (23-22)
Empreses consolidades	8,4 %	7,8 %	-0,5 %
Abandonament d'iniciatives emprenedores	2022	2023	Variació pp (23-22)
Ha abandonat una activitat per a tancar-la o cedir-la	2,3 %	3,5 %	1,2 %

Taula 1.5. Quadre de Comandament Integral GEM Espanya 2023

Percepcions de la població de 18-64 anys entrevistada sobre els valors, les actituds, les habilitats, experiències i intencions emprenedores	2022	2023	Variació pp (23-22)
Percep models de referència (coneix a emprenedores)	41,3 %	48,3 %	7,0 %
Percep oportunitats per a emprendre en els pròxims sis mesos	26,0 %	30,7 %	4,7 %
Reconeix en si mateix habilitats i coneixements requerits per a emprendre	46,5 %	53,2 %	6,7 %
La por al fracàs és un obstacle per a emprendre	58,5 %	48,7 %	-9,8 %
Percep que és fàcil iniciar un negoci	32,2 %	29,9 %	-2,3 %
Emprenedores potencials	2022	2023	Variació pp (23-22)
Ha manifestat la seva intenció d'emprendre en els pròxims tres anys	9,4 %	11,2 %	1,8 %
TEA: Percentatge de la població de 18-64 anys involucrada en iniciatives emprenedores d'una antiguitat entre 0 i 3,5 anys	2022	2023	Variació pp (23-22)
TEA total (naixents + nous)	6,0 %	6,8 %	0,8 %
TEA emprenedores naixents	3,1 %	4,0 %	0,9 %
TEA emprenedores nous	2,9 %	3,6 %	0,7 %
TEA femenina (sobre el total de la població femenina de 18-64 anys)	5,9 %	6,1 %	0,2 %
TEA masculina (sobre el total de la població masculina de 18-64 anys)	6,0 %	7,5 %	1,5 %
Distribució de la TEA, presa com 100%	2022	2023	Variació pp (23-22)
TEA per a marcar una diferència en el món	39,3 %	37,6 %	-1,7 %

1. Presentació i resum executiu GEM Catalunya 2023-2024

TEA per a crear una gran riquesa o generar una renda molt alta	39,1 %	37,2 %	-1,9 %
TEA per a continuar una tradició familiar	21,4 %	21,7 %	0,3 %
TEA per a guanyar-me la vida perquè la feina escasseja (costa aconseguir una ocupació)	70,6 %	57,1 %	-13,5 %
TEA del sector extractiu o primari	2,5 %	2,7 %	0,2 %
TEA del sector transformador	13,4 %	14,8 %	1,4 %
TEA del sector de serveis a empreses	38,5 %	34,5 %	-4,0 %
TEA del sector orientat al consum	45,6 %	48,0 %	2,4 %
TEA iniciatives que exporten més del 25%	12,0 %	17,9 %	5,9 %
TEA iniciatives amb expectativa de més de 5 treballadors en 5 anys	14,3 %	13,9 %	-0,4 %
Empreses consolidades: Percentatge de població adulta en iniciatives de més de 3,5 anys.	2022	2023	Variació pp (23-22)
Empreses consolidades	7,0 %	6,7 %	-0,3 %
Abandonament d'iniciatives emprenedores	2022	2023	Variació pp (23-22)
Ha abandonat una activitat per a tancar-la o cedir-la	2,5 %	3,2 %	0,7 %
Valoració dels experts sobre les condicions de l'ecosistema emprenedor espanyol (Escala Likert: 0 a 10)	2022	2023	Variació pp (23-22)
Finançament suficient per a emprenedors	3,8	3,6	-0,2
Facilitat per a accedir al finançament dels emprenedors	3,9	3,2	-0,7
Polítiques governamentals: emprenedoria com a prioritat i el seu suport	2,9	3,3	0,4
Polítiques governamentals: burocràcia i impostos	3,3	3,2	-0,1
Programes governamentals	4,2	4,3	0,1
Educació i formació emprenedora en l'etapa escolar	2,8	2,1	-0,7
Educació i formació emprenedora en l'etapa post escolar	5,1	4,3	-0,8
Transferència d'R + D	3,4	3,5	0,1
Existència i accés a infraestructura comercial i professional	5,2	4,8	-0,4
Dinàmica del mercat intern	4,2	4,2	0,0
Barreres d'accés al mercat intern	4,1	3,4	-0,6
Existència i accés a infraestructura física i de serveis	6,4	6,3	0,0

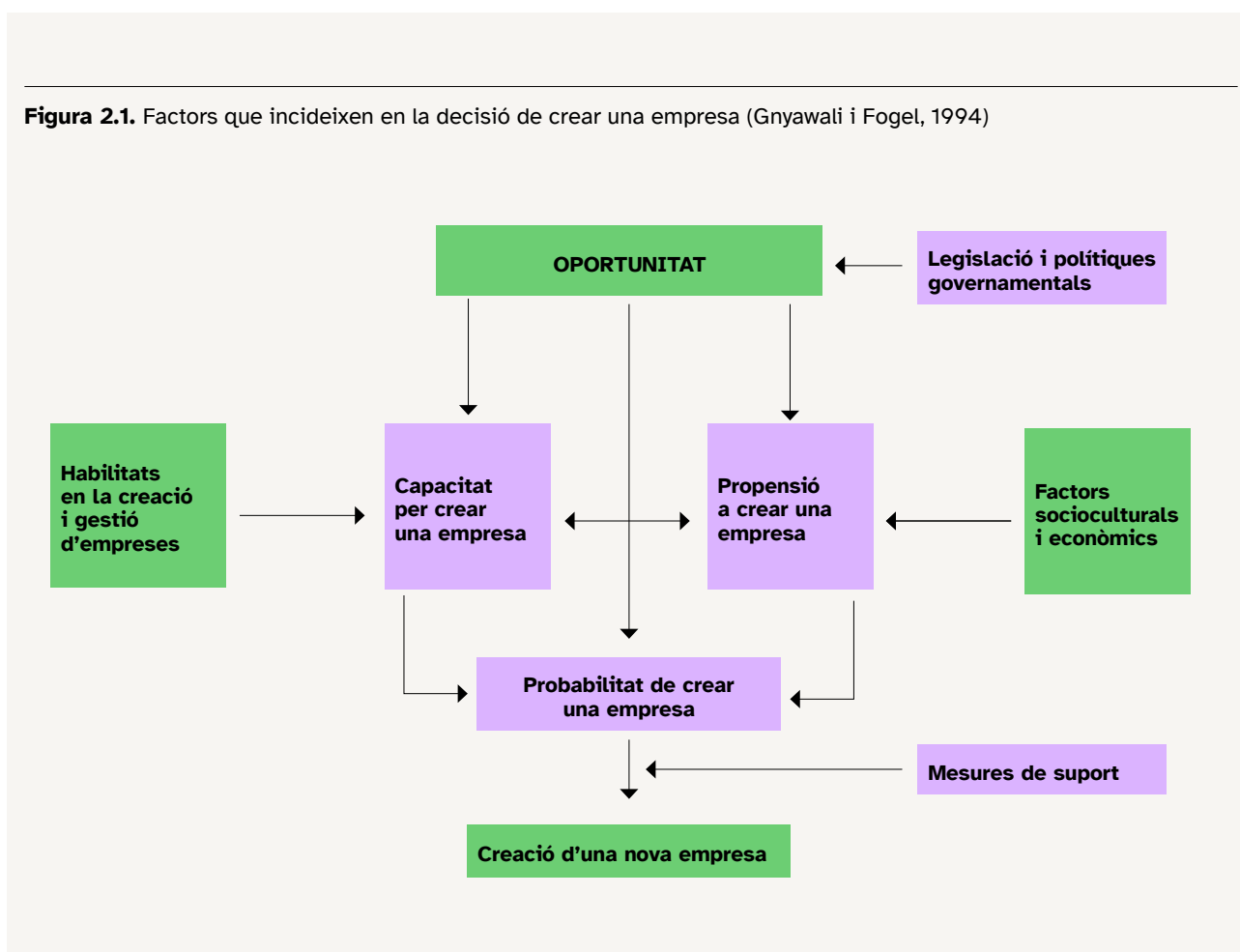
1. Presentació i resum executiu GEM Catalunya 2023-2024

Normes socials i culturals	3,3	3,3	0,0
NECI (Índex de Context d'Emprenedoria Nacional)	4,0	3,8	-0,2
Percepció sobre el grau de prioritat assignat a la responsabilitat social en empreses noves i en creixement	4,7	5,3	0,6
Percepció sobre el grau de prioritat assignat a l'acompliment econòmic en empreses noves i en creixement	4,4	4,5	0,0
Percepció sobre el grau de prioritat assignat a les bones pràctiques ambientals per part d'empreses noves i en creixement	5,5	5,5	0,0
Percepció sobre el grau de prioritat que assignen a la sostenibilitat les empreses noves i en creixement	5,3	5,5	0,2
Percepció sobre el grau de prioritat assignat a la sostenibilitat empresarial per part dels poders públics a través de noves regulacions/lleis	4,7	4,5	-0,3
Suport a l'emprenedoria femenina i conciliació		3,2	
Accés a recursos per a l'emprenedoria femenina		3,6	

2. El context emprenedor

La decisió d'iniciar una empresa està influenciada per diversos factors. Els models predominants d'emprenedoria ressalten els aspectes següents (figura 2.1): la percepció d'oportunitats en l'entorn per part de l'individu, l'avaluació de les seves pròpies habilitats i coneixements per llançar i gestionar un nou negoci, així com una sèrie de factors econòmics i socioculturals, entre els quals destaca la valoració social de l'activitat emprenedora.

Figura 2.1. Factors que incideixen en la decisió de crear una empresa (Gnyawali i Fogel, 1994)

En aquesta secció començarem analitzant els valors, percepcions i aptituds emprenedores de la població catalana. A continuació, examinarem l'opinió dels experts sobre les condicions de l'entorn per a emprendre. Finalment, explorarem la intenció d'emprendre. Abordarem la situació de tots aquests factors a Catalunya i els compararem amb els resultats a Espanya, així com als països europeus d'alts ingressos i altres països del món amb ingressos elevats.

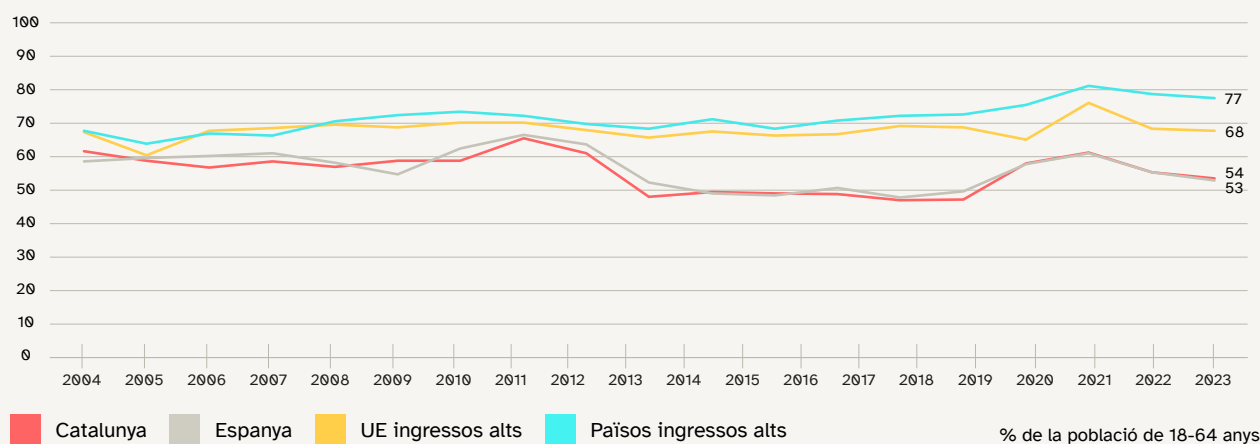
2.1. Valors, percepcions i aptituds emprenedores de la població catalana

A partir de les dades recopilades en l'enquesta a la població adulta del projecte GEM, es pot realitzar una anàlisi sobre la valoració social de l'emprenedoria. Específicament, els indicadors sobre la percepció de la societat sobre la funció empresarial que s'inclouen en l'enquesta són els següents:

- a. En quin grau en una determinada societat l'èxit d'un nou negoci suposa millorar el prestigi i el reconeixement social de l'emprenedor, així com el seu estatus econòmic.
- b. En quin grau es considera que posar en marxa un negoci és una opció professional atractiva.
- c. En quin grau en els mitjans de comunicació apareixen notícies sobre negocis i/o empresaris d'èxit (i ètics).

Així doncs, un aspecte inicial a considerar és si l'èxit d'una nova empresa està associat amb un alt nivell d'estatus social i econòmic per a l'emprenedor. De fet, el prestigi i el reconeixement social relacionats amb la iniciativa emprenedora solen actuar com a factors de motivació rellevants en avaluar l'oportunitat i els costos de convertir-se en empresari. Els resultats de l'enquesta a la població adulta catalana el 2023 mostren que un 54% dels enquestats considera que emprendre atorga estatus social i econòmic, un punt percentual per sobre de la mitjana espanyola (53%) (gràfic 2.1). Això indica un lleuger descens d'un punt a Catalunya i de dos punts a Espanya en comparació amb l'any anterior. Respecte als països d'alts ingressos, Catalunya se situa per sota de la mitjana aconseguida a Europa (68%) i la resta del món amb alts ingressos (77%). En aquests dos contextos, el percentatge amb prou feines ha variat el 2023 en comparació amb l'any anterior. Des d'una perspectiva temporal més àmplia, s'observa que des de 2013 la diferència amb els països més avançats ha oscil·lat entre 10 i 20 punts. Aquesta menor valoració social de la funció empresarial a Catalunya i Espanya pot deure's en part a la motivació per necessitat que impulsa la creació de moltes empreses, la qual cosa condueix al fet que les empreses establertes tendeixin a ser principalment una forma d'autoocupació. En canvi, als països altament avançats, la motivació per a emprendre es basa amb major freqüència en la cerca d'oportunitats de negoci, la qual cosa resulta en el fet que les empreses tinguin un major potencial de creixement i, en conseqüència, la funció empresarial estigui més ben valorada.

Gràfic 2.1. Evolució de l'opinió que emprendre proporciona estatus social i econòmic

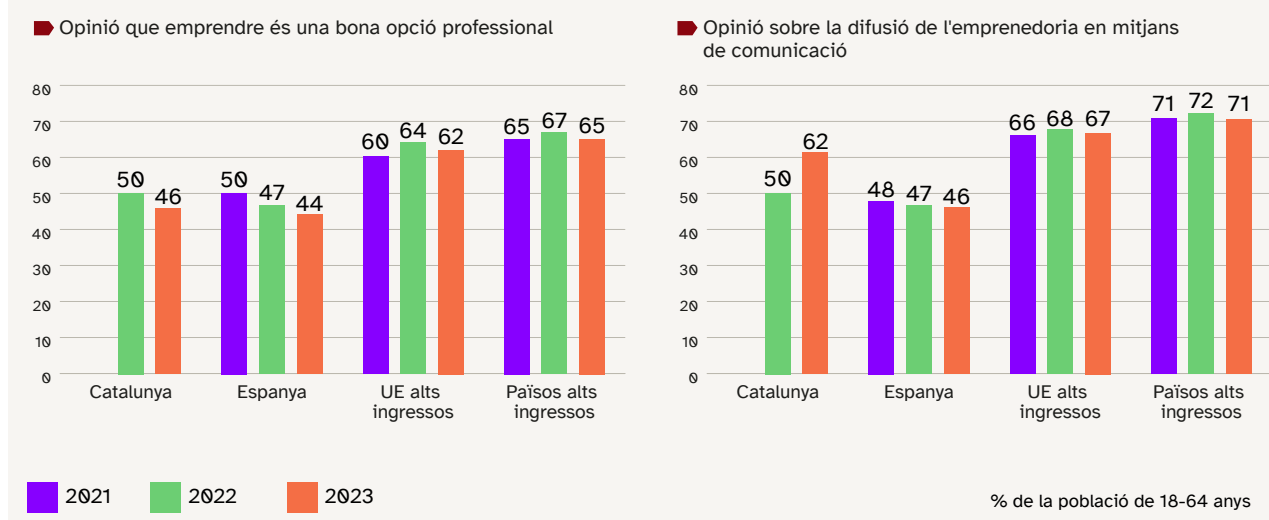

2. El context emprenedor

Com a segon factor determinant, considerem en quina mesura la població percep l'emprenedoria com a una opció professional favorable. Segons l'enquesta a la població adulta catalana de 2023, el 46% de les respostes van ser afirmatives (gràfic 2.2). Aquest percentatge és inferior en quatre punts al registrat el 2022 (50%), mentre que el 2021 aquesta pregunta no va ser inclosa a l'enquesta. El nivell actual supera en dos punts percentuals la mitjana espanyola (44%), la qual ha disminuït en tres punts respecte a 2022. Als països d'alts ingressos, aquest indicador aconsegueix el 2023 el 62% a Europa i el 65% a la resta del món. Aquests resultats mostren que la percepció de l'emprenedoria com a una bona opció professional supera lleugerament la mitjana espanyola, però que els països més avançats aconsegueixen un índex més alt.

El tercer indicador utilitzat pel GEM per a avaluar la percepció social de l'emprenedoria està relacionat amb els mitjans de comunicació. Aquests exerceixen un paper crucial com a vehicle per a difondre l'activitat emprenedora, especialment quan es tracta de notícies positives sobre emprenedors i noves empreses. El 2023, a Catalunya, el 62% de les respostes afirmatives a la pregunta sobre la difusió de l'emprenedoria en els mitjans de comunicació (gràfic 2.2) representen un gran augment de 12 punts percentuals respecte a 2022 (50%). El 2021, aquesta pregunta no va ser formulada a l'enquesta. Aquests percentatges superen la mitjana espanyola, que registra un 46% el 2023, una disminució d'un punt en comparació amb 2022. Als països de la UE amb alts ingressos, aquest percentatge és del 67% el 2023, un punt menys que l'any anterior. La xifra més alta correspon al grup de països d'alts ingressos a nivell mundial, on el percentatge augmenta fins al 71%, també un punt per sota de l'any anterior. Aquests resultats suggereixen que la percepció de l'emprenedoria que la població catalana obté dels mitjans de comunicació és relativament elevada i se situa prop dels nivells aconseguits als països d'alts ingressos.

Gràfic 2.2. Consideració de l'emprenedoria com a una bona opció professional i opinió sobre la difusió de l'emprenedoria en mitjans de comunicació en el període 2021-2023

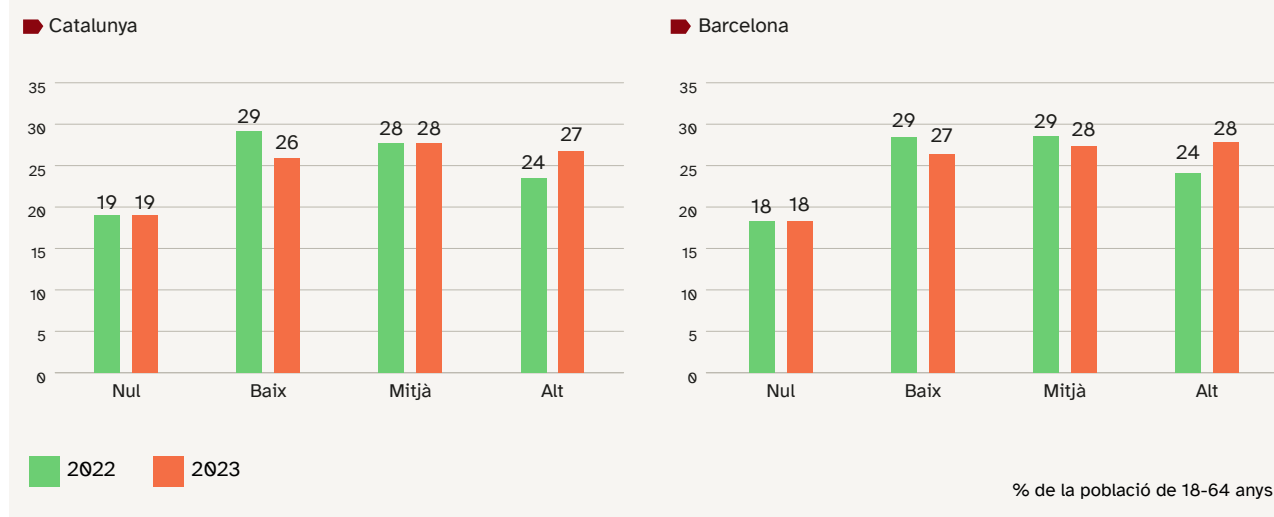

Fins ara, hem examinat tres factors que influeixen en la cultura de suport a l'emprenedoria (la consideració de l'emprenedoria com a una bona opció professional, la seva contribució a l'estatus social i econòmic, i la visibilitat que rep en els mitjans de comunicació). Aquests factors es poden integrar en un índex global que mesura el nivell de suport a l'emprenedoria. Aquest índex es classifica en quatre categories: Nul (sense respostes afirmatives), Baix (una resposta afirmativa), Mitjà (dues respostes afirmatives) i Alt (tres respostes afirmatives). A Catalunya, les dades de 2023 revelen que els nivells de suport baix, mitjà i alt són comparables, amb el 26%, 28% i 27% de la població, respectivament (gràfic 2.3). Cal destacar que el suport alt ha incrementat en tres punts percentuals

2. El context emprenedor

respecte a l'any anterior, mentre que el suport baix ha vist un decreixement de la mateixa magnitud. A Barcelona, els resultats són molt semblants, si bé el suport alt aconsegueix un punt més i se situa en el 28%, després d'augmentar en quatre punts respecte a l'any anterior. En termes generals, el suport a l'emprenedoria a Catalunya sembla mantenir-se en un nivell intermedi amb una tendència a millorar el 2023 en comparació amb el 2022.

Gràfic 2.3. Índex de cultura de suport a l'emprenedoria a Catalunya i Barcelona en el període 2022-2023

La valoració social de l'emprenedoria s'analitza a continuació segons els valors que aconsegueixen els tres indicadors sobre cultura de suport a l'emprenedoria, entre tres grups de persones identificades pel GEM segons el seu nivell de participació en les activitats emprenedores. Aquests grups són els següents:

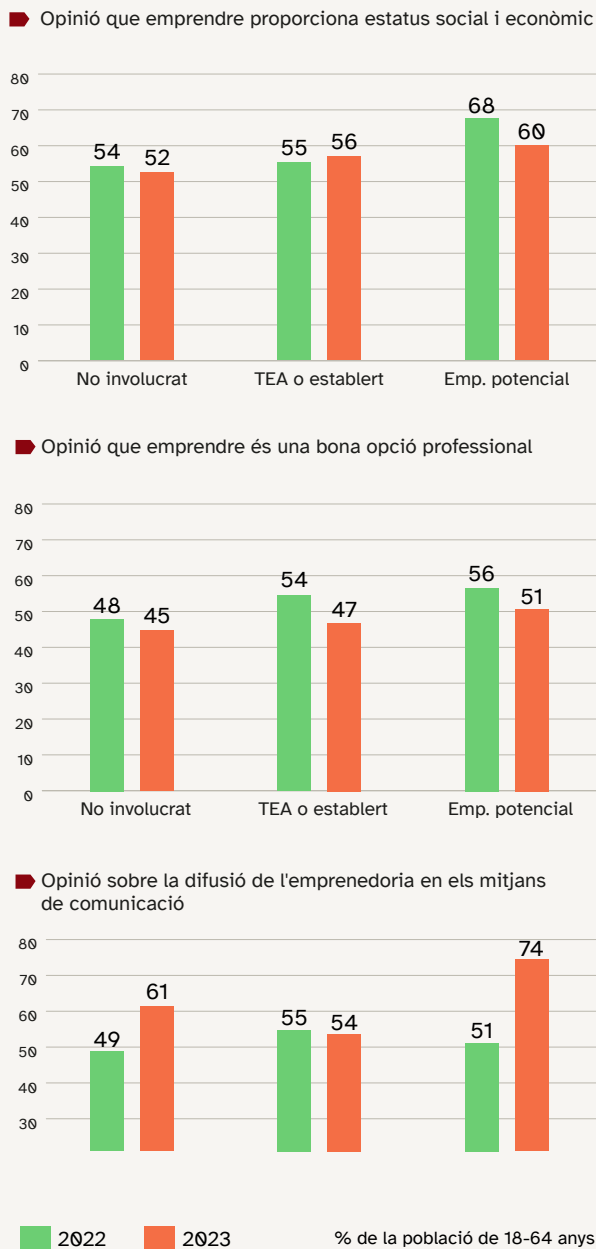
- a. **Emprenedors potencials:** aquells que responen que tenen intenció de crear una empresa en els pròxims anys.
- b. **Emprenedors actuals (TEA i consolidats):** aquells que es declaren empresaris d'empreses que estan en funcionament des de fa menys de 3,5 anys (emprenedors en fase inicial o TEA) i els que porten més temps (emprenedors consolidats). La suma dels grups a) i b) es denomina *involucrats*.
- c. **No involucrats:** aquells que responen que no estan en cap fase del procés emprenedor (és a dir, no corresponen a cap de les dues categories anteriors).

Quant a l'indicador que mesura si emprendre proporciona estatus social i econòmic, les dades de 2023 mostren que els emprenedors potencials continuen amb un percentatge superior (60%) que els emprenedors actuals (TEA o establerts) (56%) i els no involucrats (52%) (gràfic 2.4). No obstant això, el percentatge d'emprenedors potencials que creuen que emprendre eleva l'estatus social i econòmic ha disminuït en 8 punts respecte a l'any anterior, mentre que entre els emprenedors actuals ha pujat un punt.

Respecte a si emprendre és considerat una bona opció professional, els emprenedors potencials novament lideren l'afirmació amb un 51%, seguits pels emprenedors actuals amb un 47%, mentre que els no involucrats registren un percentatge una mica menor, amb un 45%. En els tres grups s'observa que hi ha hagut un descens

2. El context empresarial

Gràfic 2.4. Opinió sobre l'emprenedoria en funció del grau d'involucració en l'activitat emprenedora a Catalunya en el període 2022-2023

respecte a 2022, set punts en el col·lectiu dels emprenedors actuals i cinc punts en el dels potencials.

En relació amb la presència de l'emprenedoria en els mitjans de comunicació, els resultats de 2023 són millors si els comparem amb l'any anterior. Així, els emprenedors potencials són els que perceben una major positivitat en aquest aspecte, amb un 74%, vint-i-tres punts més que el 2022. Els no involucrats aconseguiren un 61%, 12 punts més que l'any passat. El percentatge d'emprenedors actuals és del 54%, només un punt menys que l'any anterior.

En resum, la valoració social de l'emprenedoria el 2023 revela que els emprenedors potencials tenen una percepció més positiva d'aquestes tres variables en comparació amb els altres dos grups. Els emprenedors actuals mostren una valoració una mica més elevada de l'estatus social i econòmic que proporciona emprendre, en comparació amb els altres dos factors. Els no involucrats, per part seva, valoren més positivament la cobertura mediàtica de l'emprenedoria.

2.1.1. Percepció d'oportunitats i aptituds per a emprendre de la població catalana

En aquest apartat analitzarem les percepcions que solen ser més rellevants en considerar la decisió d'iniciar una empresa. Dins del marc conceptual del projecte GEM, es consideren les variables següents, que s'obtenen de nou de l'enquesta a la població adulta:

-
- a. La percepció que existeixen bones oportunitats per iniciar una activitat empresarial en els pròxims sis mesos.

 - b. La percepció de posseir les habilitats i els coneixements necessaris per crear i gestionar una empresa.

 - c. El grau de coneixement que es té d'altres empresaris i models de referència.

 - d. La por al fracàs com a fre a la creació d'empreses.
-

La detecció d'oportunitats en l'entorn que puguin ser aprofitades per crear un nou negoci ha estat tradicionalment considerada com el punt de partida del procés emprenedor (Kirzner, 1979). La presència d'oportunitats proporciona una visió del context, sigui propici o desfavorable, en el qual es desenvolupa l'emprenedoria. L'aprofitament d'aquestes oportunitats és probable que contribueixi no tan sols a la creació de noves empreses, sinó també al seu desenvolupament (Baum et al., 2001).

Aquest factor s'operacionalitza en el projecte GEM com la percepció individual de bones oportunitats per a emprendre en els pròxims sis mesos. Segons els resultats de GEM el 2023, el 30% dels catalans de 18 a 64 anys van percebre aquestes oportunitats (gràfic 2.5). Aquest indicador va baixar del 38% el 2019 al 19% el 2020 a causa de la situació de pandèmia, però es va recuperar l'any següent, quan va representar un 31%. El 2022 va baixar 5 punts percentuals, mentre que el 2023 s'ha produït un augment de 4 punts.

Els resultats a la província de Barcelona són molt semblants als del conjunt de Catalunya. Així, l'indicador de percepció d'oportunitats per a emprendre el 2019 va ser del 38% i va disminuir al 19% el 2020, xifres idèntiques a la mitjana catalana. El 2021, va remuntar fins al 32%, la qual cosa va representar un punt percentual més que la mitjana catalana, mentre que el 2022 va descendir sis punts i es va situar en el 26%. El 2023, el percentatge a Barcelona és del 31%, cosa que significa que ha pujat 5 punts i que està 1 punt per sobre de Catalunya.

Quant a la mitjana espanyola, el percentatge d'adults que percep bones oportunitats per a emprendre el 2023 se situa en el 31%. L'augment respecte a l'any anterior és de 5 punts. Després de la brusca caiguda de 20 punts a causa de la pandèmia el 2020, el percentatge va augmentar clarament el 2021, va descendir el 2022 i aquest darrer any ha tornat a créixer. La tendència, doncs, és similar a Barcelona, Catalunya i Espanya.

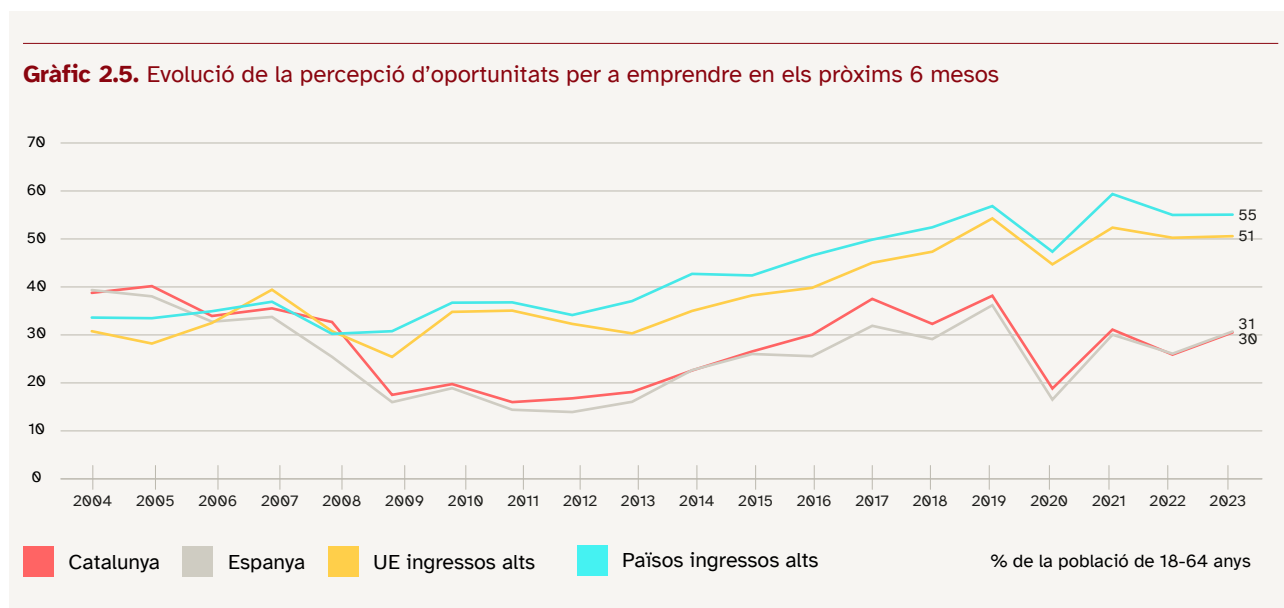
La proporció de la població en els països europeus d'alts ingressos que el 2023 percep bones oportunitats en el seu entorn és del 51%. El percentatge a la resta de països del món amb alts ingressos és encara més gran, i representa el 55%. La variació respecte a l'any 2022 ha estat mínima (un punt més a Europa i sense variació en la resta). En aquests contextos, la pandèmia també va causar un brusc descens el 2020, però després es va produir un fort augment el 2021. Actualment, s'aconsegueixen nivells similars als que s'observaven el 2019.

Si comparem les mitjanes catalana i espanyola amb les dels països més desenvolupats, existeix una bretxa considerable en la major part de la sèrie històrica. Des de 2009, la percepció d'oportunitats ha estat consistentment més baixa en el nostre entorn en comparació amb l'observada als països més avançats. Aquestes disparitats es van accentuar el 2020 a causa de les caigudes més pronunciades provocades per la pandèmia.

2. El context emprenedor

Les recuperacions el 2021 van ser similars en tots els àmbits que estem comparant. En l'actualitat, les mitjanes catalana i espanyola del 2023 (30 i 31%, respectivament) se situen uns 20 punts percentuals per sota de la mitjana europea (51%), i una mica més respecte al conjunt de països d'alts ingressos a nivell mundial (55%). Ara bé, el resultat positiu és que el 2023 el percentatge creix tant a Catalunya com a Espanya (4 i 5 punts, respectivament), mentre que a Europa i a la resta del món es manté estable.

En resum, els resultats indiquen que en l'últim any hi ha hagut una millora en la percepció d'oportunitats per a emprendre en la població catalana, però encara existeix un marge clar per millorar respecte als països més avançats.

Una vegada analitzada la percepció d'oportunitats, considerem altres dues variables clau: la percepció sobre les habilitats per a emprendre i el coneixement d'altres emprenedors. La primera d'elles, entesa com la percepció que té la persona dels seus propis coneixements i habilitats per a emprendre, és un factor crucial per a la creació d'empreses. Aquest indicador s'assembla al concepte d'*autoeficàcia* (Bandura, 1986), que influeix en la decisió d'iniciar un projecte empresarial, ja que redueix la por i augmenta la perseverança. Estudis en diversos països destaquen que el creixement de les empreses creades recentment depèn en gran manera de l'autopercepció de les habilitats directives per part de l'emprenedor (Demir et al., 2017).

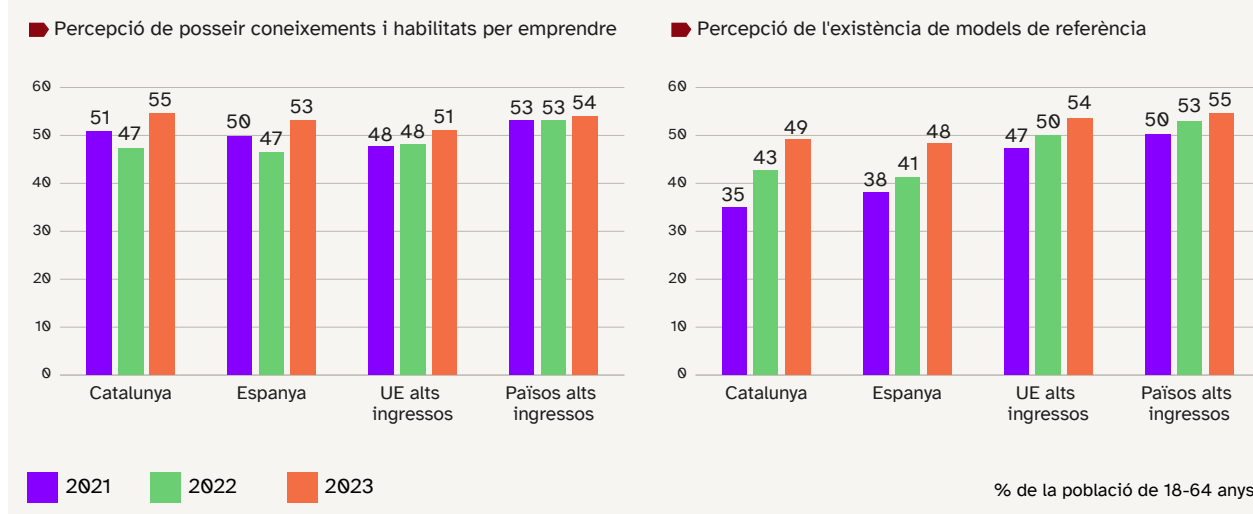
Segons l'enquesta del GEM de 2023, el 55% dels catalans declara posseir les habilitats i capacitats necessàries per a emprendre (gràfic 2.6). Això representa un notable augment de vuit punts percentuals en comparació amb 2022 (47%), any en què va descendir quatre punts respecte a 2021 (51%). La mitjana espanyola és inferior en dos punts a la catalana (53%). La seva evolució recent és similar, ja que aquest percentatge a Espanya va ser del 50% el 2022 i del 47% el 2021. Als països de la UE amb alts ingressos, la mitjana de 2023 és del 51%, després de pujar tres punts respecte a l'any anterior (48%). Als països amb alts ingressos de la resta del món la mitjana es manté estable, ja que el 2023 s'aconsegueix el 54%, un punt més que en els dos anys anteriors (53%). Així doncs, a Catalunya existeix actualment una percepció positiva sobre la possessió de coneixements i habilitats, una mica superior a la dels països més avançats, la qual cosa facilita la presència de més emprenedors potencials i la seva disposició per a crear les seves pròpies empreses.

2. El context emprenedor

El segon factor important per a la creació d'un negoci és el coneixement d'emprenedors que hagin establert la seva pròpia empresa. Tenir exemples reals i pròxims facilita l'observació del comportament d'altres emprenedors i l'aprenentatge de les seves experiències i permet comptar amb un model de referència. A més, el coneixement d'altres emprenedors augmenta el capital relacional del potencial emprenedor i pot ajudar a obtenir recursos dins de les seves xarxes. La presència de persones en la xarxa social que hagin creat o gestionin la seva pròpia empresa pot influir en el desig d'emprendre i en la credibilitat del nou projecte.

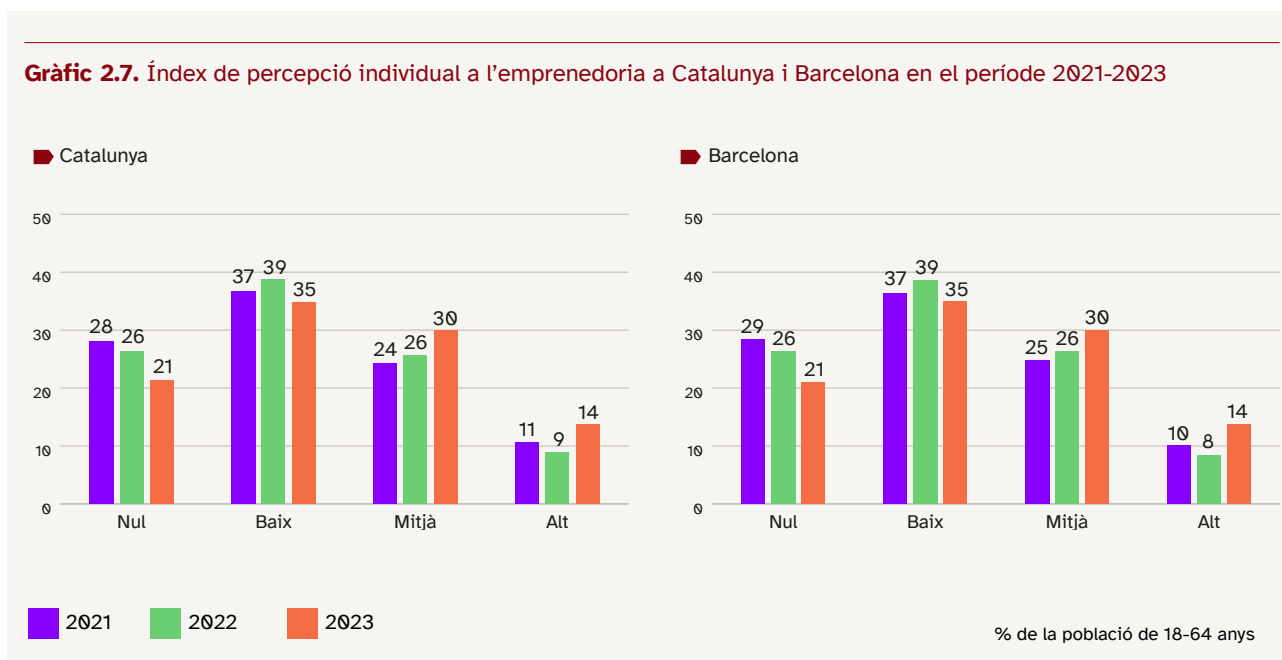
Segons els resultats de 2023, el 49% dels enquestats a Catalunya afirma conèixer altres emprenedors (gràfic 2.6), la qual cosa representa un augment de sis punts percentuals respecte a 2022 (43%), any en què va créixer vuit punts en relació amb 2021 (35%). Així, el percentatge actual és el més alt dels últims anys. La mitjana espanyola segueix una tendència similar: el 2023 és del 48%, cosa que significa que ha augmentat set punts respecte l'any anterior (41% el 2022), moment en què va créixer tres punts (38% el 2021). Als països d'alts ingressos, aquests percentatges són més alts que en el nostre àmbit, si bé el diferencial s'ha reduït. Als països europeus avançats, el percentatge el 2023 és del 54%, cinc punts més que a Catalunya i sis més que a Espanya. En el conjunt de països d'alts ingressos, el percentatge ascendeix al 55%. Cal assenyalar que, el 2021, la diferència entre la mitjana catalana i l'europea era de dotze punts, per la qual cosa s'ha reduït en set punts. En definitiva, els resultats són positius, si bé encara hi ha un cert marge per millorar. En aquest sentit, seria recomanable continuar amb el desenvolupament d'activitats i xarxes que visibilitzin més el fenomen de l'emprenedoria, ja que els models de referència reforcen les percepcions sobre la creació d'empreses.

Gràfic 2.6. Evolució de la percepció de possessió de coneixements i habilitats per a emprendre i de l'existència de models de referència en el període 2021-2023

Tenint en compte les tres variables examinades (percepció d'oportunitats, habilitats per a emprendre i existència de models de referència), el projecte GEM ha desenvolupat l'índex de percepció individual a l'emprenedoria. Aquest índex es divideix en quatre categories: nul, baix, mitjà i alt. El 2023, el nivell baix continua sent majoritari a Catalunya, com en els anys anteriors (gràfic 2.7). No obstant això, aquest nivell descendeix quatre punts respecte a 2022, passant del 39% al 35%. A més, els resultats mostren un augment de quatre i cinc punts percentuals en els nivells mitjà i alt, respectivament (del 26% al 30% i del 9% al 14%). També s'observa un descens de cinc punts en el nivell nul, que passa del 26% al 21%. Així doncs, la percepció individual a l'em-

preneuria a Catalunya mostra millores, amb augments en els nivells mitjà i alt, i descensos en els nivells baix i nul. Els resultats a Barcelona són molt semblants als obtinguts a Catalunya (gràfic 2.7).

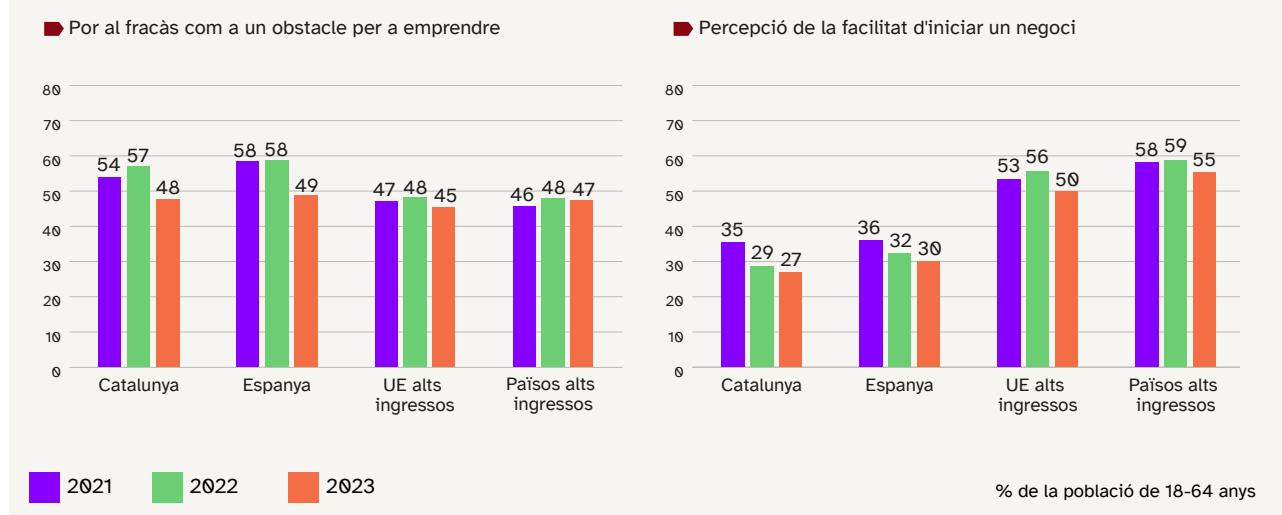

El següent factor perceptiu considerat pel projecte GEM és la por al fracàs. Tradicionalment, aquest temor s'ha vist com un factor individual que inhibeix la intenció d'emprendre (Morgan i Sisak, 2016), ja que és una reacció sociocognitiva davant situacions que amenacen l'assoliment de metes. Aquesta por pot impactar negativament en la decisió de crear una empresa i convertir-se en un obstacle per a l'emprenedoria. En molts països existeix poca separació entre el risc personal i el risc del negoci, cosa que significa que, si el negoci fracassa, l'emprenedor pot afrontar-se a un estigma. Aquest estigma és més pronunciat en entorns on l'emprenedoria no és part de la cultura social, i porta a les persones a evitar situacions de risc. La por al fracàs és una barrera per al comportament emprenedor i limita les aspiracions de creixement dels emprenedors.

Segons l'enquesta del GEM de 2023, el 48% de la població adulta a Catalunya considera la por al fracàs un obstacle per emprendre (gràfic 2.8). La mitjana espanyola és un punt percentual més elevada (49%). En comparació amb 2022, el percentatge ha disminuït nou punts percentuals, tant a Catalunya com a Espanya, cosa que significa que hi ha una menor proporció de persones que consideren el temor al fracàs com un obstacle per a crear una empresa. Aquesta millora ha reduït clarament el diferencial que existia respecte als països més avançats en anys anteriors. Així, la mitjana europea el 2023 és del 45% i la d'altres països d'alts ingressos és del 47%. Això significa que la por al fracàs a Catalunya és superior en tres punts a la dels països europeus d'alts ingressos i només un punt més que la mitjana mundial. En canvi, les diferències en anys anteriors estaven al voltant dels deu punts. En resum, la por al fracàs és un aspecte que ha millorat en l'últim any.

La percepció de la facilitat per llançar un negoci també pot influir en la decisió personal de convertir-se en emprenedor, ja que iniciar una empresa generalment requereix temps i recursos. L'enquesta del GEM inclou una pregunta sobre aquesta percepció. El 2023, a Catalunya, aquesta percepció se situa en un 27%, mentre que a Espanya aconsegueix el 30% (gràfic 2.8). Les dades dels últims anys mostren que aquests percentatges han anat disminuint ja que, per exemple, el 2021 era del 35% a Catalunya i del 36% a Espanya. Als països d'alts ingressos també hi ha hagut una disminució, però els percentatges el 2023 són clarament més elevats: 50% a la UE i 55% a la resta del món. Per tant, en aquest indicador s'observa un clar marge de millora.

Gràfic 2.8. Evolució de la percepció de la por al fracàs com a un obstacle per a emprendre i sobre la facilitat d'iniciar un negoci en el període 2021-2023

Seguidament, es descriuen les percepcions individuals més rellevants en considerar la decisió de crear una empresa, juntament amb l'anàlisi dels valors aconseguits pels indicadors perceptius, en els tres grups d'individus identificats pel projecte GEM segons el seu grau de participació en l'activitat emprenedora. Aquests grups són els següents:

- a. **Emprenedors potencials:** aquells que responen que tenen intenció de crear una empresa en els pròxims anys.
- b. **Emprenedors actuals (TEA i consolidats):** aquells que es declaren empresaris d'empreses que estan en funcionament des de fa menys de 3,5 anys (emprenedors en fase inicial o TEA) i els que porten més temps (emprenedors consolidats). La suma dels grups a) i b) es denominen *involucrats*.
- c. **No involucrats:** aquells que responen que no estan en cap fase del procés emprenedor (és a dir, no corresponen a cap de les dues categories anteriors).

En primer lloc, respecte a la percepció de bones oportunitats, s'observen diferències marcades. Així, el 2023, els emprenedors potencials són els que més perceben oportunitats favorables (48%), deu punts percentuals per sobre dels emprenedors actuals (38%) i vint-i-un punts més que els no involucrats (27%) (gràfic 2.9). Els tres grups han experimentat una evolució similar en els darrers anys. El 2022, es van produir descensos en comparació amb 2021 (5 punts percentuals per als no involucrats, 6 punts per als emprenedors potencials i 13 punts per als emprenedors actuals, sigui en fase inicial o consolidada), mentre que el 2023 la percepció d'oportunitats ha augmentat en els tres grups respecte a l'any anterior (4 punts per als no involucrats, 2 per als emprenedors actuals i 11 per als potencials).

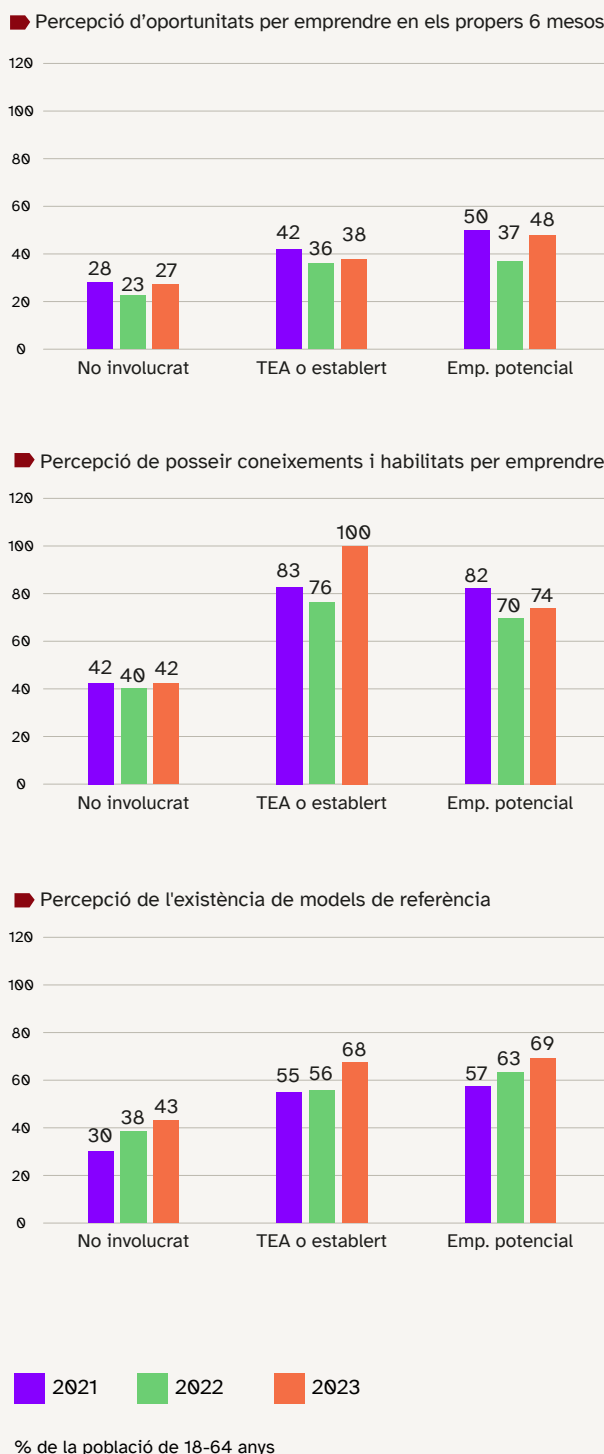
En segon lloc, en avaluar la percepció sobre els coneixements i habilitats necessaris per emprendre, les diferències entre els involucrats (tant emprenedors potencials com actuals) i els no involucrats són encara més pronunciades que en la percepció d'oportunitats. Concretament, els resultats de 2023 mostren que la totalitat dels emprenedors actuals enquestats (en fase inicial o consolidada) consideren que posseeixen els coneixements i habilitats necessaris per emprendre (gràfic 2.9). Aquest valor ha crescut en vint-i-quatre punts respecte al valor aconseguït en aquest grup el

2022. Així mateix, hi ha un percentatge majoritari d'emprenedors potencials, un 74%, que també afirmen tenir aquests coneixements i habilitats, la qual cosa representa un augment de quatre punts en comparació amb l'any anterior. En canvi, el percentatge és del 42% per als no involucrats, amb un augment de dos punts en l'últim any. Aquestes diferències són comprensibles, ja que els emprenedors actuals i potencials solen tenir una percepció més elevada de la seva autoeficàcia en comparació amb els qui no participen en activitats emprenedores.

En tercer lloc, analitzem la percepció de l'existència de models de referència segons el grau d'involucració en l'activitat emprenedora. Els resultats de 2023 mostren que les persones involucrades en el procés emprenedor tenen un major coneixement d'altres emprenedors. En concret, un 69% dels emprenedors potencials i un 68% dels emprenedors actuals afirmen conèixer algú que ha iniciat un nou negoci (gràfic 2.9). En l'últim any, s'ha observat un augment de sis punts percentuals entre els emprenedors potencials i de dotze punts entre els emprenedors actuals. Quant als no involucrats, el 2023 es registra un increment de cinc punts, indicant que el 43% d'ells coneix a altres emprenedors. L'ampli diferencial (uns 25 punts) en aquesta qüestió entre els involucrats i els que no ho estan pot explicar en part per què aquests últims no estan implicats en el procés emprenedor.

En quart lloc, analitzem el comportament de la variable que mesura la por al fracàs en els tres grups. Els resultats de 2023 indiquen que les persones no involucrades en el procés emprenedor són les que més temen ser estigmatitzades en cas de fracàs d'un nou negoci. El percentatge aconseguix el 51%, encara que cal assenyalar que ha disminuït en deu punts percentuals respecte a 2022 (gràfic 2.10). Aquest temor al fracàs és probablement una de les raons per les quals no consideren la creació de la seva pròpia empresa. La percepció de la por al fracàs entre els involucrats és considerablement menor. Específicament, un 34% dels emprenedors actuals (TEA o consolidats) i un 37% dels quals planegen iniciar un negoci (potencials) afirmen que la por al fracàs és un obstacle per emprendre. També s'observa que aquests percentatges han disminuït en comparació amb 2022, especialment en el grup de potencials, en el qual descendeix quinze punts.

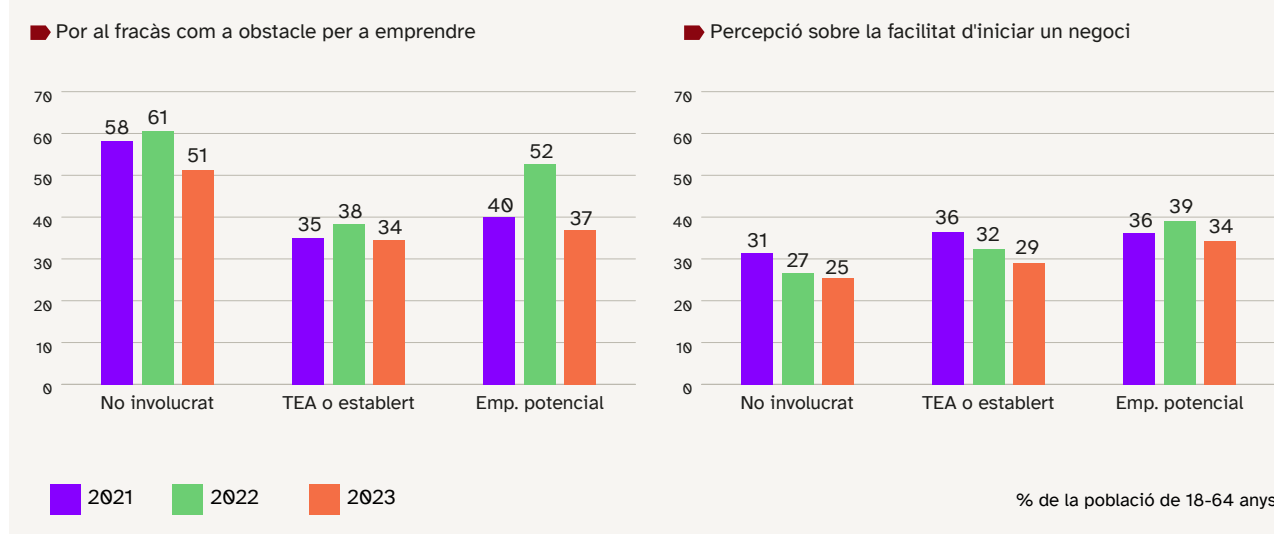
Gràfic 2.9. Percepció d'oportunitats, possessió de coneixements i existència de models en funció del grau d'involucració en l'activitat emprenedora a Catalunya en el període 2021-2023

2. El context emprenedor

Per concloure aquesta anàlisi per grups, observem que, en la percepció de la facilitat per iniciar un negoci, les diferències són menys acusades. Els resultats indiquen que el 2023 els emprenedors potencials tenen una percepció una mica més positiva, amb un 34% del total, en comparació amb el 29% dels emprenedors actuals (TEA o consolidats) i el 25% dels emprenedors potencials (gràfic 2.10). En aquests dos últims grups, la tendència ha estat decreixent en els dos últims anys, encara que els descensos no han estat pronunciats. En el col·lectiu d'emprenedors potencials, el percentatge va augmentar tres punts el 2022 i ha descendit cinc punts el 2023, però continua estant per sobre del dels altres dos grups.

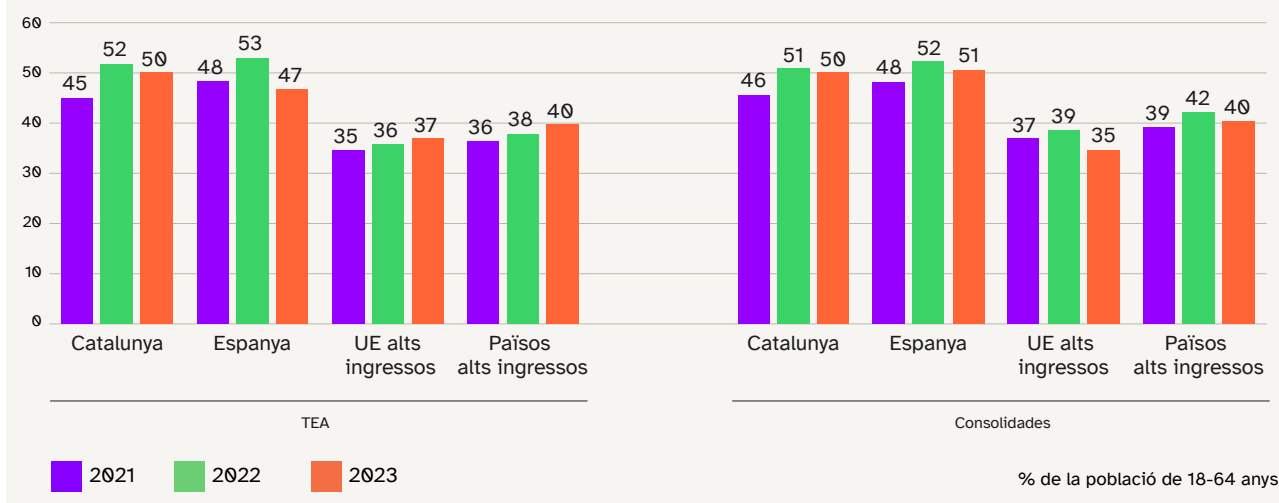
Gràfic 2.10. Percepció de la por al fracàs com a un obstacle i la facilitat d'iniciar un negoci en funció del grau d'involucració en l'activitat emprenedora a Catalunya en el període 2021-2023

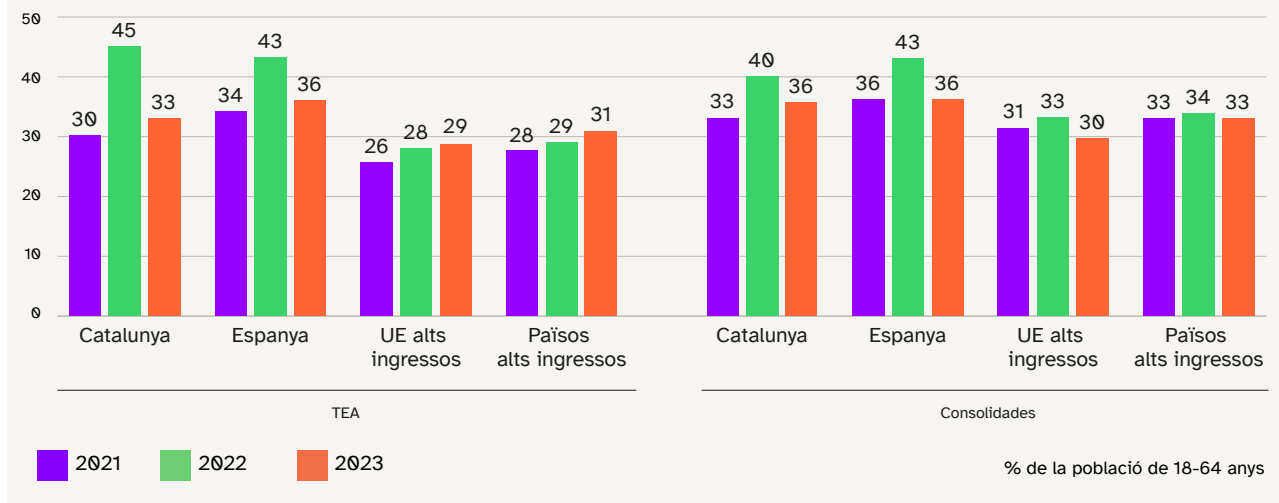
En síntesi, els resultats revelen diferències entre les percepcions dels emprenedors (potencials i actuals) i les dels no involucrats. Els primers estan immersos en el procés emprenedor i tendeixen a percebre més oportunitats favorables, a més de que tenen major confiança en les seves habilitats i menys por al fracàs, i estan més familiaritzats amb altres emprenedors. A més, les percepcions són una mica més optimistes entre els emprenedors potencials que entre els actuals, la qual cosa és natural, atès que els actuals ja han enfrontat les dificultats de crear i gestionar una empresa.

A continuació, abordem en aquest apartat l'anàlisi de la percepció de l'existència de dificultats per iniciar un negoci i les expectatives de creixement empresarial. D'una banda, la percepció de la facilitat per emprendre pot influir significativament en la decisió de convertir-se en emprenedor. Establir una empresa generalment implica uns costos i seguir una sèrie de procediments, i aquestes barreres poden dificultar la creació de noves empreses, tal com s'ha demostrat en estudis empírics (Van et al., 2007). El projecte GEM inclou una pregunta sobre la percepció de majors dificultats per iniciar un negoci respecte a l'any anterior. Els resultats de 2023 indiquen que, a Catalunya, el 50% dels emprenedors, tant en fase inicial (TEA) com consolidats, responen afirmativament a aquesta pregunta (gràfic 2.11). A Espanya els resultats són similars (47% en els emprenedors en fase inicial i 51% en consolidats). En els últims anys, el percentatge s'ha situat al voltant del 50% en tots dos grups i àmbits geogràfics. Als països d'alts ingressos, els percentatges són menors tant a Europa com a nivell mundial (37% i 40% per a emprenedors en fase inicial (TEA) i 35% i 40% per als consolidats, respectivament). Això suggereix que, als països més avançats, la percepció sobre la facilitat per iniciar un negoci és més positiva que a Catalunya i Espanya.

2. El context empresarial

Gràfic 2.11. Percepció de majors dificultats per iniciar un negoci respecte a l'any anterior en el període 2021-2023 (% respostes afirmatives)

D'altra banda, una vegada que el negoci ja està en marxa, el seu creixement inicial dependrà en gran manera de les expectatives de l'emprenedor. De fet, l'evidència empírica mostra que les aspiracions de l'emprenedor són essencials per al creixement real de la nova empresa, encara que no basten per si soles (Capelleras et al., 2019). Els resultats del GEM indiquen que, el 2023, la percepció de pitjors expectatives de creixement del negoci respecte a l'any anterior ha disminuït. En concret, un 33% dels emprenedors catalans en fase inicial (TEA) i un 36% dels consolidats expressen pitjors expectatives de creixement, cosa que significa que aquest indicador s'ha reduït en dotze i quatre punts percentuals, respectivament, respecte a l'any 2022 (gràfic 2.12). A Espanya, els resultats el 2023 són similars, amb un 36% dels emprenedors en fase inicial i el mateix percentatge dels consolidats que perceben pitjors expectatives, però amb descensos del 7% en tots dos col·lectius emprenedors. A Europa i la resta del món, els resultats no han variat molt en els últims anys i aquest indicador es manté el 2023 al voltant del 30% en els emprenedors en fase inicial i del 33% en els consolidats. Així doncs, les diferències entre els resultats de Catalunya i els dels països més avançats no són grans (entre 2 i 6 punts).

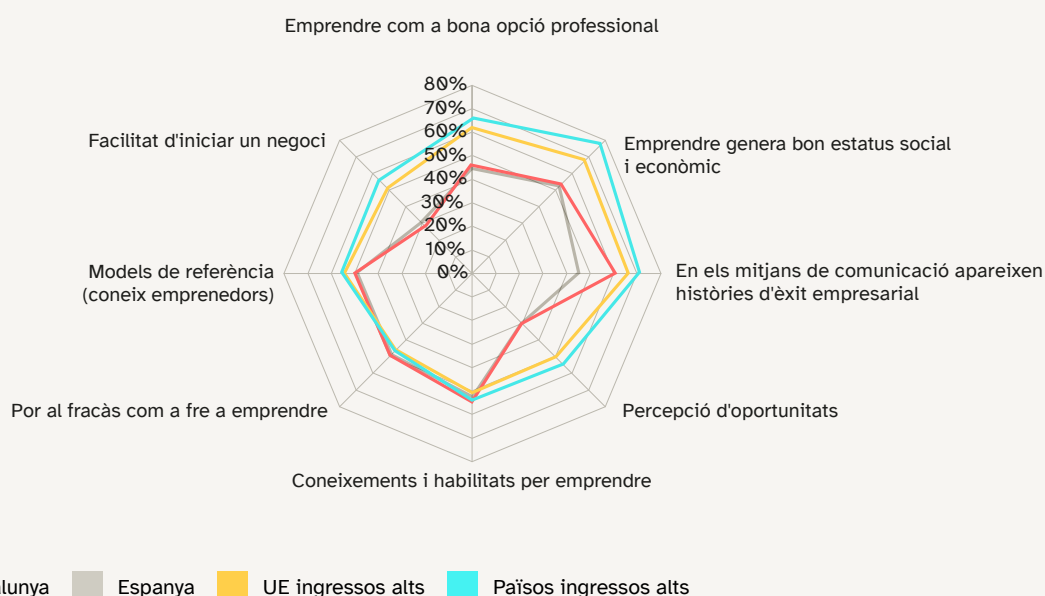
Gràfic 2.12. Percepció de pitjors expectatives de creixement del negoci respecte a l'any anterior en el període 2021-2023 (% respostes afirmatives)

2.1.2. Benchmarking internacional i per comunitats autònomes sobre els valors, les percepcions i les aptituds per emprendre

En aquesta secció es comparen els resultats de l'any 2023 del projecte GEM en diferents territoris. Els gràfics presentats a continuació mostren les comparacions entre Catalunya i Espanya, països europeus d'alts ingressos i altres països d'alts ingressos en el món. També es realitza una comparació entre Barcelona i la resta de Catalunya, i es presenten els resultats de Catalunya segons els diferents grups d'emprenedors. A més, s'analitza la posició de Catalunya en el context de les comunitats autònomes i en l'àmbit dels països del projecte GEM.

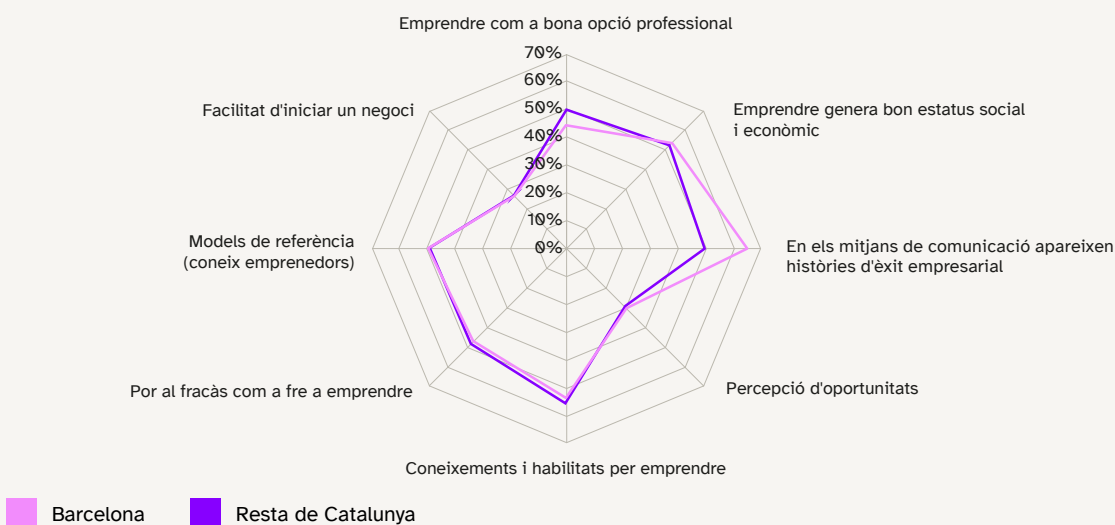
En el gràfic 2.13 es presenten els perfils obtinguts en considerar els resultats de les variables relacionades amb percepcions i aptituds en cada territori. Existeixen diferències considerables en les tres variables anteriorment explicades sobre la cultura de suport a l'emprenedoria (si emprendre és una bona opció professional, si brinda estatus social i econòmic i la seva difusió en els mitjans de comunicació). També hi ha una bretxa destacada en la percepció de bones oportunitats i la facilitat per iniciar una empresa, ja que les mitjanes a Catalunya i Espanya són clarament inferiors a les aconseguïdes als països més avançats. Aquests aspectes assenyalats són àrees de millora que podrien explicar l'àmplia diferència en la intenció d'emprendre en relació amb aquests països. Com a aspectes positius, es pot observar que els nivells d'autoeficàcia (percepció de coneixements i habilitats per a emprendre) i de coneixement d'altres emprenedors (models de referència) a Catalunya i Espanya són comparables als observats als països d'alts ingressos. Així mateix, el nivell de por al fracàs com a fre a emprendre és similar.

Gràfic 2.13. Percepcions i aptituds dels catalans respecte a Espanya, Europa i els països d'alts ingressos el 2023

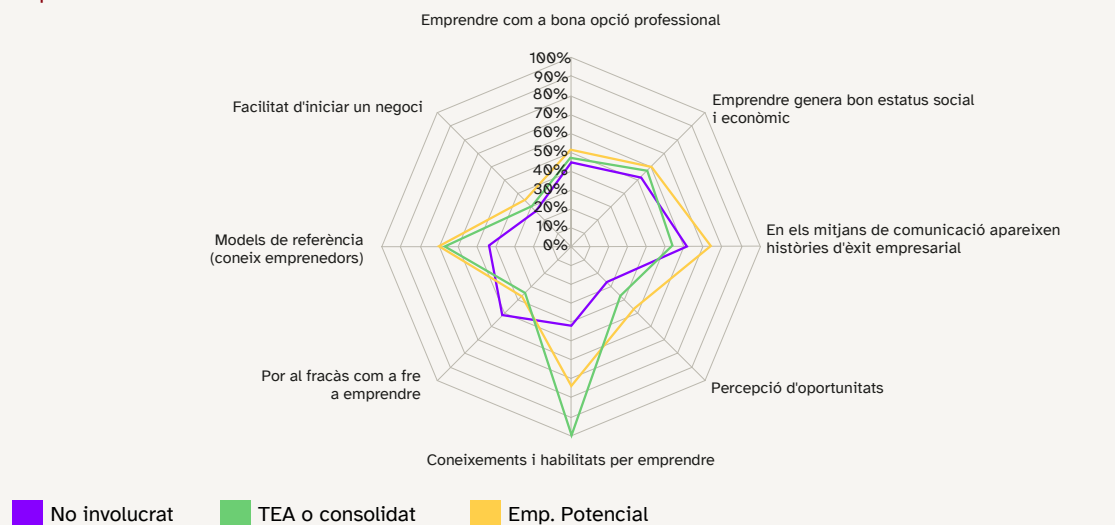
La comparativa entre els perfils de la província de Barcelona i la resta de Catalunya s'il·lustra en el gràfic 2.14. En línies generals, s'observa una elevada similitud entre tots dos perfils. No obstant això, els resultats indiquen que la presència de relats d'èxit empresarial en els mitjans de comunicació es percep en grau més alt en els residents de Barcelona. D'altra banda, la mitjana de la resta de Catalunya supera lleugerament a la de la demarcació de Barcelona pel que fa a la percepció de l'emprenedoria com a una bona opció professional.

Gràfic 2.14. Percepcions i aptituds dels barcelonins respecte a les persones de la resta de Catalunya el 2023

El gràfic 2.15 presenta el perfil dels catalans enquestats, tenint en compte la seva participació en les diverses etapes del procés empresarial. Es confirma que els valors mitjans de la majoria dels indicadors en els grups d'emprenedors potencials i actuals (tant en fase inicial com consolidada) són més elevats que els declarats per les persones no involucrades. Els emprenedors (potencials i actuals) superen clarament als no involucrats en termes de percepció d'habilitats per a emprendre (autoeficàcia), coneixement d'altres emprenedors (models de referència) i percepció d'oportunitats en l'entorn. Les diferències són menys acusades en la percepció que emprendre sigui una bona opció professional i generi un bon estatus social i econòmic. L'aspecte en el qual les persones no involucrades superen en percentatge a les involucrades és en la seva percepció de la por al fracàs en emprendre un negoci. Comparant els dos grups d'emprenedors, s'observa que els actuals tenen més autoeficàcia que els potencials, mentre que aquests perceben en grau més alt les oportunitats i consideren que en els mitjans apareixen històries d'èxit empresarial.

Gràfic 2.15. Percepcions i aptituds dels catalans segons la seva involucració en qualsevol fase del procés empresarial el 2023

2. El context emprenedor

En la taula 2.1 es detallen les percepcions i actituds emprenedores de la població adulta en diferents països de tot el món, classificades segons el seu nivell d'ingressos pel Banc Mundial. Els resultats assenyalen àrees de millora a Catalunya en comparació amb economies d'alts ingressos, especialment en la percepció d'oportunitats i la facilitat per iniciar un negoci. També hi ha un marge de millora en la percepció de l'estatus social que brinda l'emprenedoria i el fet que sigui una bona opció professional. La situació és més encoratjadora en termes de coneixements i habilitats per emprendre, així com en els models de referència. Respecte a la mitjana espanyola, Catalunya se situa una mica per damunt en la majoria dels indicadors, amb un considerable avantatge en la difusió de l'emprenedoria en els mitjans i un lleuger retard en la facilitat per iniciar un negoci.

En els gràfics 2.16 i 2.17 es compara la posició de Catalunya i Barcelona amb les comunitats autònomes espanyoles i les economies d'alts ingressos a nivell mundial. En tots dos casos s'observa una posició destacada en el rànquing d'autoeficàcia, superant la mitjana espanyola i la dels països avançats. En el coneixement d'altres emprenedors i la difusió de l'emprenedoria en els mitjans de comunicació, Barcelona i Catalunya estan millor que Espanya, però per sota dels països d'alts ingressos. En la resta dels indicadors, la seva posició és menys favorable, indicant un marge de millora en aspectes com la percepció d'oportunitats, la facilitat per iniciar un negoci o l'estatus i l'opció professional que atorga l'emprenedoria. Malgrat això, les variables relacionades amb la valoració social de l'emprenedoria reben una bona avaluació en comparació amb la mitjana espanyola i les comunitats autònomes.

Taula 2.1. Percepcions i actituds per a emprendre de la població adulta el 2023. Anàlisi per tipus d'economia

Països	Percepció d'oportunitats	Coneixements i habilitats per emprendre	Por del fracàs com a obstacle per emprendre	Model de referència	Facilitat d'iniciar un negoci	Emprendre és una bona opció professional	Difusió de l'emprenedoria en mitjans de comunicació	Emprendre proporciona estatus social i econòmic
Economies d'ingressos baixos								
Mitjana	63,0%	71,6%	46,1%	56,1%	48,7%	74,3%	73,0%	78,4%
Brasil	65,4%	65,9%	49,2%	70,9%	43,1%	0,0%	0,0%	0,0%
Xina	69,2%	55,8%	65,9%	56,1%	31,4%	79,6%	85,6%	89,9%
Colòmbia	60,0%	72,2%	38,5%	72,4%	46,2%	55,6%	64,8%	53,0%
Equador	54,3%	75,1%	37,9%	65,6%	46,5%	56,6%	63,4%	54,4%
Guatemala	71,8%	78,9%	41,8%	73,0%	47,5%	93,9%	56,6%	79,7%
Iran	26,5%	60,9%	44,9%	53,5%	13,6%	48,4%	42,8%	86,1%
Jordània	47,7%	73,2%	54,3%	56,7%	36,5%	78,1%	81,1%	86,3%
Marroc	70,7%	68,2%	34,2%	45,6%	51,3%	83,0%	80,5%	82,2%
Mèxic	61,5%	69,2%	42,3%	55,3%	50,3%	65,2%	65,5%	63,8%
Sud-àfrica	64,1%	69,2%	52,0%	39,0%	61,9%	78,5%	83,6%	85,5%
Tailàndia	79,4%	76,5%	48,5%	22,5%	78,1%	91,0%	92,9%	90,1%
Veneçuela	65,8%	84,1%	32,5%	62,0%	45,9%	0,0%	0,0%	0,0%

2. El context empresarial

Països	Percepció d'oportunitats	Coneixements i habilitats per emprendre	Por del fracàs com a obstacle per emprendre	Model de referència	Facilitat d'iniciar un negoci	Emprendre és una bona opció professional	Difusió de l'emprenedoria en mitjans de comunicació	Emprendre proporciona estatus social i econòmic
Economies d'ingressos mitjans								
Mitjana	53,4%	60,2%	47,6%	54,3%	46,4%	63,6%	64,8%	67,3%
Xile	59,4%	75,7%	45,8%	72,6%	49,9%	71,1%	69,4%	65,7%
Croàcia	64,1%	73,6%	48,2%	71,8%	40,9%	62,7%	67,2%	56,9%
Eslovàquia	32,9%	50,7%	48,0%	59,8%	24,2%	43,6%	51,4%	60,2%
Estònia	49,5%	46,8%	49,8%	44,3%	77,3%	55,7%	61,5%	71,3%
Grècia	45,3%	53,8%	59,7%	33,1%	34,7%	72,9%	58,2%	69,8%
Hongria	28,2%	38,3%	42,3%	51,0%	45,8%	64,0%	65,7%	65,6%
Letònia	43,0%	52,4%	41,8%	43,9%	32,7%	54,1%	58,3%	61,0%
Oman	68,7%	72,9%	33,2%	60,5%	56,8%	78,1%	84,8%	83,8%
Panamà	52,5%	76,6%	39,4%	48,8%	53,8%	68,4%	72,3%	71,0%
Polònia	73,6%	48,0%	55,9%	46,1%	83,2%	43,0%	38,3%	63,2%
Puerto Rico	63,3%	71,4%	42,0%	68,0%	27,9%	71,7%	80,4%	61,6%
Romania	55,7%	52,6%	59,0%	45,5%	36,0%	77,5%	67,1%	80,4%
Uruguai	58,3%	69,8%	53,6%	60,2%	39,9%	64,3%	67,3%	64,1%
Economies d'ingressos alts								
Mitjana	55,0%	54,0%	47,1%	54,6%	55,0%	65,4%	70,6%	77,5%
Mitjana UE	50,6%	51,1%	45,4%	53,6%	49,9%	62,1%	67,0%	67,8%
Alemanya	41,4%	42,2%	43,4%	36,5%	36,1%	51,1%	54,4%	77,5%
Aràbia Saudita	93,2%	90,8%	57,5%	87,9%	92,4%	95,7%	94,2%	95,4%
Canadà	62,6%	56,7%	54,8%	51,6%	63,7%	70,2%	77,5%	79,6%
Catalunya	30,5%	54,6%	47,5%	49,2%	26,7%	45,7%	61,5%	53,5%
Catar	68,7%	68,0%	40,0%	53,1%	62,4%	82,2%	77,5%	90,3%
Xipre	39,8%	60,5%	57,4%	66,9%	50,0%	76,6%	69,0%	71,7%
Eslovènia	50,2%	62,8%	47,4%	55,4%	62,6%	66,9%	83,0%	86,2%
Espanya	30,7%	53,2%	48,7%	48,3%	29,9%	44,3%	46,3%	53,0%
Estats Units	53,8%	49,0%	47,8%	44,5%	55,9%	79,2%	80,6%	78,9%
França	50,9%	49,5%	50,0%	60,5%	50,5%	65,4%	74,6%	51,8%
Israel	47,1%	36,9%	52,1%	68,4%	15,6%	64,1%	51,8%	86,7%
Itàlia	33,7%	50,8%	52,1%	46,3%	17,7%	67,3%	58,3%	64,3%
Lituània	61,2%	57,1%	38,3%	70,0%	42,3%	78,5%	73,1%	64,8%
Luxemburg	49,3%	50,2%	48,8%	45,8%	60,4%	0,0%	0,0%	0,0%

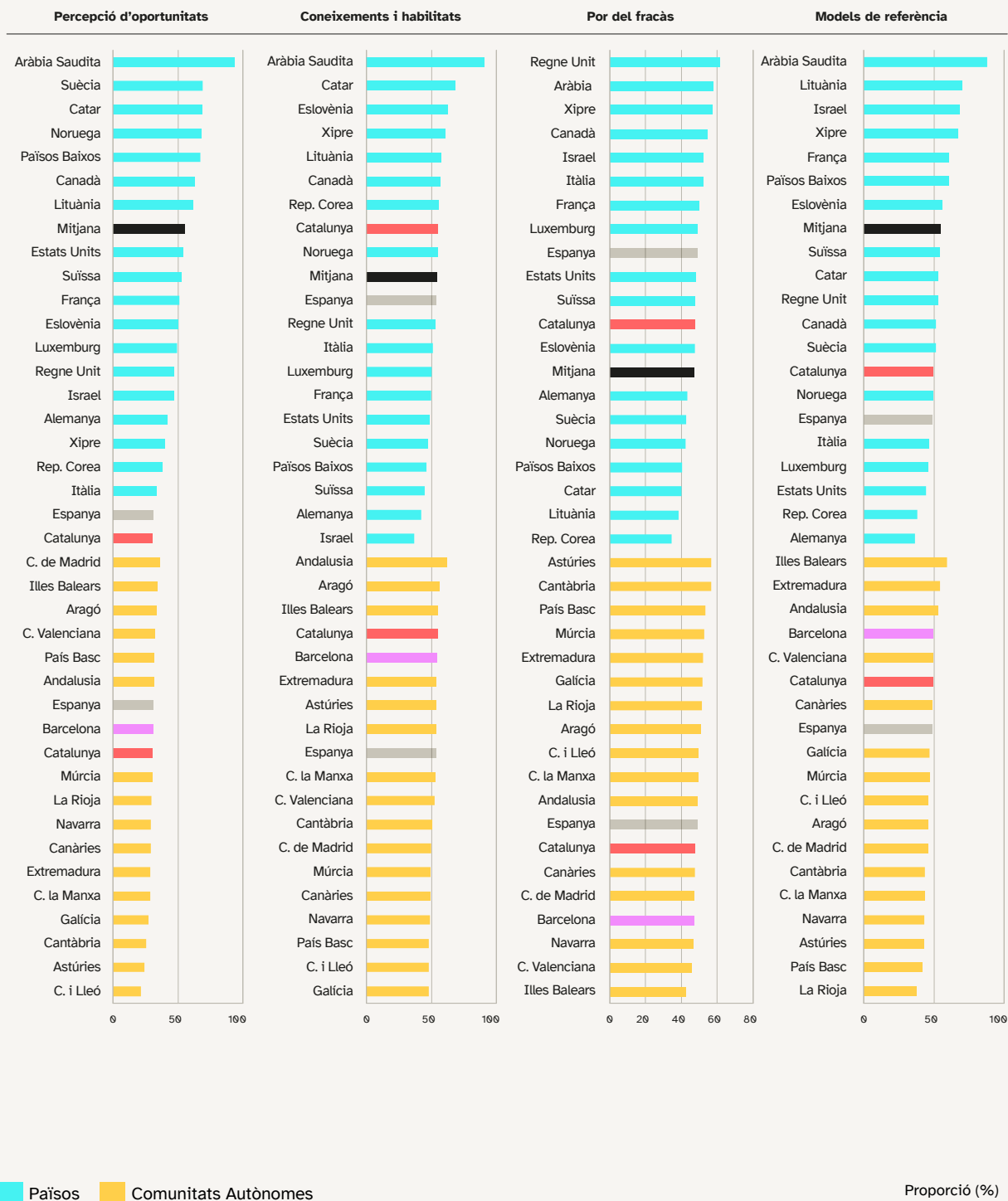
2. El context emprenedor

Països	Percepció d'oportunitats	Coneixements i habilitats per emprendre	Por del fracàs com a obstacle per emprendre	Model de referència	Facilitat d'iniciar un negoci	Emprendre és una bona opció professional	Difusió de l'emprenedoria en mitjans de comunicació	Emprendre proporciona estatus social i econòmic
Noruega	68,0%	54,6%	42,3%	49,2%	76,7%	57,4%	68,9%	84,7%
Països Baixos	67,4%	46,0%	40,5%	60,4%	80,4%	0,0%	0,0%	0,0%
Regne Unit	47,2%	52,8%	61,3%	52,9%	63,2%	67,3%	78,0%	84,3%
Rep. Corea	37,9%	55,4%	34,6%	37,9%	38,7%	57,2%	70,3%	90,3%
Suècia	69,0%	47,2%	42,6%	51,5%	79,7%	61,3%	78,9%	77,2%
Suïssa	52,5%	44,9%	47,7%	54,2%	67,5%	38,4%	61,7%	74,9%

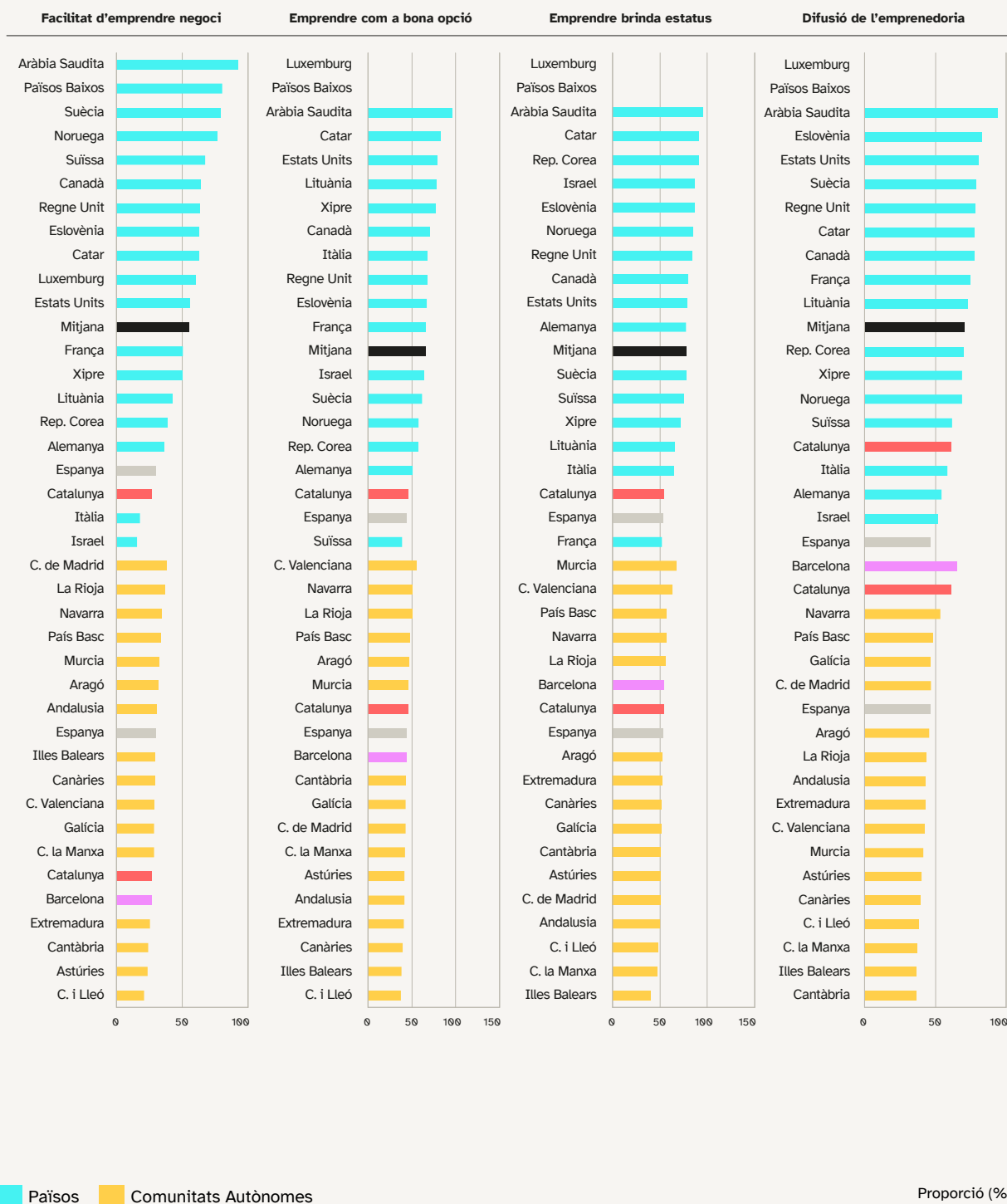
2. El context empresarial

Gràfic 2.16. Posicionament de Catalunya a nivell internacional (en comparació amb altres economies d'alts ingressos), i de les comunitats autònomes, en funció de la percepció d'oportunitats, l'autovaloració de coneixements i habilitats per a emprendre, la por al fracàs i els models de referència el 2023

2. El context empresarial

Gràfic 2.17. Posicionament de Catalunya a nivell internacional (en comparació amb altres economies d'alts ingressos), i de les comunitats autònomes, en funció de les percepcions relatives a la facilitat per iniciar un negoci, si emprendre és una bona opció professional, si emprendre brinda estatus i sobre la difusió de l'emprenedoria el 2023

2.2. Què opinen els experts sobre les condicions de l'entorn per emprendre?

El marc conceptual del Global Entrepreneurship Monitor (GEM) (figura 1.2) i la literatura sobre empenedoria atorguen a l'entorn un paper rellevant tant en l'activitat empenedora com en el seu impacte en el desenvolupament econòmic d'un territori. Durant els últims anys, la visibilitat d'aquesta rellevància ha augmentat considerablement, fonamentalment arran de la preocupació pels ecosistemes empenedors i l'elaboració de diferents classificacions dels millors.

Des de principis de segle, el projecte GEM, a través d'una eina pròpia, l'enquesta a persones expertes (NES, *National Expert Survey*), recull informació sobre l'estat dels factors que la literatura especialitzada identifica com més influents en el context empenedor (EFC, *Entrepreneurship Framework Conditions*) (taula 2.2).

Per cinquè any, GEM presenta l'Índex de Context d'Empenedoria Nacional (NECI), calculat a partir dels indicadors avaluats pels experts entrevistats en cadascun dels països participants. Aquest índex pretén proporcionar, amb un sol valor, l'estat mitjà del context de l'empenedoria en cada territori, a més de permetre la seva classificació.

Des de l'any passat, la NES inclou preguntes sobre el grau de prioritat assignat als Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de les Nacions Unides (taula 2.3), preguntant sobre les qüestions següents:

-
- Percepció sobre el grau de prioritat assignat a les bones pràctiques de responsabilitat social en empreses noves i en creixement.

 - Percepció sobre el grau de prioritat assignat a les bones pràctiques ambientals per part d'empreses noves i en creixement.

 - Percepció sobre el grau de prioritat que assignen a la sostenibilitat les empreses noves i en creixement.

 - Percepció sobre el grau de prioritat assignat a la sostenibilitat empresarial per part dels poders públics a través de noves regulacions/lleis.

 - Percepció sobre el grau de prioritat assignat a la sostenibilitat empresarial per part dels poders públics a través de noves regulacions/lleis.
-

A més, en aquesta edició s'han introduït dues preguntes relacionades amb l'empenedoria femenina:

-
- Percepció sobre el grau de suport a l'empenedoria femenina i a la conciliació.

 - Percepció sobre el grau d'accés a recursos per a l'empenedoria femenina.
-

Quant als aspectes metodològics, en el projecte GEM NES Catalunya 2023-2024 van participar 37 experts en nou condicions de l'entorn: finançament, polítiques governamentals, programes públics, educació i formació empenedora, transferència de R+D, infraestructura comercial i professional, infraestructura física i de serveis, obertura del mercat intern i normes socials i culturals. Els experts van donar la seva opinió a través de qüesti-

onarís amb escales Likert de 10 punts (fins a 2014 eren de 5 punts i des de 2015 a 2018 de 9 punts), que van de 0 (completament fals) a 10 (completament cert), passant per 5 (ni cert ni fals). Les valoracions que superen la mitjana de 5 es consideren favorables, mentre que les que no la superen es consideren desfavorables. Encara que metodològicament presentar valors mitjans quan s'utilitzen escales Likert no és idoni, aquests resultats serveixen com a una aproximació per analitzar l'evolució de les condicions de l'entorn i comparar-les internacionalment. Per tant, els resultats presentats han de ser presos més com a mesuraments de tendència, i no tant com a valors absoluts.

2.2.1. Valoració de les condicions de l'entorn per emprendre a Catalunya

L'Índex de Context d'Emprenedoria Nacional (NECI), introduït per GEM des de 2018, és una eina valuosa per avaluar l'estat general de l'entorn emprenedor en cada territori. Aquest índex es calcula mitjançant una combinació dels indicadors prèviament esmentats, la qual cosa proporciona un valor únic que reflecteix el nivell mitjà del context emprenedor. En el cas de Catalunya, el NECI és de 5,2, una xifra que supera tant a la mitjana d'Europa (4,9) com a la d'Espanya (3,8). Aquest resultat indica que Catalunya compta amb un entorn emprenedor relativament favorable en comparació amb altres territoris d'Europa i Espanya.

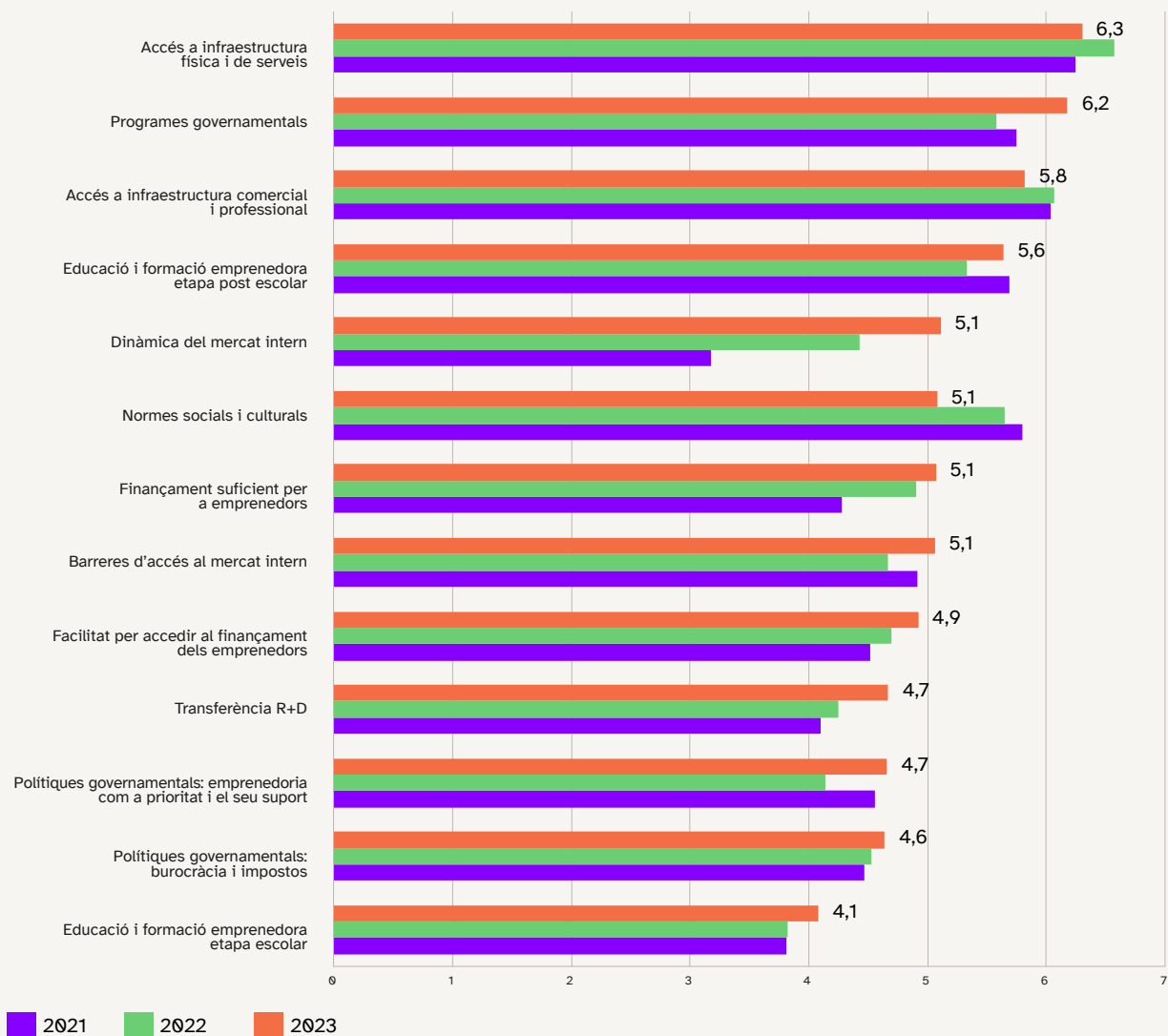
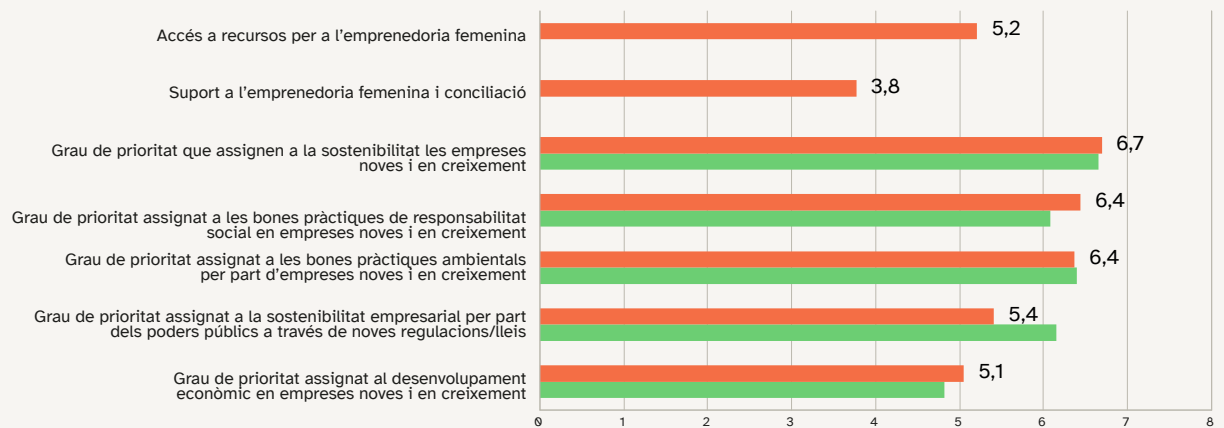
Segons els experts, entre les condicions de l'entorn per emprendre avaluades, les quatre amb millors puntuacions a Catalunya són les següents (gràfic 2.18): existència i accés a infraestructura física i de serveis (6,3), programes públics (6,2), existència i accés a infraestructura comercial i professional (5,8) i educació i formació emprenedora en l'etapa postescolar (5,6). En canvi, les quatre que han rebut una menor puntuació són: educació i formació emprenedora en l'etapa escolar (4,1), polítiques públiques relacionades amb burocràcia i impostos (4,6), polítiques públiques que prioritzin l'emprenedoria i el seu suport (4,7) i transferència de R+D (4,7).

En termes comparatius, els valors de les condicions de l'entorn per emprendre a Catalunya respecte a Espanya són superiors en tots els factors avaluats. En relació amb Europa, són superiors en tots els aspectes, excepte en l'existència i accés a infraestructura física i de serveis.

La percepció del grau de prioritat assignat als Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de les Nacions Unides és un indicador clau per avaluar el compromís i la consciència sobre la sostenibilitat i el desenvolupament sostenible en una regió determinada. En el cas de Catalunya (gràfic 2.19), les valoracions han estat molt positives, amb una puntuació mitjana de 6,0. Aquesta xifra supera tant a la puntuació mitjana d'Espanya (5,1) com a la d'Europa (5,8).

Els experts consideren que Catalunya té oportunitats de millora significatives en el suport a l'emprenedoria femenina i la conciliació, amb una puntuació de 3,8 punts. Malgrat aquesta avaluació, és important destacar que aquesta valoració és superior a la d'Espanya (3,2) i se situa relativament pròxima a la d'Europa (4,5). D'altra banda, els experts valoren positivament l'accés a recursos per les iniciatives emprenedores femenines a Catalunya, atorgant-li un aprovat (5,2). Aquest resultat és notablement superior tant al d'Espanya (3,6) com al d'Europa (4,8).

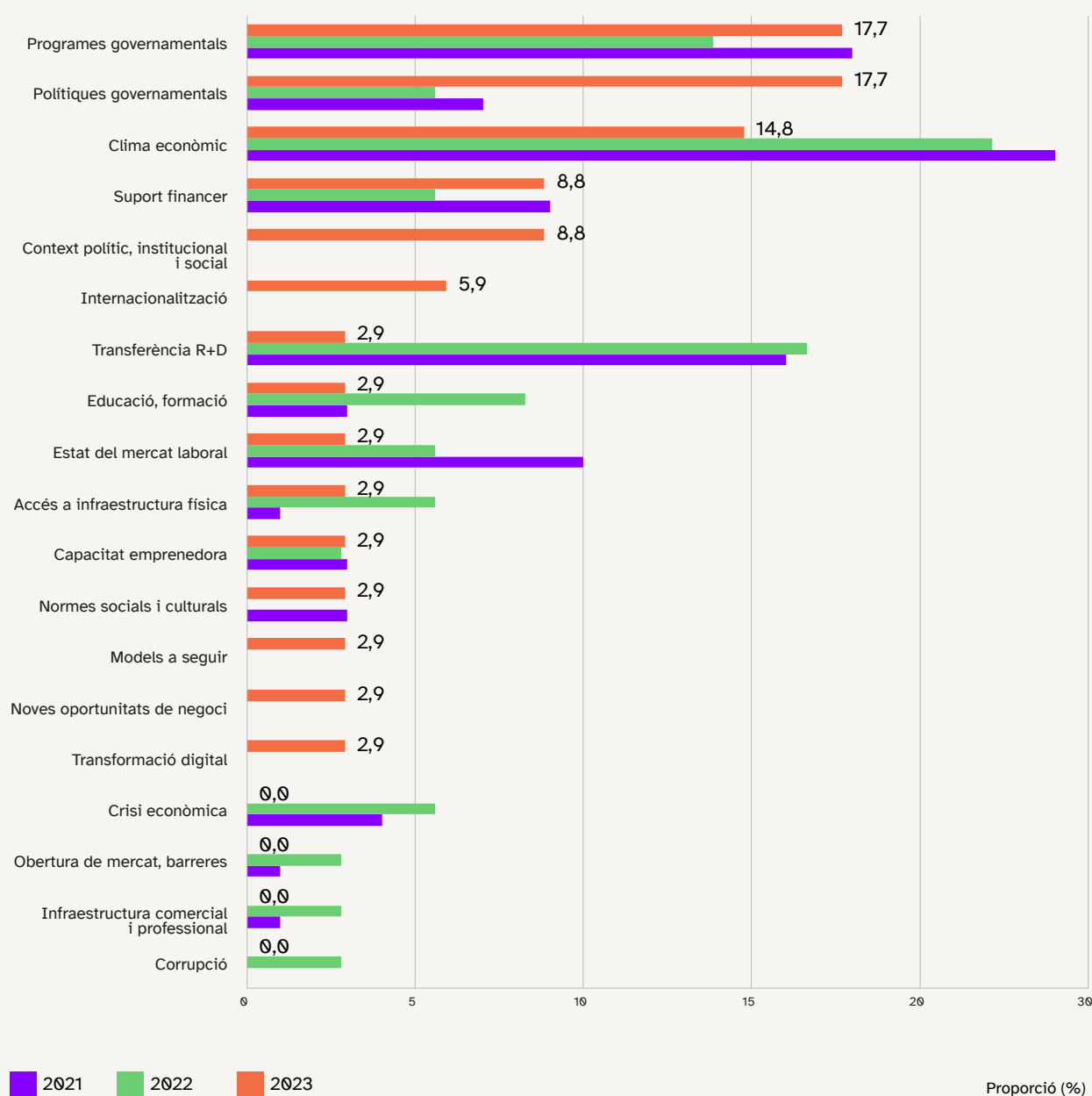
2. El context emprenedor

Gràfic 2.18. Evolució de les valoracions mitjanes de les persones expertes entrevistades sobre les condicions de l'entorn per emprendre a Catalunya en el període 2021-2023 (escala 0 a 10)**Gràfic 2.19.** Valoracions mitjanes de les persones expertes entrevistades sobre el grau de prioritat assignat als ODS i a l'emprenedoria femenina a Catalunya en el període 2021-2023 (escala 0 a 10)

2. El context empresarial

El 2023, els dos principals suports a l'activitat empresarial a Catalunya (gràfic 2.20) han estat els programes (17,7%) i les polítiques públiques (17,7%). I, en tercer lloc, el clima econòmic (14,8%). Aquest darrer havia estat el principal el 2021 i 2022, després del desastre 2020 a causa de la pandèmia. En quarta i cinquena posició, amb un valor idèntic (8,8%), apareixen el suport financer i el context polític, institucional i social. Les persones expertes, en la part qualitativa de l'enquesta, fan especial èmfasi en aquest últim factor, destacant la seva millora relativa.

Gràfic 2.20. Evolució dels suports a l'activitat empresarial a Catalunya, segons l'opinió de les persones expertes entrevistades en el període 2021-2023

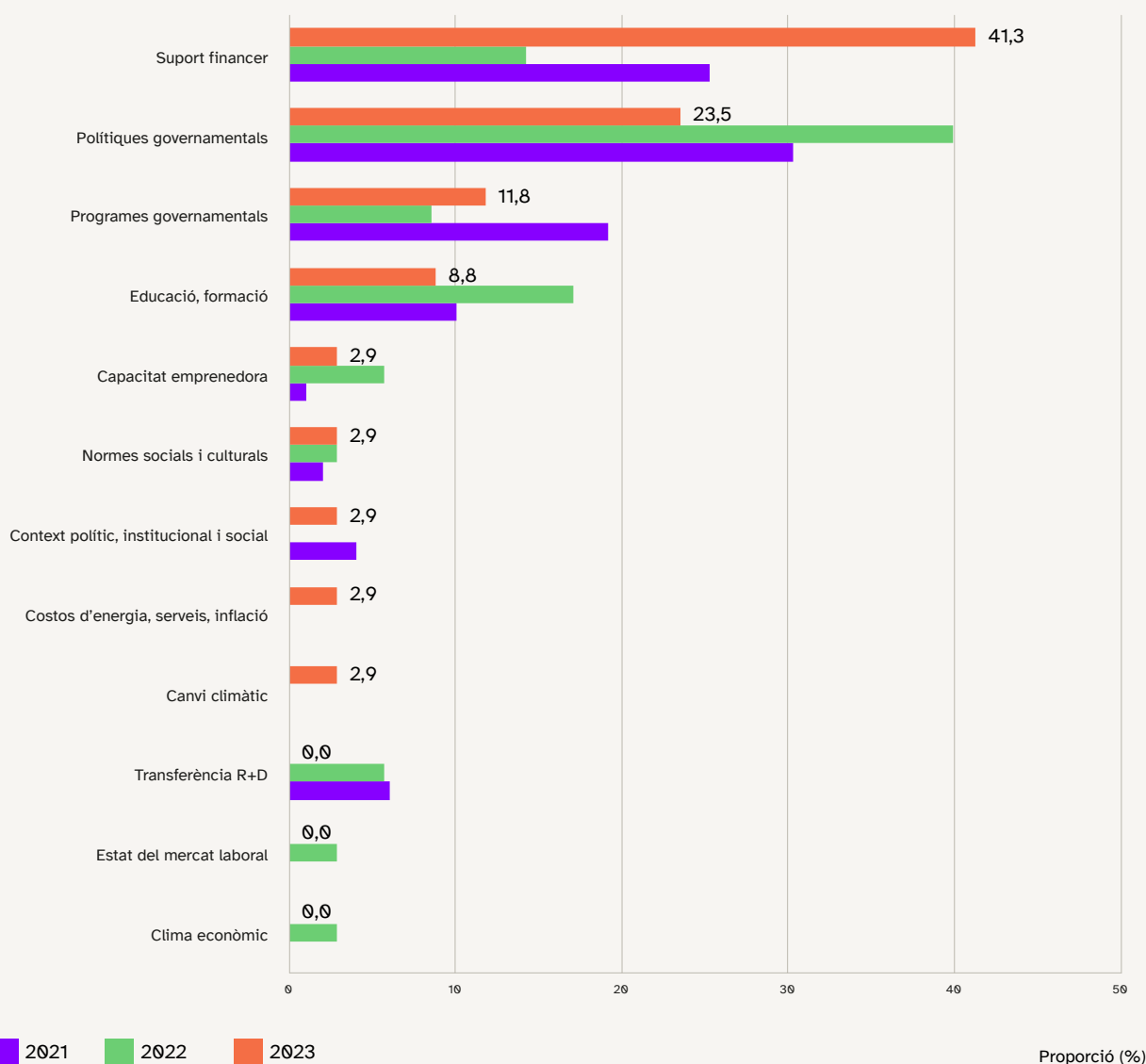
2. El context empresarial

Quant a les recomanacions per millorar les condicions de l'entorn de l'activitat empresarial, el gràfic 2.21 mostra els resultats obtinguts a partir de l'opinió dels experts entrevistats. Les quatre principals recomanacions són les mateixes que les dels últims anys, encara que amb diferent ordre: suport financer (41,3%), polítiques públiques (23,5%), programes d'institucions públiques (11,8%) i educació i formació (8,8%).

Coincideixen, encara que amb diferent intensitat, amb les d'Europa: polítiques públiques (35,3%), suport financer (13,8%), educació i formació (13,5%), i programes públics (9,1%). Així com amb les tres primeres d'Espanya: polítiques públiques (40,5%), suport financer (18,9%) i educació i formació (16,2%).

Destaca l'alt pes que li han atorgat els experts a Catalunya al suport financer (passant del 14,3% el 2022 al 41,3% el 2023), més del doble que a Espanya (13,8%) i el triple que Europa (18,9%).

Gràfic 2.21. Evolució de les recomanacions a l'activitat empresarial a Catalunya, segons l'opinió de les persones expertes entrevistades en el període 2021-2023

2.2.2. Benchmarking internacional sobre les condicions de l'entorn per emprendre a Catalunya

Per a la contextualització de les dades presentades anteriorment, s'ofereix un benchmarking sobre les condicions per emprendre. Es mostra la valoració de les condicions de l'entorn segons l'opinió dels experts europeus d'economies d'alts ingressos, d'Espanya i de cadascuna de les comunitats autònomes (taula 2.2). A més, es presenta la valoració comparativa mitjana dels experts de Catalunya, Espanya, Europa i països amb economies d'alts ingressos (gràfic 2.22). També es detallen les valoracions del grau de prioritat assignat als ODS en les diferents economies (taula 2.3).

Tal com s'ha indicat, Catalunya compta amb un entorn emprenedor relativament favorable en comparació amb altres territoris d'Europa i Espanya (taula 2.2 i gràfic 2.23). Catalunya lidera (5,2 en l'índex NECI), juntament amb la Comunitat de Madrid (5,3), la valoració mitjana de les condicions per emprendre en les diferents comunitats autònomes, per sobre de la mitjana d'Europa (4,9) i Espanya (3,8).

Respecte a Espanya, Catalunya obté valors superiors en totes les condicions de l'entorn. I respecte a Europa, també superiors en dotze dels tretze factors, sent només menor en l'accés a infraestructura física i de serveis. Si la comparació la realitzem amb els països d'alts ingressos que participen al GEM, Catalunya també obté qualificacions superiors en cinc condicions: programes públics (+0,8); educació i formació emprenedora en l'etapa postescolar (+0,5); barreres d'accés al mercat intern, facilitat per accedir al finançament i educació i formació en l'etapa escolar (+0,2), encara que en aquestes dues últimes obtenen una puntuació menor a 5 (gràfic 2.22).

És destacable que el grau de prioritat assignat als ODS (Objectius de Desenvolupament Sostenible) de les Nacions Unides a Catalunya (6,0) és superior, igual que el 2022, a la mitjana d'Espanya (5,1) i d'Europa (5,8) (taula 2.3). Respecte a Espanya, Catalunya obté valors superiors en tots els factors. I respecte a Europa, també són superiors en tots menys un (grau de prioritat assignat a l'acompliment econòmic en empreses noves i en creixement). Aquest alt compromís amb els ODS pot ser determinant per al desenvolupament de polítiques i accions que promoguin un creixement econòmic inclusiu i sostenible a Catalunya.

En relació amb l'emprenedoria femenina, el seu accés a recursos (5,2) rep una qualificació més alta en comparació amb Espanya (3,6) i Europa (4,5). No obstant això, el seu suport, així com la conciliació, resulta insuficient, obtenint una puntuació de 3,8, superior a la d'Espanya (3,2), però inferior a la d'Europa (4,8).

2. El context emprenedor

Taula 2.2. Valoracions de les condicions per emprendre a països de la Unió Europea d'alts ingressos, a Espanya, Catalunya i resta de comunitats autònomes el 2023

	Unió Europea alts ingressos	Espanya	Andalusia	Aragó	Astúries	Illes Balears	Canàries	Cantàbria	C. i Lleó	C. la Manxa	Catalunya	C. Valenciana	Extremadura	Galícia	C. de Madrid	Múrcia	Navarra	País Basc
Núm. experts entrevistats	338	37	36	40	38	40	39	36	36	44	37	36	36	39	38	36	36	36
Finançament suficient per a emprenedors	4,9	3,6	3,6	3,9	4,7	3,7	3,5	3,6	4,0	4,1	5,1	4,2	4,0	4,3	5,1	4,5	4,6	4,8
Facilitat per accedir al finançament dels emprenedors	4,5	3,2	3,8	4,0	4,5	4,0	3,5	3,8	4,2	4,4	4,9	4,4	4,2	4,3	5,3	4,8	4,6	4,9
Polítiques governamentals: emprenedoria com a prioritat i el seu suport	4,4	3,3	4,1	3,7	4,3	3,6	3,8	3,8	4,0	5,2	4,7	4,1	5,0	4,9	4,9	4,7	4,3	5,2
Polítiques governamentals: burocràcia i impostos	4,7	3,2	4,3	3,7	4,5	4,0	3,7	3,9	4,4	4,9	4,6	4,5	4,5	4,4	5,2	4,5	4,1	5,4
Programes governamentals	5,4	4,3	5,4	5,6	6,3	4,5	4,9	5,1	4,9	6,2	6,2	6,0	6,1	5,4	5,9	5,9	6,4	6,7
Educació i formació emprenedora etapa escolar	3,5	2,1	3,1	3,5	4,2	3,7	2,7	3,0	3,3	3,5	4,1	3,1	3,2	2,9	3,8	2,8	2,7	3,5
Educació i formació emprenedora etapa postescolar	5,1	4,3	5,1	5,1	5,1	5,0	4,6	4,8	4,7	5,5	5,6	5,4	5,3	4,3	5,7	5,5	4,8	5,6
Transferència d'R+D	4,5	3,5	4,0	4,0	4,8	4,1	3,8	3,8	4,3	4,5	4,7	4,2	4,5	4,2	4,4	4,7	4,5	4,4
Accés a infraestructura comercial i professional	5,6	4,8	5,5	5,8	5,7	5,3	5,2	5,1	5,3	6,0	5,8	5,5	5,3	5,3	6,5	5,8	5,5	5,5
Dinàmica del mercat intern	5,1	4,2	4,2	5,0	4,5	4,6	4,1	3,9	4,6	4,2	5,1	4,2	4,5	4,2	4,9	4,9	3,5	3,8
Barreres d'accés al mercat intern	4,8	3,4	4,2	4,4	4,8	4,5	3,8	4,1	4,3	4,3	5,1	4,6	4,1	4,5	4,6	4,6	4,1	4,4
Accés a infraestructura física i de serveis	6,6	6,3	6,4	6,1	6,3	5,8	6,0	6,1	6,2	6,9	6,3	6,6	5,8	6,0	7,0	6,7	6,7	7,0
Normes socials i culturals	4,9	3,3	4,2	4,3	5,0	4,3	4,0	4,5	4,5	4,9	5,1	4,6	4,1	4,3	5,3	4,9	4,8	4,8
INDICADOR NECI	4,9	3,8	4,5	4,5	5,0	4,4	4,1	4,3	4,5	5,0	5,2	4,7	4,7	4,5	5,3	4,9	4,6	5,1

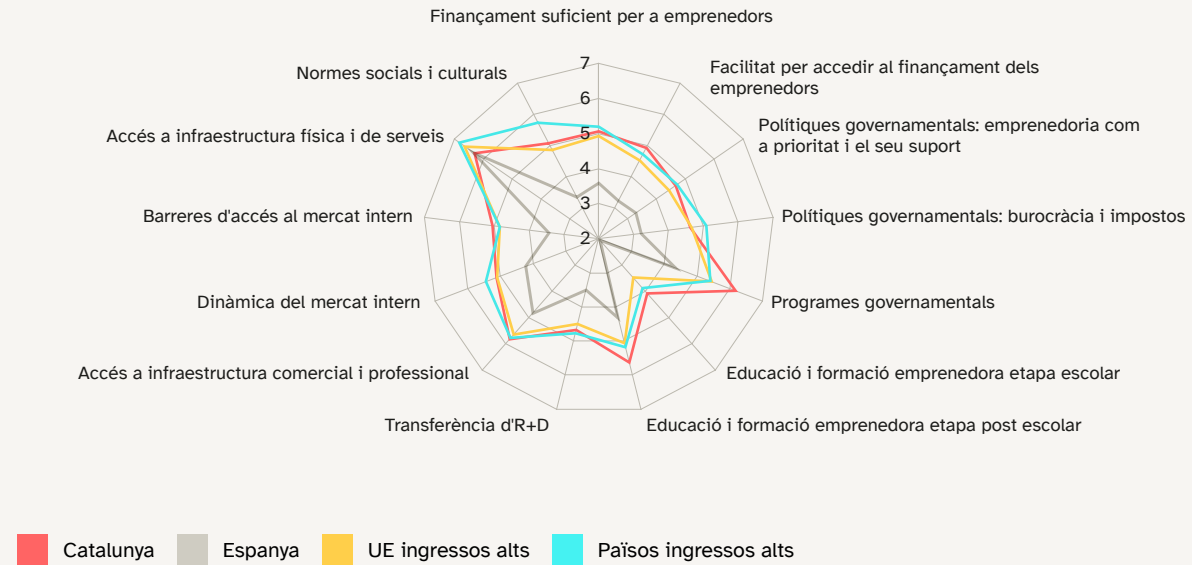
2. El context emprenedor

Taula 2.3. Valoracions del grau de prioritat assignat als ODS i a l'emprenedoria femenina en països de la Unió Europea d'alts ingressos, a Espanya, Catalunya i la resta de comunitats autònomes el 2023

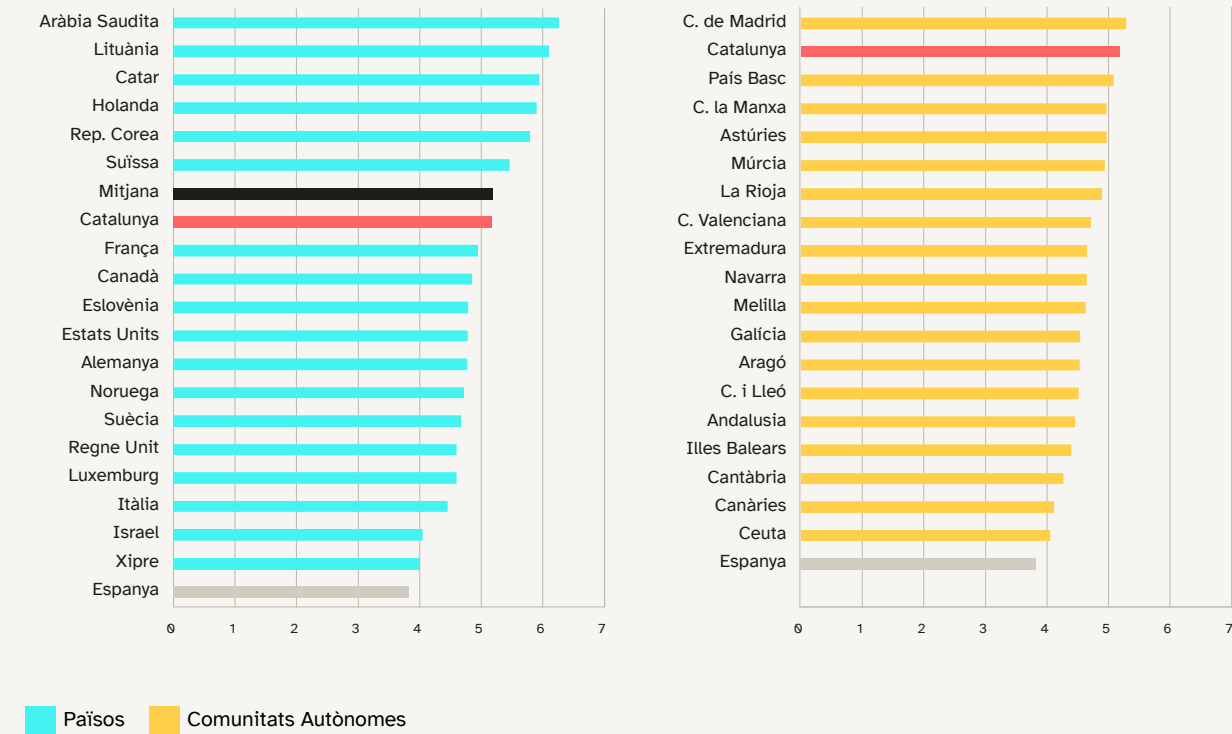
	Unió Europea alts ingressos	Espanya	Andalusia	Aragó	Astúries	Illes Balears	Canàries	Cantàbria	C. i Lleó	C. la Manxa	Catalunya	C. Valenciana	Extremadura	Gàlícia	C. de Madrid	Múrcia	Navarra	País Basc
Núm. experts entrevistats	338	37	36	40	38	40	39	36	36	44	37	36	36	39	38	36	36	36
Grau de prioritat assignat a les bones pràctiques de responsabilitat social en empreses noves i en creixement	5,8	5,3	5,1	5,8	5,9	5,3	4,8	4,8	5,6	4,9	6,4	5,5	5,6	5,2	5,9	5,4	6,3	6,5
Grau de prioritat assignat al desenvolupament econòmic en empreses noves i en creixement	5,4	4,5	4,5	4,5	4,7	4,8	4,3	4,6	5,4	4,6	5,1	4,6	4,7	4,6	5,1	4,6	5,5	5,2
Grau de prioritat assignat a les bones pràctiques ambientals per part d'empreses noves i en creixement	6,2	5,5	5,4	6,3	6,1	5,7	5,6	5,5	6,4	5,7	6,4	5,8	6,3	5,7	6,0	6,2	6,7	6,8
Grau de prioritat que assignen a la sostenibilitat les empreses noves i en creixement	6,3	5,5	5,7	6,5	6,1	6,0	5,6	5,5	6,0	5,4	6,7	6,5	6,4	5,6	6,3	6,2	7,0	7,2
Grau de prioritat assignat a la sostenibilitat empresarial per part dels poders públics a través de noves regulacions/lleis	5,3	4,5	5,0	6,1	5,3	5,1	5,1	4,7	5,4	5,6	5,4	5,7	5,9	5,1	5,1	5,5	6,2	6,7
Suport a l'emprenedoria femenina i conciliació	4,5	3,2	3,1	3,8	3,8	3,8	2,9	3,6	3,6	4,1	3,8	3,8	3,3	3,6	4,4	3,9	3,8	3,4
Accés a recursos per a l'emprenedoria femenina	4,8	3,6	3,9	3,9	3,9	4,9	3,9	4,5	4,1	4,5	5,2	3,6	4,0	4,2	4,4	4,2	4,2	4,5

2. El context empresarial

Gràfic 2.22. Valoració mitjana de les persones expertes sobre les condicions de l'entorn per emprendre a Catalunya, Espanya, Europa i països d'alts ingressos el 2023

Gràfic 2.23. Índex de Context d'Emprenedoria Nacional (NECI) el 2023

2.3. Quina és la intenció d'emprendre de la població catalana?

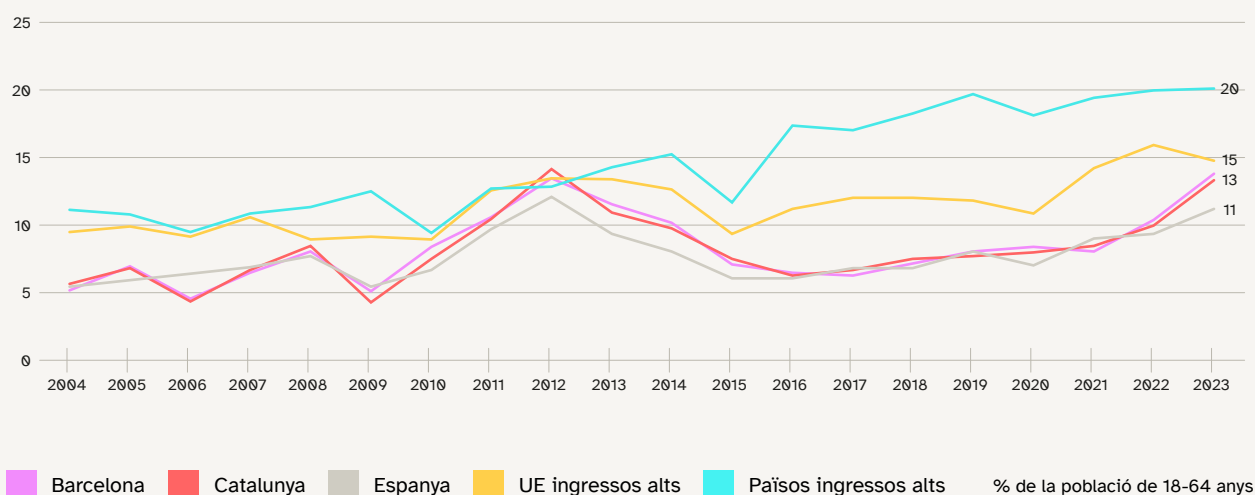
La intenció de crear una empresa és un indicador important per a identificar el nivell d'emprenedoria potencial que existeix en una determinada societat. En el model conceptual del projecte, la valoració social de l'activitat emprenedora, la valoració d'oportunitats i aptituds personals i les condicions de l'entorn, abordats en els apartats anteriors, determinen en bona part la intensitat amb la qual es manifesta la intenció d'emprendre. Aquella part de la població que en un determinat moment manifesta la seva intenció de crear una empresa pròpia en els pròxims anys configura l'emprenedoria potencial d'aquesta societat.

Una vegada analitzats els factors que condicionen la intenció d'emprendre, el percentatge de persones que espera emprendre en els pròxims 3 anys a Catalunya se situa en el 13,3%, mentre que a Barcelona aconsegueix el 13,8%.

Tots dos valors mostren un increment significatiu respecte a l'any anterior, amb un augment de 3,4 punts en tots dos casos. Aquesta millora reflecteix un avanç notable en el nombre d'emprenedors potencials, escurçant distàncies respecte als índexs d'Europa (14,8%) i els països d'alts ingressos (20,1%).

Catalunya està millorant notablement el nombre de futurs emprenedors. Aquests valors d'emprenedors potencials són molt positius i esperançadors, especialment considerant que, encara que s'ha produït una notable millora del context d'emprenedoria nacional (NECI), persisteix una baixa valoració social de l'activitat emprenedora i una identificació limitada d'oportunitats en l'entorn susceptibles de ser explotades mitjançant la creació de noves empreses.

Gràfic 2.24. Evolució del percentatge de la població de 18-64 anys que espera emprendre en els pròxims 3 anys (emprenedors potencials) el 2023

3. Activitat i dinàmica emprendedora

3.1. Indicadors del procés emprendedor

El projecte GEM, donada l'amplitud del concepte d'iniciativa emprendedora i de les dificultats que comporta el seu mesurament, desagrega el procés emprendedor en fases diferents: des de la intenció d'emprendre en el futur pròxim fins a la posada en marxa d'un negoci, la gestió d'un de ja consolidat o, fins i tot, l'abandonament recent d'una activitat empresarial.

No obstant això, com es veurà a continuació, en definir el principal indicador del projecte -la TEA-, GEM advoca per identificar la iniciativa empresarial en les primeres etapes del negoci, ja que acostuma a ser en aquestes sobre les quals solen centrar l'atenció les mesures de polítiques d'estímul a la creació i desenvolupament de les empreses.

La conceptualització del projecte GEM basada en múltiples etapes (figura 1.3) facilita l'anàlisi de l'activitat emprendedora d'una economia a través de diferents indicadors dins del procés emprendedor:

- El primer indicador, analitzat en l'anterior apartat 2.3, el constitueix el percentatge d'**emprenedors potencials** o persones de la població adulta (de 18 a 64 anys) que han declarat la seva intenció de posar en marxa una nova empresa en els pròxims 3 anys.
- El segon correspon al percentatge d'**emprenedors naixents** (*start up*) o persones adultes implicades en la posada en marxa d'una empresa durant els últims 12 mesos, en la qual s'ha invertit temps i esforç, i que han tingut fins a tres mesos d'activitat efectiva, entenent per activitat el pagament de salaris, honoraris, beneficis o retribució en espècie.
- El tercer és el percentatge d'**emprenedors nous** (*baby business*) o persones adultes que posseeixen un negoci (del qual posseeixen almenys una part del capital) i que han pagat salaris per més de 3 mesos i no més de 42 mesos.
- El quart és la taxa d'activitat **emprenedora total** (TEA, *Total Entrepreneurial Activity*) en fase inicial, que constitueix el principal indicador elaborat pel projecte GEM i correspon a la suma del percentatge d'emprenedors naixents i el percentatge d'emprenedors nous.
- El cinquè és el percentatge d'**empresaris consolidats** (EB0, *Established Business Ownership*) o persones adultes que posseeixen un negoci que ja s'ha afermat en el mercat després d'haver pagat salaris per més de 42 mesos.
- Finalment, el projecte GEM també ofereix un indicador d'**abandonament de l'activitat empresarial**, mesurat com el percentatge de persones adultes que han tancat o cedit un negoci en els últims 12 mesos.

Els gràfics 3.1 i 3.2 presenten els indicadors de les diferents etapes del procés emprendedor a Catalunya el 2023 segons el projecte GEM.

3. Activitat i dinàmica emprenedora

Catalunya sempre ha destacat pel seu esperit emprenedor i el 2023 la seva TEA ha estat 7,6%, 0,76 punts més que el 2022 (6,9%), situant-se per sobre de l'espanyola (6,8%, gràfic 3.5) i acostant-se a l'europea (8,8%, gràfic 3.6).

Per demarcacions (gràfic 3.1), la TEA de Barcelona és de 8,3%; la de Girona, de 2,9%; la de Tarragona, de 7,6% i la de Lleida, de 7,8%. Per a la correcta interpretació de les dades anteriors, especialment de Girona, Lleida i Tarragona, cal tenir present que la mostra de l'enquesta (taula 1.2) és proporcional a la grandària de la població en les quatre províncies catalanes. Suposant un nivell de confiança del 95%, en el cas concret de la TEA, l'error mostrat és de 1,00% per a Catalunya, 1,21% per a Barcelona, 1,98% per a Girona, 4,26% per a Lleida i 3,08% per a Tarragona.

La TEA de Catalunya de 7,6% significa que 375.956 persones d'entre 18 i 64 anys estan involucrades en activitats emprenedores de 0 a 3,5 anys, de les quals 189.642 són emprenedors naixents i 186.314 emprenedors nous. És a dir, el 50,4% naixents (3,9% de la població adulta) i el 49,6% nous (3,8% de la població adulta). En conseqüència, la ràtio entre el percentatge d'emprenedors nous i naixents és de 0,98, la qual cosa indica que, per cada 100 persones emprenedores en fase naixent identificades el 2023, hi havia 98 persones emprenedores propietàries i gestores de negocis nous.

L'augment de la TEA catalana (0,76 punts) el 2023 és fruit de l'increment tant dels emprenedors naixents (+0,56 punts) com dels nous (+0,21 punts), mentre que l'augment de la TEA de Barcelona es deu al fet que l'increment dels naixents (+1,07 punts) ha estat molt superior al lleuger descens dels nous (-0,11).

Barcelona torna a destacar amb una TEA del 8,3% (gràfic 3.4), 0,96 punts més que la de 2022 (7,3%). En els últims anys ja es remarcava el bé que la província de Barcelona havia aguantat la crisi de la COVID-19 (sent el 2020 la primera a Espanya tant en emprenedors naixents, nous i en fase inicial) i com en els anys següents (2021-23) s'havia mantingut en les primeres posicions, per sobre de Catalunya.

Els emprenedors consolidats (iniciatives empresarials de més de 3,5 anys) representen el 7,7% de la població adulta de Catalunya (gràfic 3.3), disminuint 0,41 punts percentuals respecte a l'any anterior (8,2%) i situant-se per sota de la mitjana de la sèrie 2004-22 (8,4%). Continuen amb un valor superior a Espanya (6,7%) i a Europa (7,4%).

La suma de les taxes d'emprenedors potencials, en fase inicial i consolidats (gràfic 3.3) representa la taxa de població adulta de Catalunya involucrada en el procés empresarial, que el 2023 ha estat de 28,7%, xifra superior a la de 2022 (25,01%).

La taxa de població adulta involucrada en el procés empresarial actiu, representada per la suma dels emprenedors en fase inicial més els consolidats, ha estat de 15,4%, també superior a la de 2022 (15,1%).

El percentatge de persones que van abandonar la seva activitat empresarial en els últims 12 mesos (3,2%) ha estat superior a la de 2022 (2,4%). No obstant això, si es compara amb la taxa d'abandonament europea (3,6%) o amb la de països d'alts ingressos (4,7%), aquest percentatge de persones involucrades en abandons empresarials és menor, com en anys anteriors.

De les persones que abandonen, el 68,9% tanca definitivament i el 31,1% cedeix el negoci, per la qual cosa la taxa real de tancaments és del 2,2%.

Darrere dels abandons empresarials existeixen diferents motius (gràfic 3.2). Alguns s'atribueixen a l'abandonament voluntari per part de l'emprenedor: raons personals o familiars (18,8%), oportunitat de vendre el nego-

3. Activitat i dinàmica emprenedora

ci (11,5%), el fet d'haver trobat un altre treball (18,1%) o una oportunitat de negoci més atractiva (8,0%). Aquests últims poden ser considerats com a sortides reeixides.

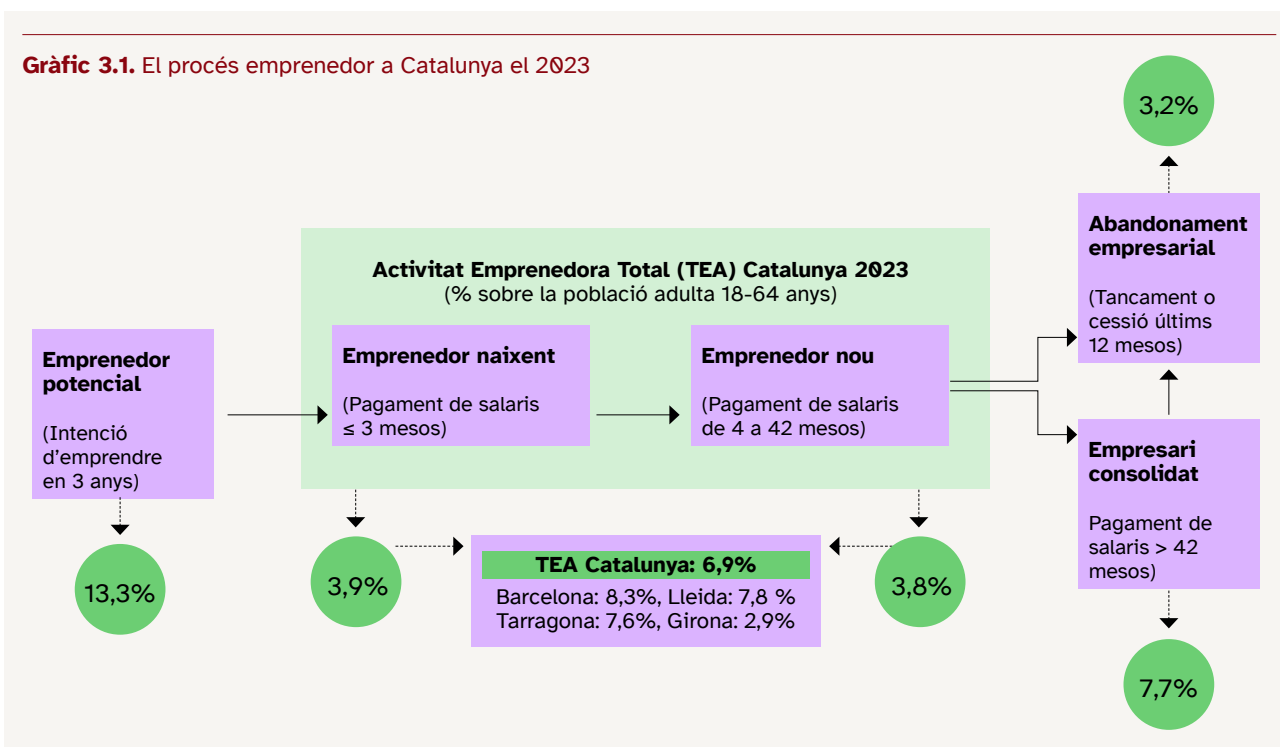
La incidència sobre la poca rendibilitat del negoci s'ha reduït a la meitat, del 38,0% el 2022 al 18,4% el 2023. D'altra banda, els problemes per a obtenir finançament (14,9%) de nou exerceixen un paper relativament rellevant, després de diversos anys amb una incidència menor. Els efectes de la pandèmia del COVID-19 ja només expliquen el 2,2% dels abandons.

Encara que des d'un punt de vista social és desitjable que la taxa d'abandonament sigui la menor possible, des d'una perspectiva econòmica la resposta no és tan senzilla. Les taxes d'Europa (3,6%) o dels països GEM d'alts ingressos (4,7%), més altes que les de Catalunya (3,2%) i d'Espanya (3,2%), també poden ser expressió de regeneració del teixit empresarial. L'abandonament es pot deure al fet que l'emprenedor hagi trobat una oportunitat d'ocupació més atractiva o hagi venut l'empresa reeixidament i això li permeti, per exemple, llançar o reinvertir en una altra. Aquestes poden ser algunes de les explicacions per les quals a Catalunya i Espanya s'han incrementat els abandons respecte a 2022, en un context en el qual a Europa s'han reduït.

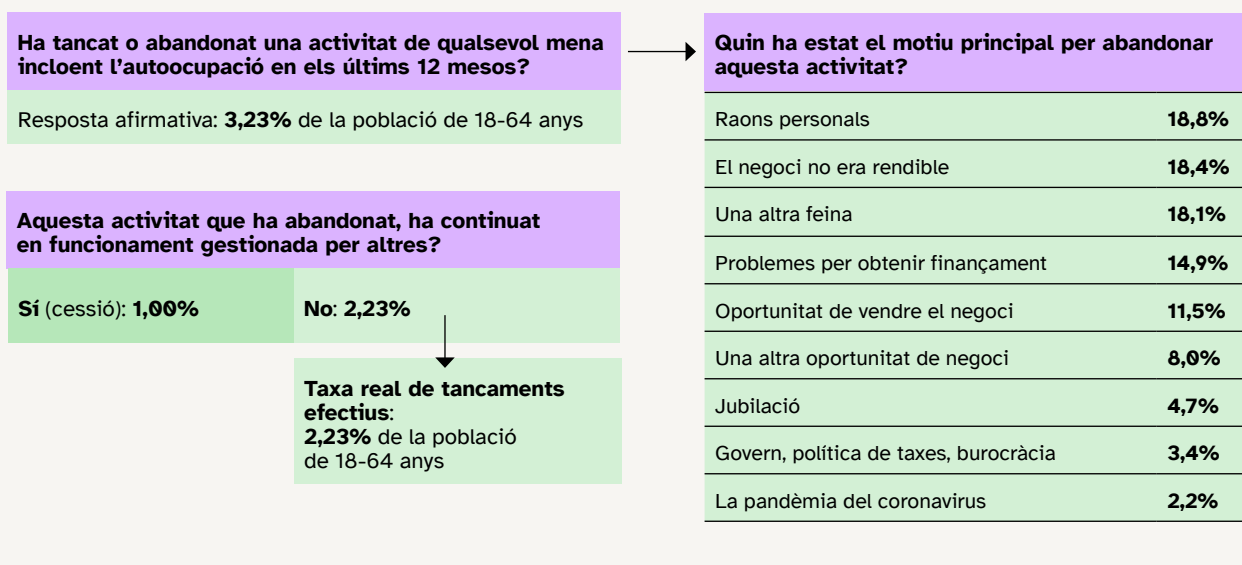
Aquesta perspectiva general mostra un procés emprenedor relativament saludable a Catalunya, en el qual cada vegada hi ha més persones amb intenció d'emprendre (13,3%, amb un increment de 3,42 punts respecte a l'any anterior) i més persones involucrades en iniciatives emprenedores en fase inicial (7,6%, 0,76 punts més que el 2022), així com una major regeneració empresarial.

A continuació, es presenten els resultats del procés emprenedor a Catalunya, Barcelona, Espanya, Europa i països GEM amb economies d'alts ingressos. A més, s'inclouen quadres resum amb les variacions interanuals per a cadascun dels territoris, els quals ofereixen una àmplia visió de conjunt de tota l'activitat emprenedora.

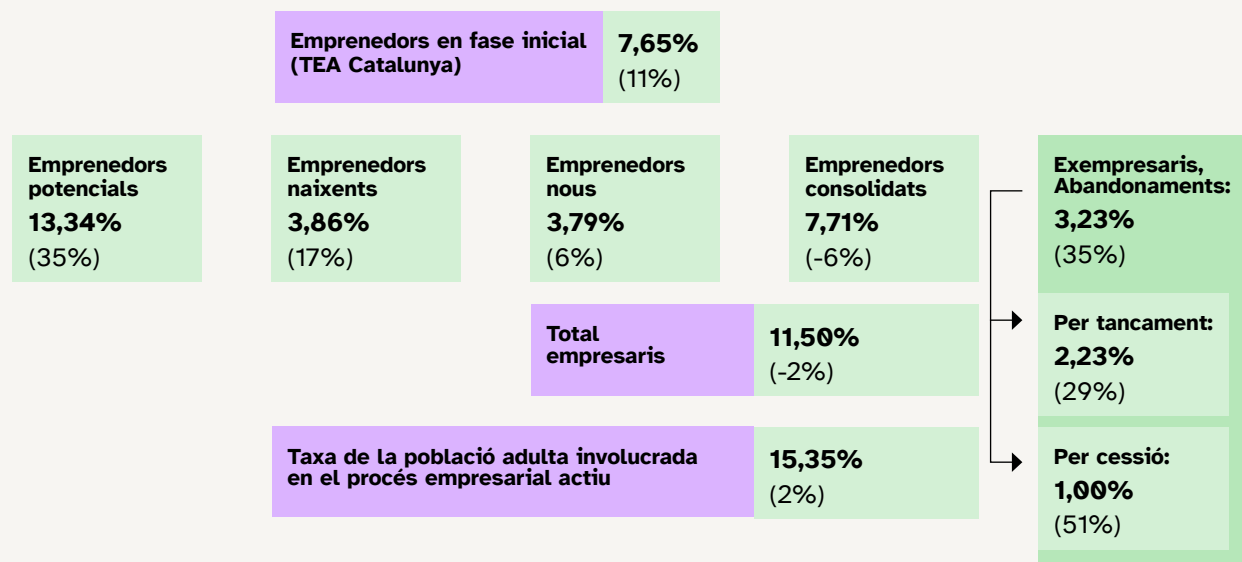
Gràfic 3.1. El procés emprenedor a Catalunya el 2023

3. Activitat i dinàmica empresarial

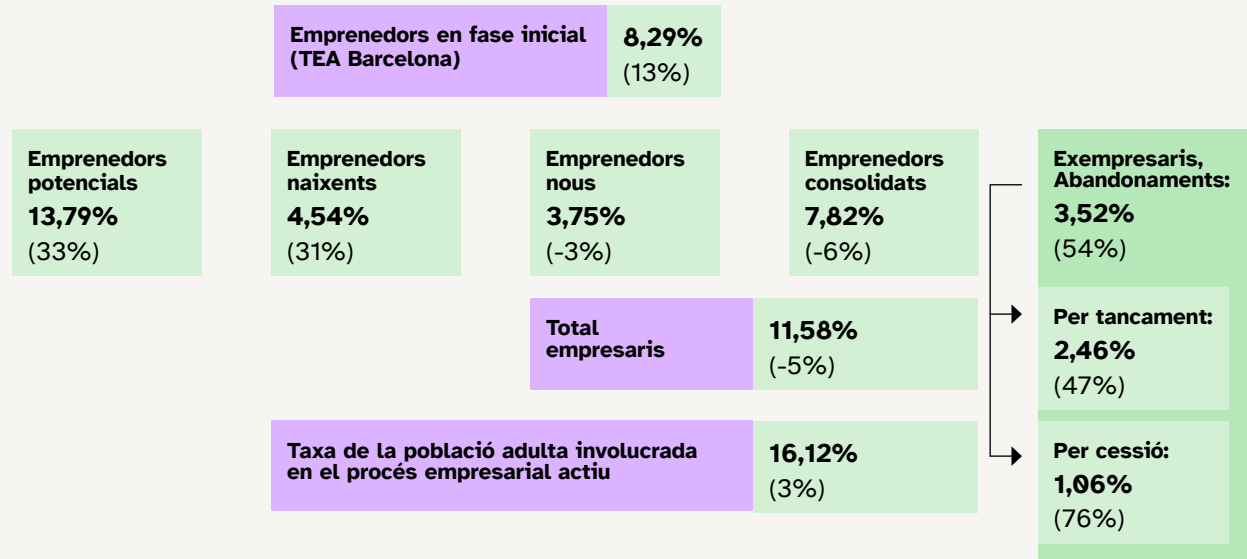
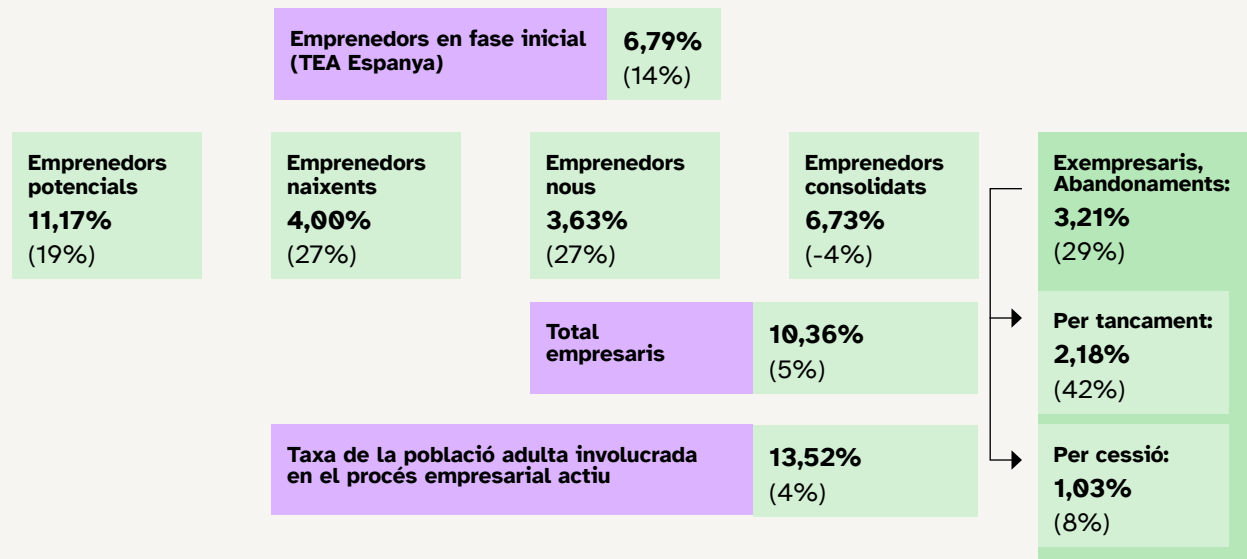
Gràfic 3.2. Abandonament de l'activitat empresarial a Catalunya el 2023**Gràfic 3.3.** Quadre resum del procés empresarial a Catalunya amb variacions interanuals (2022-2023)*

Taxa de població adulta de Catalunya involucrada en el procés empresarial: **28,70%**
(Canvi interanual: **17,7%**)

* En els gràfics 3.3 a 3.7, la suma d'emprenedors nous i naixents no és exactament igual que la TEA, sinó una mica superior, pel fet que algunes de les persones enquestades han estat simultàniament emprenedors naixents i nous, però a l'hora de calcular la TEA només estan comptabilitzats com un. Aquest fet també provoca que la suma d'emprenedors naixents i el total d'empresaris no sigui exactament igual a la taxa de població adulta involucrada en el procés empresarial actiu.

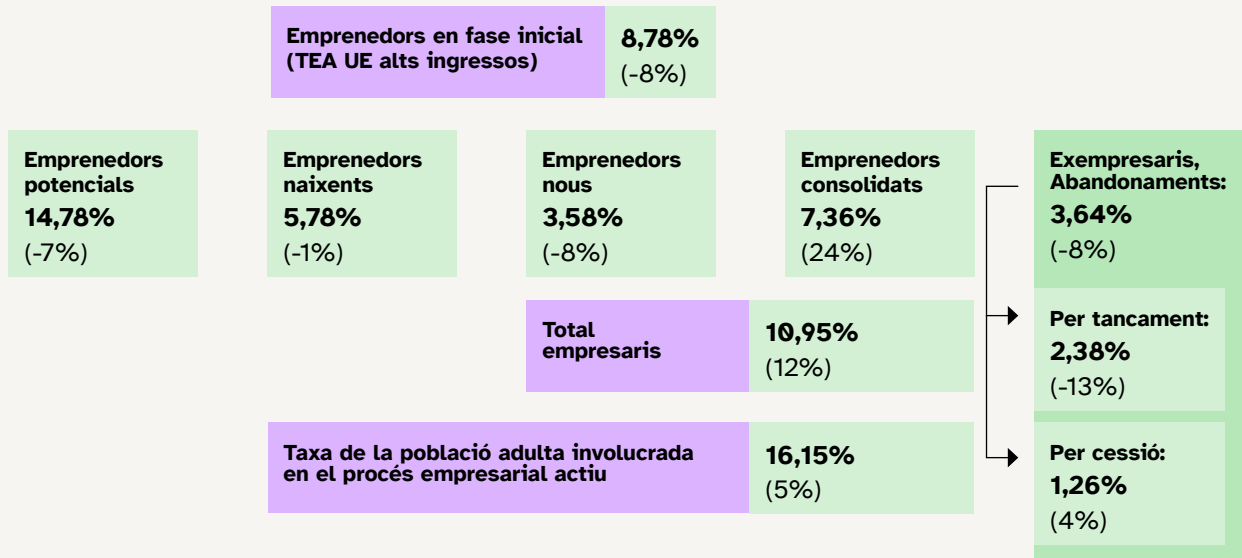
3. Activitat i dinàmica emprenedora

Gràfic 3.4. Quadre resum del procés emprenedor a Barcelona amb variacions interanuals (2022-2023)Taxa de població adulta de Barcelona involucrada en el procés empresarial: **29,91%**(Canvi interanual: **14,6%**)**Gràfic 3.5.** Quadre resum del procés emprenedor a Espanya amb variacions interanuals (2022-2023)Taxa de població adulta de Catalunya involucrada en el procés empresarial: **26,69%**(Canvi interanual: **1,60%**)

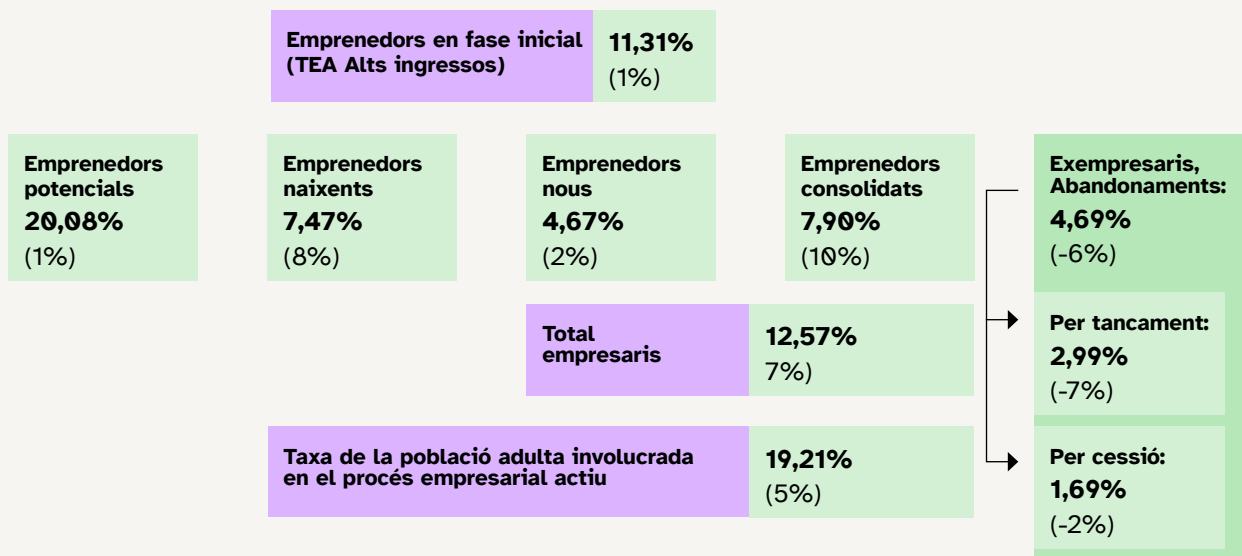
3. Activitat i dinàmica emprenedora

Gràfic 3.6. Quadre resum del procés emprenedor als països d'Europa d'alts ingressos amb variacions interanuals (2022-2023)

Taxa de població adulta de Catalunya involucrada en el procés empresarial: **30,92%**
(Canvi interanual: **-1,2%**)

Gràfic 3.7. Quadre resum del procés emprenedor als països d'alts ingressos amb variacions interanuals (2022-2023)

Taxa de població adulta de Catalunya involucrada en el procés empresarial: **39,29%**
(Canvi interanual: **2,5%**)

3.2. Dinàmica de l'activitat emprenedora

En aquest apartat es presentarà i analitzarà la dinàmica emprenedora en aquests últims vint anys (2004-2023), desglossant els resultats per a Barcelona, Catalunya, Espanya, països d'Europa amb economies d'alts ingressos i països amb economies d'alts ingressos.

L'augment de la TEA catalana el 2023, de 6,9% a 7,6% (+0,76 punts), és fruit de l'increment tant dels emprenedors naixents (+0,56 punts) com dels nous (+0,21 punts), mentre que l'augment de la TEA de Barcelona es deu al fet que l'increment dels naixents (+1,07 punts) ha estat molt superior al lleuger descens dels nous (-0,11).

Si s'analitza l'evolució de la TEA dels últims vint anys, la de Catalunya i Barcelona s'ha mantingut sempre per sobre de la d'Espanya. En la sèrie 2004-23, la mitjana de Catalunya ha estat de 7,1%, similar a la de Barcelona (7,2%), major que Europa (6,3%), inferior a la dels països d'alts ingressos (8,2%) i àmpliament superior a la d'Espanya (5,9%).

Normalment, la TEA d'Europa ha estat inferior a la de Catalunya. No obstant això, en els últims tres anys, Europa ha superat a Catalunya amb diferències de +1,2 punts percentuals el 2021, +2,3 punts percentuals el 2022 i +1,1 punts percentuals el 2023.

En la sèrie 2004-2023, només en quatre ocasions la TEA d'Europa ha estat superior a la de Catalunya: el 2013 i, com s'ha indicat, en els tres últims anys (2021 a 2023). Quant als emprenedors naixents, Europa ha superat a Catalunya en deu ocasions, de les quals vuit corresponen als últims nou anys. En el cas dels emprenedors nous, Europa només ha superat a Catalunya en tres ocasions (gràfic 3.9). D'altra banda, en els emprenedors consolidats, la taxa europea sempre ha estat inferior a la catalana, excepte en un any (2018) (gràfic 3.10). En termes d'abandons, en disset dels vint anys, la taxa europea ha estat superior a la catalana (gràfic 3.11). Aquests valors reflecteixen comportaments i estructures empresarials bastant diferents entre Catalunya i Europa, amb un major dinamisme en aquesta última.

El percentatge de persones emprenedores consolidades a Catalunya (7,7%) és superior al d'Espanya (6,7%) i Europa (7,4%). La mitjana d'emprenedors consolidats a Catalunya durant el període 2004-2023 ha estat del 8,4%, mentre que a Espanya ha estat del 7,2%, a Europa del 5,9%, i als països GEM amb economies d'alts ingressos del 6,4%. Els 2,5 punts de diferència entre la mitjana de Catalunya i la d'Europa s'expliquen, en gran manera, per la menor grandària de les empreses catalanes i un teixit empresarial dominat per autònoms i microempreses, amb una major inèrcia i, per tant, un menor dinamisme quant a sortides d'empreses o abandons.

El projecte GEM mesura el fracàs emprenedor mitjançant la taxa d'abandonament d'un negoci en els últims 12 mesos, sigui dirigit per l'emprenedor o autoocupació, encara que es combini amb un altre treball. Des de 2007, aquesta taxa es desglossa entre els que tanquen el seu negoci i els que el cedeixen. En l'anàlisi longitudinal d'aquestes variables, s'aprecia una major variabilitat en els valors de Catalunya en comparació amb Espanya i, especialment, amb Europa. Com s'evidencia en el gràfic 3.11, els cicles a Catalunya es manifesten amb major intensitat que en la resta d'Espanya, tant en aspectes positius com negatius. Això es deu a la diferent estructura econòmica i a la menor grandària de la mostra a Catalunya.

El percentatge de persones a Catalunya que van abandonar una activitat empresarial en l'últim any (3,23%) és menor que el de Barcelona (3,52%), Europa (3,64%) i dels països d'alts ingressos (4,69%). La mitjana de la

3. Activitat i dinàmica emprenedora

sèrie històrica a Catalunya per al període 2004-2023 (1,79%) és significativament inferior a la d'Europa (2,26%) i a la dels països GEM d'alts ingressos (3,07%). L'evolució d'aquest indicador és molt sensible al cicle econòmic. Va experimentar un considerable augment entre 2007 i 2012, aconseguint un valor màxim de 2,49%. Des de llavors, la tendència va ser a la baixa fins a 2015 (1,00%). No obstant això, a partir de 2016 (1,75%), aquesta tendència descendent es va trencar i el 2023 el percentatge de persones que han abandonat una activitat empresarial s'ha situat en 3,23% (gràfic 3.11).

Els tancaments a Catalunya (2,23%) són inferiors als de Barcelona (2,46%), Europa (2,38%) i països d'alts ingressos (2,99%) (gràfic 3.14). La mitjana de tancaments a Catalunya durant el període 2007-2023 ha estat de 1,27%, xifra inferior a la mitjana europea (1,58%) i a la dels països d'alts ingressos (2,10%).

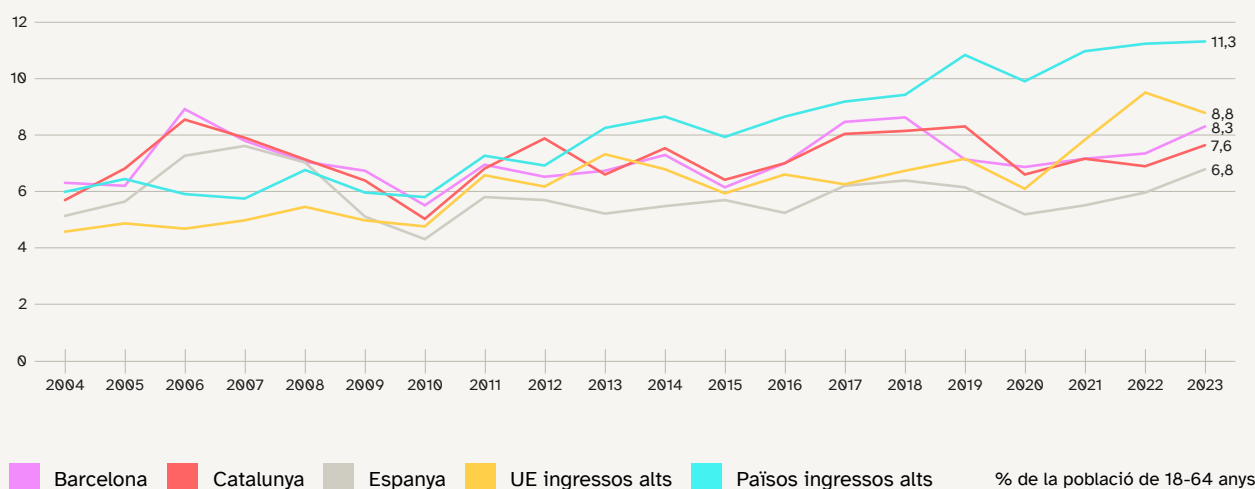
El gràfic 3.15 presenta el tant per cent dels abandons que tanquen el negoci, sent a Catalunya (69%) similar a Espanya (68%) i superior a Europa (65%). No obstant això, la mitjana del percentatge en la sèrie històrica 2007-23 és similar: Catalunya, 68%; Espanya, 70%; Europa, 68%.

La xifra de vendes o cessions de Catalunya (1,00%) és similar a l'espanyola (1,03%) i inferior a la d'Europa (1,26%) i a la dels països d'alts ingressos (1,69%).

És destacable que en aquests últims quatre anys (2019-23), mentre que els abandons que tanquen s'han incrementat un 161%, els abandons per venda o cessió s'han incrementat un 286%. Iniciatives com a reempresa poden haver contribuït a facilitar que algunes persones detectin oportunitats o puguin materialitzar la compra o cessió d'un negoci.

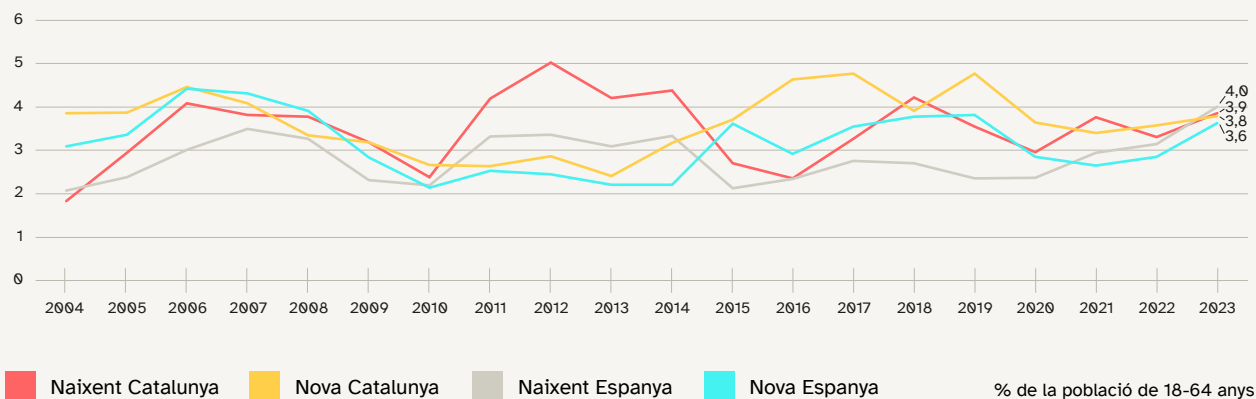
A continuació, es presenta l'evolució de les diferents fases del procés emprenedor a Catalunya, Barcelona, Espanya, Europa i països GEM amb economies d'alts ingressos, oferint una àmplia visió temporal de l'activitat emprenedora.

Gràfic 3.8. Evolució de l'índex TEA de Barcelona, Catalunya, Espanya, Europa i països d'alts ingressos durant el període 2004-2023

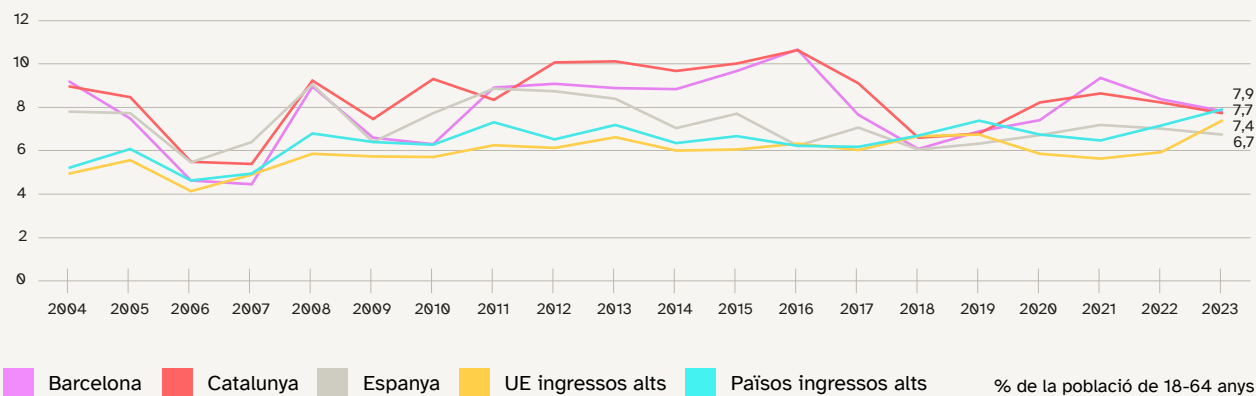

3. Activitat i dinàmica emprenedora

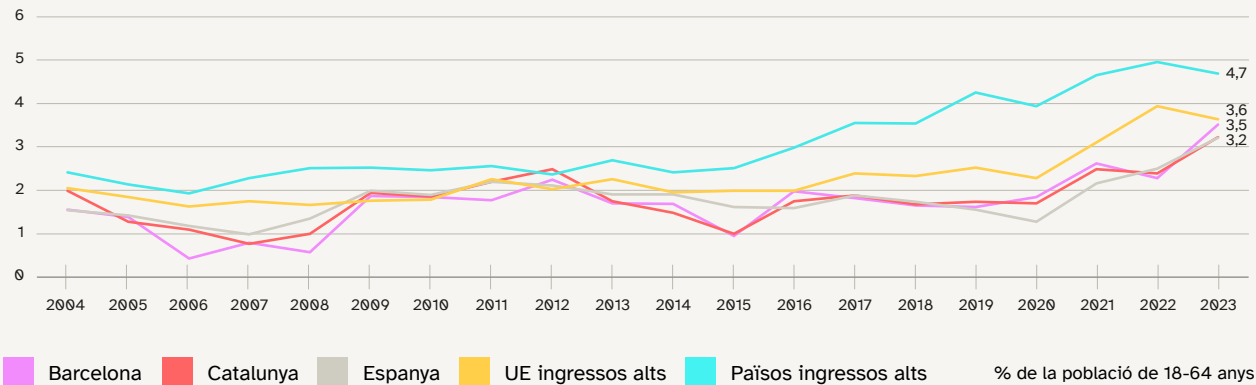
Gràfic 3.9. Evolució del percentatge de la població de 18-64 anys involucrada en negocis naixents i en negocis nous de Catalunya i Espanya durant el període 2004-2023

Gràfic 3.10. Evolució del percentatge de la població de 18-64 anys involucrada en negocis consolidats a Barcelona, Catalunya, Espanya, Europa i països d'alts ingressos durant el període 2004-2023

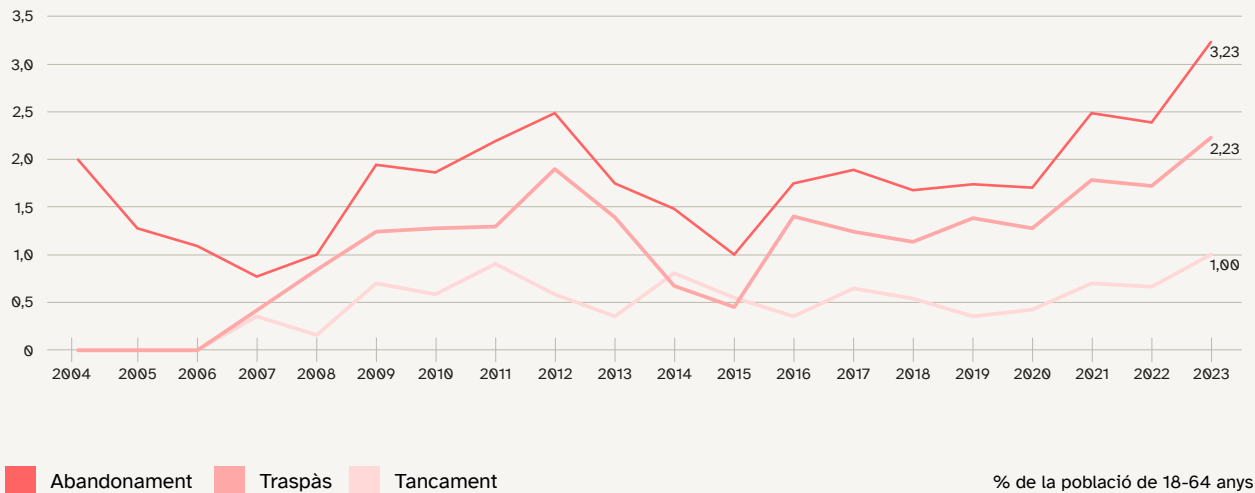

Gràfic 3.11. Evolució del percentatge de la població de 18-64 anys que ha abandonat un negoci en els últims 12 mesos durant el període 2004-2023

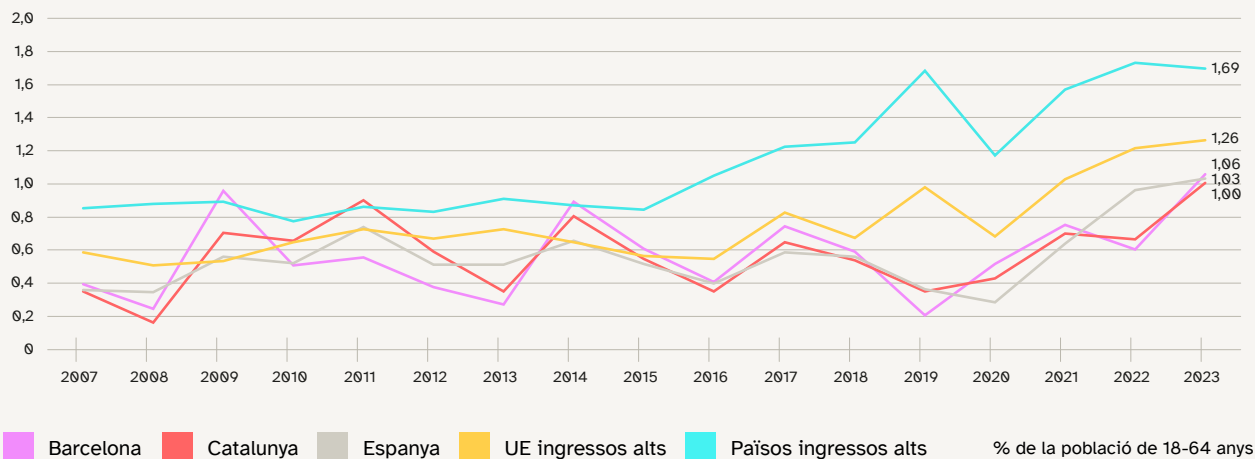

3. Activitat i dinàmica emprenedora

Gràfic 3.12. Evolució del percentatge de la població de 18-64 anys que ha abandonat un negoci en els últims 12 mesos a Catalunya durant el període 2007-2023, segons si el negoci continua (per cessió) o tanca

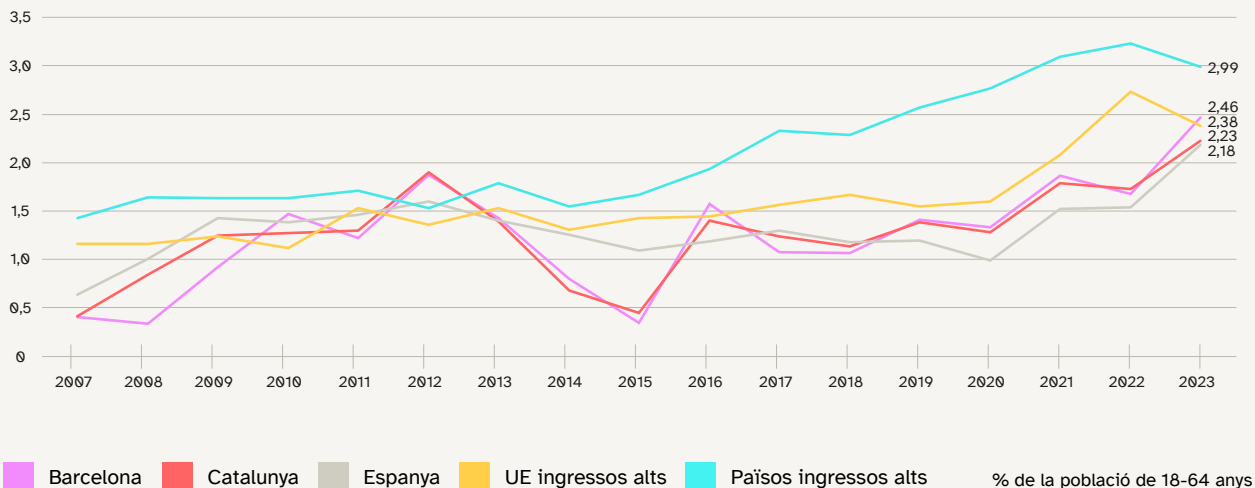

Gràfic 3.13. Evolució del percentatge de la població de 18-64 anys que ha abandonat un negoci per cessió en els últims 12 mesos a Barcelona, Catalunya, Espanya, Europa i països d'alts ingressos durant el període 2007-2023

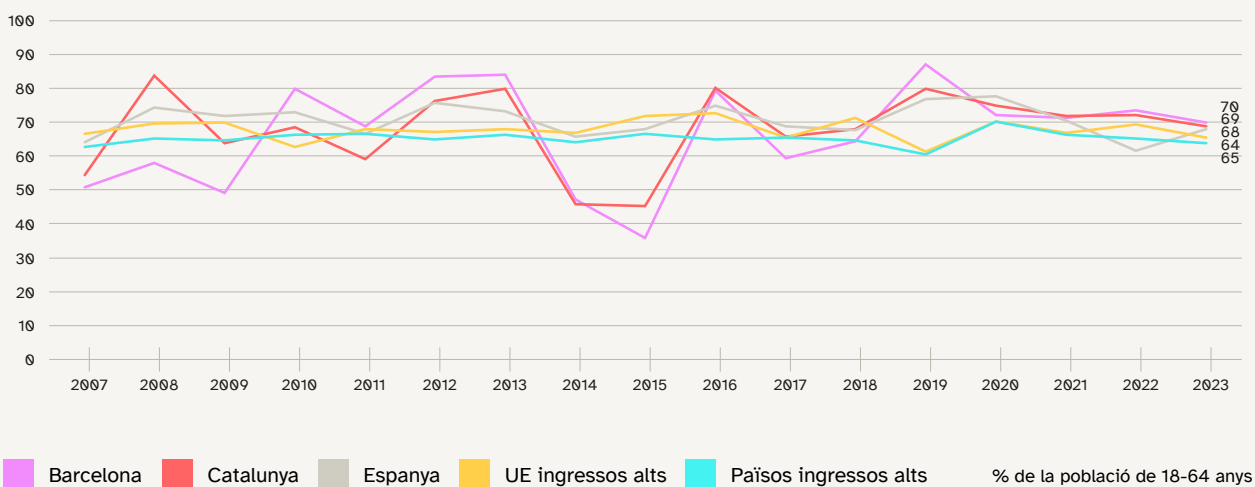

3. Activitat i dinàmica emprenedora

Gràfic 3.14. Evolució del percentatge de la població de 18-64 anys que ha tancat un negoci en els últims 12 mesos a Barcelona, Catalunya, Espanya, Europa i països d'alts ingressos durant el període 2007-2023

Gràfic 3.15. Evolució del percentatge d'abandonos que tanquen a Barcelona, Catalunya, Espanya, Europa i països d'alts ingressos durant el període 2007-2023

3.3. Benchmarking internacional i per comunitats autònomes de l'activitat emprenedora

La dimensió internacional del projecte GEM permet comparar la situació de Catalunya amb els indicadors d'altres entorns. Encara que en els apartats anteriors s'han introduït dades d'Espanya, Europa i països GEM amb economies d'alts ingressos, per a contextualitzar millor els resultats obtinguts de Catalunya en aquest apartat es presentaran els resultats detallats del procés emprenedor als països GEM, segons el seu nivell d'ingressos, i de les comunitats autònomes de l'Estat espanyol.

En les economies d'alts ingressos destaca la TEA d'Àrabia Saudita (25,3%), el Canadà (19,8%), els Estats Units (14,7%), Catar (14,3%), Països Baixos (13,7%) i el Regne Unit (11,8%). Mentre que en la part baixa, amb taxes inferiors al 7%, destaquen Lituània (6,7%), Espanya (6,8%) i Noruega (6,9%).

En la comparació autonòmica, illes Balears lidera la classificació amb una TEA de 8,8%, seguida de Comunitat Valenciana (8,0%), Comunitat de Madrid (7,8%), Catalunya (7,6%), Castella-la Manxa (7,0%) i Andalusia (6,8%), totes elles per sobre de la mitjana d'Espanya (6,8%).

En comparar les dades de Catalunya amb els d'Europa, s'observa, com en anys anteriors, un major dinamisme en aquesta última, encara que les diferències són cada vegada menors. Les divergències més significatives es troben en els emprenedors potencials (14,8% a Europa enfront del 13,3% a Catalunya) i en els emprenedors naixents (5,8% a Europa enfront del 3,9% a Catalunya).

Si recordem la definició que el projecte GEM atorga als emprenedors naixents (persones adultes implicades en la posada en marxa d'una empresa durant els últims 12 mesos, en la qual s'ha invertit temps i esforç, i que han tingut fins a tres mesos d'activitat efectiva), aquesta té similituds amb la definició de *start-up* que realitza Steve Blank en el seu llibre *The Startup Owner's Manual* o amb la d'Eric Ries en *El mètode Llegeixin Startup*. Per tant, una empresa deixa de ser una *start-up* en el moment en què aconsegueix establir un model de negoci sostenible, rendible i escalable. Són poques les que ho aconsegueixen, convertint-se en empreses rendibles i reeixides. Per aquest motiu, és fonamental que el nombre d'emprenedors naixents sigui elevat, per comptar amb una potent nombre de futures empreses reeixides, com succeeix a Europa (5,8%), als països GEM d'alts ingressos (7,5%) o als Estats Units (12,3%). Així mateix, és rellevant l'increment de les persones amb intenció d'emprendre, els anomenats emprenedors potencials (gràfic 2.24), que a Catalunya han augmentat del 9,9% al 13,3%, reduint la distància amb els valors d'Europa (14,8%), si bé encara lluny dels països GEM d'alts ingressos (20,1%).

Per tant, es pot afirmar que Catalunya va aconseguir el repte assenyalat en anys anteriors d'incrementar tant el nombre de persones emprenedores potencials com d'emprenedors naixents. Això inclou a aquells que tenen la intenció d'emprendre una iniciativa en els pròxims anys i als qui ja estan implicats en la posada en marxa d'una empresa, invertint temps i esforç, especialment en la cerca del model de negoci per a la seva idea empresarial.

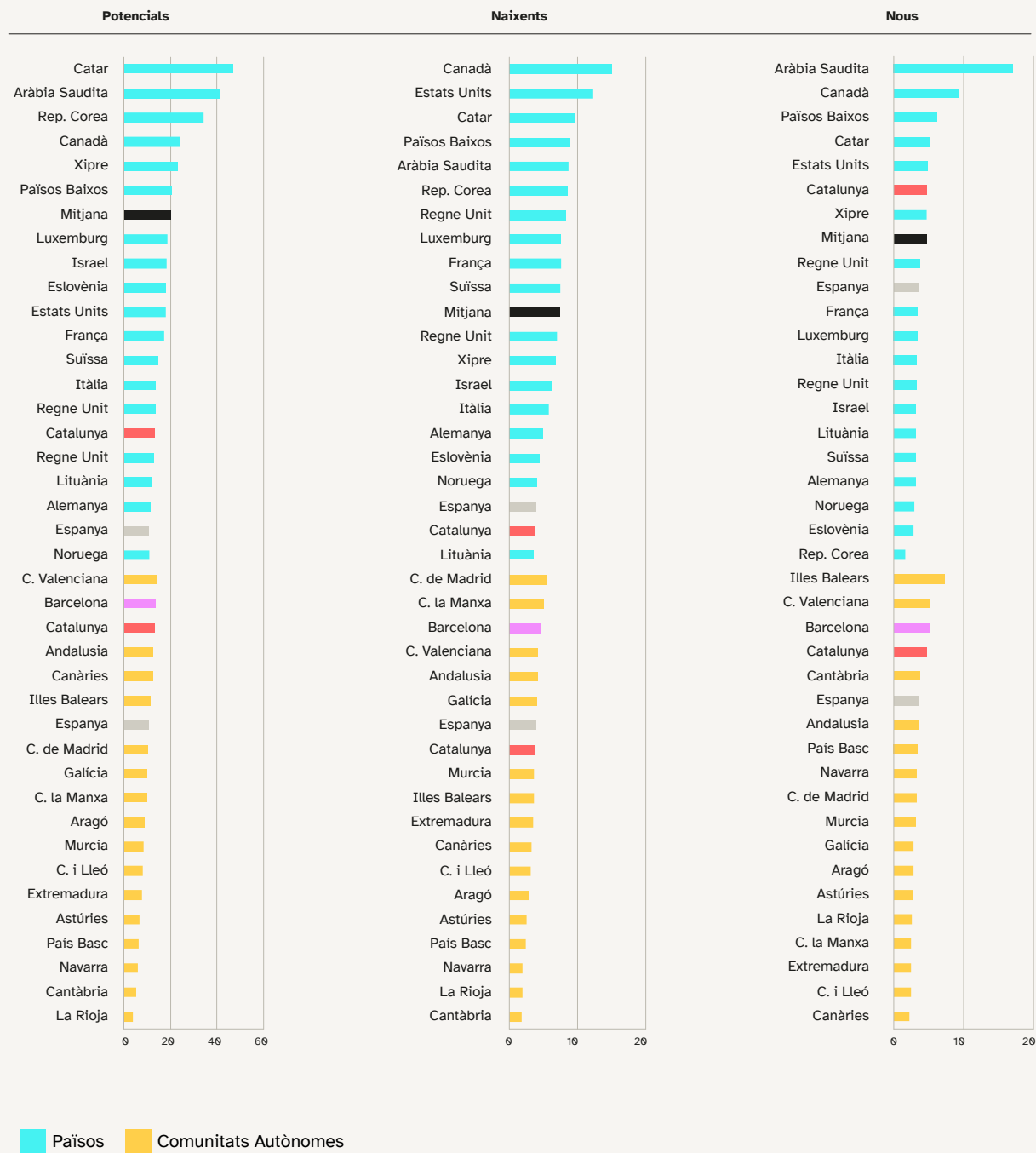
3. Activitat i dinàmica emprenedora

Taula 3.1. Percentatge de la població adulta amb intenció d'emprendre i involucrada en negocis en fase inicial (TEA), negocis consolidats, abandonos i tancaments d'activitat empresarial el 2023. Anàlisi per tipus d'economia

Països	Emprenedor potencial	Emprenedor naixent	Emprenedor nou	TEA	Empresari consolidat	Abandonament empresarial	Tancaments	Continua
Economies d'ingressos baixos								
Mitjana	34,2%	11,0%	7,7%	17,8%	9,1%	7,7%	5,8%	1,9%
Brasil	49,6%	7,7%	11,1%	18,6%	11,9%	11,4%	8,0%	3,5%
Xina	9,0%	2,9%	4,4%	6,8%	4,2%	3,7%	2,6%	1,1%
Colòmbia	24,5%	16,1%	8,0%	23,6%	3,4%	4,8%	3,3%	1,5%
Equador	55,8%	20,8%	13,0%	32,7%	24,0%	9,8%	8,1%	1,7%
Guatemala	46,4%	20,3%	14,3%	32,4%	13,2%	8,0%	6,0%	1,9%
Iran	17,8%	4,5%	5,2%	9,8%	9,8%	5,2%	4,4%	0,8%
Jordània	49,3%	8,3%	8,2%	15,7%	7,2%	10,6%	8,4%	2,2%
Marroc	23,9%	3,1%	3,3%	6,3%	6,8%	5,2%	4,6%	0,6%
Mèxic	33,2%	12,5%	5,4%	16,8%	3,2%	11,6%	8,4%	3,2%
Sud-àfrica	14,6%	8,1%	5,1%	11,1%	5,9%	7,2%	5,0%	2,2%
Tailàndia	40,2%	12,7%	11,7%	23,6%	11,8%	6,8%	4,1%	2,7%
Veneçuela	56,1%	16,6%	6,7%	22,7%	4,5%	11,6%	9,9%	1,7%
Economies d'ingressos mitjans								
Mitjana	28,8%	10,9%	4,9%	15,2%	7,2%	5,5%	4,0%	1,4%
Xile	53,9%	22,2%	9,7%	31,1%	5,3%	10,4%	7,6%	2,8%
Croàcia	28,0%	10,4%	4,0%	13,1%	5,2%	4,1%	2,6%	1,5%
Eslovàquia	15,4%	8,5%	2,6%	10,7%	4,0%	3,1%	2,1%	1,0%
Estònia	18,3%	10,7%	3,1%	13,1%	7,9%	4,0%	3,1%	0,9%
Grècia	10,6%	3,9%	3,1%	6,7%	14,7%	2,1%	1,6%	0,5%
Hongria	10,8%	5,5%	4,8%	9,9%	7,4%	3,5%	3,1%	0,4%
Letònia	24,3%	9,2%	5,3%	14,3%	10,7%	3,7%	2,5%	1,2%
Oman	66,4%	6,8%	5,0%	10,6%	3,2%	13,0%	10,6%	2,4%
Panamà	53,8%	22,6%	10,1%	31,3%	5,1%	9,9%	7,0%	2,9%
Polònia	3,5%	1,5%	1,1%	2,6%	11,6%	3,4%	2,5%	0,9%
Puerto Rico	37,1%	16,7%	6,0%	22,3%	6,0%	4,7%	3,1%	1,5%
Romania	9,0%	3,6%	2,6%	5,9%	5,1%	1,4%	1,3%	0,1%
Uruguai	43,8%	20,1%	6,6%	26,2%	7,3%	7,9%	5,5%	2,4%
Economies d'ingressos alts								
Mitjana	20,1%	7,5%	4,7%	11,3%	7,9%	4,7%	3,0%	1,7%
Mitjana UE	14,8%	5,8%	3,6%	8,8%	7,4%	3,6%	2,4%	1,3%
Alemanya	11,7%	5,0%	3,1%	7,7%	4,1%	2,7%	1,4%	1,3%
Àrabia Saudita	41,8%	8,7%	17,0%	25,3%	13,6%	8,4%	3,6%	4,8%
Canadà	24,1%	15,1%	9,3%	19,8%	7,8%	10,2%	5,5%	4,7%
Catalunya	13,3%	3,9%	3,8%	7,6%	7,7%	3,2%	2,2%	1,0%
Catar	46,8%	9,7%	5,1%	14,3%	4,4%	9,6%	7,5%	2,1%
Xipre	23,4%	6,8%	4,7%	11,0%	8,2%	2,5%	1,9%	0,6%
Eslovènia	18,0%	4,4%	2,8%	7,1%	8,8%	3,5%	2,3%	1,2%
Espanya	11,2%	4,0%	3,6%	6,8%	6,7%	3,2%	2,2%	1,0%
Estats Units	17,9%	12,3%	4,8%	14,7%	6,7%	6,4%	4,1%	2,3%
França	17,2%	7,6%	3,4%	10,8%	4,6%	3,5%	2,3%	1,2%
Israel	18,5%	6,2%	3,2%	8,7%	3,5%	3,6%	2,9%	0,7%
Itàlia	14,0%	5,8%	3,3%	8,3%	7,8%	2,7%	1,8%	0,8%
Lituània	12,0%	3,6%	3,2%	6,7%	14,5%	2,9%	1,2%	1,7%
Luxemburg	18,9%	7,7%	3,3%	9,7%	4,2%	4,4%	3,1%	1,3%
Noruega	10,9%	4,2%	2,9%	6,9%	7,6%	3,2%	2,0%	1,2%
Països Baixos	20,9%	8,8%	6,0%	13,7%	6,9%	6,3%	4,5%	1,8%
Regne Unit	13,9%	8,3%	3,7%	11,8%	6,3%	3,1%	2,3%	0,8%
Rep. Corea	34,3%	8,6%	1,6%	10,2%	19,7%	2,5%	1,9%	0,6%
Suècia	13,2%	7,0%	3,2%	9,2%	5,5%	4,3%	3,3%	1,0%
Suïssa	15,0%	7,6%	3,2%	10,3%	5,8%	3,5%	2,1%	1,4%

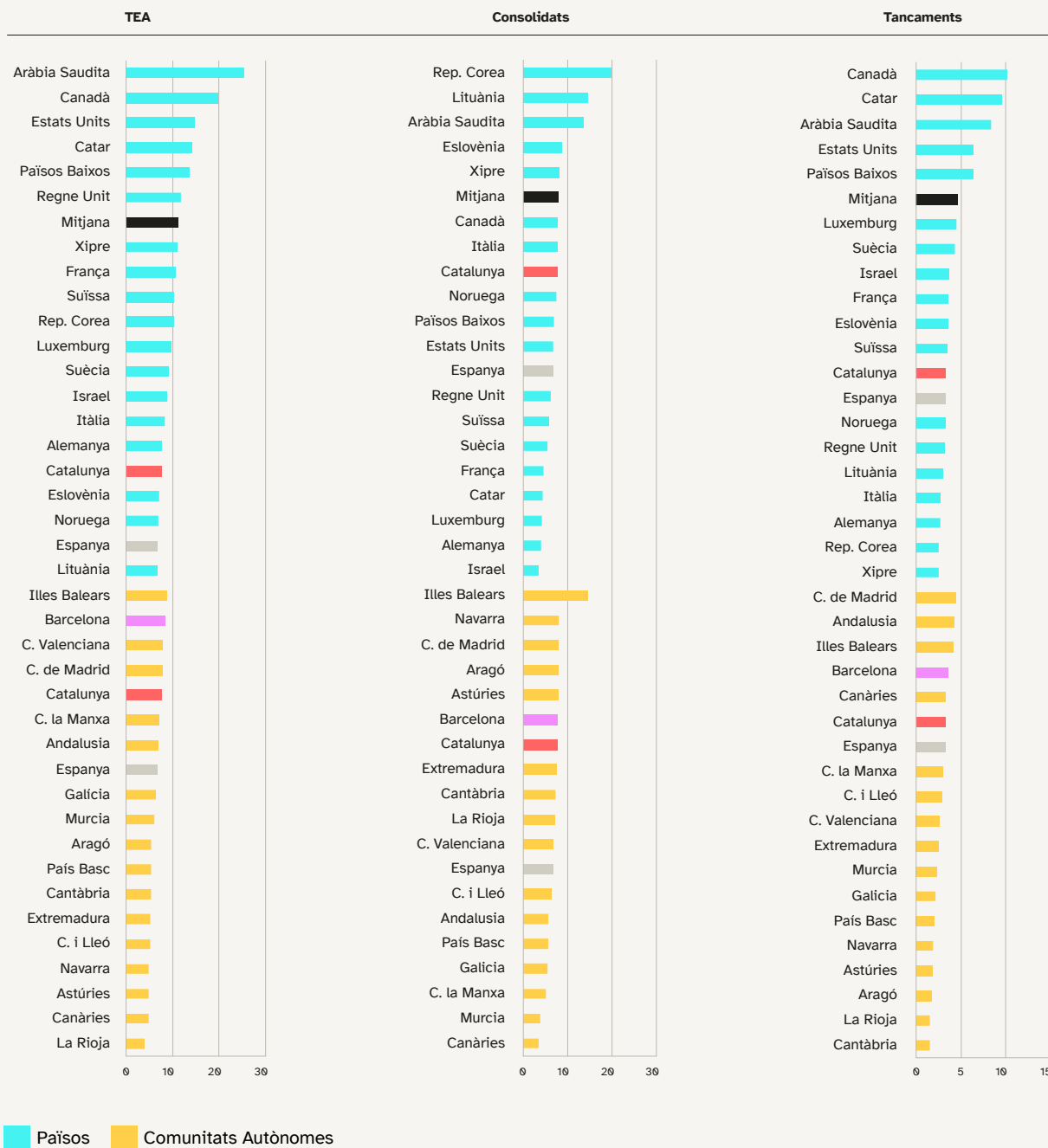
3. Activitat i dinàmica emprenedora

Gràfic 3.16. Posicionament de Catalunya a nivell internacional (comparació amb altres economies d'alts ingressos), i respecte de les comunitats autònomes, en funció del percentatge d'emprenedors potencials, naixents i nous el 2023

3. Activitat i dinàmica emprendedora

Gràfic 3.17. Posicionament de Catalunya a nivell internacional (comparació amb altres economies d'alts ingressos) i respecte de les comunitats autònomes en funció del percentatge d'emprenadors en fase inicial (TEA) i consolidats, i de les persones involucrades en abandonos d'empreses el 2023

4. Motivació i perfil de les persones involucrades en el procés emprenedor a Catalunya

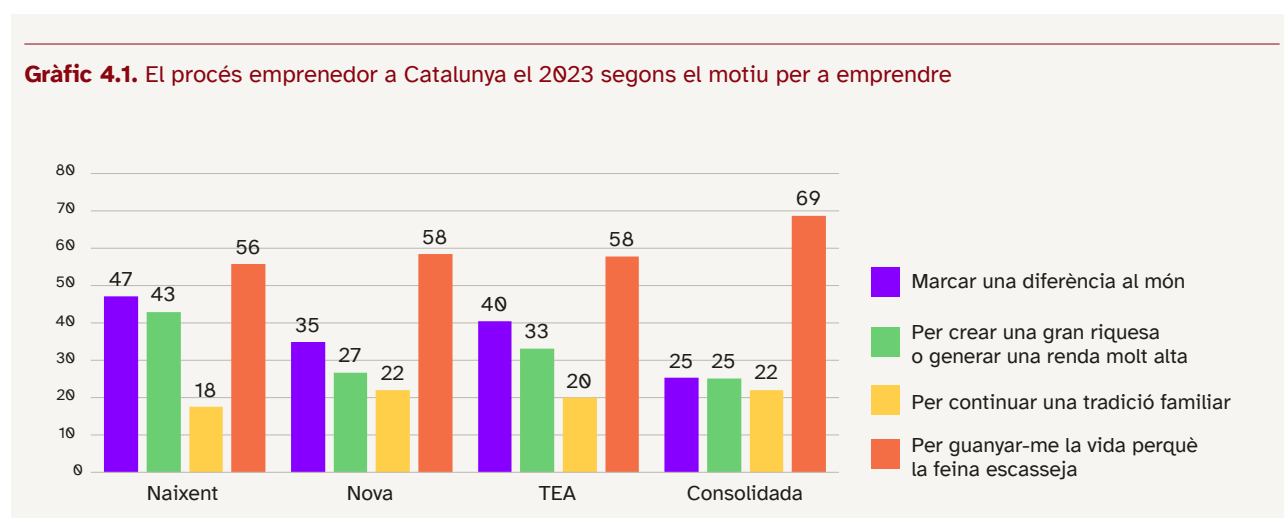
Els dos primers apartats d'aquest capítol se centren en l'estudi de la motivació que ha determinat la decisió d'emprendre, de crear una nova empresa i el nivell de formació de la persona emprenedora. En la major part de les recerques, articles i llibres que tracten aquest tema, es conclou que els principals factors determinants de les característiques d'un projecte empresarial i del seu èxit i qualitat són, precisament, la motivació i la formació de l'emprenedor. A continuació, en aquest mateix capítol, s'analitzaran també altres característiques del perfil de l'emprenedor: gènere, edat, nivell de renda o situació laboral.

4.1. Motivació per emprendre

En el qüestionari GEM 2023, igual que en els anteriors, es donen quatre opcions de resposta a la pregunta sobre quins són els motius per a crear una empresa pròpia:

- a. Per a marcar una diferència en el món
- b. Per a crear una gran riquesa o generar una renda molt alta
- c. Per a continuar una tradició familiar
- d. Per a guanyar-me la vida perquè la feina escasseja (costa aconseguir ocupació)

Els enquestats poden marcar més d'una opció (multiresposta). En el gràfic 4.1 es poden observar els resultats per a Catalunya el 2023, relatius a la motivació per a emprendre dels diferents col·lectius empresarials (empreses naixents, noves, TEA i consolidades).

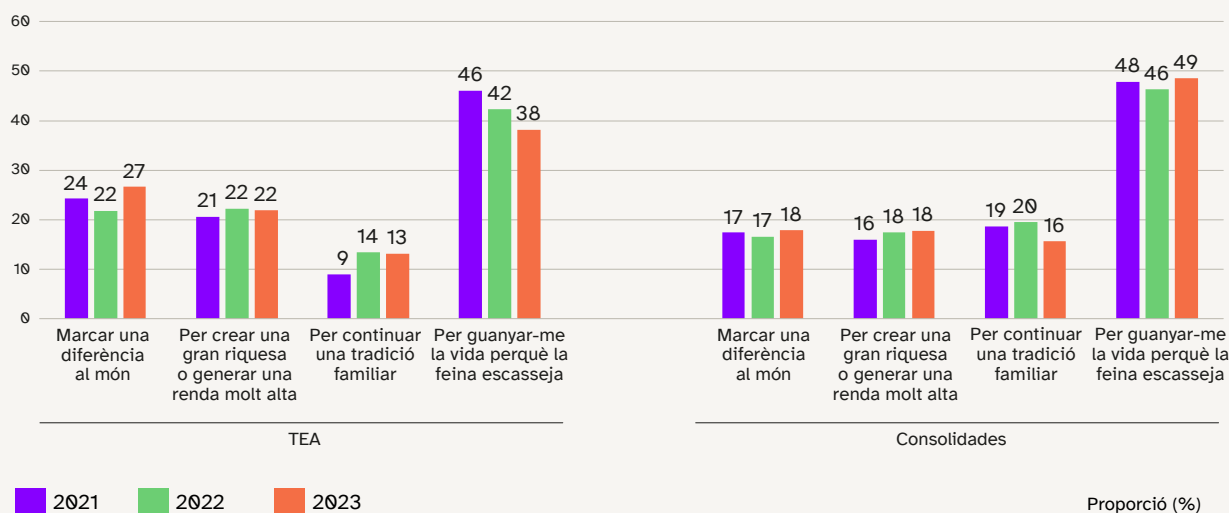

4. Motivació i perfil de les persones involucrades en el procés emprenedor a Catalunya

En el cas de les empreses de recent creació (TEA) el 2023, igual que va succeir el 2022, predominen els motius proactius o *pull* (suma de marcar una diferència en el món i crear una gran riquesa) enfront dels reactius o *push* (es crea l'empresa perquè la feina escasseja). Per contra, els motius reactius continuen predominant en el segment d'empreses consolidades (creades fa més de 3,5 anys).

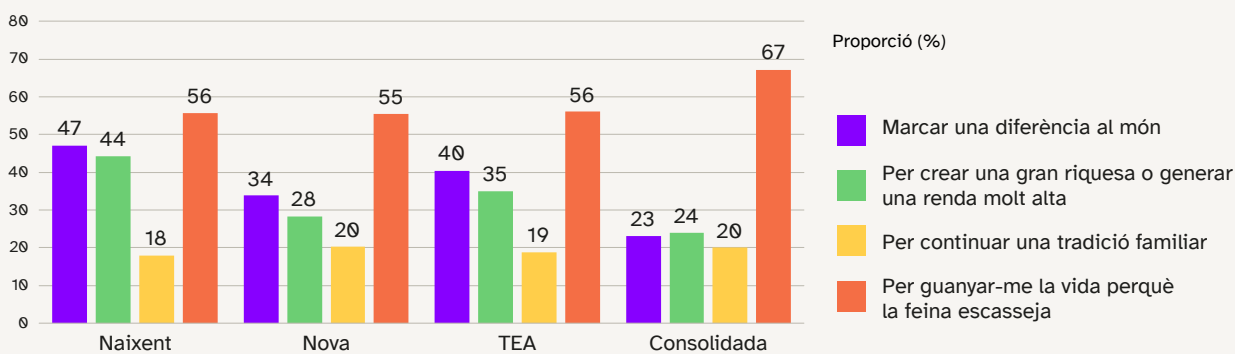
En el gràfic 4.1, la suma de respostes corresponents a cada grup és major de 100% a causa de l'abans esmentada possibilitat de multiresposta. Per a facilitar la comparació entre diferents col·lectius i anys, en el gràfic 4.2 es fa un ajust proporcional, de manera que la suma de respostes corresponents a cada any per a cada grup sigui igual a 100. Aquí observem que, en el cas dels nous emprenedors (TEA), en els últims anys la motivació reactiva o *push* disminueix fortament: en termes comparables (base suma 100) passa del 48% el 2020 al 46% el 2021, al 42% el 2022 i al 38% el 2023. La progressiva sortida de la pandèmia i la millora d'expectatives explica, probablement, aquest comportament. En el cas dels emprenedors d'empreses d'una antiguitat superior als 3,5 anys, les dades relatives a la motivació són més estables. En aquest segment, el més rellevant el 2023 és l'augment en tres punts de la motivació *push*.

Gràfic 4.2. El procés emprenedor a Catalunya en el període 2021-2023 segons el motiu per a emprendre (suma 100)

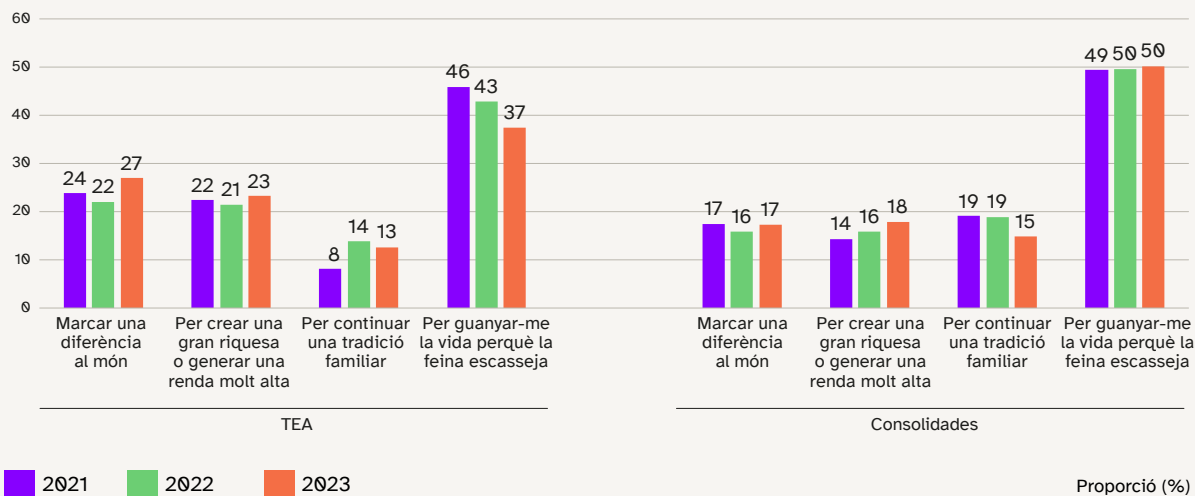
En els gràfics 4.3 i 4.4 poden veure's els resultats relatius a la motivació per a emprendre corresponents a Barcelona. Les diferències entre Barcelona i el total de Catalunya són, en general, escasses.

Gràfic 4.3. El procés emprenedor a Barcelona el 2023 segons el motiu per a emprendre

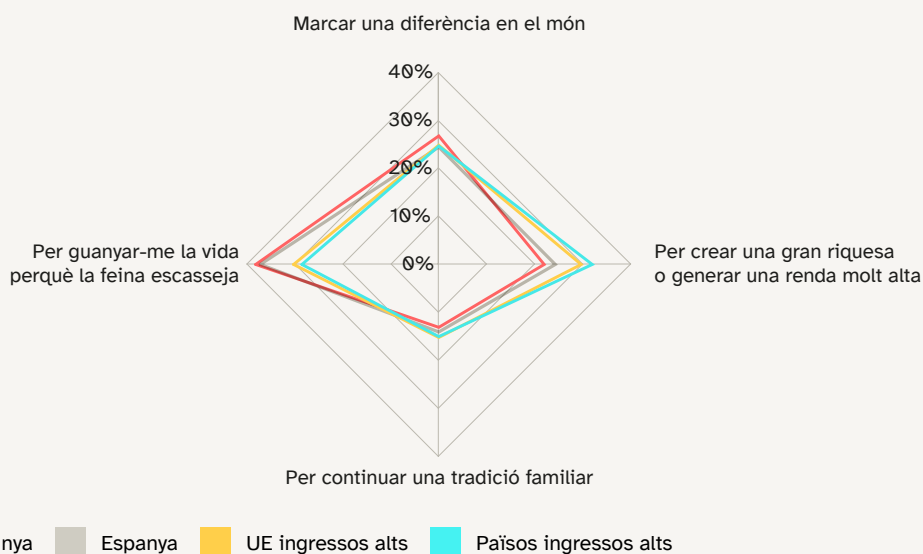
4. Motivació i perfil de les persones involucrades en el procés emprenedor a Catalunya

Gràfic 4.4. El procés emprenedor a Barcelona el 2021-2023 segons el motiu per a emprendre (suma 100)

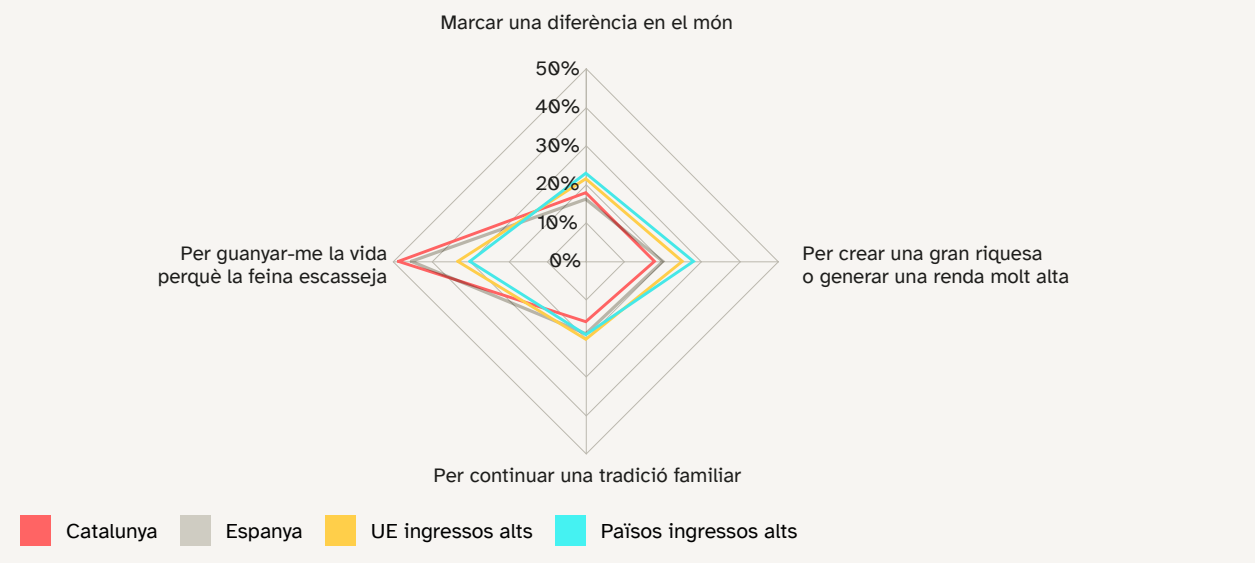
En el gràfic 4.5 es compara el perfil motivacional dels empresaris recents (TEA) de Catalunya amb el corresponent a Espanya, Europa i els països d'alts ingressos. La motivació reactiva (crear una empresa per falta d'alternatives d'ocupació) continua sent major a Catalunya que als països d'alts ingressos (deu punts percentuals de diferència). Aquesta diferència, no obstant això, s'ha reduït quatre punts respecte de l'exercici anterior. Correlativament, la diferència amb els països d'alts ingressos respecte de la motivació proactiva (crear l'empresa per a marcar una diferència en el món o per a generar una renda molt alta) també ha millorat, si bé continua sent vuit punts percentuals inferior a Catalunya que en el conjunt de països d'alts ingressos. Les diferències amb la UE són dos punts menors que les esmentades, i amb Espanya són pràcticament inexistentes.

Gràfic 4.5. Posicionament de Catalunya, Espanya, Europa i països d'alts ingressos respecte al motiu per a emprendre en emprenedors en fase inicial (TEA) el 2023

4. Motivació i perfil de les persones involucrades en el procés emprenedor a Catalunya

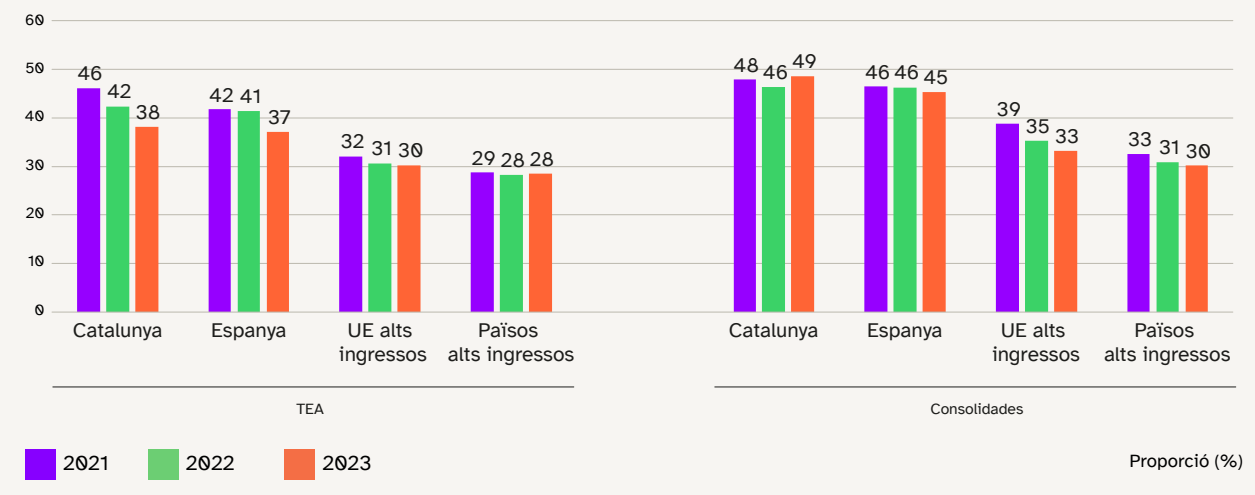
Gràfic 4.6. Posicionament de Catalunya, Espanya, Europa i països d'alts ingressos respecte al motiu per a emprendre en emprenedors consolidats el 2023

El gràfic 4.6 detalla aquests mateixos aspectes per a les empreses consolidades o establertes, és a dir, aquelles que van ser creades fa més de 3,5 anys. En aquest segment s'observa que a Catalunya la motivació proactiva és pràcticament igual a la d'Espanya, que és 15 punts inferior a la del conjunt de països d'alts ingressos i 11 punts inferior a la UE.

En el gràfic 4.7 es compara finalment el pes que el motiu “per a guanyar-me la vida perquè la feina escasseja” té a Catalunya respecte a Espanya, Europa i el conjunt de països d'alts ingressos per als col·lectius TEA i consolidades i els exercicis 2021 a 2023; amb això se sintetitza el que fins aquí s'ha indicat. Les diferències en el perfil motivacional de les empreses catalanes de recent creació (TEA) i consolidades posades en evidència en aquest apartat podrien incidir en la qualitat de l'emprenedoria i les seves expectatives de supervivència i creixement.

Gràfic 4.7. Posicionament de Catalunya, Espanya, Europa i països d'alts ingressos respecte al motiu “perquè la feina escasseja” en el període 2021-2023

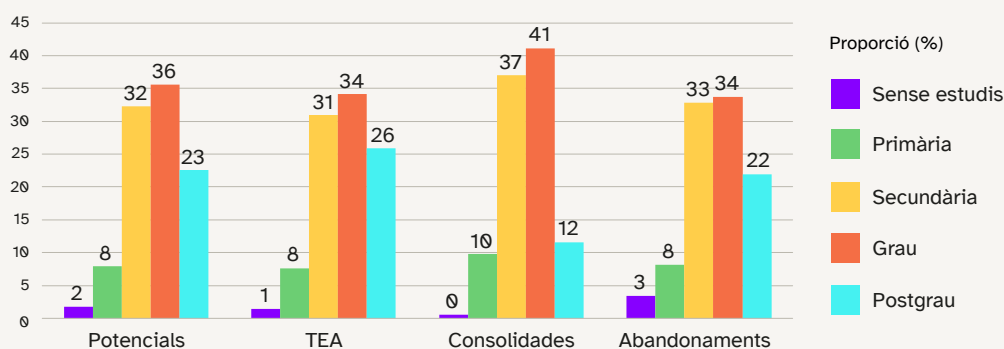

4.2. Nivell de formació de l'emprenedor

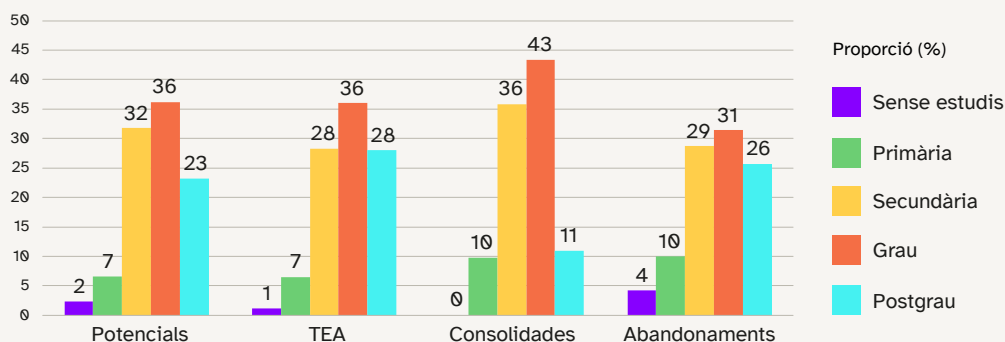
Un dels factors determinants per a la qualitat de l'emprenedoria i, per tant, de l'empresa creada, és el capital humà de l'emprenedor. Aquest i el seu nivell d'educació formal determinen, en bona part, la seva capacitat d'identificar oportunitats de negoci, el grau d'encert en prendre la decisió de crear una empresa pròpia, l'orientació d'aquesta a la innovació i al creixement i la implementació de l'estratègia triada. Les recerques assenyalen que, en entorns amb informació incompleta i incertesa, com solen donar-se en crear una nova empresa, el nivell d'estudis té un valor important com a senyal d'encert en la presa de decisions i habilitat productiva.

En el gràfic 4.8 es pot veure com es distribueixen els diferents grups de persones emprenedores catalanes segons el seu nivell d'educació. El 2023, el 91% dels empresaris en fase inicial tenen estudis secundaris o superiors i un 60% posseeix estudis de grau o de postgrau. En el cas dels empresaris establerts, aquest últim percentatge és 7 punts percentuals inferior al dels TEA.

Gràfic 4.8. Distribució dels col·lectius emprenedors per nivell d'educació a Catalunya el 2023

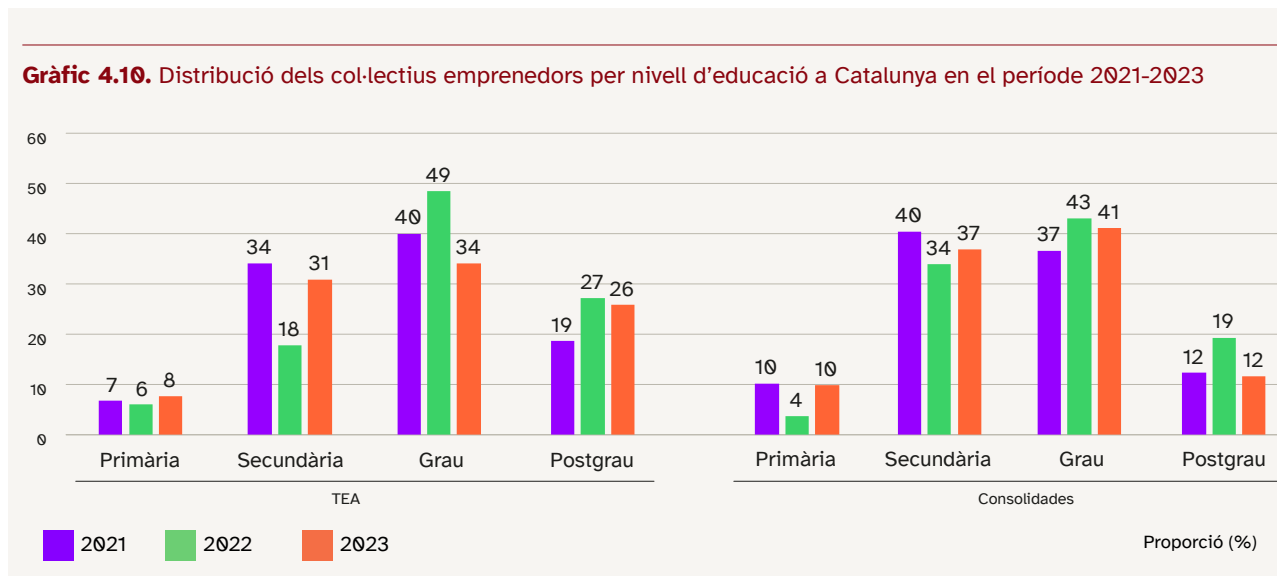

Gràfic 4.9. Distribució dels col·lectius emprenedors per nivell d'educació a Barcelona el 2023

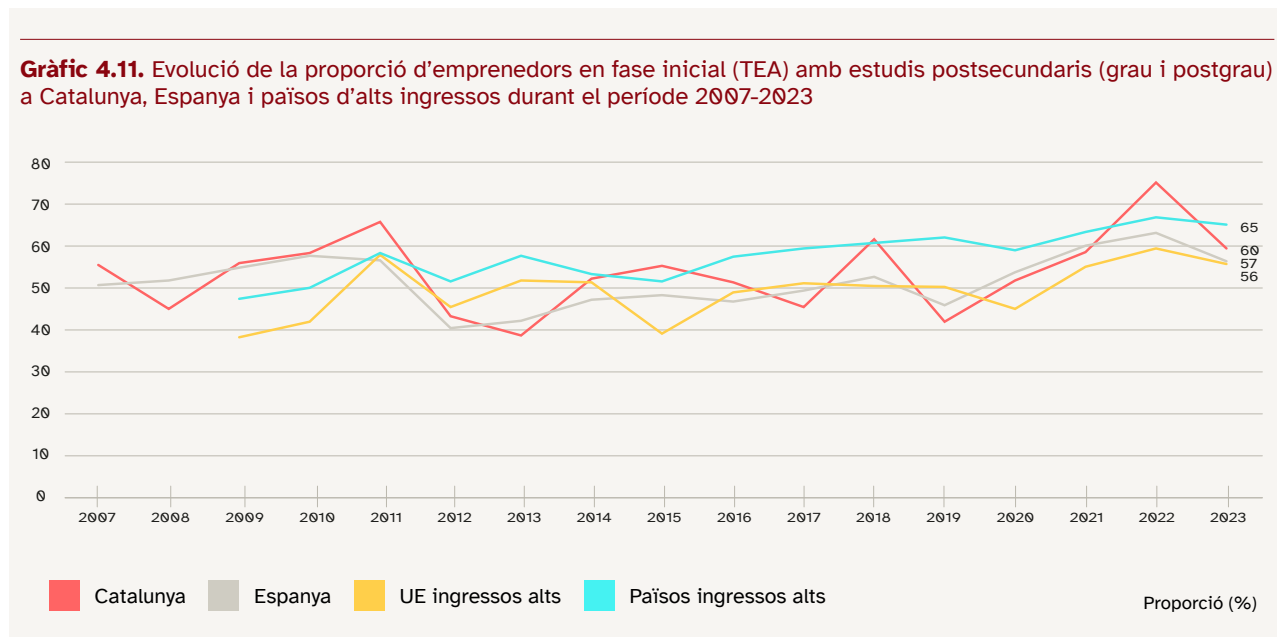

4. Motivació i perfil de les persones involucrades en el procés emprenedor a Catalunya

El gràfic 4.10 permet analitzar les variacions que a Catalunya s'han produït en aquests percentatges en els últims tres anys. El més destacable és, sens dubte, la forta disminució (-16 punts) en l'últim any del segment d'empresaris en fase inicial (TEA) amb estudis superiors. En el segment d'empreses consolidades succeeix el mateix, però amb una menor intensitat (-9 punts).

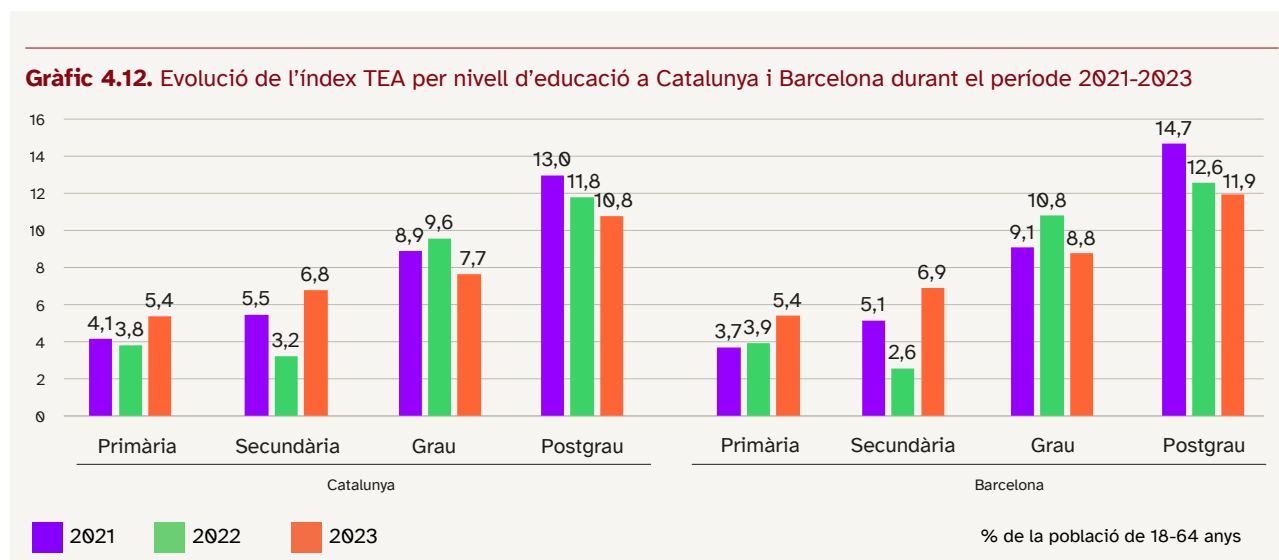

Complementàriament a l'anterior, en el gràfic 4.11 pot veure's l'evolució històrica i la comparació internacional de la proporció de les persones emprenedores en fase inicial (TEA) amb estudis superiors (grau i postgrau). El 2023, a diferència del que havia succeït en els exercicis anteriors, es produeix una forta disminució (o ajust) d'aquest indicador tant a Catalunya (-16 punts) com a Espanya (-7 punts). Amb això, l'indicador de Catalunya queda cinc punts per sota de la mitjana de països d'alts ingressos i 3 punts per sobre d'Espanya.

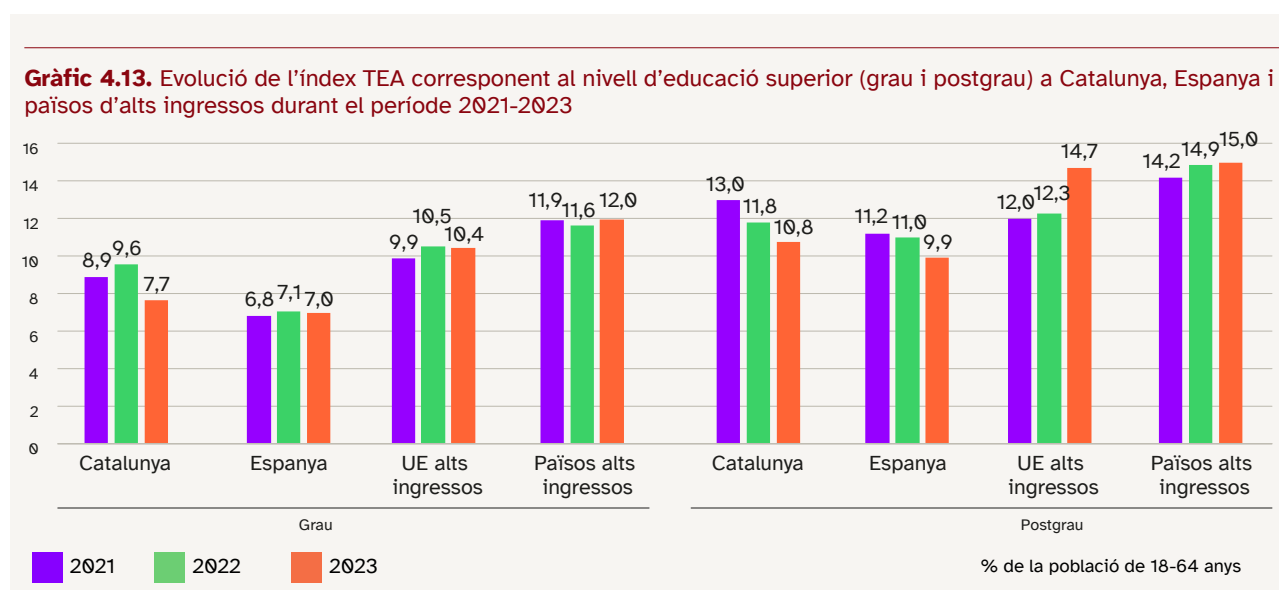

4. Motivació i perfil de les persones involucrades en el procés emprenedor a Catalunya

Una forma alternativa d'analitzar el nivell d'educació formal de les persones emprenedores en fase inicial és a través de l'índex TEA específic de cada col·lectiu. Aquest és igual a la proporció que, sobre la població adulta d'un determinat nivell de formació, representen aquells que han iniciat un projecte empresarial en els últims tres anys i mig. En el gràfic 4.12 pot veure's l'evolució per a Catalunya del nivell d'aquest índex per a cadascun dels nivells d'educació formal. En aquest gràfic s'aprecia que, malgrat la disminució (o ajust) que s'observa en l'últim any, la propensió a emprendre ha estat, durant els últims exercicis, major en les persones amb un nivell d'educació superior (grau i postgrau). Això es dona, encara amb major intensitat, també a Barcelona.

Complementàriament a aquesta anàlisi dels índexs TEA segons el nivell de formació, en el gràfic 4.13 es compara l'evolució dels relatius a Catalunya amb Espanya i els països d'alts ingressos, per als dos nivells d'educació superior. En el cas del grau, s'observa que el 2023 aquest indicador queda a Catalunya 4,3 punts per sota del corresponent al conjunt de països d'alts ingressos i 0,7 punts per sobre d'Espanya. En el cas del postgrau, l'indicador queda a 4,2 punts del de la mitjana dels països d'alts ingressos i és gairebé un punt percentual superior a Espanya.

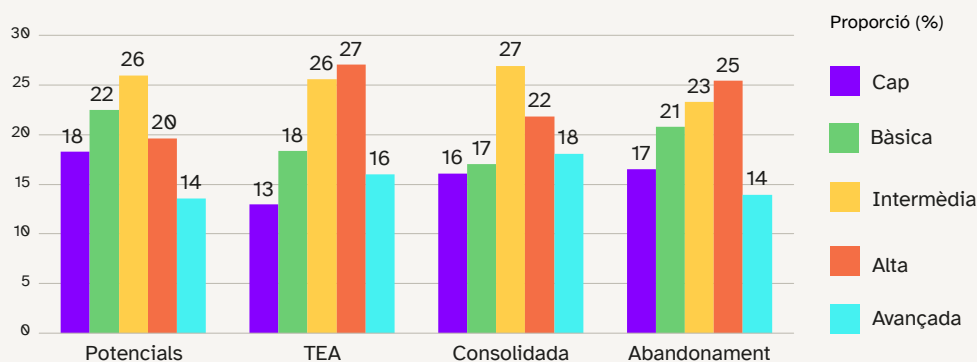

4. Motivació i perfil de les persones involucrades en el procés emprenedor a Catalunya

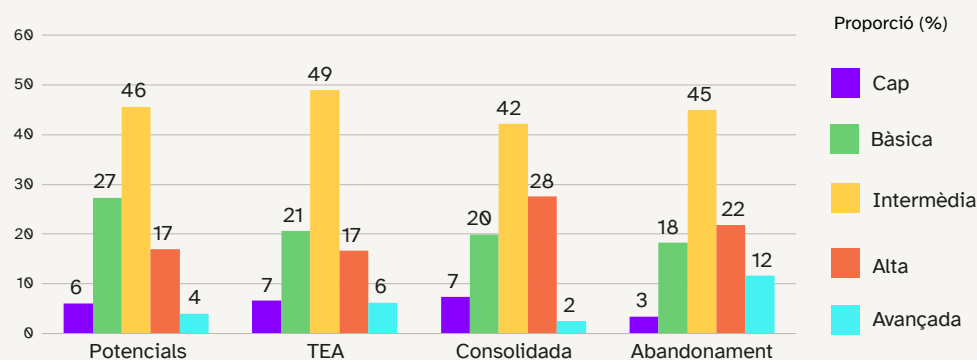
Finalment, ens referim a la formació específica per a emprendre (formació en creació d'empreses, funció directiva, etc.) que han rebut aquells que s'han identificat com a emprenedors potencials, en fase inicial, consolidats o que han abandonat (gràfic 4.14). El col·lectiu que declara estar millor format en temes d'emprenedoria és el dels emprenedors en fase inicial TEA (43%, suma dels nivells alt i avançat) i els potencials són els que mostren un indicador menor (34%).

En el gràfic 4.15 es resumeixen les respostes donades pels diferents col·lectius d'empresaris a la pregunta sobre com qualificaria els seus coneixements en temes financers, sent els que es consideren amb majors coneixements els que han abandonat (34%, suma dels nivells alt i molt alt) i els consolidats (30%). Com va succeir amb l'educació específica per a emprendre, són els potencials els que, de nou, tenen un indicador menor (21%).

Gràfic 4.14. Distribució dels col·lectius emprenedors a Catalunya el 2023, segons l'educació específica per a emprendre

Gràfic 4.15. Distribució dels col·lectius emprenedors a Catalunya el 2023, segons la classificació dels seus coneixements en temes financers

4.3. Distribució per edat

En els primers apartats d'aquest capítol s'han analitzat les característiques motivacionals i educatives dels emprenedors catalans. Per a una caracterització completa del seu perfil, també és necessari considerar altres variables rellevants, com l'edat, el gènere, el nivell de renda i la situació laboral prèvia. Començant amb l'edat, cal tenir en compte que els joves, encara que posseeixen menys recursos i experiència, solen mostrar major entusiasme i energia en iniciar un negoci i tenen menys responsabilitats que limitin la seva capacitat d'assumir riscos. Amb el temps, les persones adquireixen més coneixements i experiència, la qual cosa pot facilitar la identificació i l'aprofitament d'oportunitats.

Els resultats de l'enquesta del projecte GEM realitzada el 2023 a la població adulta catalana indiquen que l'edat mitjana dels emprenedors varia segons l'etapa del procés emprenedor en la qual es trobin. En aquest sentit, l'edat mitjana dels emprenedors potencials és de 37 anys, mentre que aquells en la fase inicial (TEA) tenen una edat mitjana de 39 anys, i els que es troben en la fase consolidada aconseguen una mitjana de 50 anys (taula 4.1). Així, l'edat mitjana és menor entre aquells que consideren iniciar un negoci en comparació amb els qui porten temps involucrats en el seu projecte. Quant a les persones que van abandonar un negoci en l'últim any, l'edat mitjana és de 38 anys.

Taula 4.1. Distribució per mitjana d'edat dels col·lectius emprenedors a Catalunya el 2023

	Potencials	Naixents	Nous	En fase inicial	Consolidats	Abandonament
Mitjana	37	39	40	39	50	38
Desviació estàndard	10	9	11	10	10	12
Percentil 05	21	25	24	24	32	21
Mediana	37	40	38	38	51	38
Percentil 95	54	57	60	60	64	62

En l'àmbit de Barcelona, s'observa que l'edat mitjana dels emprenedors el 2023 és pràcticament la mateixa a la mitjana en tota Catalunya (taula 4.2). Les edats dels emprenedors en fase inicial i consolidada són les mateixes (39 i 50 anys, respectivament), mentre que la dels potencials és de 38 i la dels quals abandonen és de 37.

Taula 4.2. Distribució per mitjana d'edat dels col·lectius emprenedors a Barcelona el 2023

	Potencials	Naixents	Nous	En fase inicial	Consolidats	Abandonament
Mitjana	38	39	39	39	50	37
Desviació estàndard	10	9	11	10	9	11
Percentil 05	21	25	23	25	33	21
Mediana	38	39	37	38	51	37
Percentil 95	53	57	60	59	64	55

4. Motivació i perfil de les persones involucrades en el procés emprenedor a Catalunya

En considerar l'edat i el gènere dels emprenedors, es pot analitzar la distribució mitjana d'edat dels col·lectius emprenedors femenins i masculins a Catalunya l'any 2023 (taula 4.3). S'observa que l'edat mitjana de les dones emprenedores tendeix a ser una mica menor que la dels homes en totes les etapes del procés emprenedor, excepte en la fase dels emprenedors nous. En la fase d'emprenedoria potencial, les dones tenen una edat mitjana de 36 anys, en comparació amb els 38 anys dels homes. En l'etapa inicial, dones i homes tenen la mateixa edat mitjana, que és de 39 anys. En la fase de consolidació, les edats mitjanes són de 50 anys per a les dones i de 51 anys per als homes. En el grup d'emprenedors que abandonen, les edats mitjanes són de 37 anys per a les dones i de 40 anys per als homes.

Taula 4.3. Distribució per mitjana d'edat dels col·lectius emprenedors femenins i masculins a Catalunya el 2023

		Potencials	Naixents	Nous	En fase inicial	Consolidats	Abandonament
Dones	Mitjana	36	38	41	39	50	37
	Desviació estàndard	10	10	12	11	9	11
Homes	Mitjana	38	40	39	39	51	40
	Desviació estàndard	10	8	10	9	10	12

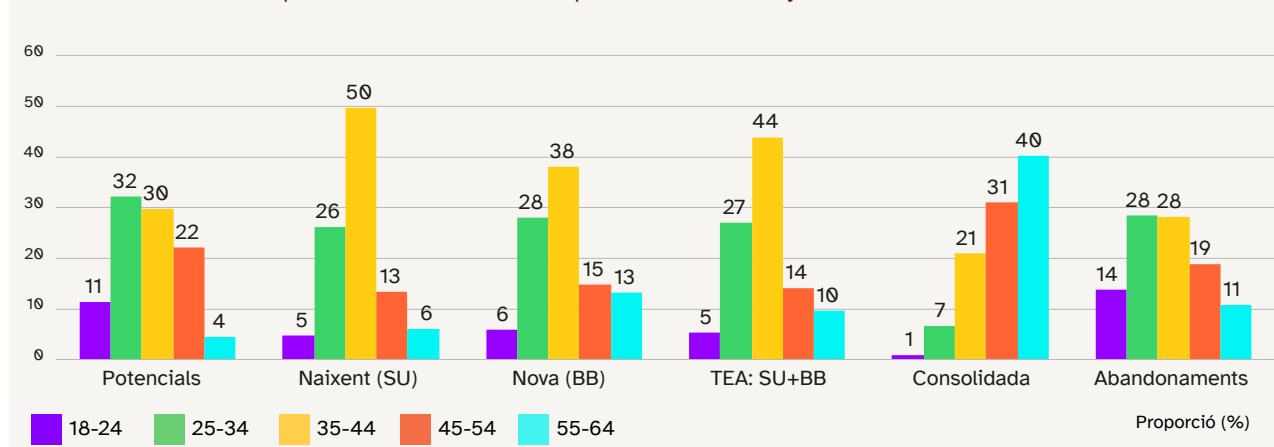
A la província de Barcelona, els resultats són semblants (taula 4.4). Així, s'aprecia una diferència d'un any entre dones i homes en el grup d'emprenedors potencials (37 anys per a dones i 38 anys per a homes). En els emprenedors de fase inicial tenen la mateixa edat mitjana (39 anys). Quant al grup d'emprenedors que van abandonar el negoci, les dones van presentar una mitjana de cinc anys menys (35 anys enfront de 39 anys).

Taula 4.4. Distribució per mitjana d'edat dels col·lectius emprenedors femenins i masculins a Barcelona el 2023

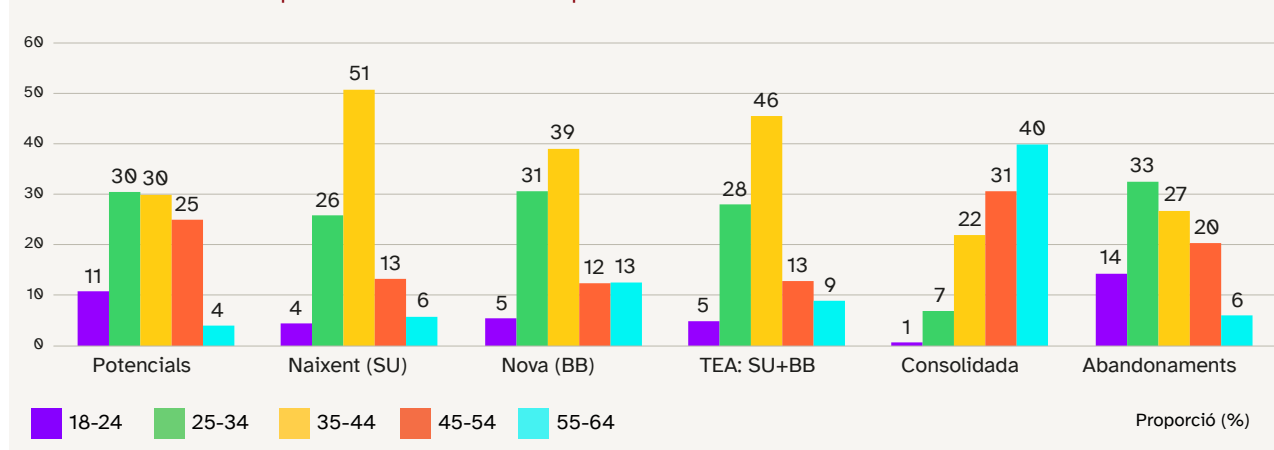
		Potencials	Naixents	Nous	En fase inicial	Consolidats	Abandonament
Dones	Mitjana	37	37	41	39	49	35
	Desviació estàndard	10	10	11	11	10	11
Homes	Mitjana	38	41	37	39	50	39
	Desviació estàndard	10	8	10	9	9	11

A continuació, analitzem la distribució dels diferents grups d'emprenedors catalans el 2023 segons cinc categories d'edat (gràfic 4.16). En termes generals, s'observa que els joves tendeixen a concentrar-se en les etapes inicials del procés emprenedor, mentre que les persones de major edat predominen en les etapes més avançades. En el grup de 18 a 24 anys, els emprenedors potencials representen l'11% del total de potencials, però aquest grup d'edat no supera el 10% en les altres etapes del procés emprenedor, excepte en els abandons (14%). En el rang d'edat de 25 a 34 anys, els potencials destaquen amb un 32%. En els de 35 a 44 anys, el percentatge més alt es troba en els emprenedors naixents, aconseguint un 50%. En la franja de 45 a 54 anys, els emprenedors consolidats sobresurten amb un 31%. En el grup de 55 a 64 anys, també predominen els emprenedors consolidats amb un 40%. Quant als abandons, predominen els de 25 a 34 anys i els de 35 a 44 anys, ja que tots dos grups aconsegueixen un 28%.

4. Motivació i perfil de les persones involucrades en el procés emprenedor a Catalunya

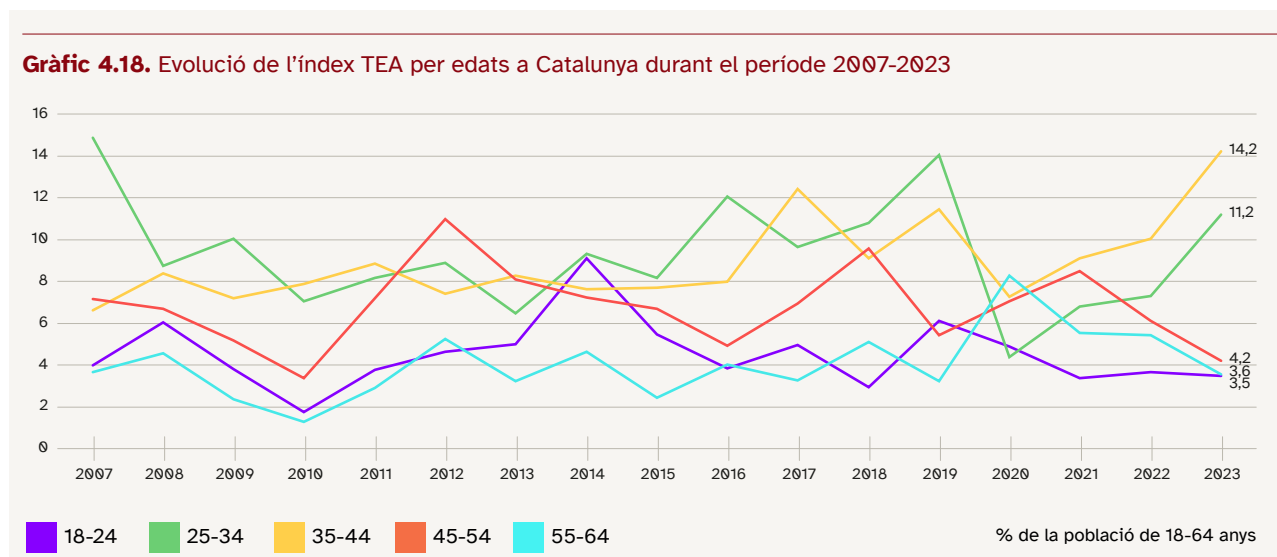
Gràfic 4.16. Distribució per edat dels col·lectius emprenedors a Catalunya el 2023

A la província de Barcelona, els patrons observats són similars (gràfic 4.17). En concret, els emprenedors potencials d'entre 18 i 24 anys representen de nou l'11%, mentre que en els grups de fase inicial (TEA) i avançada (consolidats) la seva presència és considerablement menor (5% i 1%, respectivament). El grup d'edat de 25 a 34 anys constitueix el 30% dels emprenedors potencials i el 31% dels nous. Les persones de 35 a 44 anys representen el 51% dels emprenedors naixents. En el grup de 45 a 54 anys, els emprenedors consolidats destaquen amb un 31%. Finalment, els emprenedors consolidats d'entre 55 i 64 anys constitueixen el 40% del total.

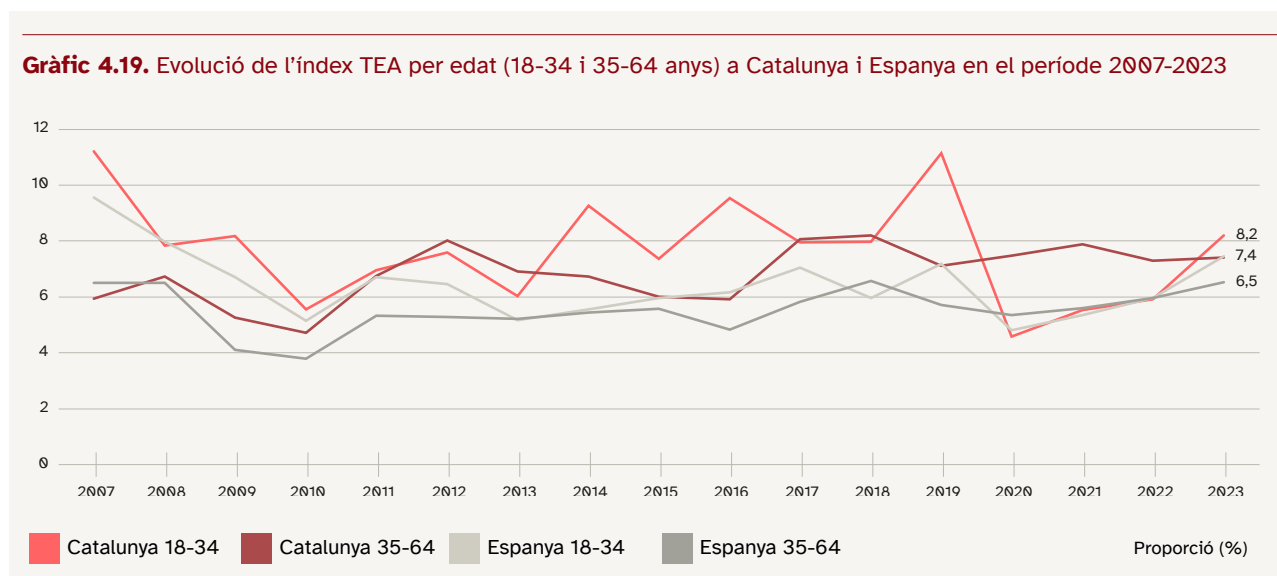
Gràfic 4.17. Distribució per edat dels col·lectius emprenedors a Barcelona el 2023

Seguidament, analitzem quin grup d'edat mostra una major propensió a l'emprenedoria. Amb aquest propòsit, presentem els valors de l'índex TEA en cinc rangs d'edat (gràfic 4.18). El 2023, s'observa un fort augment de la TEA en els segments d'edat de 25-34 i 35-44 anys. Així, en el grup de 25-34 anys, després del dràstic descens de la TEA a causa de la pandèmia (del 14,0% el 2019 al 4,4% el 2020), la xifra va ascendir al 6,8% el 2021, va pujar al 7,3% el 2022 i creix encara més el 2023, aconseguint el 11,2%. La TEA en el grup de 35-44 anys també va disminuir considerablement el 2020 (del 11,4% al 7,3%), però es va recuperar al 9,1% el 2021, va augmentar al 10,0% el 2022 i puja fins al 14,2% el 2023, per la qual cosa es manté com el grup d'edat amb la major propensió a l'emprenedoria. En canvi, la major disminució de la TEA el 2023 es registra en el grup de 45-54 anys, que baixa del 6,1% al 4,2%. També descendeix en el col·lectiu de 55-64 anys, amb una disminució del 5,4% al 3,6%. Finalment, en el grup dels més joves (18-24 anys), la TEA pràcticament no varia i es queda en el 3,5%.

4. Motivació i perfil de les persones involucrades en el procés emprenedor a Catalunya

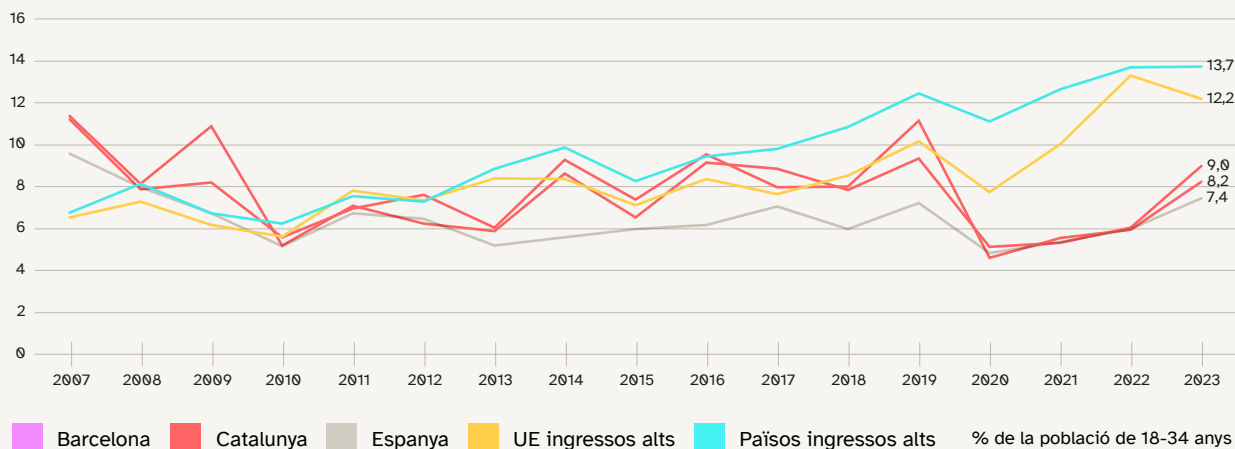

També examinem l'evolució de l'índex TEA en dos grans grups d'edat: 18-34 anys i 35-64 anys (gràfic 4.19). Els resultats indiquen que el 2023 es registra un major augment en la TEA dels joves catalans que en la dels adults. Específicament, la TEA en els emprenedors de 18-34 anys puja del 5,9% al 8,2%, mentre que en els de 35-64 anys es manté gairebé igual, passant del 7,3% al 7,4%. Entre 2014 i 2016, la TEA dels joves catalans superava notablement a la dels emprenedors adults. No obstant això, aquestes taxes es van anivellar el 2017-2018, i el 2019 els joves van tornar a tenir una taxa superior. La pandèmia va provocar una caiguda significativa en la TEA dels joves el 2020, però es va començar a recuperar el 2021 i va continuar millorant lleugerament el 2022. La TEA dels emprenedors adults s'ha mantingut més constant amb el temps. En l'àmbit espanyol, els resultats són similars. La TEA dels emprenedors adults ha augmentat 0,5 punts percentuals el 2023 (6,0% al 6,5%), romanent inferior a la de Catalunya, com ha estat la tendència històrica. En el grup d'emprenedors joves espanyols, la TEA ha crescut més d'un punt i se situa en el 7,4%, cosa que significa una taxa 0,8 punts inferior a la de Catalunya.

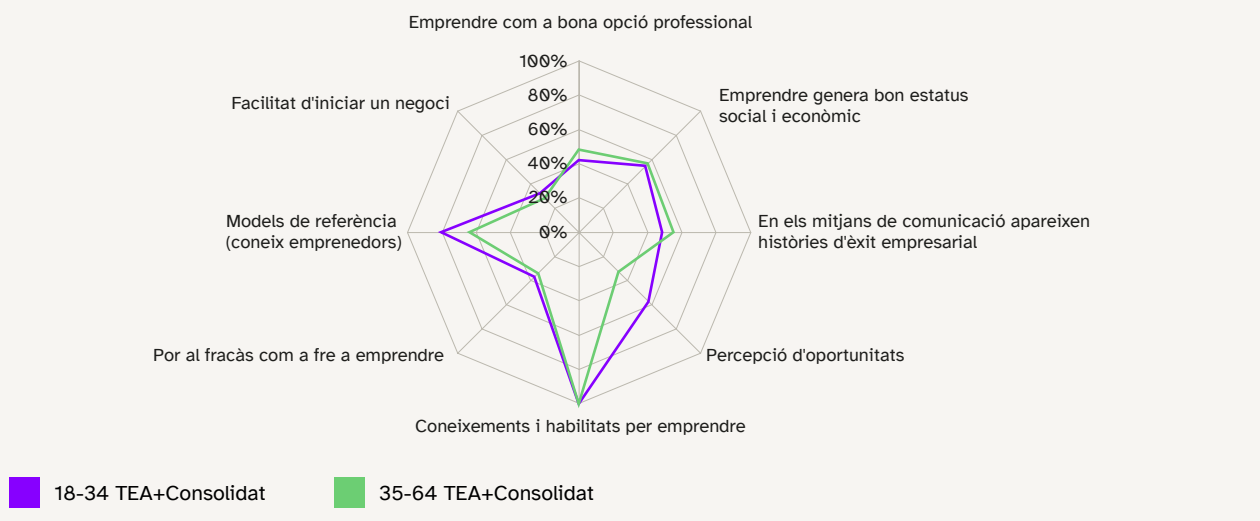
4. Motivació i perfil de les persones involucrades en el procés emprenedor a Catalunya

Gràfic 4.20. Evolució de l'índex TEA de joves (18-34 anys) a Catalunya, Espanya i Europa i països d'alts ingressos en el període 2007-2023

Continuant aquesta anàlisi segons l'edat dels emprenedors, examinem ara les percepcions dels emprenedors en etapa inicial (TEA) enfront dels emprenedors consolidats en dos grups d'edat diferents (18-34 anys i 35-64 anys) (gràfic 4.21). Els resultats mostren que els emprenedors joves superen notablement als emprenedors més madurs en dos aspectes clau. D'una banda, els joves tenen una percepció molt més positiva sobre l'existència de bones oportunitats de negoci. D'altra banda, els emprenedors joves afirmen conèixer a altres emprenedors en major proporció. En els altres indicadors, els percentatges són similars entre tots dos grups, si bé es pot assenyalar que els emprenedors madurs aconsegueixen un percentatge una mica superior a considerar que emprendre és una bona opció professional i que en els mitjans de comunicació apareixen històries d'èxit empresarial.

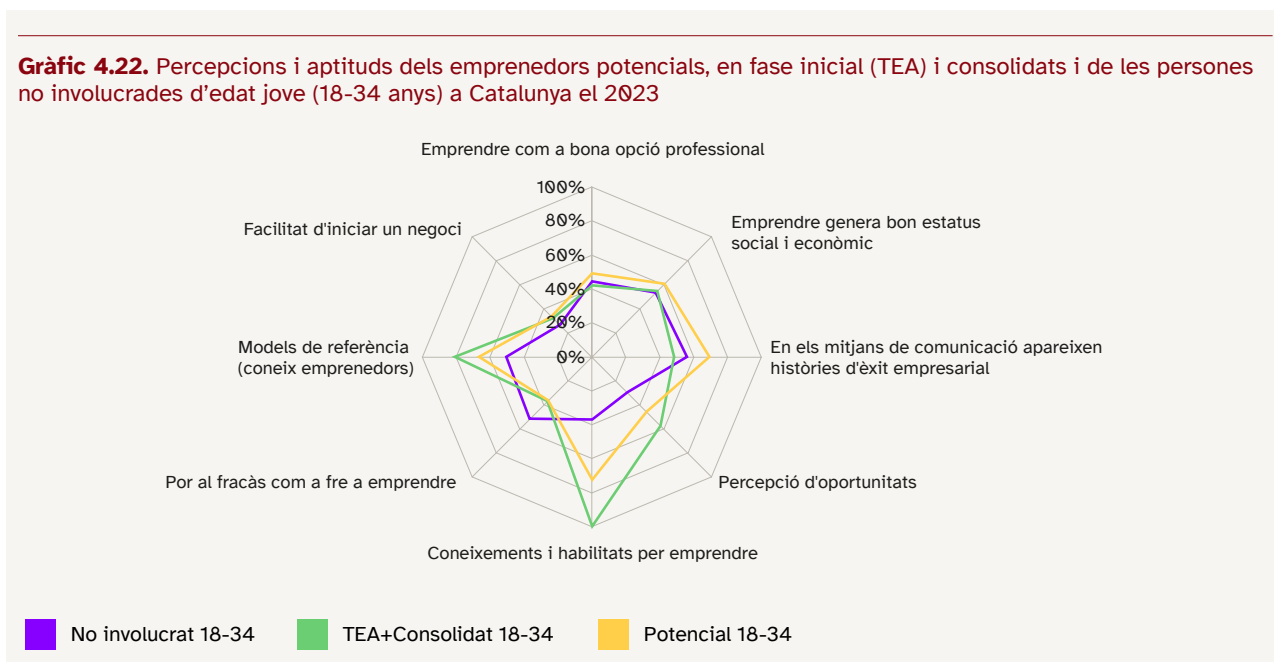
Gràfic 4.21. Percepcions i aptituds dels emprenedors en fase inicial (TEA) i consolidats a Catalunya segons els seus trams d'edat el 2023

4. Motivació i perfil de les persones involucrades en el procés emprenedor a Catalunya

Si comparem als involucrats en el procés emprenedor amb aquells que no ho estan en tots dos grups d'edat, s'aprecien unes certes diferències. En el grup de joves (18-34 anys), els emprenedors potencials i actuals (incloent-hi aquells en fase inicial (TEA) i consolidats) mostren una major percepció de posseir habilitats emprenedores, identificar oportunitats en el seu entorn i conèixer a altres emprenedors (gràfic 4.22). Entre els joves que no estan involucrats en l'emprenedoria, existeix un major temor al fracàs com una barrera per a començar un negoci. També s'observa que els emprenedors potencials estan per sobre dels altres dos grups en les seves percepcions que en els mitjans apareixen històries d'èxit empresarial, i que emprendre comporta un bon estatus social i econòmic i és una bona opció professional.

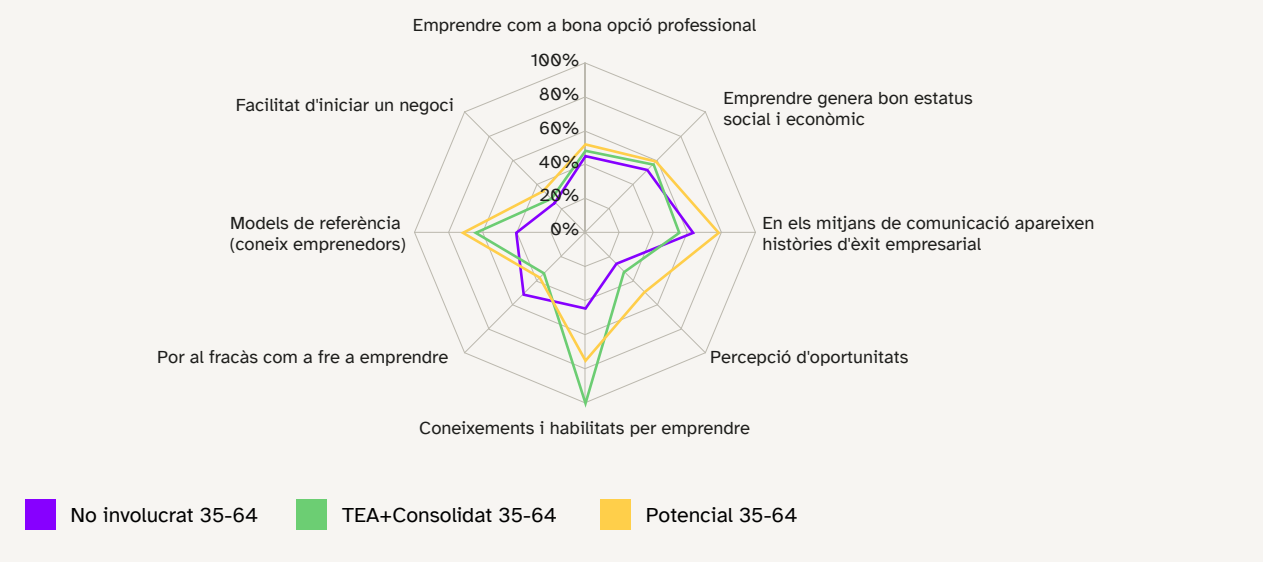
Gràfic 4.22. Percepcions i aptituds dels emprenedors potencials, en fase inicial (TEA) i consolidats i de les persones no involucrades d'edat jove (18-34 anys) a Catalunya el 2023

En el grup d'emprenedors d'entre 35 i 64 anys, els resultats tornen a mostrar que la percepció de les pròpies habilitats (autoeficàcia) i el coneixement d'altres emprenedors (models de referència) és superior en els emprenedors (potencials i actuals) en comparació amb les persones no involucrades (gràfic 4.23). Això pot explicar per què aquestes últimes no han optat per emprendre un projecte empresarial. També cal assenyalar que els emprenedors potencials exhibeixen els percentatges més elevats en la majoria de les variables relacionades amb les percepcions i habilitats, especialment pel que fa a la presència de casos d'èxit emprenedor en els mitjans.

4. Motivació i perfil de les persones involucrades en el procés emprenedor a Catalunya

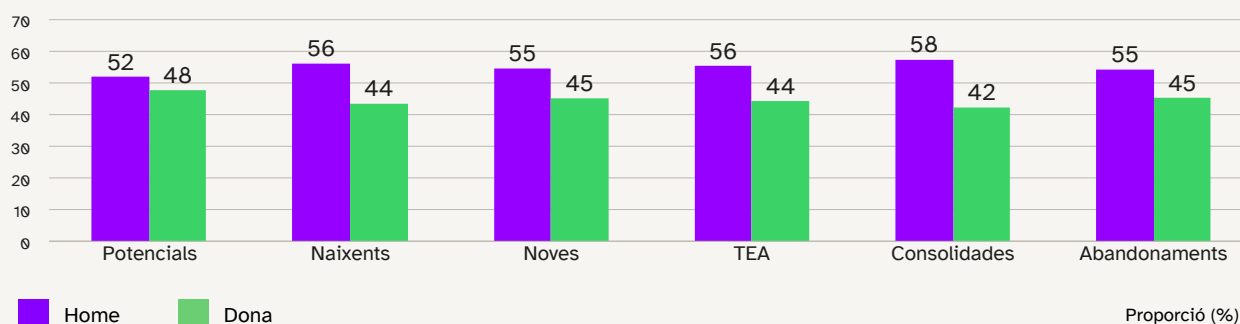
Gràfic 4.23. Percepcions i aptituds dels emprenedors potencials, en fase inicial (TEA) i consolidats i de les persones no involucrades d'edat madura (35-64 anys) a Catalunya

4.4. Distribució per gènere

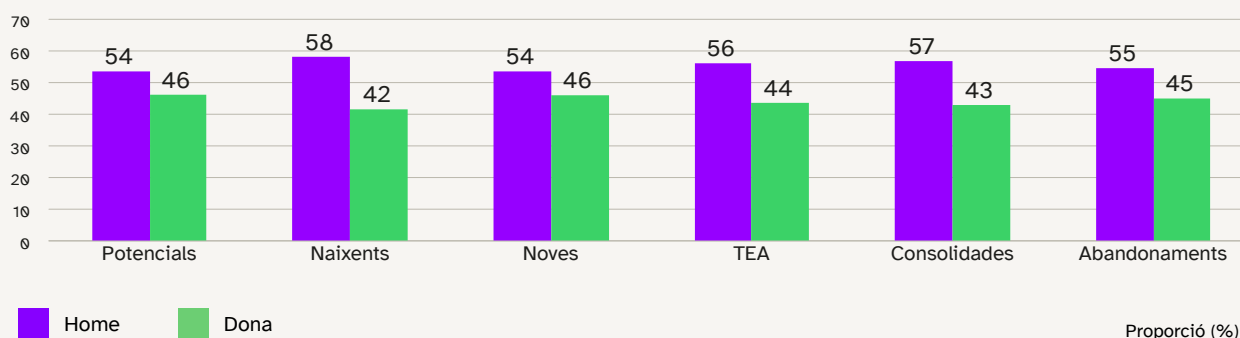
Al llarg del temps, els homes han mostrat una major propensió a emprendre nous negocis en comparació amb les dones, una tendència que sembla estar canviant en el context català en els últims anys. Ara bé, els resultats de l'enquesta realitzada el 2023 pel projecte GEM a la població adulta indiquen que el percentatge d'homes emprenedors continua sent superior al de les dones emprenedores en les diferents etapes del procés emprenedor (gràfic 4.24). Aquesta disparitat és més evident en el cas dels consolidats, on el 58% són homes i el 42% són dones. En canvi, la diferència és petita en la fase potencial d'emprenedoria, puix que hi ha un 52% d'homes i un 48% de dones. En el grup d'emprenedors en fase inicial (TEA), la proporció és del 56% enfront del 44%. Finalment, en el grup de persones que abandonen el seu projecte emprenedor, el percentatge d'homes supera al de dones (55% davant de 45%).

Gràfic 4.24. Distribució per gènere dels col·lectius emprenedors a Catalunya el 2023

A la província de Barcelona també s'observa que existeix una predominança d'homes en el grup d'emprenedors consolidats, amb un 57% enfront del 43% de dones (gràfic 4.25). En el grup d'emprenedors que estan en fase inicial (TEA), els homes representen el 56% i les dones el 44%. Les diferències són una mica menors en els potencials, amb percentatges del 54% en homes i del 46% en dones. Quant a les persones que abandonen el negoci, les dones constitueixen el 45% d'aquest grup.

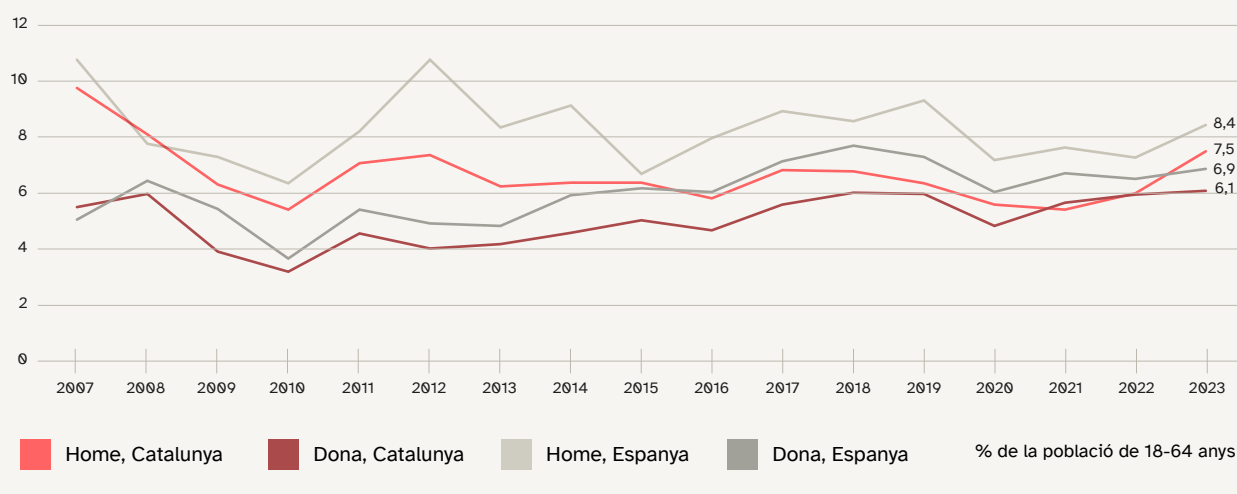
Gràfic 4.25. Distribució per gènere dels col·lectius emprenedors a Barcelona el 2023

4. Motivació i perfil de les persones involucrades en el procés emprenedor a Catalunya

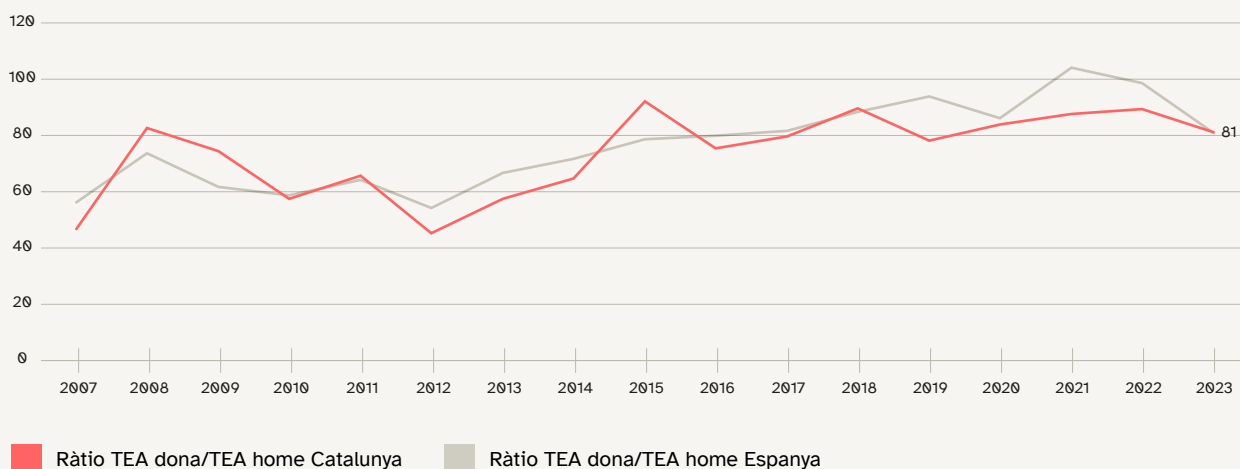
Seguidament, procedim a revisar les dades de l'índex TEA segons el gènere. A Catalunya, els resultats de 2023 mostren que la taxa d'emprenedoria (TEA) per als homes és del 8,4%, mentre que per a les dones és del 6,9% (gràfic 4.26). Després de la disminució experimentada el 2020 a causa de l'efecte de la pandèmia en tots dos gèneres, la TEA va augmentar el 2021, sent l'increment lleugerament major en les dones (0,7 punts percentuals) que en els homes (0,4 punts). El 2022, en tots dos col·lectius la TEA va descendir lleugerament i una mica més en homes, concretament 0,3 punts percentuals enfront de 0,2 en dones. El 2023, la TEA dels homes puja 1,1 punts i la de les dones 0,4 punts. Així doncs, en aquest últim any, el major augment en la TEA masculina suposa que el diferencial entre tots dos grups sigui de 1,5 punts. A nivell espanyol, la tendència el 2023 és similar: en homes la TEA creix 1,5 punts i passa del 6,0% al 7,5%, mentre que en dones puja dues dècimes i passa del 5,9% al 6,1%. El 2021, la TEA femenina va superar a la masculina per primera vegada en tota la sèrie històrica (5,6% enfront de 5,4%), si bé el 2022 la masculina va créixer una mica més i es va situar 0,1 punts percentuals per sobre de la femenina. El 2023, el clar augment d'aquest indicador en el col·lectiu d'homes els situa 1,4 punts per sobre del nivell aconseguit per les dones.

Gràfic 4.26. Evolució de l'índex TEA per gènere a Catalunya i Espanya durant el període 2007-2023

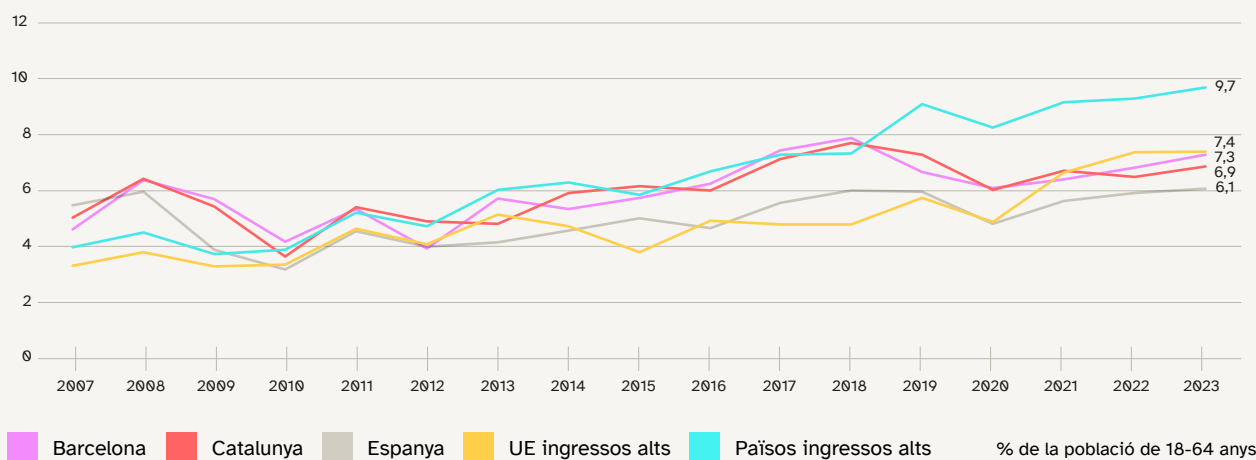

Un indicador rellevant per a analitzar l'emprenedoria per gènere és la proporció entre la TEA femenina i la TEA masculina. Els resultats van en la mateixa línia que els anteriors, ja que aquesta proporció ha disminuït a Catalunya el 2023, situant-se en el 81%, vuit punts menys que el 2022 (gràfic 4.27). Això significa que hi ha 0,81 dones emprenedores per cada home emprenedor en fase inicial (TEA). Aquesta proporció ha experimentat fluctuacions al llarg de la sèrie històrica: va aconseguir el seu punt més baix el 2012 (45%) i després es va recuperar fins al seu màxim valor el 2015 amb un 92%. El 2016 va disminuir al 76%, però el 2017 i 2018 va créixer en quatre i deu punts percentuals, respectivament. El 2019, va disminuir dotze punts (del 90% al 78%), però el 2020 va tornar a augmentar en sis punts i el 2021 va créixer altres quatre punts fins a arribar al 88%. El 2022, la variació va ser petita, però positiva, sumant un punt percentual, mentre que el 2023 ha disminuït vuit punts i es queda en el 81%, tal com hem esmentat. A nivell espanyol, la proporció se situa el 2023 en el mateix nivell que la mitjana catalana, és a dir, existeixen 0,81 dones emprenedores per cada home emprenedor. Si observem la sèrie històrica, la tendència espanyola ha estat creixent des de 2012, aconseguint un màxim el 2021 quan va haver-hi més emprenedores que emprenedors, amb 1,04 dones per cada home. En els dos últims anys, la ràtio ha anat baixant i el 2023 s'ha quedat en el 81%.

4. Motivació i perfil de les persones involucrades en el procés emprenedor a Catalunya

Gràfic 4.27. Evolució de la ràtio TEA femenina/TEA masculina a Catalunya i Espanya en el període 2007-2023

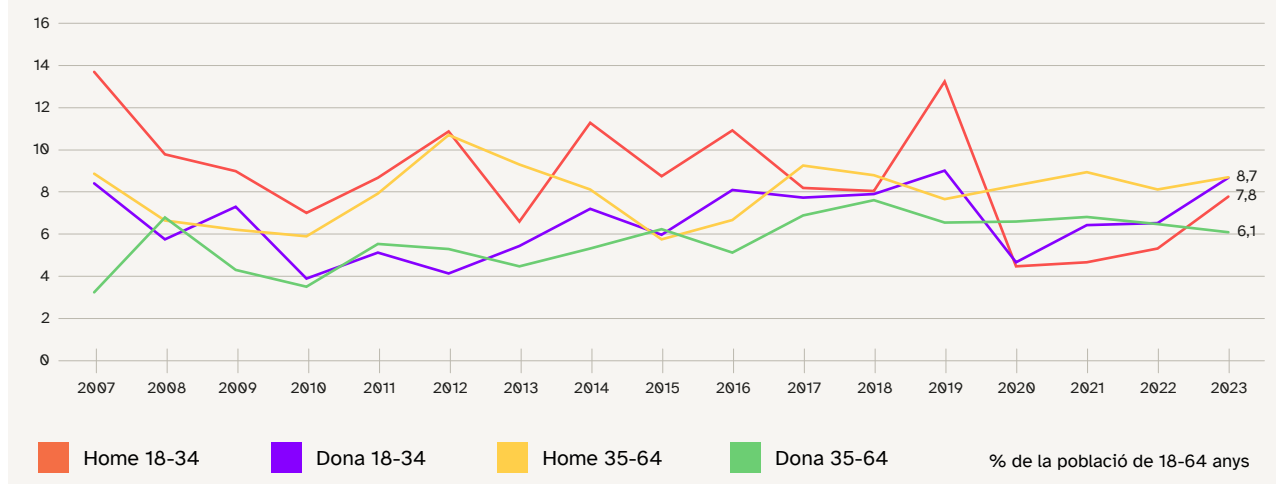
Enfocant-nos en l'emprenedoria femenina, els resultats indiquen que el 2023 la taxa d'emprenedoria (TEA) femenina a Catalunya va aconseguir el 6,9%, la qual cosa representa un augment de quatre dècimes en comparació amb l'any anterior (gràfic 4.28). Després d'una disminució de més d'un punt percentual el 2020 a causa de la pandèmia, aquest indicador es va recuperar el 2021. El 2022 es va mantenir gairebé en el mateix nivell i el 2023 ha tornat a créixer. A la província de Barcelona, la TEA femenina de 2023 està per sobre de la mitjana catalana perquè se situa en el 7,3%. En canvi, la TEA femenina espanyola és més baixa, situant-se en el 6,1%, després d'augmentar dues dècimes respecte a l'any anterior. Als països europeus, la TEA femenina es manté estable en el 7,4%, mentre que als països d'alts ingressos ha augmentat en 0,3 punts, passant del 9,4% al 9,7%. Així, la TEA femenina a Barcelona i Catalunya és major que la mitjana espanyola i està molt prop de la mitjana europea, si bé està lluny de la mitjana dels països més avançats del món.

Gràfic 4.28. Evolució TEA femení a Barcelona, Catalunya, Espanya, Europa i països d'alts ingressos en el període 2007-2023

4. Motivació i perfil de les persones involucrades en el procés emprenedor a Catalunya

Els resultats de l'índex TEA per gènere i edat a Catalunya reflecteixen tendències similars a les observades anteriorment, ja que l'índex augmenta més en el col·lectiu jove que en el madur. Així, la TEA del grup de dones joves (18-34 anys) ha crescut del 6,5% al 8,7% el 2023 (gràfic 4.29). Després d'una forta disminució el 2020 a causa de la pandèmia i una recuperació el 2021, el 2022 es va mantenir estable, mentre que el 2023 puja 2,2 punts i se situa com el col·lectiu amb major TEA per primera vegada en la sèrie històrica. En el grup d'homes joves, l'increment també ha estat elevat, passant del 5,3% al 7,8%. Aquest col·lectiu també va experimentar una gran caiguda de l'índex el 2020, uns creixements modestos el 2021 i 2022, mentre que el 2023 creix 2,5 punts. Cal assenyalar que, en analitzar la sèrie històrica, la TEA dels homes joves tendeix a ser la més volàtil entre els col·lectius considerats. Respecte als grups de persones madures (35-64 anys), la TEA de les dones ha baixat tres dècimes el 2023, situant-se en el 6,5%. La TEA masculina en edat madura, en canvi, ha crescut sis dècimes, arribant al 8,7%, el mateix percentatge que el de les dones joves i el més alt entre els quatre grups.

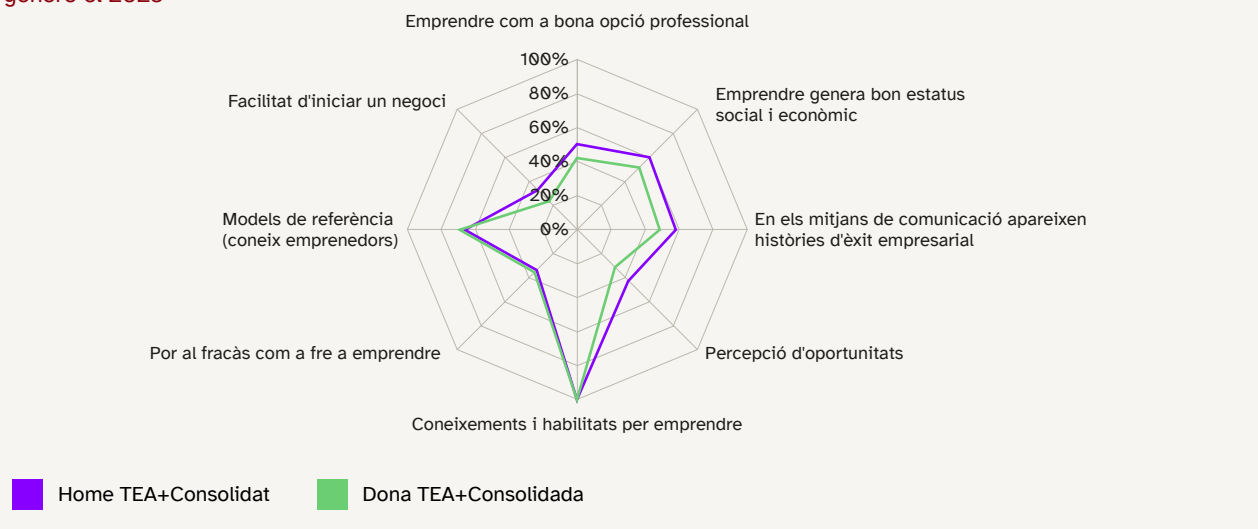
Gràfic 4.29. Evolució de l'índex TEA per gènere i edat a Catalunya durant el període 2007-2023

En analitzar les percepcions i aptituds dels emprenedors en fase inicial (TEA) i consolidats el 2023 segons el gènere, s'observen diverses diferències, encara que els diferencials no són excessius puix que no aconseguen els deu punts percentuals (gràfic 4.30). En concret, les dones expressen en menor mesura que emprendre els proporciona un bon estatus social i econòmic. Així mateix, són menys les dones que consideren que emprendre és una bona opció professional. A més, una major proporció d'homes emprenedors percep bones oportunitats i troba més facilitat per iniciar el seu negoci. D'altra banda, les dones emprenedores manifesten, en una proporció lleugerament major, que coneixen a altres emprenedors (models de referència). No s'aprecien diferències quant a l'autoeficàcia i la por al fracàs entre tots dos gèneres.

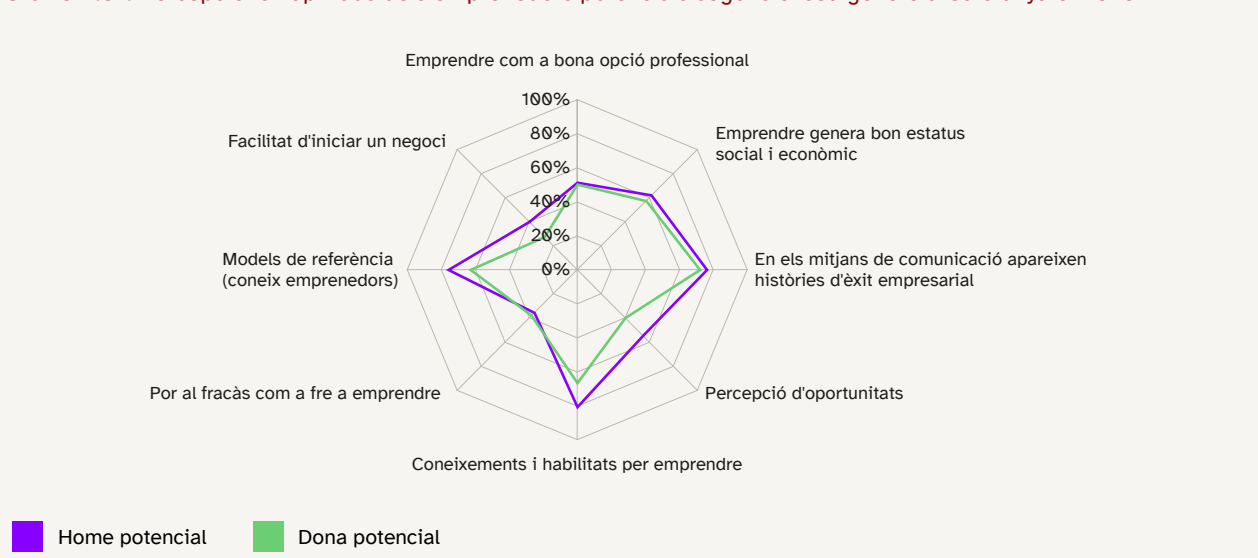
4. Motivació i perfil de les persones involucrades en el procés emprenedor a Catalunya

Gràfic 4.30. Percepcions i aptituds dels emprenedors en fase inicial (TEA) i consolidats a Catalunya segons el seu gènere el 2023

Si comparem als emprenedors potencials segons el seu gènere, tant dones com homes estan gairebé igualats quant a la valoració de l'emprenedoria com a una bona opció professional i com a font d'estatus social i econòmic, així com respecte al temor al fracàs com una barrera per a emprendre (gràfic 4.31). En aquesta etapa inicial del procés emprenedor, no obstant això, els homes manifesten tenir una autoeficàcia una mica major, a més de percebre més oportunitats i conèixer a altres emprenedors.

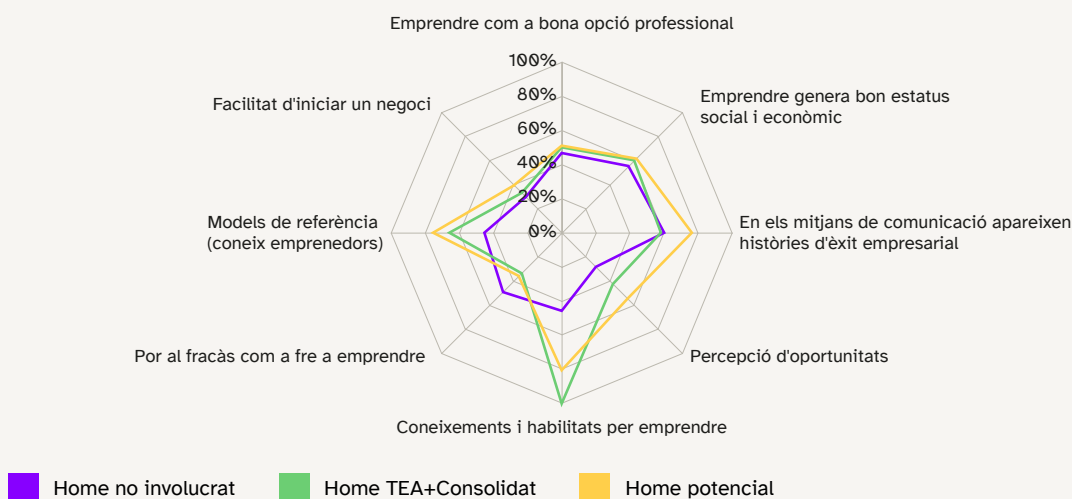
Gràfic 4.31. Percepcions i aptituds dels emprenedors potencials segons el seu gènere a Catalunya el 2023

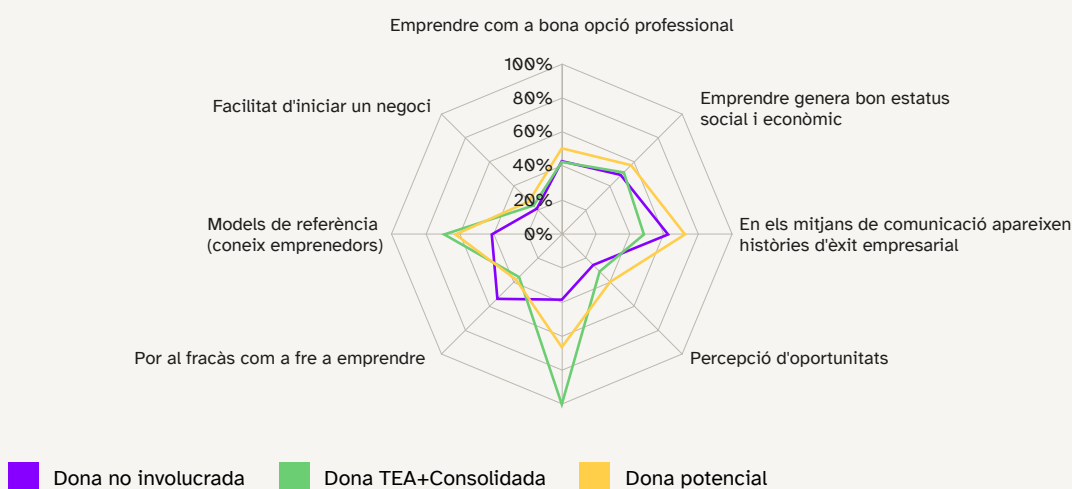
4. Motivació i perfil de les persones involucrades en el procés emprenedor a Catalunya

Per finalitzar aquesta secció, s'analitzen les variables perceptives segons el grau d'involucrament en el procés emprenedor, tant per a dones com per a homes. Els resultats de 2023 a Catalunya mostren que, en general, tant homes com dones presenten proporcions més altes en diverses percepcions quan estan en una fase potencial o actual (sigui inicial o consolidada), en comparació amb aquells que no estan involucrats (gràfics 4.32 i 4.33). En particular, els involucrats, tant homes com dones, són més propensos a considerar que posseeixen coneixements i habilitats per a emprendre, perceben bones oportunitats i coneixen a altres emprenedors. D'altra banda, es pot destacar que les dones emprenedores potencials perceben més oportunitats en l'entorn en comparació amb les emprenedores actuals. Així mateix, tendeixen a valorar en grau més alt que emprendre genera un bon estatus i és una bona opció professional. En el cas dels homes, s'observa que els emprenedors potencials perceben més bones oportunitats per a emprendre, mentre que els actuals declaren posseir major autoeficàcia. Finalment, tant les dones com els homes que no estan involucrats en el procés emprenedor mostren majors nivells de por al fracàs que les persones que sí que estan involucrades.

Gràfic 4.32. Percepcions i aptituds dels homes no involucrats, dels emprenedors potencials, en fase inicial (TEA) i consolidats a Catalunya el 2023

Gràfic 4.33. Percepcions i aptituds de les dones no involucrades, de les emprenedores potencials, en fase inicial (TEA) i consolidades a Catalunya el 2023

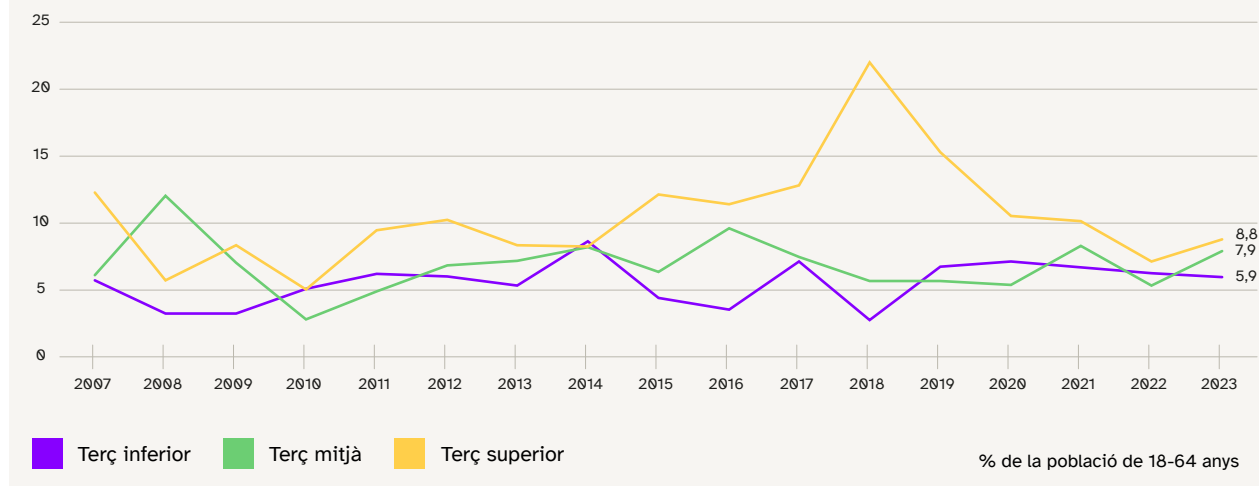

4.5. Distribució per nivell de renda

El projecte GEM recull informació sobre el nivell de renda de les persones involucrades en la creació d'empreses per a completar el perfil dels emprenedors. Segons l'evidència empírica, el nivell de renda dels emprenedors és clau en la seva decisió d'iniciar una empresa i aspirar a créixer (Autio i Acs, 2010). Aquells amb majors ingressos tenen una major capacitat per a invertir en les seves idees i enfrontar els desafiaments que comporta la creació d'un nou negoci. A més, el nivell d'ingressos també influeix en el creixement a mitjà i llarg termini, puix que els emprenedors amb majors recursos financers tenen una base més sòlida per a expandir i escalar la seva empresa.

En el GEM es classifica el nivell de renda en tres trams: inferior (0-20.000 €), mitjà (20.000-30.000 €) i superior (més de 30.000 €). L'enquesta a la població adulta catalana permet obtenir la TEA de cadascun d'aquests trams durant el període 2007-2023 (gràfic 4.34). Si ens centrem en l'evolució del tram superior, veiem que la TEA va experimentar un gran creixement el 2018, passant del 12,8% al 22,0%. No obstant això, el 2019 la TEA d'aquest tram de renda va disminuir fins al 15,3%. El 2020, aquesta tendència decreixent va continuar i l'indicador es va situar en el 10,5%. El 2021 la disminució va ser menor, amb una pèrdua de només quatre dècimes, quedant-se en el 10,1%. El 2022, va caure tres punts, baixant fins al 7,1%. Ara bé, el 2023 s'ha recuperat i augmenta en 1,7 punts, per la qual cosa se situa en el 8,8% i continua sent superior a la TEA dels altres dos terços. Quant al terç mitjà, el 2023 ha experimentat un creixement de 2,6 punts, passant del 5,3% al 7,9%. En el terç inferior, la TEA se situa en el 5,9%, després d'experimentar un lleuger descens de tres dècimes.

Gràfic 4.34. Evolució de l'índex TEA per nivell de renda a Catalunya durant el període 2007-2023

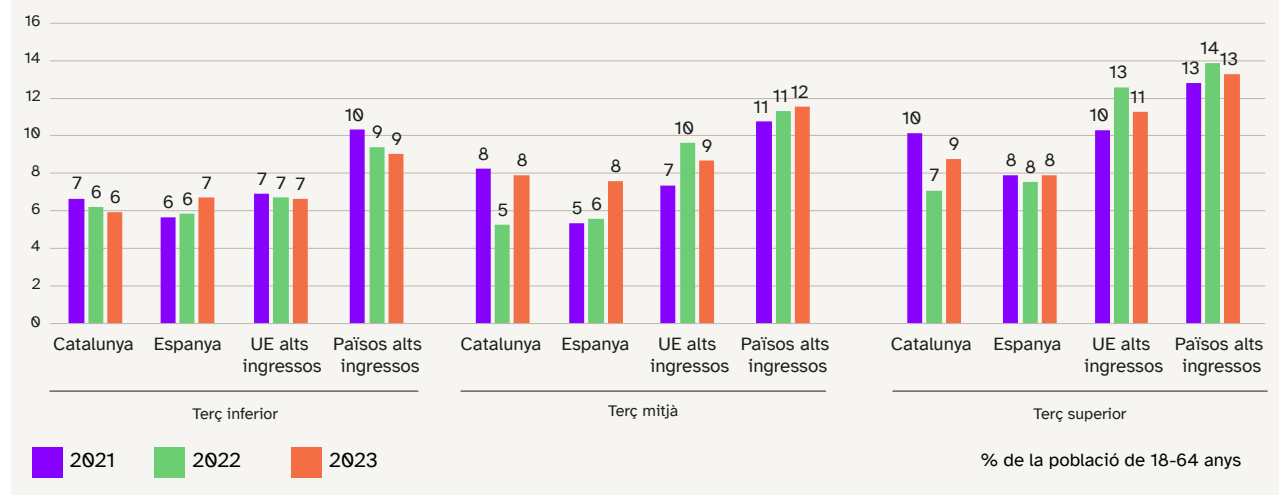

A continuació, analitzem l'evolució dels emprenedors en fase inicial (TEA) a Catalunya, Espanya, Europa i països d'alts ingressos, en relació amb el nivell de renda (gràfic 4.35). En general, les mitjanes a Catalunya i Espanya estan prop de les observades a nivell europeu i mundial en els trams inferior i mitjà, però alguna cosa per sota en el tram superior. Així, en el terç inferior, els percentatges observats el 2023 són del 6% a Catalunya, 7% a Espanya i als països europeus d'alts ingressos i 9% a nivell mundial. En el terç mitjà, els percentatges

4. Motivació i perfil de les persones involucrades en el procés emprenedor a Catalunya

són del 8% en l'àmbit català i en l'espanyol, un 9% a Europa i 12% en la resta del món. En canvi, en el terç superior, Catalunya està en el 9%, Espanya en el 8%, Europa en l'11% i la resta del món en el 13%. Respecte a l'any 2022, el percentatge d'emprenedors catalans en fase inicial el 2023 s'ha mantingut estable en el terç inferior, ha augmentat en tres punts en el terç mitjà i ha crescut dos punts en el tram superior.

Gràfic 4.35. Evolució dels emprenedors en fase inicial (TEA) a Catalunya, Espanya, Europa i països d'alts ingressos segons el nivell de renda en el període 2021-2023

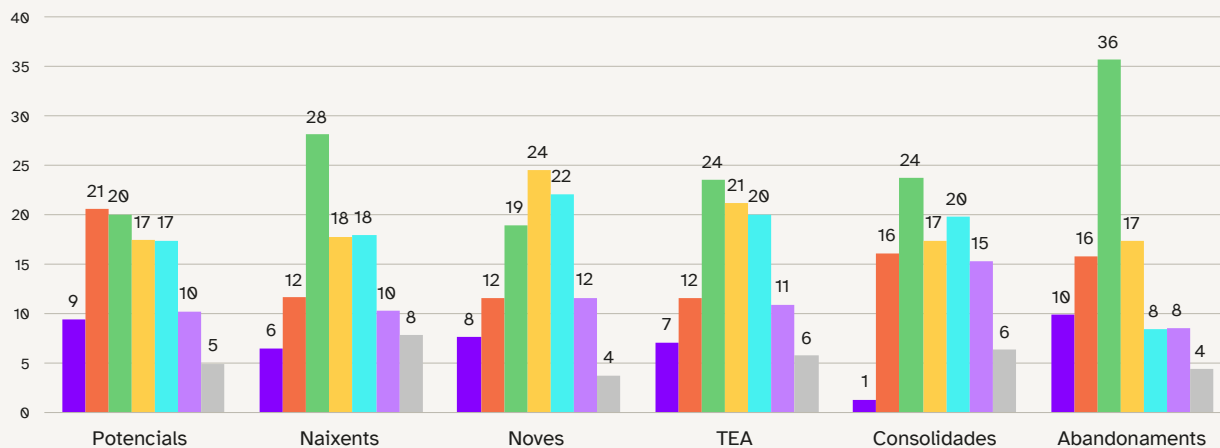

Sobre la base de l'enquesta del GEM, també es pot analitzar la distribució dels emprenedors catalans segons set trams o nivells de renda. Els resultats de l'any 2023 revelen que existeixen dos trams amb major representativitat entre els emprenedors potencials: aquells amb ingressos de 10.001 a 20.000 € (21% del total de potencials) i aquells amb ingressos de 20.001 a 30.000 € (20% del total) (gràfic 4.36). En el grup d'emprenedors en etapa inicial (TEA), el nivell de 20.001 a 30.000 € té un pes del 24%, mentre que els de 30.001 a 40.000 € i 40.001 a 60.000 € tenen una representació del 21% i 20%, respectivament. En el cas dels emprenedors consolidats, el tram de 20.001 a 30.000 € tenen un percentatge superior a la resta, amb un 24%, encara que en aquest cas seguit d'un tram més alt com és de 41.001 a 60.000 €, amb un 20%. Així mateix, cal destacar que, en aquest col·lectiu d'emprenedors consolidats, hi ha un 15% que es troba en l'interval de 60.001 a 100.000 €, el percentatge més alt dins d'aquest tram en comparació amb els altres grups. En els abandons, el tram de 20.001 a 30.000 € té un pes molt superior a la resta, ja que aconsegueix el 36% del total. Així doncs, els resultats suggereixen que a mesura que avança el procés emprenedor, tendeix a augmentar la proporció de persones en trams de major renda.

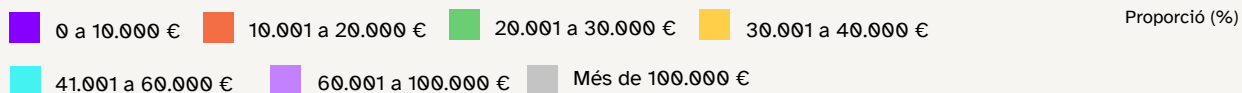
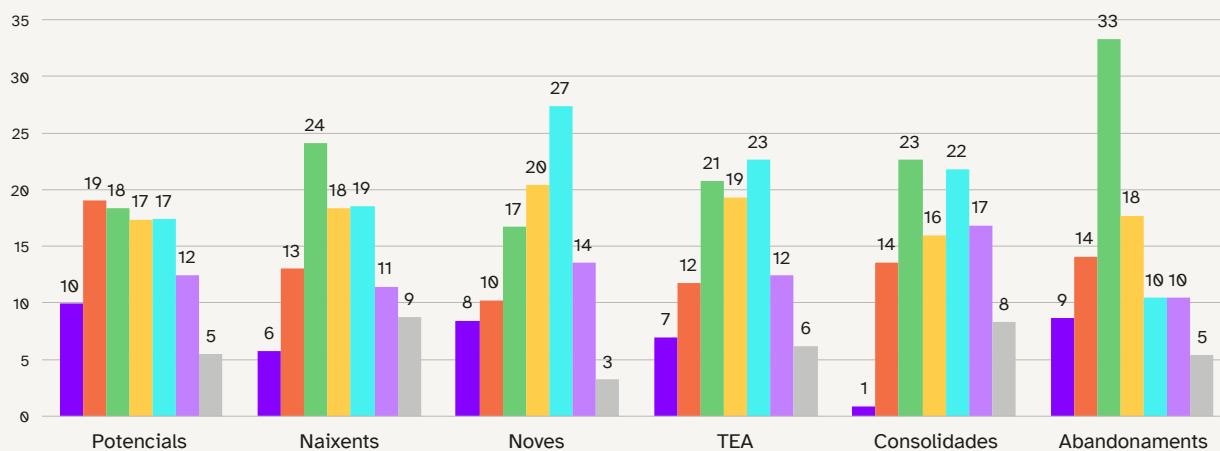
Els resultats a la província de Barcelona són semblants als de Catalunya (gràfic 4.37). Ara bé, cal assenyalar que, en el tram de 40.001 a 60.000 €, els percentatges d'emprenedors barcelonins en fase inicial (23%) i en fase consolidada (22%) són superiors als dels seus homòlegs catalans. També destaca el fet que el percentatge d'emprenedors consolidats en el tram de 61.001 a 100.000 € puja fins al 17%.

4. Motivació i perfil de les persones involucrades en el procés emprenedor a Catalunya

Gràfic 4.36. Distribució dels col·lectius emprenedors a Catalunya el 2023 per nivell de renda

Gràfic 4.37. Distribució dels col·lectius emprenedors a Barcelona el 2023 segons el seu nivell de renda

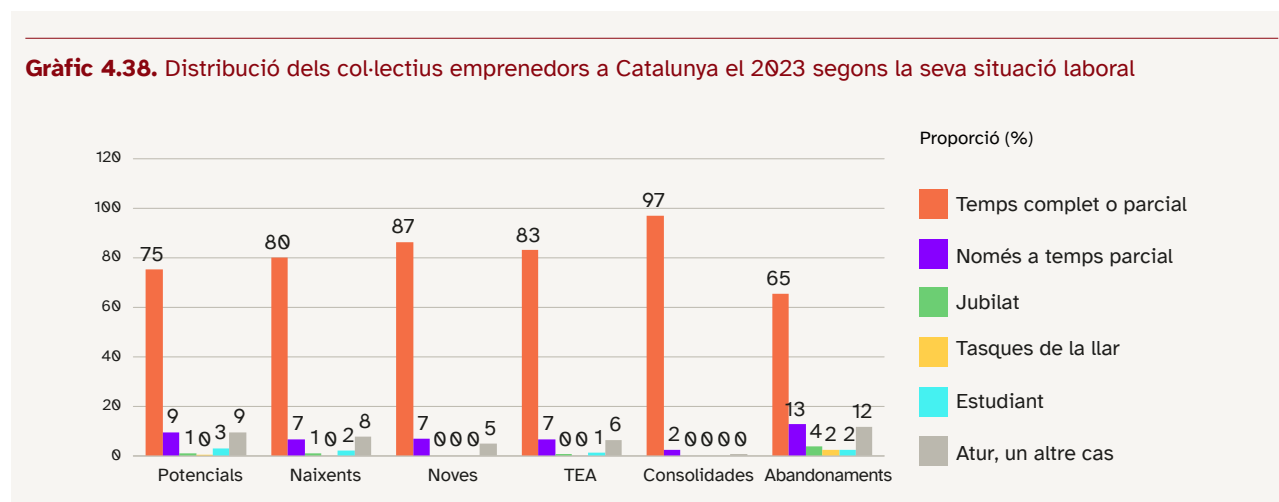
4.6. Distribució per situació laboral

Per a completar la caracterització dels emprenedors, en aquesta secció final del capítol descriurem la seva situació laboral prèvia. Segons els resultats de l'enquesta GEM de l'any 2023, la gran majoria de les persones emprenedores provenen d'una ocupació a temps complet o parcial (gràfic 4.38). Així, pràcticament tots els emprenedors consolidats es troben en aquesta situació, ja que aconseguixen el 97% del total. En el cas dels emprenedors en fase inicial (TEA), el percentatge és del 83%, desglossat en el 80% dels naixents i el 87% dels nous. En els emprenedors potencials hi ha una proporció del 75%. Quant als abandons, el percentatge és bastant més baix que en els altres grups, puix que se situa en el 65%.

Els que declaren que la seva situació laboral prèvia era només a temps parcial són el 7% en tots els grups, excepte en els abandons, que representen el 13%. També en el col·lectiu d'abandons és on trobem persones la situació de les quals era d'atur (12%), jubilat (4%), labors de la llar (2%) o estudiant (2%). Entre els emprenedors potencials també s'observa un cert percentatge de persones provinents d'una situació prèvia de desocupació (9%), ocupació a temps parcial (9%) i estudis (3%). Quant als emprenedors en fase inicial (TEA), n'hi ha alguns que estaven només a temps parcial (7%) i en atur (6%).

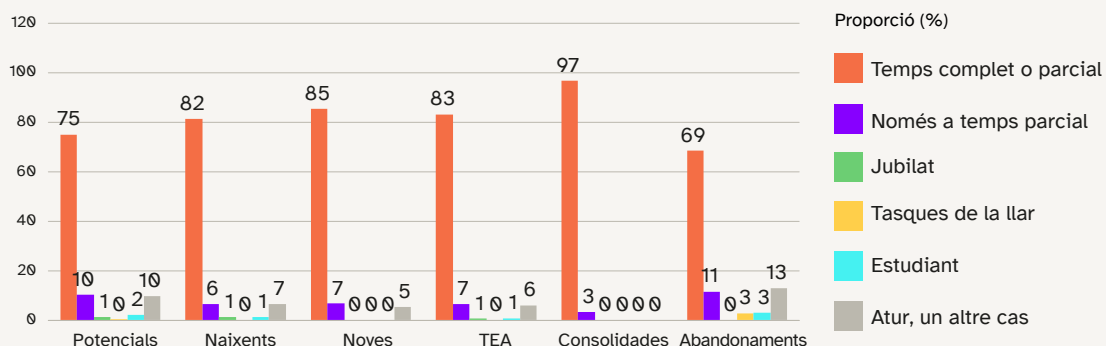
Així doncs, els resultats mostren que la majoria dels emprenedors nous o consolidats tenen una situació laboral prèvia a temps complet o parcial, mentre que entre els emprenedors potencials i els abandons s'observa una major diversitat en les seves situacions prèvies.

Gràfic 4.38. Distribució dels col·lectius emprenedors a Catalunya el 2023 segons la seva situació laboral

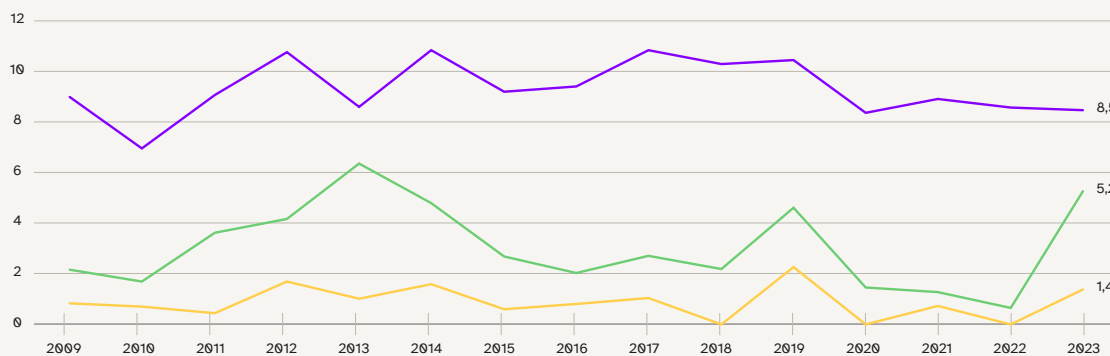

En la demarcació de Barcelona, els resultats obtinguts són semblants als de Catalunya, ja que només s'observen petites diferències (gràfic 4.39). Es pot destacar que en el grup d'abandons els barcelonins que eren a temps complet o parcial són el 69% (cinc punts més que a Catalunya) i que el pes dels prèviament desocupats és un punt percentual més elevat a Barcelona (13%) que a Catalunya.

4. Motivació i perfil de les persones involucrades en el procés emprenedor a Catalunya

Gràfic 4.39. Distribució dels col·lectius emprenedors a Barcelona el 2023 segons la seva situació laboral

Respecte a l'evolució de l'índex TEA a Catalunya segons la situació laboral prèvia, després d'uns últims anys en què es mantien de forma relativament estable les diferències entre els grups, el 2023 creix en gran manera la TEA dels quals estaven en edat de treballar i sense treball remunerat, pujant del 0,7% al 5,2% (gràfic 4.40). A més, el valor de l'índex TEA dels estudiants o jubilats, que el 2022 era pràcticament nul·la, el 2023 puja fins a l'1,4%. Quant al grup de persones la situació laboral prèvia de les quals era de treballador a temps complet o parcial es manté constant i només decreix una dècima, del 8,6% el 2022 al 8,5% el 2023.

Gràfic 4.40. Evolució de l'índex TEA per situació laboral a Catalunya durant el període 2009-2023

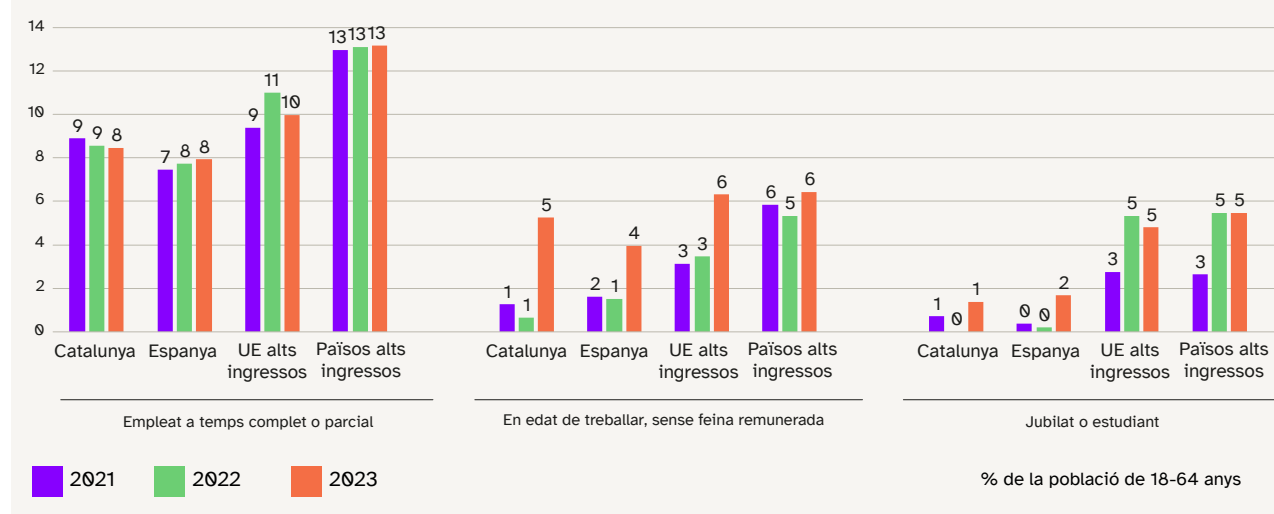
■ Empleat a temps complet o parcial ■ En edat de treballar, sense feina remunerada ■ Jubilats o estudiants

% de la població de 18-64 anys

4. Motivació i perfil de les persones involucrades en el procés emprenedor a Catalunya

Finalment, comparem als emprenedors en fase inicial (TEA) segons la seva situació laboral prèvia, tant a Catalunya com a Espanya, Europa i països d'alts ingressos. En el grup d'aquells que estaven prèviament emprats, sigui a temps complet o parcial, Catalunya va registrar un 8% el 2023, el mateix percentatge que a Espanya, però quedant dos punts per sota d'Europa i cinc punts per sota de la resta del món (gràfic 4.41). Quant a aquells que estaven en edat de treballar, però sense ocupació remunerada, el diferencial el 2023 és petit, ja que a Catalunya puja fins al 5%, a Espanya creix fins al 4% i als països europeus i la resta del món d'alts ingressos és del 6%. Finalment, s'observen diferències en el grup de jubilats o estudiants, atès que a Catalunya és de l'1%, a Espanya del 2%, mentre que tant a la UE com en la resta dels països d'alts ingressos del món està en el 5%.

Gràfic 4.41. Evolució dels emprenedors en fase inicial (TEA) a Catalunya, Espanya, Europa i països d'alts ingressos segons la situació laboral en el període 2021-2023

5. Característiques de l'activitat emprendedora a Catalunya

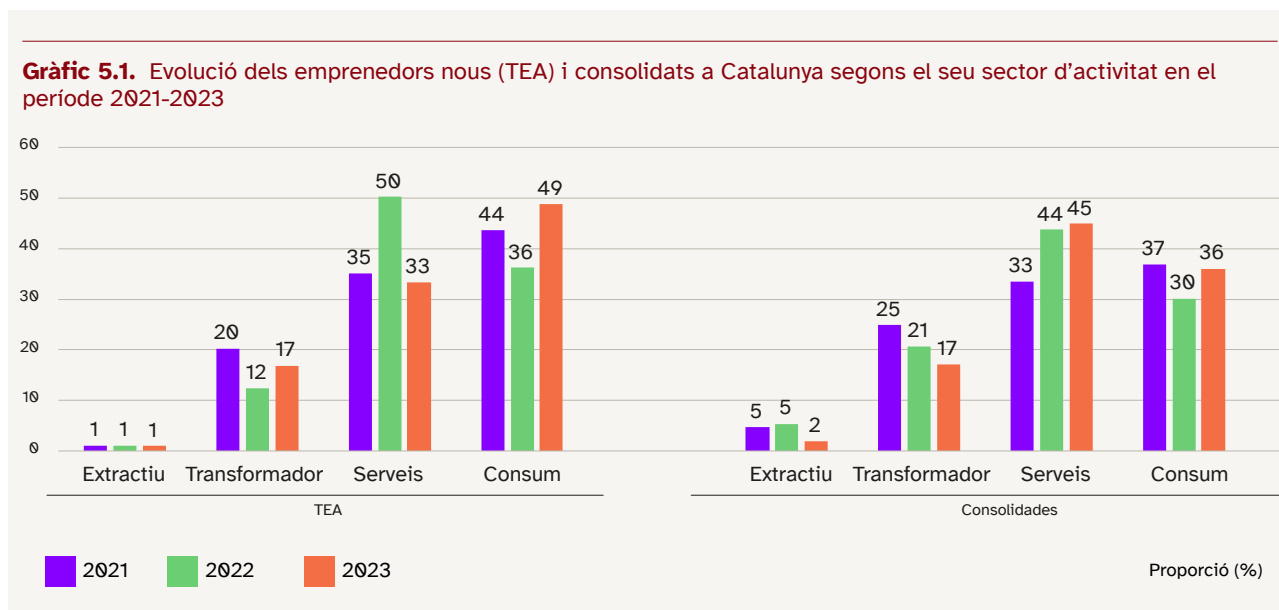
S'analitzen en aquest capítol les principals característiques de les empreses recentment creades (TEA) i, en part, també de les consolidades (EB). En concret, les característiques estudiades són el sector d'activitat, la dimensió actual i esperada d'aquí a cinc anys, l'orientació innovadora de productes i serveis, l'orientació innovadora de tecnologies i processos, l'orientació internacional, l'orientació social i mediambiental, i, finalment, el finançament de l'activitat emprendedora naixent. Aquest conjunt de característiques de l'empresa defineix en bona part el nivell de qualitat de l'activitat emprendedora, el qual determina, en últim terme, el potencial que les empreses tenen per a innovar, crear ocupació i internacionalitzar-se. Estudiem en el capítol anterior la motivació i el perfil de les persones involucrades en el procés emprendedor.

Segons el model conceptual del GEM la qualitat de l'emprenedoria, és a dir, de l'empresa recentment creada o consolidada, és funció, entre altres variables, del perfil motivacional de l'emprenedor, del seu nivell de formació, edat, etc. Són moltes les recerques en les quals es conclou que els principals factors determinants de les característiques d'un projecte empresarial i del seu èxit i qualitat són, precisament, la motivació i la formació de l'emprenedor. Així, en els estudis sobre les denominades empreses gasela (empreses noves que mostren de manera sostenible alts nivells de creixement en vendes i ocupació) o sobre les *born globals* (empreses de ràpida i ràpida internacionalització) s'observa que, sovint, aquestes han estat creades per persones amb un bon nivell de formació, la motivació de la qual per a crear l'empresa va ser del tipus que en l'apartat 4.1 s'ha qualificat de proactiva.

5.1. Sector d'activitat

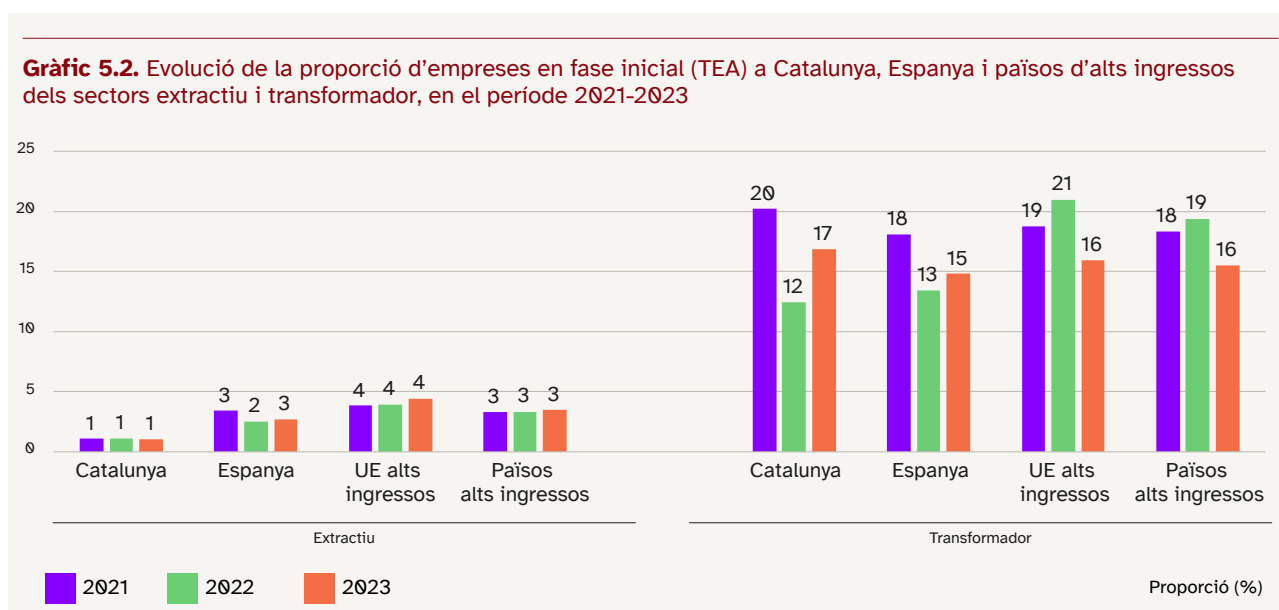
En el GEM es contemplen quatre agrupacions sectorials: activitats econòmiques de caràcter extractiu, sectors transformadors, activitats de prestació de serveis a empreses i, finalment, prestació de serveis dirigits a consumidors. En el gràfic 5.1 pot veure's l'evolució en els últims anys de la distribució sectorial de les empreses recentment creades (TEA) a Catalunya i les que tenen una antiguitat superior a tres anys i mig (consolidades). Pel que fa a les primeres, observem que el 2023 disminueix fortament la proporció de les empreses recentment creades del sector de serveis a les empreses (-17 punts percentuals) i, per contra, augmenta la del sector industrial (+5 punts) i la dels serveis al consum (+13 punts). En les empreses consolidades (més de 3,5 anys) el perfil és ben diferent: disminució del pes del sector transformador i augment del de serveis al consum.

5. Característiques de l'activitat emprenedora a Catalunya

A continuació, comparem la participació sectorial de les empreses de recent creació (TEA) de Catalunya amb Espanya i també amb els altres països d'alts ingressos. En el gràfic 5.2 constatem, en primer lloc, l'escàs pes que té el sector extractiu en les empreses de recent creació tant a Espanya com, especialment, a Catalunya.

El 2023, la proporció de noves empreses (TEA) catalanes del sector industrial ha passat de representar el 12% al 17%. Contràriament, aquest percentatge ha disminuït als països d'alts ingressos (-5 punts UE i -3 punts la mitjana general) i, a conseqüència d'això, el pes del sector transformador de Catalunya queda un punt per sobre dels països d'alts ingressos. Respecte a Espanya, queda també dos punts per damunt. Aquest és una dada rellevant, ja que les empreses industrials noves solen, en general, suposar un major compromís i per això tenir major estabilitat i potencial de creixement que les de serveis de semblant edat.

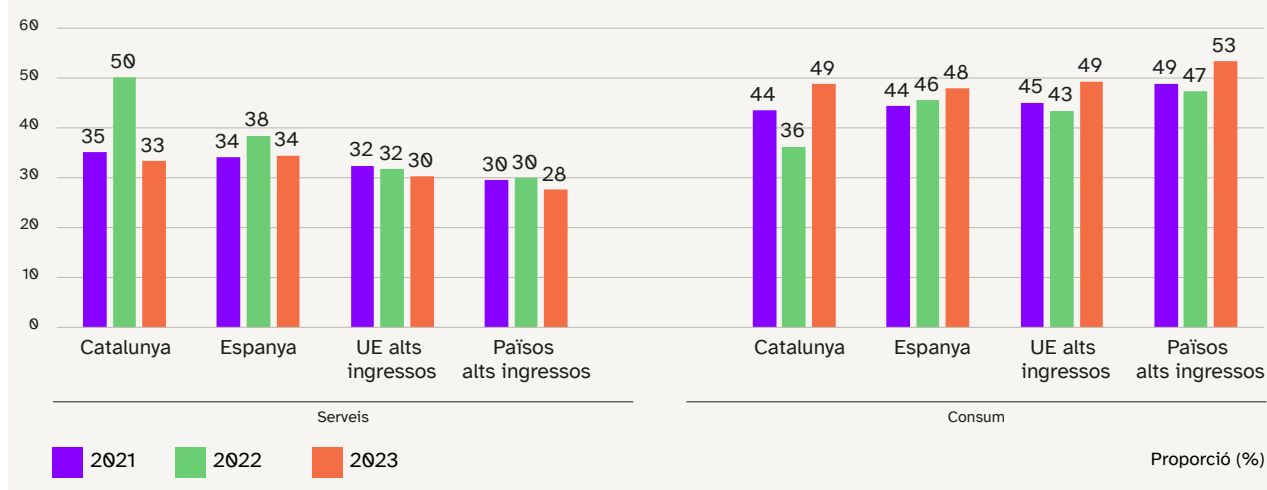

5. Característiques de l'activitat emprenedora a Catalunya

En el gràfic 5.3, podem observar que el 2023 el pes del sector de serveis en les empreses catalanes de recent creació (TEA) cau 17 punts percentuals. No obstant això, la participació que aquest sector té a Catalunya és superior a la de la mitjana dels països d'alts ingressos (+3 punts UE i +5 punts mitja general).

Quant al sector de serveis al consumidor, es produeix el 2023 un fort augment (+13 punts percentuals). Malgrat això, el seu pes queda en les empreses de nova creació pràcticament igual a Espanya i a la mitjana de la UE i 4 punts per sota de la mitjana de països d'alts ingressos. Tot això és rellevant, puix que és normalment en el sector de serveis al consumidor on s'acumulen les noves empreses amb menor inversió i menor potencial de creixement i internacionalització mentre que, per contra, en el sector transformador i de serveis acostuma a observar-se una emprenedoria de major qualitat.

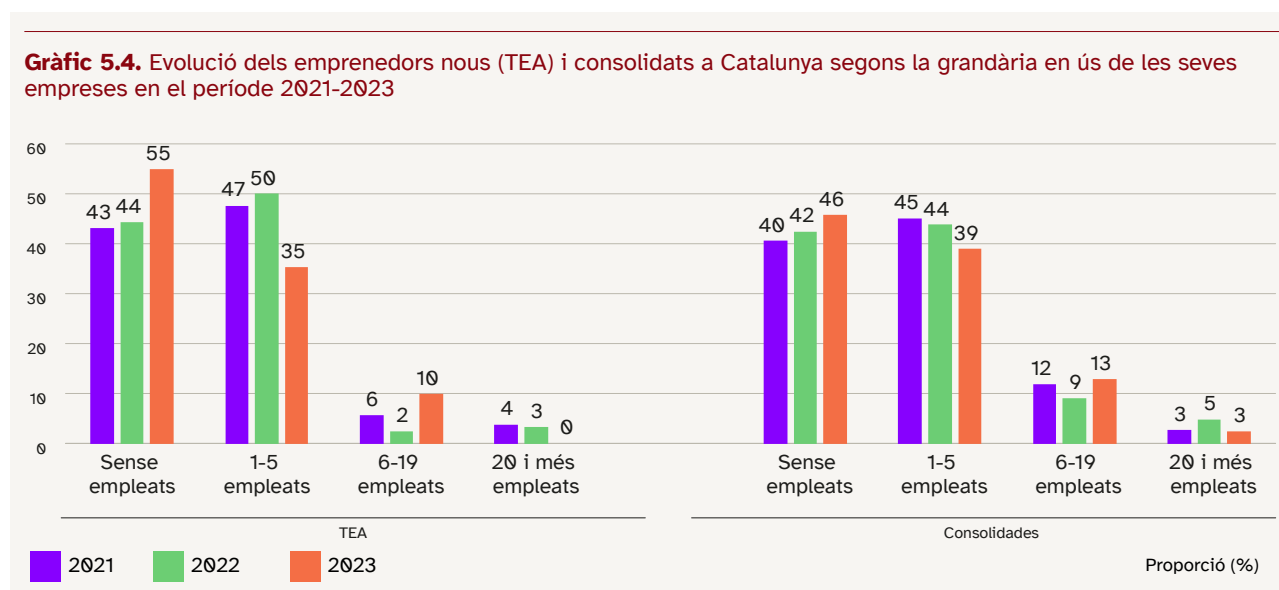
Gràfic 5.3. Evolució de la proporció d'empreses en fase inicial (TEA) a Catalunya, Espanya i països d'alts ingressos, dels sectors de serveis i consum, en el període 2021-2023

5.2. Dimensió actual i esperada d'aquí a cinc anys

Un indicador del potencial del nou projecte empresarial és la grandària inicial de les noves empreses, mesurat en nombre de treballadors que, segons alguns autors, condiciona la seva supervivència i el seu potencial de creixement. En relació amb la grandària dels nous negocis (TEA) i dels consolidats (EB), el projecte GEM recull informació sobre el nombre de treballadors en el moment de l'entrevista i també sobre els treballadors que l'empresa espera tenir d'aquí a cinc anys.

En el gràfic 5.4, veiem que l'augment de pes de les noves empreses (TEA) de 6 a 19 treballadors (del 2% al 10%) es veu més que contrarestat per la forta disminució de les d'1 a 5 treballadors (passa de 50% a 35%) i per la disminució en les de 20 i més treballadors. En conjunt, les noves empreses sense treballadors han passat del 44% al 55%. És de suposar que en els pròxims anys es tornarà a la senda de creixement de la grandària inicial de les empreses catalanes, ja que, com més endavant veurem, continuem estant a nivell internacional en la banda baixa pel que respecta a dimensió empresarial. Les empreses consolidades mostren comportaments anàlegs, si bé els canvis que es produeixen del 2022 al 2023 són de menor intensitat que en el cas de les TEA.

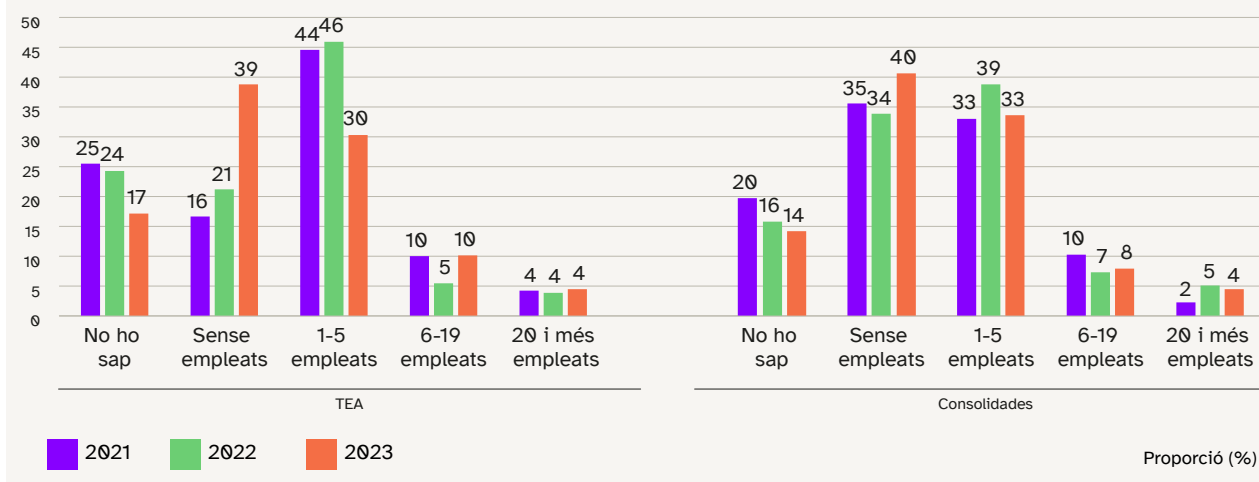

El qüestionari del projecte GEM inclou també algunes preguntes sobre la grandària esperada o prevista d'aquí a cinc anys de les empreses, la qual cosa permet quantificar les perspectives i aspiracions de creixement, tant dels emprenedors nous com dels consolidats. L'orientació al creixement és una característica important del comportament emprenedor. Els individus involucrats en activitats de creació d'empreses que tenen elevades aspiracions de creixement solen mostrar un alt compromís amb l'èxit empresarial. Encara que la proporció d'emprenedors en fase inicial amb aspiracions altes de creixement sol ser baixa, l'evidència empírica mostra que un reduït nombre de noves empreses d'alt creixement poden tenir una influència molt positiva en la creació d'ocupació i en el desenvolupament econòmic d'un país (Storey i Greene, 2010). En el gràfic 5.5, poden veure's els resultats relatius a la dimensió esperada d'aquí a cinc anys per part dels emprenedors catalans en fase inicial (TEA). Aquí observem que el 2023 cau fortament el pes de les noves empreses amb expectatives

5. Característiques de l'activitat emprenedora a Catalunya

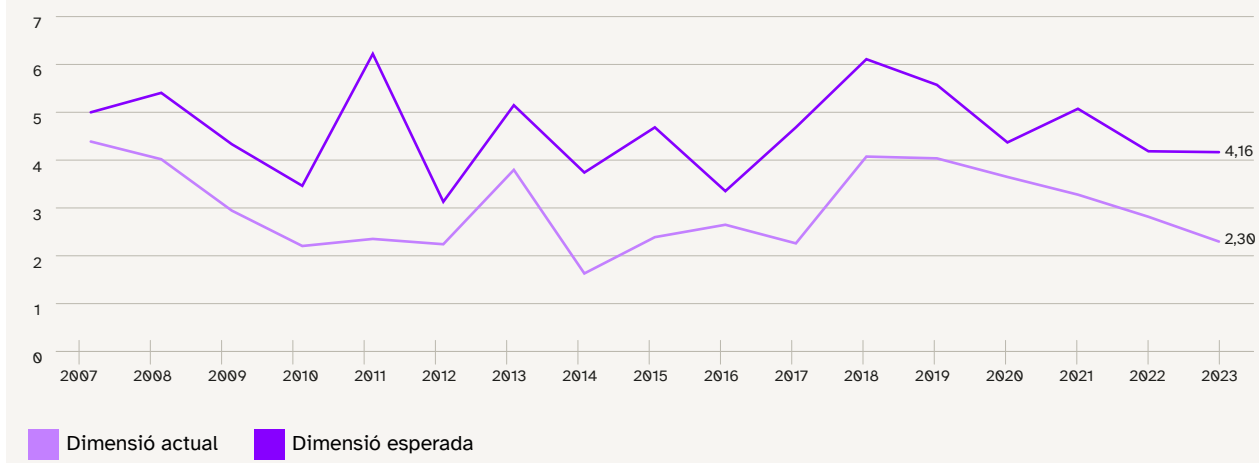
de dimensió d'1 a 5 treballadors (passa del 46% al 30%) i, per contra, el segment de 6 a 19 treballadors passa del 5% al 10%. Les expectatives dels emprenedors consolidats segueixen patrons similars als TEA, si bé la millora prevista en el segment de 6 a 19 treballadors és solament d'un punt percentual.

Gràfic 5.5. Evolució dels emprenedors a Catalunya segons la grandària d'ocupació esperada d'aquí a cinc anys el 2021-2023

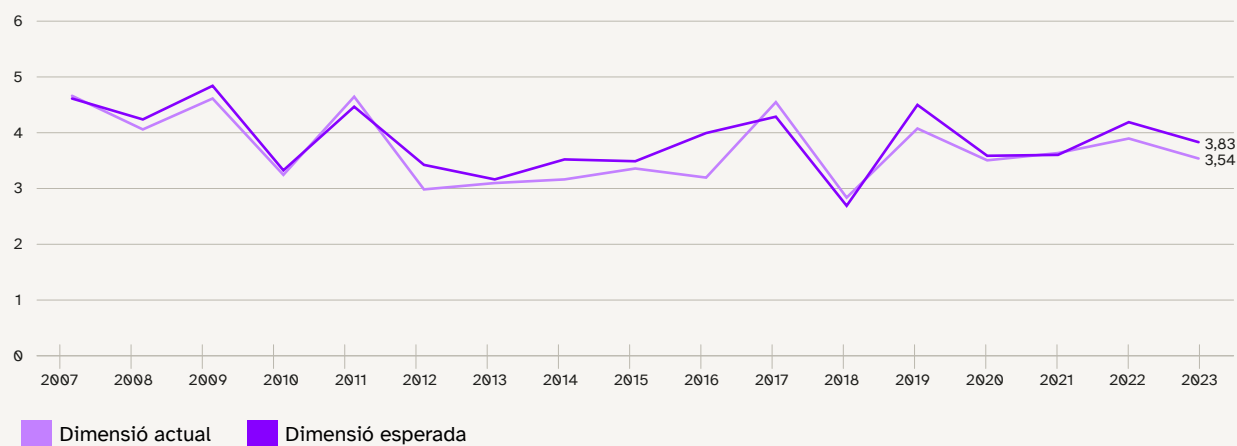

Finalment, es calcula la dimensió mitjana actual i esperada en nombre de treballadors, tant per a les empreses noves com per a les consolidades (gràfics 5.6 i 5.7, respectivament). En aquests dos gràfics resumim i quantifiquem l'anàlisi efectuada en els paràgrafs anteriors tant en relació amb les empreses catalanes de recent creació com a les consolidades (més de 3,5 anys d'antiguitat): en les primeres la dimensió actual passa de 2,8 treballadors el 2022 a 2,3 treballadors el 2023 i en les segones, de 3,9 a 3,54. Quant a l'ocupació esperada es passa, de 4,19 a 4,16 en TEA i de 4,21 a 3,83 en consolidades.

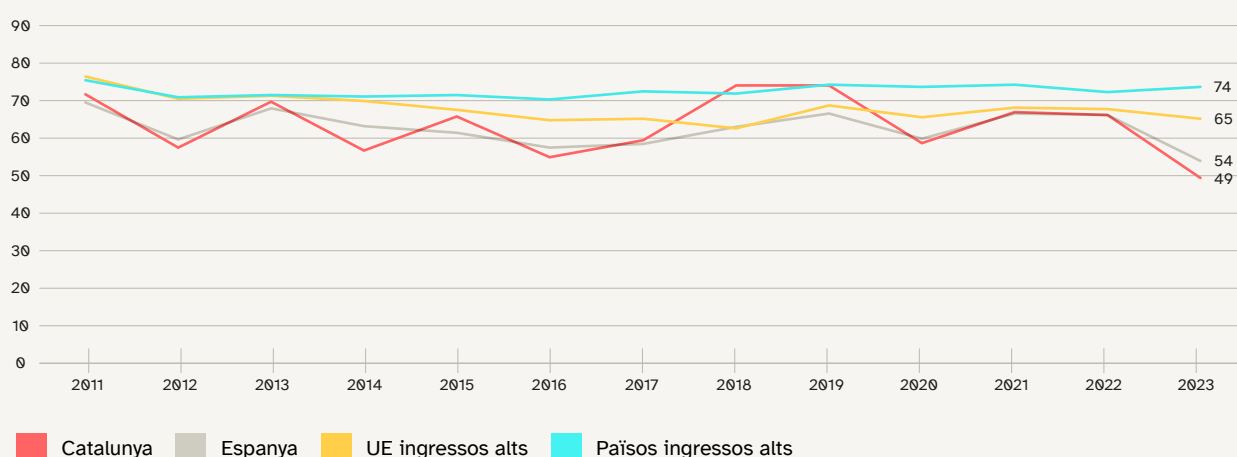
Gràfic 5.6. Evolució per als emprenedors en fase inicial (TEA) de Catalunya de la dimensió mitjana actual i esperada en cinc anys dels seus projectes empresarials en el període 2007-2023

5. Característiques de l'activitat emprenedora a Catalunya

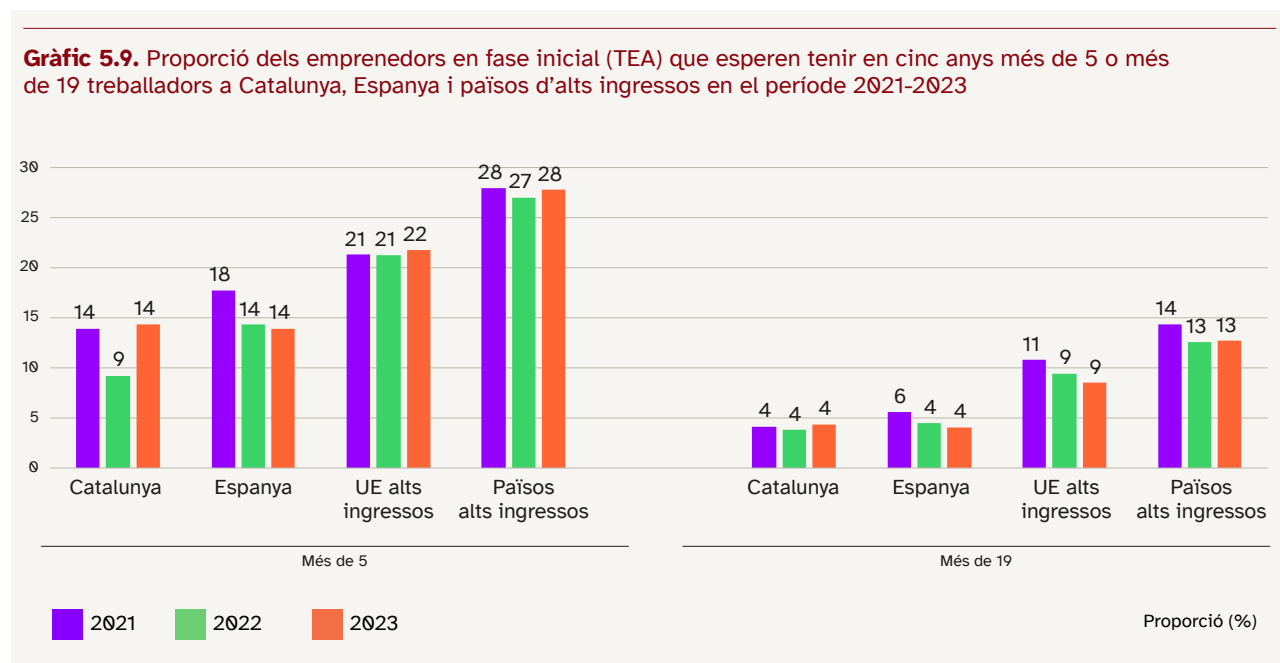
Gràfic 5.7. Evolució per als emprenedors consolidats de Catalunya de la dimensió mitjana actual i esperada en cinc anys de les seves empreses en el període 2007-2023

Per acabar, contextualitzem l'anàlisi de la variable dimensió empresarial (actual i esperada), comparant les dades de Catalunya amb els d'Espanya i la resta dels països d'alts ingressos, per a alguns indicadors clau dels quals es disposa d'informació. Efectuem, en primer lloc, la comparació relativa a la variable "proporció d'empreses de recent creació (TEA)", que ara o d'aquí a cinc anys tenen o esperen tenir algun treballador (gràfic 5.8). A Catalunya, aquest indicador ha passat del 66% el 2022 al 49% el 2023, amb el que queda a una distància de més de quinze punts de la mitjana dels països d'alts ingressos de la UE. És possible que, en part, la disminució relativa a Catalunya que observem en aquest indicador tingui un component d'incertesa mostral, per la qual cosa és previsible que l'any vinent es recuperin els nivells previs "normals".

Gràfic 5.8. Proporció dels emprenedors en fase inicial (TEA) que tenen o esperen tenir en cinc anys algun treballador a Catalunya, Espanya i països d'alts ingressos en el període 2011-2023

5. Característiques de l'activitat emprenedora a Catalunya

En el gràfic 5.9, podem veure les expectatives d'ocupació d'aquí a cinc anys. A Catalunya, la proporció de noves empreses (TEA) que esperen tenir en cinc anys més de cinc treballadors ha passat en l'últim any del 9% al 14%. No obstant això, queda encara 8 punts per sota de la mitjana de la UE d'alts ingressos i a 14 punts de la mitjana de països GEM d'alts ingressos. Al seu torn, la proporció de noves empreses catalanes que esperen tenir d'aquí a cinc anys més de 19 treballadors es manté en el 4%. El seu valor és 5 punts inferior a la UE i 9 punts inferior a la mitjana dels països d'alts ingressos.

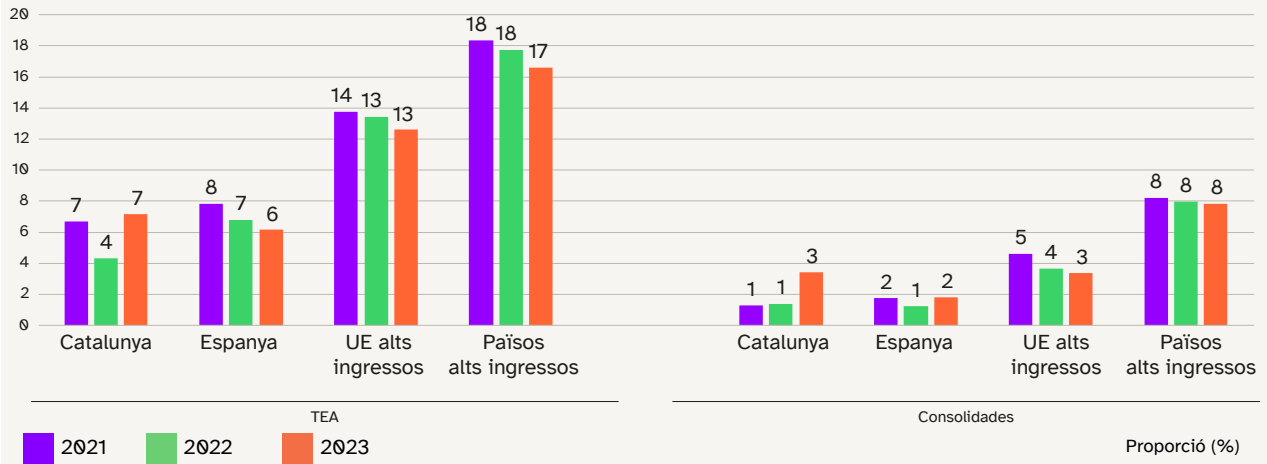

Vegem finalment quin és el percentatge dels emprenedors en fase inicial i dels consolidats (gràfic 5.10) que en els pròxims cinc anys esperen incrementar l'ocupació en 10 o més treballadors i que això suposi més d'un 50% d'augment. Podria dir-se que les empreses que reuneixin aquestes característiques són empreses amb clares "aspiracions de creixement". Per als TEA de Catalunya, s'observa el 2023 un important augment d'aquest indicador (passa del 4% al 7%) recuperant, tal com ja havíem previst en l'informe anterior, els nivells previs "normals". No obstant això, la diferència amb la UE i la mitjana de països d'alts ingressos (-6 punts i -10 punts) continua sent molt important. En consolidats, s'ha produït també el 2023 un important augment (passa de l'1% al 3%), el qual, per la seva entitat, podria tenir en part un component mostral. Amb això, la diferència respecte a la mitjana de la UE és nul·la i respecte a la mitjana general de països d'alts ingressos és de cinc punts percentuals.

Tot això posa en evidència l'existència d'un problema important relatiu a dimensió i expectatives de creixement de les empreses catalanes respecte a les dels països d'alts ingressos. El camí per a continuar millorant en aquests indicadors de qualitat empresarial és, al nostre judici, la millora en formació i motivació de les persones emprenedores i la de les condicions de l'entorn en què les seves empreses neixen i es desenvolupen.

5. Característiques de l'activitat emprenedora a Catalunya

Gràfic 5.10. Proporció dels emprenedors que esperen incrementar l'ocupació en 10 o més treballadors i en més d'un 50% a Catalunya, Espanya i països d'alts ingressos en el període 2021-2023

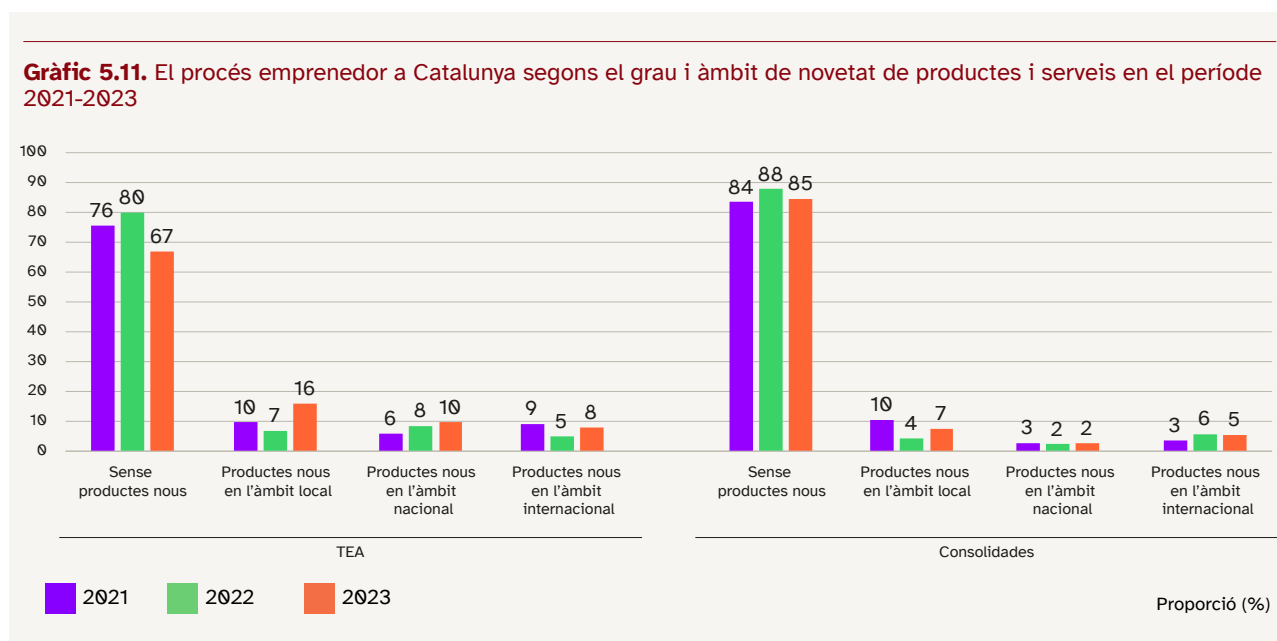

5.3. Orientació innovadora de productes i serveis

La supervivència i el potencial de creixement dels nous negocis depenen de la seva capacitat d'innovació en processos, procediments i productes. En el qüestionari del projecte GEM, hi ha unes preguntes relatives al grau de novetat del producte/servei ofert i dels processos i les tecnologies utilitzades per les empreses. La pregunta que es formula en relació amb el primer tema és la següent: "És algun dels seus productes o serveis nou per a la gent de la zona en què Vostè viu, o bé és nou per a la gent del seu país o bé ho és per a tothom?".

En el gràfic 5.11, pot veure's per al període 2021-2023 el grau i àmbit de novetat de productes i serveis a Catalunya, tant per a les empreses recentment creades (TEA) com per a les consolidades, és a dir, aquelles que van ser creades fa més de tres anys i mig. En aquest gràfic s'observa un grau d'innovació menor en les consolidades que en les TEA (el 2023 un 85% de les consolidades afirma no tenir productes nous enfront d'un 67% de les TEA). Així mateix, la proporció d'empreses de nova creació que manifesten el 2023 oferir productes o serveis que incorporen alguna novetat d'àmbit local o nacional és major que les consolidades (25% enfront de 9%).

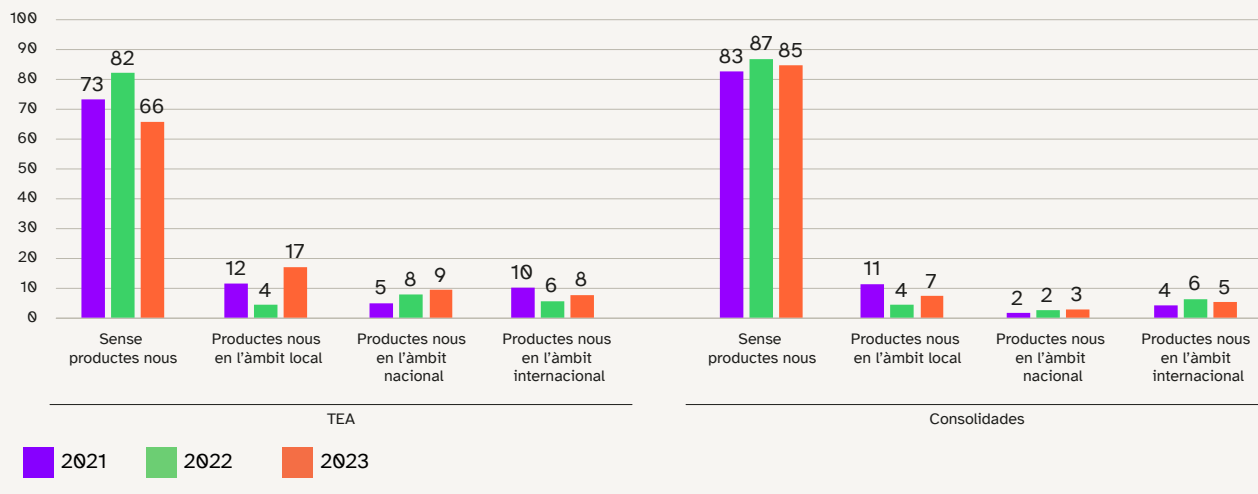
En l'últim any, les empreses de recent creació que afirmen tenir productes que suposen una certa novetat d'àmbit internacional passen del 5% al 8%. En contraposició, les TEA que diuen no tenir productes nous passen del 80% al 67%. En el cas de les empreses consolidades, els principals canvis que es produeixen el 2023 són l'augment de novetat d'àmbit local i la disminució en tres punts de les empreses sense productes nous.

El gràfic 5.12 mostra la intensitat i els àmbits de novetat dels productes en TEA i consolidades corresponent a Barcelona. Les conclusions i comentaris no difereixen dels que s'han fet en relació amb Catalunya.

5. Característiques de l'activitat emprenedora a Catalunya

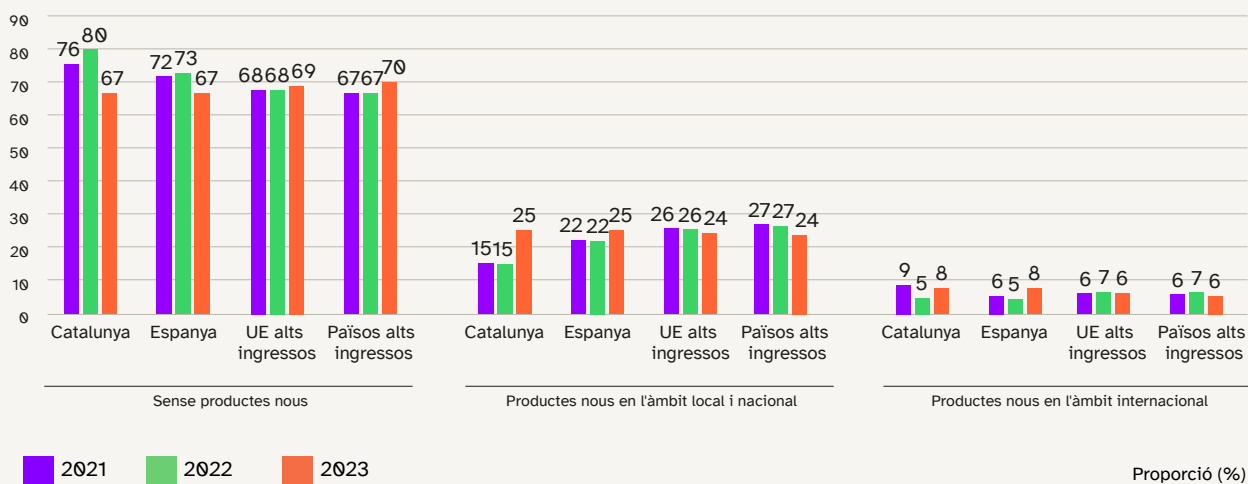
Gràfic 5.12. El procés emprenedor a Barcelona segons el grau i àmbit de novetat de productes i serveis en el període 2021-2023

En el gràfic 5.13 es compara per a les empreses de nova creació (TEA) la intensitat i àmbit de la novetat de productes i serveis de Catalunya amb Espanya i els països d'alts ingressos per als anys 2021 a 2023. Les dades d'aquest gràfic s'han obtingut de les taules A8 de l'apèndix de taules de la part 3 dels informes globals del GEM de cadascun d'aquests anys.

El 2023, s'observa una clara millora d'aquest indicador: la proporció d'empreses TEA catalanes que manifesten no oferir productes o serveis nous disminueix 13 punts i, en el mateix sentit, les que manifesten tenir productes que suposen una novetat local o nacional augmenta 10 punts i en l'àmbit internacional l'augment és de 3 punts. A conseqüència d'això, la proporció d'empreses TEA catalanes sense productes nous és inferior als altres agregats: 67% a Catalunya, en comparació amb 69% als països de la UE d'alts ingressos i 70% la mitjana de països GEM d'alts ingressos. Correlativament, la proporció d'empreses noves catalanes que manifesten oferir productes o serveis amb alguna novetat d'àmbit internacional ("algun dels productes o serveis oferts és nou en el món") és el 2023 a Catalunya 2 punts percentuals superior als altres agregats.

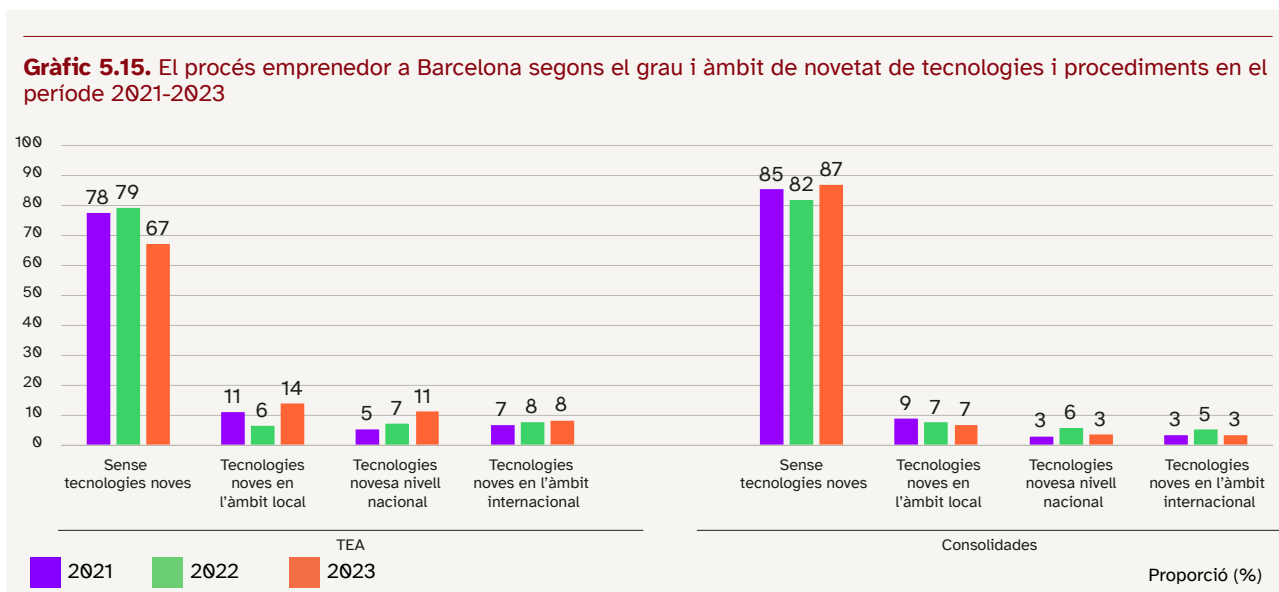
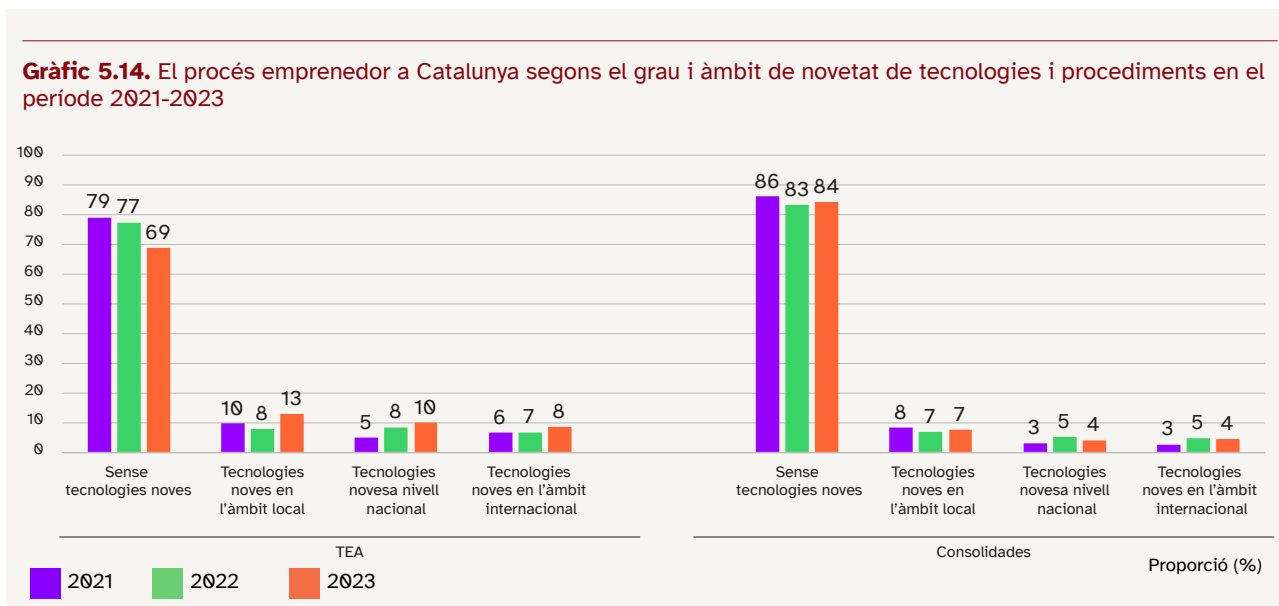
Gràfic 5.13. El procés emprenedor en fase inicial segons la novetat de productes i serveis a Catalunya, Espanya, Europa i països d'alts ingressos en el període 2021-2023

5.4. Orientació innovadora de tecnologies i processos

Els gràfics 5.14 i 5.15 mostren l'evolució en els últims tres anys de la intensitat i àmbit en la utilització de tecnologies i procediments nous, tant per a les empreses de nova creació com per a les consolidades a Catalunya i Barcelona, respectivament. En el gràfic 5.14 s'observa que la proporció d'empreses catalanes que utilitzen tecnologies que incorporen alguna novetat d'àmbit internacional és el 2023 del 8% en TEA i del 4% en consolidades. Que utilitzin tecnologies noves d'àmbit local o nacional són el 23% i l'11%, respectivament. Aquest mateix gràfic permet estudiar l'evolució en els últims anys d'aquestes variables. El 2023, en les empreses de nova creació (TEA) augmenta la proporció de les quals afirmen utilitzar tecnologies amb novetats d'algun àmbit: +8 punts. En les consolidades, per contra, augmenta lleugerament la proporció d'empreses que manifesten no utilitzar tecnologies noves (passa del 83% al 84%).

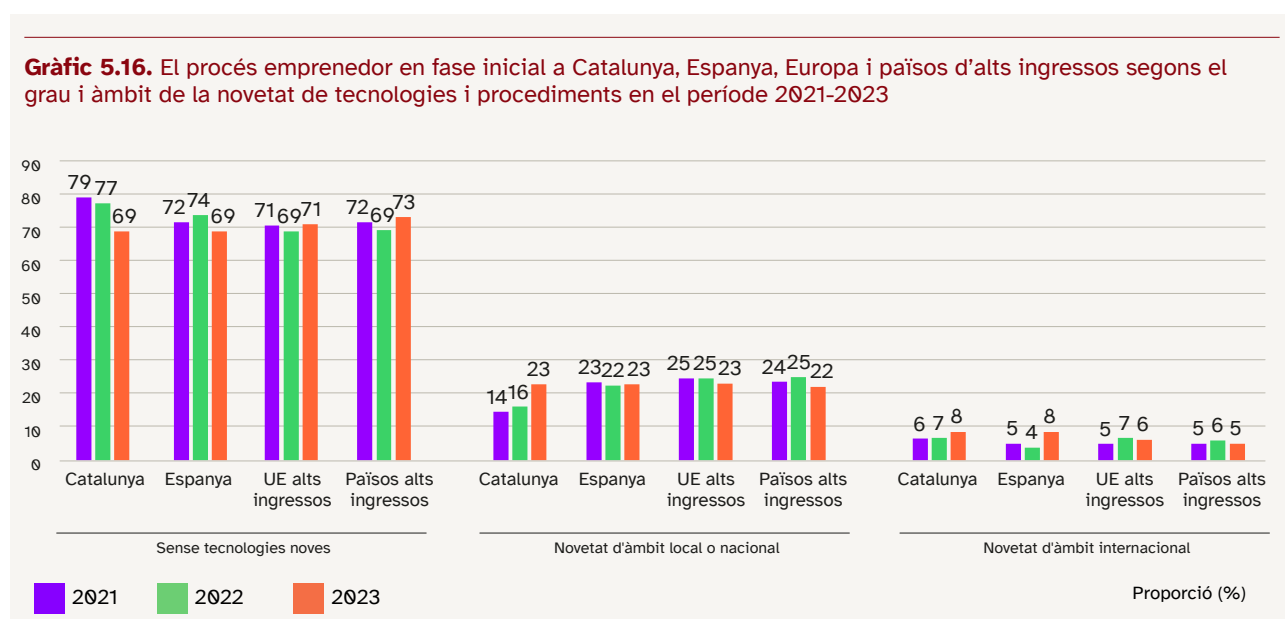
En el gràfic 5.15 figuren els mateixos indicadors per a Barcelona, on el 2023 s'observen per a les empreses recentment creades (TEA) resultats lleugerament superiors als del conjunt de Catalunya.

5. Característiques de l'activitat emprenedora a Catalunya

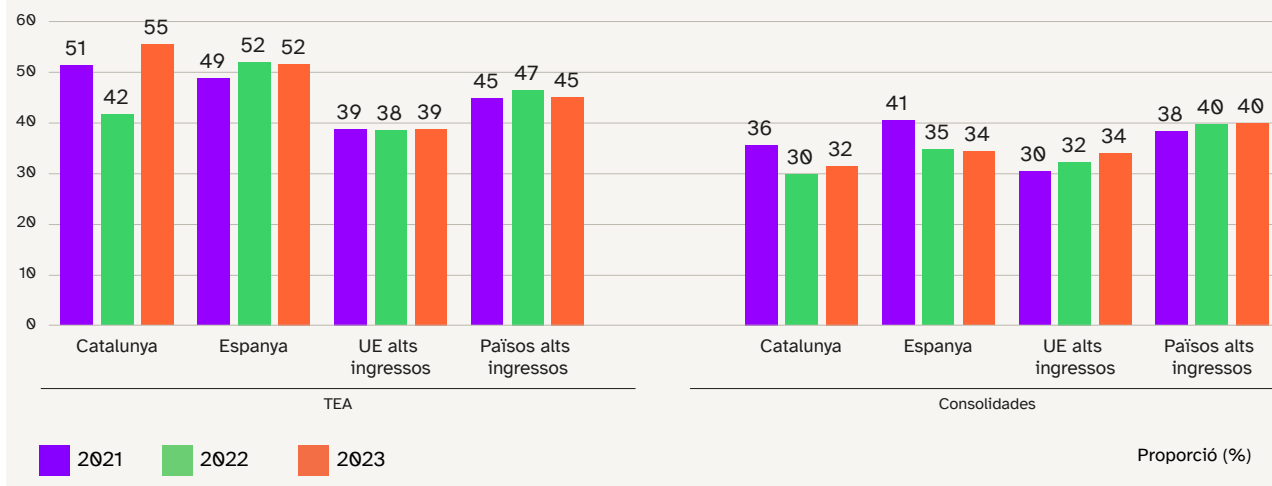
El gràfic 5.16 permet comparar la intensitat i àmbit d'utilització de tecnologies i procediments nous de Catalunya amb Espanya i països d'alts ingressos per als anys 2021 a 2023 i per a les empreses de nova creació (TEA). Les dades d'aquest gràfic s'han obtingut de la taula A8 de l'apèndix de taules de la part 3 dels informes globals del GEM d'aquests anys.

En l'últim any, s'observa una clara millora d'aquest indicador: la proporció d'empreses TEA catalanes que manifesten no disposar de tecnologies i procediments nous disminueix vuit punts i, en el mateix sentit, les que manifesten tenir tecnologies que suposen una novetat d'àmbit local o nacional augmenta 7 punts i en l'àmbit internacional l'augment és d'1 punt. El 2023, la proporció d'empreses TEA catalanes sense tecnologies noves és del 69%, mentre que la mitjana de països de la UE d'alts ingressos és del 71% i la mitjana de països GEM d'alts ingressos 73%. Correlativament, la proporció d'empreses noves catalanes que manifesten disposar de tecnologies amb alguna novetat d'àmbit internacional ("alguna de les tecnologies o procediments utilitzats és nou en el món") és el 2023 a Catalunya 3 punts percentuals superior a la mitjana de països d'alts ingressos.

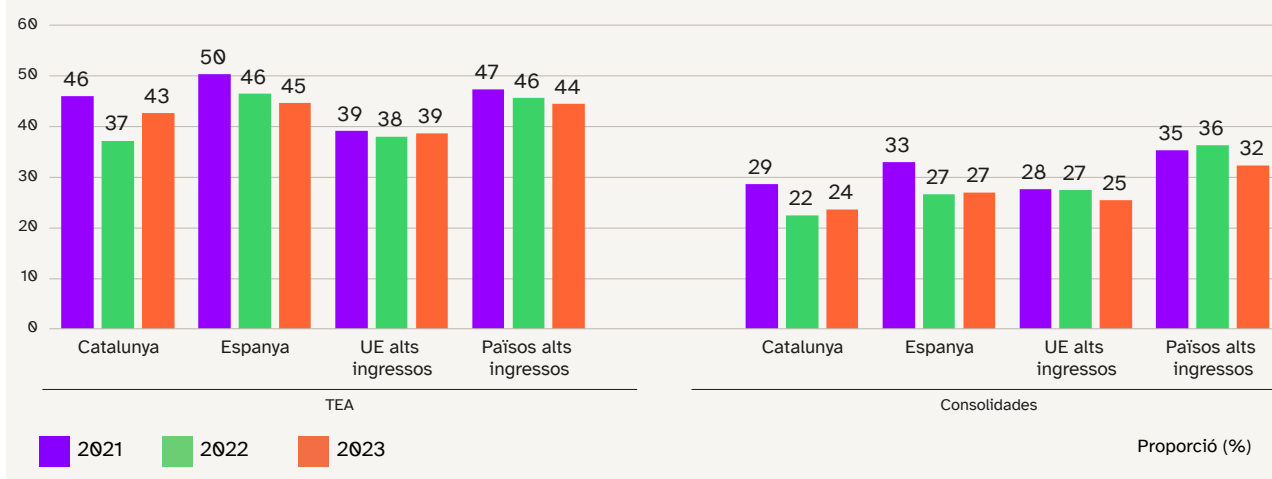

Analitzem a continuació alguns aspectes relatius a l'ús de tecnologies digitals. El 2020, es va introduir en el qüestionari APS una pregunta relativa a la intensificació arran de la pandèmia de l'ús i millora de tecnologies digitals per a vendre el producte o servei. En l'últim exercici, les respostes afirmatives van ser per a les empreses catalanes de nova creació (TEA) el 55% (gràfic 5.17), deu punts més que la mitjana de països d'alts ingressos. Per a les consolidades, la proporció de respostes afirmatives va ser del 32% a Catalunya, 8 punts per sota de la mitjana de països d'alts ingressos.

5. Característiques de l'activitat emprenedora a Catalunya

Gràfic 5.17. Intensificació de l'ús i millora de tecnologies digitals en resposta a la pandèmia per a vendre el producte o servei de l'empresa en el període 2021-2023

També s'ha preguntat si s'espera que l'empresa utilitzi en els pròxims sis mesos més tecnologies digitals per a vendre el producte o servei (gràfic 5.18). Aquí també les respostes afirmatives són en TEA molt superiors als consolidats i, en aquest cas, les respostes positives en TEA Catalunya són 4 punts superiors a la mitjana europea (43% enfront de 39%).

Gràfic 5.18. Intensificació en els pròxims sis mesos de l'ús de tecnologies digitals per a la venda en el període 2021-2023 (% de respostes afirmatives)

En el qüestionari de 2023, s'han introduït dues preguntes més relatives a aquest tema: “Quin és el nivell de digitalització del seu negoci?” i “Què t'impedeix o dificulta estar més digitalitzat?”

En relació amb la primera qüestió, per a Catalunya el 2023, les respostes donades pels nous emprenedors (TEA) mostren que (una vegada efectuada l'oportuna correcció per multiresposta), per a un 14% la digitalització es limita a l'ús del correu electrònic, per a un 31% correu, web i gestió de xarxes socials, un 13% disposa, a més, de comerç electrònic (botiga en línia) i, finalment, un 11% porta una gestió integral de la digitalització.

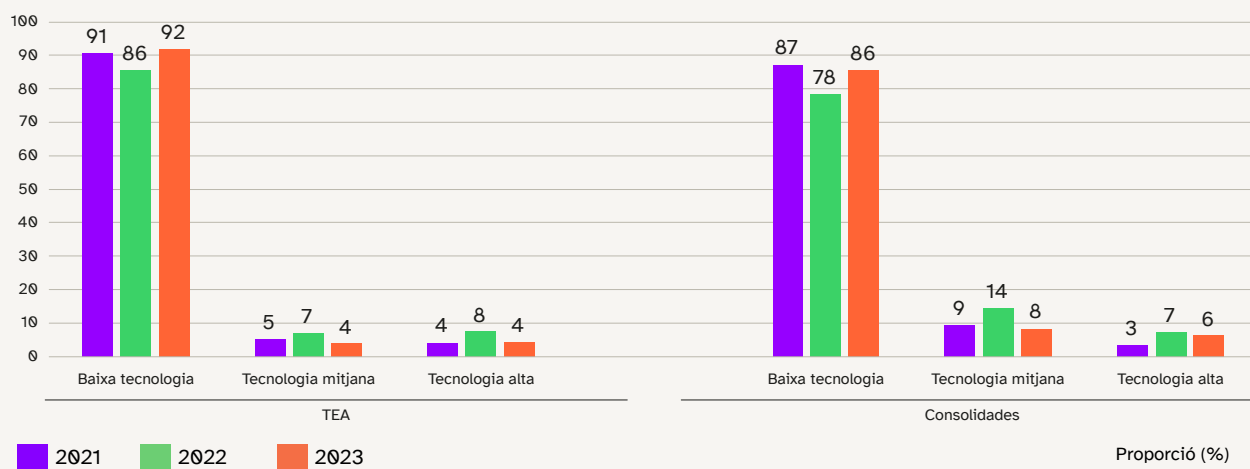
Quant a la segona qüestió, els majors frens a una major digitalització són la falta de finançament (38%), no ser una prioritat per a l'empresa (37%) i falta de preparació per a abordar-la amb seguretat (26%).

Finalment, com a complement als aspectes tractats en aquest apartat analitzem a continuació els indicadors de nivell tecnològic del sector en què està situada l'empresa. En el gràfic 5.19 veiem que el 2023 un 92% de les empreses recentment creades (TEA) se situa en sectors de baixa tecnologia. En el cas dels consolidats, aquest percentatge és del 86%. En aquest exercici, el percentatge d'empreses TEA de tecnologies mitjana i alta disminueix 6 punts percentuals i el grup de les consolidades el fa 8 punts.

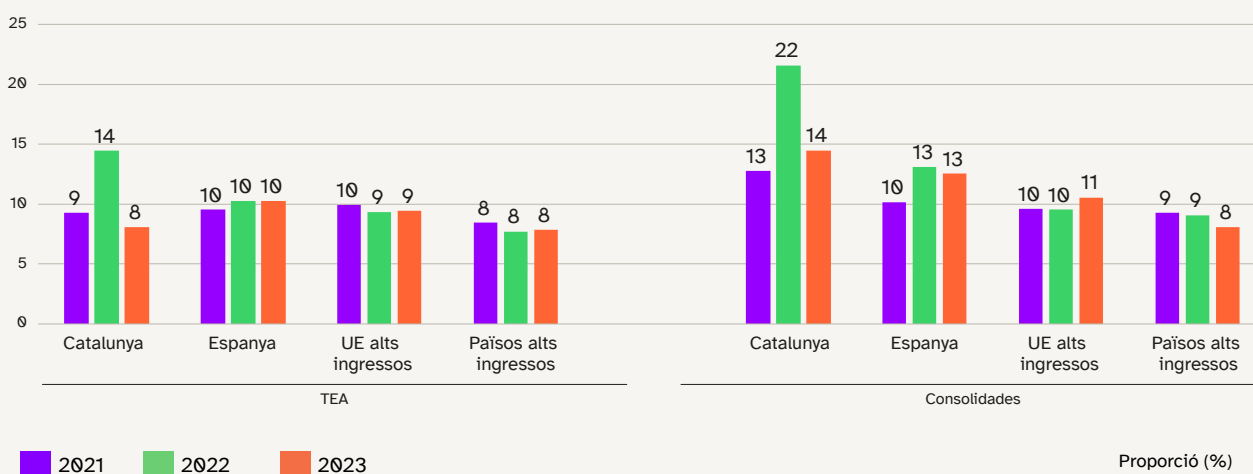
En el gràfic 5.20, es compara el percentatge d'empreses TEA i consolidades que es troben en sectors de tecnologia mitjana o alta amb els corresponents a Espanya, la UE i el conjunt de països d'alts ingressos. La situació de partida i la forta disminució que es produeix el 2023 determinen la posició de Catalunya respecte dels àmbits de referència: en TEA, 8%, igual a la mitjana de països d'alts ingressos i en consolidades, 14%, 6 punts percentuals per sobre de la mitjana dels països d'alts ingressos.

5. Característiques de l'activitat emprenedora a Catalunya

Gràfic 5.19. Distribució dels emprenedors a Catalunya segons el nivell tecnològic del seu sector en el període 2021-2023

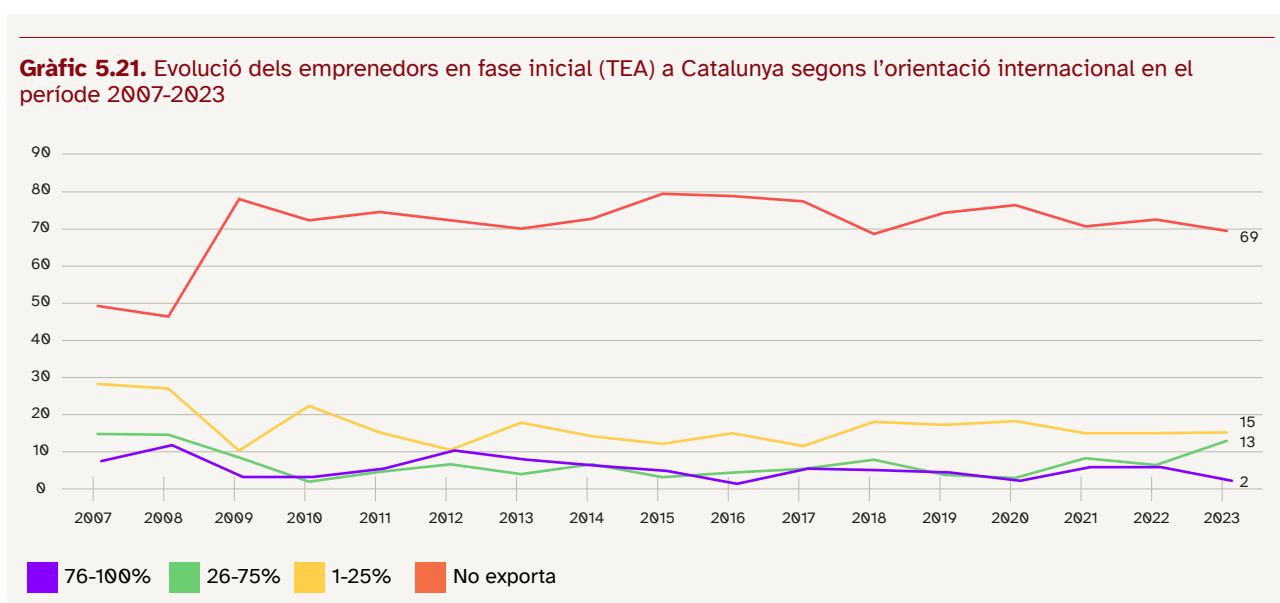
Gràfic 5.20. Proporció dels emprenedors situats en sectors de tecnologia mitjana o alta a Catalunya, Espanya i països d'alts ingressos en el període 2021-2023

5.5. Orientació internacional

L'orientació internacional dels emprenedors es mesura, en el projecte GEM, a través del percentatge de vendes de la seva empresa a clients estrangers. Aquest és un altre dels trets que defineixen la qualitat de l'emprenedoria, tant de les empreses noves com les consolidades.

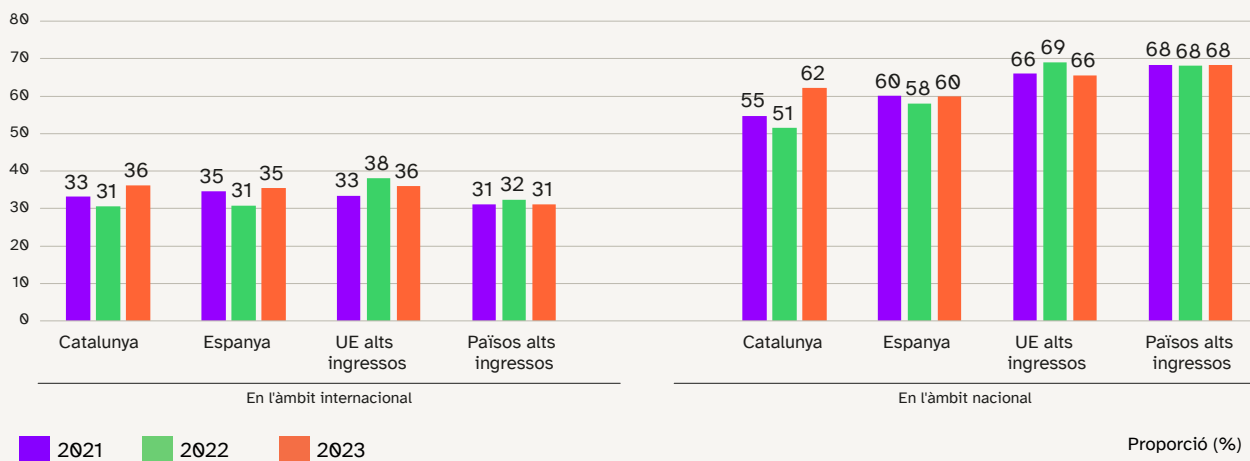
Tal com es pot veure en el gràfic 5.21, en l'últim any aquest indicador ha millorat lleugerament: la proporció de noves empreses (TEA) no exportadores ha passat de 72,5% a 69,4% el 2023 i el segment que exporta entre del 25% i el 75% de les seves vendes ha passat del 6,6% al 12,9%. Per part seva, els grans exportadors (més del 75%) passen de 5,9% a 2,3%.

En els últims anys, s'ha incorporat al qüestionari APS la següent pregunta: "Tindrà o té algun client en les següents localitzacions?" "En l'àrea en què vostè viu?" "En la resta del seu país? (en qualsevol altre lloc del seu país)" "Fora del seu país? (a l'estranger)". En el gràfic 5.22, poden veure's els resultats corresponents a les empreses de nova creació per a Catalunya, Espanya i els països d'alts ingressos. El 2023, el percentatge de nous empresaris catalans amb clients a l'estranger és del 36%, igual als països UE i 5 punts per sobre de la mitjana de països d'alts ingressos. El percentatge que afirma tenir clients en l'àmbit nacional és del 62%, 4 punts per sota de la mitjana UE i a 6 punts de la mitjana de països d'alts ingressos.

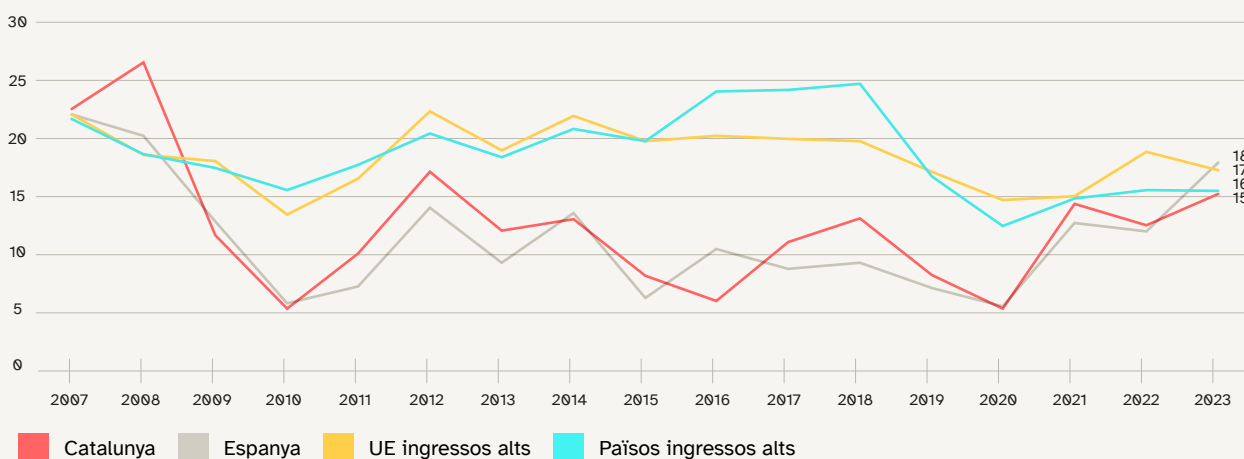
5. Característiques de l'activitat emprenedora a Catalunya

Gràfic 5.22. Proporció d'emprenedors en fase inicial (TEA) que tenen algun client fora de l'àmbit local a Catalunya, Espanya, Europa i països d'alts ingressos en el període 2021-2023

El gràfic 5.23 mostra el percentatge d'empreses noves amb una intensitat exportadora superior al 25%. L'indicador de Catalunya augmenta el 2023 3 punts (passa del 12,5% a 15,3%), amb la qual cosa el seu nivell és pràcticament igual a la mitjana de països d'alts ingressos i 2 punts inferior a la de la UE. Espanya mostra en aquest exercici un creixement de 6 punts.

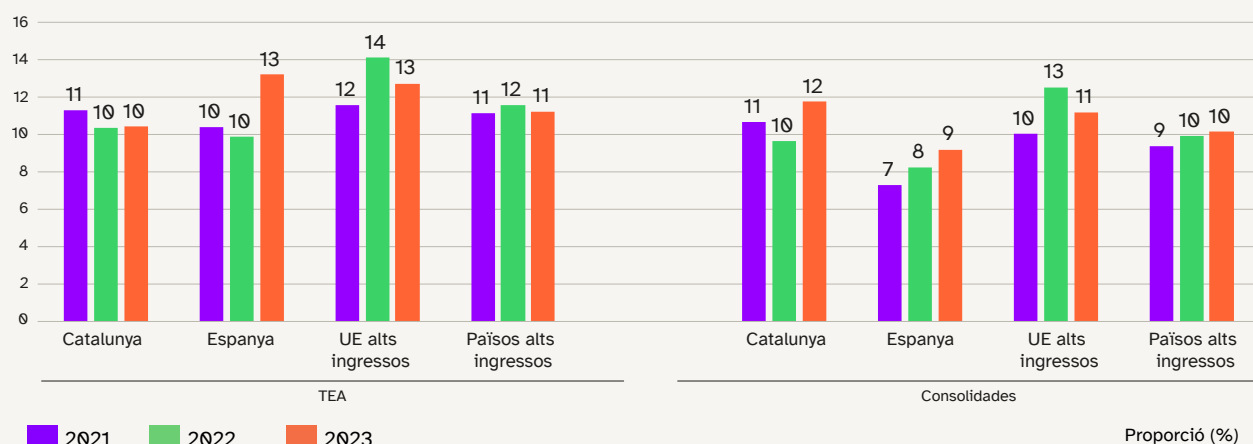
Gràfic 5.23. Proporció dels emprenedors en fase inicial (TEA) a Catalunya, Espanya i països d'alts ingressos amb intensitat exportadora superior al 25% en el període 2007-2023

En el gràfic 5.24 es mostra, calculada a partir de les marques de classe de cada estrat considerat, la intensitat exportadora mitjana de les empreses de Catalunya, Espanya i els altres països d'alts ingressos. L'índex TEA es manté amb un notori 10% d'intensitat exportadora, amb el que el seu nivell queda a 1 punt de la mitjana dels països d'alts ingressos i a poc més de 2 punts de la mitjana UE. Espanya ha incrementat 3 punts en aquest exercici. En consolidades, l'augment d'aquest indicador a Catalunya ha estat el 2023 de 2 punts amb el que el seu nivell queda gairebé 2 punts per sobre de la mitjana de països d'alts ingressos.

5. Característiques de l'activitat emprenedora a Catalunya

Gràfic 5.24. Estimació de la intensitat exportadora (en %) dels emprenedors a Catalunya, Espanya i països d'alts ingressos en el període 2021-2023

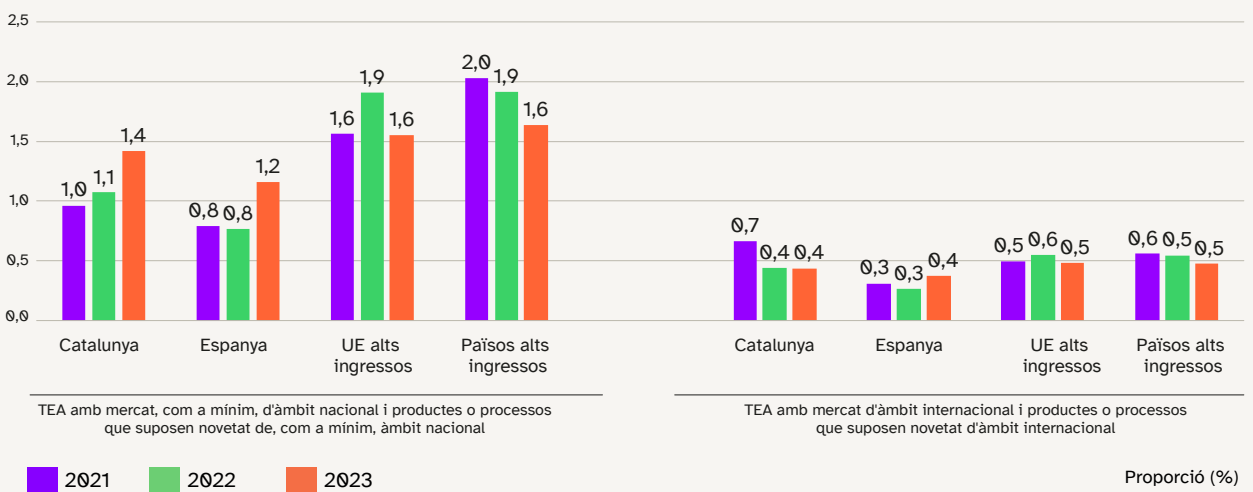

Finalment, es tanca aquest apartat amb l'anàlisi de dos indicadors que en una certa forma sintetitzen l'anàlisi efectuada en 5.3, 5.4 i 5.5. Aquests indicadors, que figuren en el gràfic 5.25, són els següents:

- a. Proporció d'empreses de nova creació (TEA) amb mercat, com a mínim, d'àmbit nacional i productes o processos que suposen novetat de, com a mínim, àmbit nacional.
- b. Proporció d'empreses de nova creació (TEA) amb mercat d'àmbit internacional i productes o processos que suposen novetat d'àmbit internacional.

El 2023, la proporció d'empreses catalanes de recent creació amb mercat d'àmbit com a mínim nacional i productes o processos nous del mateix àmbit és de l'1,4%, a Espanya de l'1,2% i en el conjunt de països d'alts ingressos, de l'1,6%. En aquest exercici la diferència entre la mitjana de Catalunya i la dels països d'alts ingressos ha passat de 0,8 punts a 0,2 punts. En el cas de mercat i novetat d'àmbit internacional, les proporcions són el 2023 del 0,44% per a Catalunya, el 0,38% per a Espanya i el 0,48. En aquest exercici, la diferència entre la mitjana de Catalunya i la dels països d'alts ingressos ha passat de 0,1 punts a 0,04 punts.

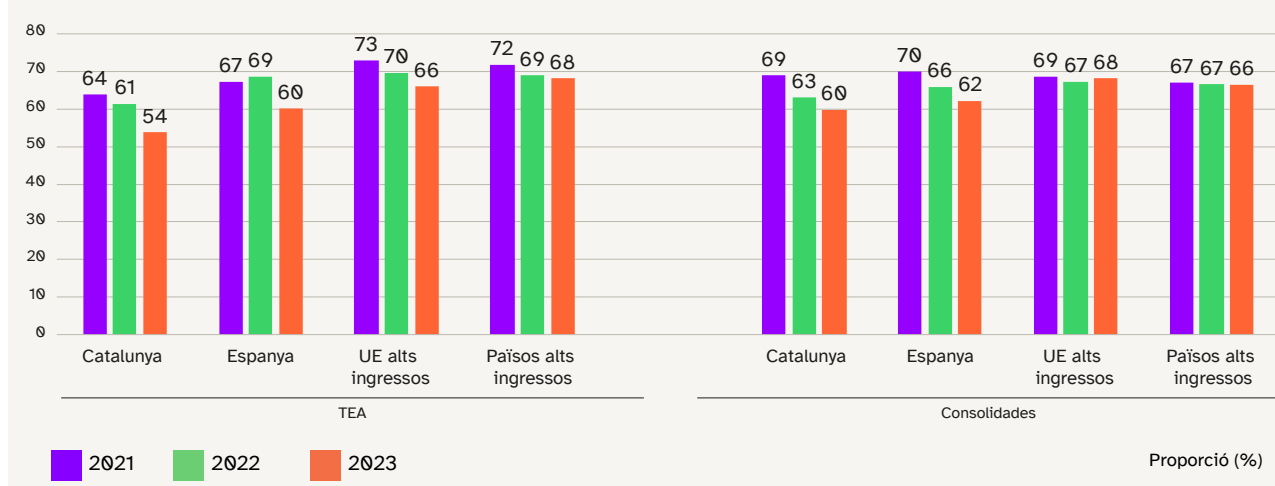
Gràfic 5.25. Àmbit de mercat i novetat de productes o processos dels emprenedors en fase inicial (TEA) a Catalunya, Espanya i països d'alts ingressos en el període 2021-2023

5.6. Orientació social i mediambiental

El gràfic 5.26 recull les respostes donades a la pregunta sobre el grau en què en prendre decisions sobre el futur de l'empresa es tenen en compte les implicacions socials de les mateixes (com per exemple, l'accés a l'educació, la salut, la seguretat, la feina inclúsiu, l'habitatge, el transport, la qualitat de vida en la feina, etc.). La suma de respostes afirmatives ("completament d'acord" i "una mica d'acord") és a Catalunya del 54% en TEA. El 2023, aquest percentatge disminueix 7 punts amb el que el seu nivell queda a 12 punts de la mitjana UE i a 14 de la mitjana de països d'alts ingressos. Per als consolidats, el percentatge de respostes afirmatives és del 60%, amb diferències de 2 punts amb Espanya i 6 punts amb la mitjana de països d'alts ingressos.

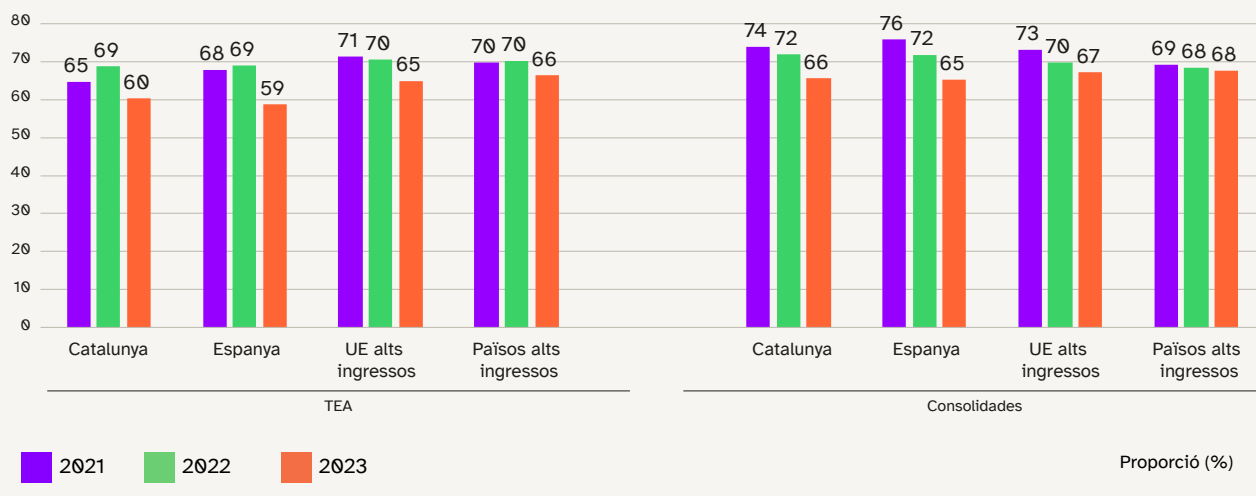
Gràfic 5.26. Orientació social en la presa de decisions empresarials a Catalunya, Espanya, Europa i països d'alts ingressos en el període 2021-2023

En el gràfic 5.27 poden veure's els resultats relatius a l'orientació mediambiental. En aquesta pregunta es valora si l'empresa té en compte les implicacions ambientals a l'hora de prendre decisions sobre el futur, com per exemple, la preservació d'àrees verdes, la reducció de l'emissió de contaminants i gasos tòxics, la recollida selectiva d'escombraries, etc. En el cas de les empreses catalanes de recent creació (TEA) el 2023, el 60% respon afirmativament. Aquí també s'ha produït en aquest últim exercici una important disminució (-9 punts), que com en el cas anterior podria tenir, en part, un component mostral. Amb això, Catalunya queda en el cas de noves empreses a 6 punts de la mitjana de països d'alts ingressos. Per a les empreses consolidades, els percentatges de respostes afirmatives són el 2023 del 66% a Catalunya i del 68% la mitjana de països d'alts ingressos.

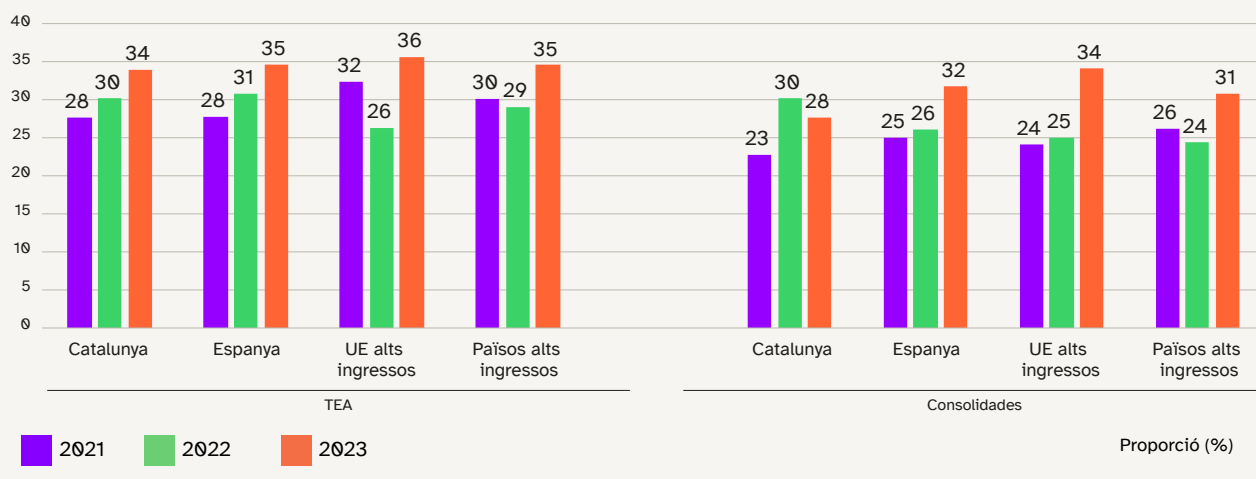
5. Característiques de l'activitat emprenedora a Catalunya

Gràfic 5.27. Orientació ambiental en la presa de decisions empresarials a Catalunya, Espanya, Europa i països d'alts ingressos en el període 2021-2023

El gràfic 5.28 presenta els resultats relatius a si es coneixen els 17 Objectius de Desenvolupament Sostenible de les Nacions Unides, és a dir, l'Agenda 2030 per al desenvolupament sostenible, publicats el 2015. Aquí, el percentatge de respostes afirmatives és el 2023 en TEA Catalunya del 34%, a tan sols 1 punt de la mitjana dels països d'alts ingressos. Per a les consolidades és del 28%, a 3 punts de la mitjana d'alts ingressos.

Gràfic 5.28. Coneix l'Agenda 2030 per al desenvolupament sostenible a Catalunya, Espanya, Europa i països d'alts ingressos en el període 2021-2023

5.7. Finançament de l'activitat emprenedora naixent

La forma jurídica de la nova empresa i el seu finançament són aspectes clau de la posada en marxa d'un nou negoci. Els estalvis personals, la família i els amics solen ser les fonts de finançament més comunes. La majoria de les persones emprenedores tenen dificultats per a accedir al finançament bancari per falta d'història o de garanties. Així doncs, el desenvolupament de mercats alternatius de capital adquireix un paper important per a facilitar el llançament i, més endavant, el creixement dels nous negocis. El projecte GEM aporta dades sobre la inversió necessària per a posar en marxa un nou negoci.

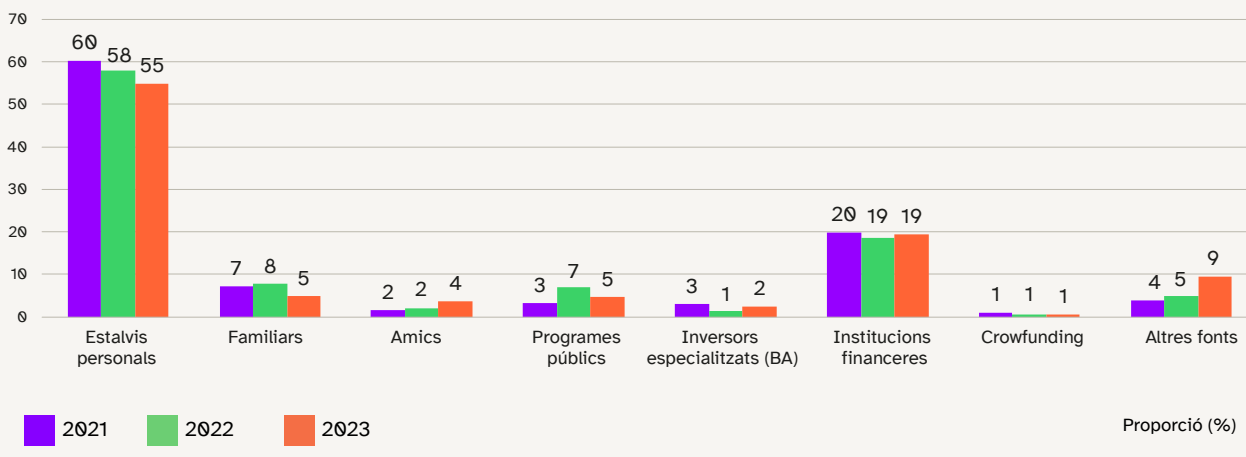
L'any 2023, a Catalunya, el capital llavor necessari per a cadascun dels projectes naixents va ser en mitjana de 343.535 € (taula 5.1). Malgrat el fort creixement de la mitjana que es produeix en l'últim exercici, la mitjana és de 15.000 € a Catalunya i 25.000 € a Barcelona. Aquests valors indiquen que 50% dels nous projectes empresarials ha requerit una inversió inferior a 15.000 € a Catalunya i 25.000€ a Barcelona i que un 50% una inversió superior a aquests imports. El coeficient de variació (desviació estàndard/mitjana), ha passat de 1,8 a 4,3, la qual cosa indica l'existència d'una gran dispersió en les necessitats de capital dels diferents projectes que integren la mostra. És a dir, les necessitats de finançament han estat molt heterogènies, amb un capital que varia des dels 2.400 € (percentil 05) fins als 400.000 € (percentil 95). A Barcelona (taula 5.1.), la mitjana (404.939 €) i la desviació estàndard són una mica superiors al conjunt de Catalunya.

Taula 5.1. Capital total necessari per a arrencar un negoci naixent a Barcelona i Catalunya en el període 2021-2023

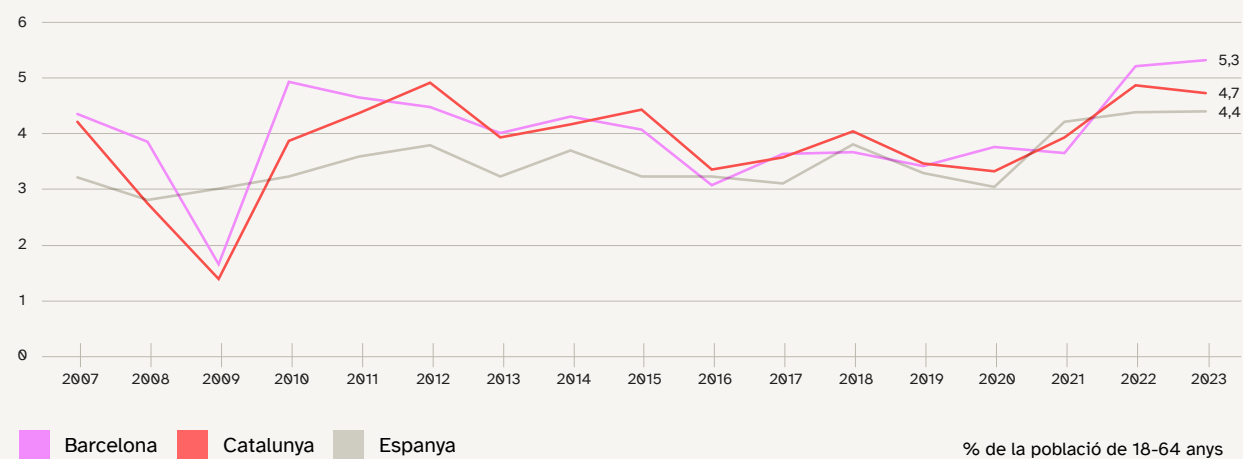
	Barcelona			Catalunya		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Mitjana	65.652	68.370	404.939	116.638	63.599	343.535
Desviació estàndard	241.631	121.596	1.744.156	491.073	111.751	1.605.264
Percentil 05	200	240	2.500	500	1.000	2.400
Mediana	10.000	20.000	25.000	20.000	20.000	15.000
Percentil 95	200.000	300.000	400.000	200.000	250.000	400.000

En el gràfic 5.29 figura el percentatge que representa cadascuna de les fonts d'origen del capital llavor requerit per a la posada en marxa i desenvolupament dels negocis naixents a Catalunya. Els estalvis personals representen el 2023 el 55% del total (3 punts percentuals menys que l'exercici anterior). La següent font de finançament van ser les institucions financeres: un 19% del total. En tercer lloc, els familiars i amics, amb el 9% (un punt menys que l'exercici anterior). Els programes públics (subvencions o ajudes) aconseguixen el 5%, 2 punts menys que el 2022.

5. Característiques de l'activitat emprenedora a Catalunya

Gràfic 5.29. Percentatge mitjà, segons la font d'origen, del capital llavor requerit per a la posada en marxa i desenvolupament dels negocis naixents a Catalunya en el període 2021-2023

Respecte a l'oferta de finançament i, en concret, en relació amb els denominats inversors informals o inversors especialitzats (*business angels*), en el gràfic 5.30 s'observa que el percentatge de població que ha invertit en negocis de terceres persones en els últims tres anys es manté, en els tres àmbits geogràfics considerats, a un nivell anàleg a l'aconseguit en l'exercici anterior. En el moment de redactar l'informe no disposàvem encara de la dada relativa a Espanya per a 2023, per la qual cosa, per mitjans indirectes, ho estimem en 4,4%.

Gràfic 5.30. Evolució del percentatge de la població de 18-64 anys que ha invertit en negocis de terceres persones en els últims tres anys a Barcelona, Catalunya i Espanya durant el període 2007-2023

Enguany introduïm en aquesta part de l'anàlisi una nova variable, "Quina és la proporció de BA que contesta afirmativament aquesta pregunta del qüestionari" i que, a més, concreta l'import invertit (inversor informal amb aportacions declarades). Aquesta nova variable té l'avantatge de permetre'ns fer comparacions internacionals i és la mateixa que es publica, amb detall de cada país, en la taula A2 de l'Informe global, pàg. 212 i 213. El 2023, el valor per a Catalunya d'aquesta nova variable és de 3,2% (és a dir, un 3,2% dels enquestats de Cata-

5. Característiques de l'activitat emprenedora a Catalunya

lunya ha invertit en negocis de terceres persones en els últims tres anys, havent manifestat també l'import de les aportacions efectuades). A Espanya, aquest percentatge ha estat del 2,8%, la mitjana UE del 4,1% i la mitjana de països d'alts ingressos, del 5,2%.

La mitjana del capital invertit en els últims tres anys per part d'aquests inversors informals és a Catalunya el 2023 de 15.402 € i la mitjana de 5.000 €. Aquests valors són pràcticament iguals als de 2022. Vegem finalment quina és la relació que aquests inversors informals tenen amb l'empresari que ha rebut l'aportació de fons més recent: en un 37% és un familiar directe, en un 26% de casos és un amic o veí i en un 8% és un col·lega de treball. En aquest últim any ha augmentat la proporció d'aquells amb els quals no es tenia relació prèvia: passa de l'11% al 19%.

Ens referim finalment en aquest apartat a les respostes a una pregunta relativa a la forma jurídica de l'empresa introduïda el 2023. Els nous empresaris (TEA) de Catalunya han optat per ser autònom en un 49,7% dels casos o per la forma de Societat Limitada en el 24,4%. La resta, o bé encara no el té decidit (11%) o ha optat per altres formes.

5.8. Benchmarking internacional i per comunitats autònomes de les característiques de l'activitat emprenedora

En la taula 5.2 es mostra per tipus d'economia i país i amb dades del 2023 la distribució sectorial, les expectatives de dimensió a cinc anys (més de cinc treballadors), l'orientació internacional de les noves empreses (intensitat exportadora major del 25%), el nivell tecnològic del sector (mitjà o alt) i, finalment, la proporció d'empreses de nova creació (TEA) amb mercat, com a mínim, d'àmbit nacional i productes o processos que suposen novetat de, també com a mínim, àmbit nacional. En els gràfics 5.31 i 5.32 es pot veure el posicionament el 2023 de Catalunya respecte als altres països i comunitats autònomes per a cadascuna d'aquestes característiques de les empreses de recent creació. El gràfic 5.33 presenta el posicionament de Catalunya i Espanya, la mitjana de països UE d'alts ingressos i la mitjana de tots els països GEM d'alts ingressos. Finalment, en el 5.34 pot veure's el posicionament de Barcelona en relació amb la resta de Catalunya.

Destaquem positivament el pes més gran que tenen a Catalunya els emprenedors en fase inicial dedicats a activitats de serveis a empreses. A Catalunya, la proporció d'emprenedors nous dedicats a serveis a empreses (33,4%) és superior a la mitjana de les economies d'alts ingressos (27,6%) i, per contra, la proporció dels dedicats a serveis al consumidor (48,8%) és, en termes relatius, inferior a la mitjana de països d'alts ingressos (53,5%). Així mateix, el sector transformador té a Catalunya un major pes (16,9% vs. 15,5%).

La proporció de nous negocis catalans en fase inicial que operen en sectors de nivell tecnològic "mig-alt" és anàloga a la mitjana dels països d'alts ingressos (8,1% vs. 7,8%). Així mateix, són anàlegs els nivells relatius a intensitat exportadora per sobre del 25% (15,3% vs. 15,5%) i el pes que tenen les empreses amb mercat i novetat de productes o processos d'àmbit, com a mínim, nacional (1,4% vs. 1,6%). Per contra, la proporció d'empreses catalanes TEA amb expectatives de creixement d'ocupació (més de 5 treballadors d'aquí a cinc anys) és inferior a la mitjana de països d'alts ingressos (14,4% vs. 27,8%).

5. Característiques de l'activitat emprenedora a Catalunya

Taula 5.2. Percentatge d'emprenedors en fase inicial (TEA) segons sectors, expectatives de creixement, orientació innovadora i orientació internacional el 2023. Anàlisi per tipus d'economia

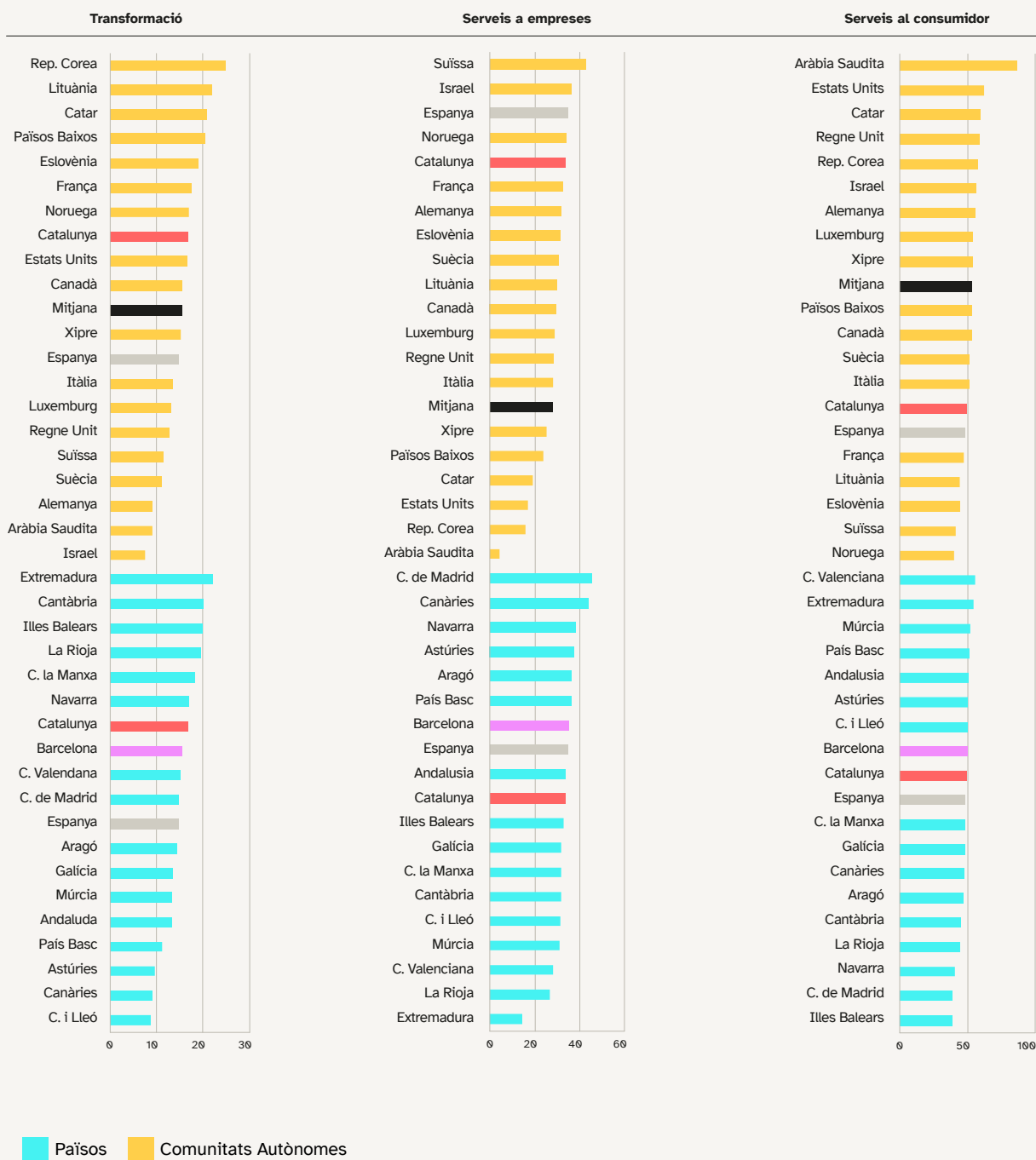
Països	Extractiu	Transformació	Serveis a empreses	Serveis al consumidor	Més de 5 treballadors els pròxims cinc anys	Més del 25% de clients a l'estranger	Mitjà/ alt nivell tecnològic	Com a mínim abast nacional en productes i processos
Economies d'ingressos baixos								
Mitjana	4,0%	20,2%	7,2%	68,6%	24,2%	3,9%	2,2%	1,1%
Brasil	3,7%	21,1%	17,3%	58,0%	34,5%	1,6%	6,0%	1,0%
Xina	3,4%	14,1%	8,8%	73,7%	25,6%	3,8%	2,5%	0,6%
Colòmbia	1,7%	15,4%	3,9%	79,0%	27,1%	2,0%	0,6%	1,4%
Equador	7,5%	13,7%	3,7%	75,0%	6,6%	1,0%	1,2%	0,5%
Guatemala	3,9%	13,1%	4,1%	78,8%	28,4%	1,4%	1,5%	1,8%
Iran	3,9%	24,3%	22,5%	49,3%	21,8%	2,4%	7,6%	1,2%
Jordània	3,4%	20,4%	7,2%	69,0%	17,0%	5,8%	1,2%	0,7%
Marroc	7,1%	18,4%	4,4%	70,1%	19,7%	2,2%	1,6%	0,1%
Mèxic	0,2%	41,2%	7,6%	51,0%	34,8%	4,4%	1,6%	1,1%
Sud-àfrica	1,2%	21,4%	3,6%	73,9%	29,7%	13,1%	0,4%	1,3%
Tailàndia	5,8%	19,7%	4,3%	70,3%	37,3%	8,5%	2,0%	2,8%
Veneçuela	5,0%	22,0%	4,1%	68,9%	22,4%	2,7%	2,3%	1,1%
Economies d'ingressos mitjans								
Mitjana	5,4%	23,3%	19,8%	51,5%	27,0%	11,8%	6,3%	2,1%
Xile	3,4%	20,8%	15,8%	60,0%	35,8%	3,0%	6,5%	3,9%
Croàcia	8,0%	22,2%	33,5%	36,4%	20,7%	24,4%	10,0%	2,6%
Eslovàquia	6,1%	24,5%	31,4%	38,0%	44,8%	10,0%	7,5%	1,5%
Estònia	6,2%	26,7%	22,9%	44,2%	17,2%	29,6%	8,0%	2,2%
Grècia	6,1%	19,0%	22,5%	52,4%	20,0%	20,0%	7,6%	0,8%
Hongria	5,4%	28,4%	25,4%	40,8%	18,9%	9,0%	9,1%	1,9%
Letònia	4,4%	25,2%	21,8%	48,6%	31,5%	25,0%	11,5%	2,8%
Oman	1,4%	28,6%	7,7%	62,3%	15,3%	5,1%	1,1%	0,3%
Panamà	6,3%	17,1%	11,2%	65,4%	33,0%	5,3%	3,5%	4,0%
Polònia	3,4%	21,3%	21,7%	53,6%	16,4%	2,4%	5,3%	0,1%
Puerto Rico	0,9%	18,7%	20,9%	59,5%	39,7%	10,2%	5,1%	4,3%
Romania	8,6%	26,5%	13,6%	51,3%	31,5%	7,3%	3,4%	0,3%
Uruguai	9,6%	24,6%	8,9%	57,0%	26,8%	2,8%	2,8%	2,6%

5. Característiques de l'activitat emprenedora a Catalunya

Països	Extractiu	Transformació	Serveis a empreses	Serveis al consumidor	Més de 5 treballadors els pròxims cinc anys	Més del 25% de clients a l'estranger	Mitjà/ alt nivell tecnològic	Com a mínim abast nacional en productes i processos
Economies d'ingressos alts								
Mitjana	3,5%	15,5%	27,6%	53,5%	27,8%	15,5%	7,8%	1,6%
Mitjana UE	4,4%	16,0%	30,3%	49,3%	21,8%	17,2%	9,4%	1,6%
Alemanya	3,9%	9,2%	31,6%	55,3%	27,2%	23,9%	12,0%	0,9%
Àràbia Saudita	0,5%	9,1%	4,4%	86,0%	55,0%	5,3%	0,3%	0,1%
Canadà	1,9%	15,6%	29,6%	52,9%	32,4%	21,1%	6,1%	2,9%
Catalunya	1,0%	16,9%	33,4%	48,8%	14,4%	15,3%	8,1%	1,4%
Qatar	0,9%	20,7%	19,0%	59,4%	62,0%	11,9%	4,1%	2,9%
Xipre	5,7%	15,3%	25,1%	53,9%	38,9%	22,4%	6,8%	3,2%
Eslovènia	5,8%	19,1%	31,2%	43,9%	22,8%	25,6%	13,8%	1,4%
Espanya	2,7%	14,8%	34,5%	48,0%	13,9%	17,9%	10,3%	1,2%
Estats Units	4,2%	16,6%	16,9%	62,3%	36,8%	18,4%	5,8%	2,4%
França	2,6%	17,4%	32,6%	47,4%	24,7%	17,1%	9,2%	2,0%
Israel	0,0%	7,6%	36,3%	56,2%	19,3%	13,5%	8,0%	1,2%
Itàlia	7,3%	13,4%	28,1%	51,2%	21,9%	10,4%	9,9%	1,9%
Lituània	3,6%	22,0%	30,0%	44,3%	21,4%	4,9%	6,3%	0,2%
Luxemburg	4,1%	13,1%	28,9%	53,9%	27,7%	39,7%	6,6%	3,0%
Noruega	9,1%	17,0%	33,9%	40,0%	26,8%	14,8%	10,7%	1,5%
Països Baixos	2,6%	20,5%	23,6%	53,2%	23,3%	17,8%	6,8%	2,7%
Regne Unit	0,6%	12,8%	28,1%	58,5%	26,8%	19,4%	4,8%	1,6%
Rep. Corea	1,9%	24,7%	15,9%	57,4%	19,0%	1,9%	10,9%	1,1%
Suècia	6,9%	11,2%	30,7%	51,2%	18,8%	20,4%	7,1%	2,3%
Suïssa	4,4%	11,6%	42,6%	41,5%	20,2%	19,5%	7,1%	1,7%

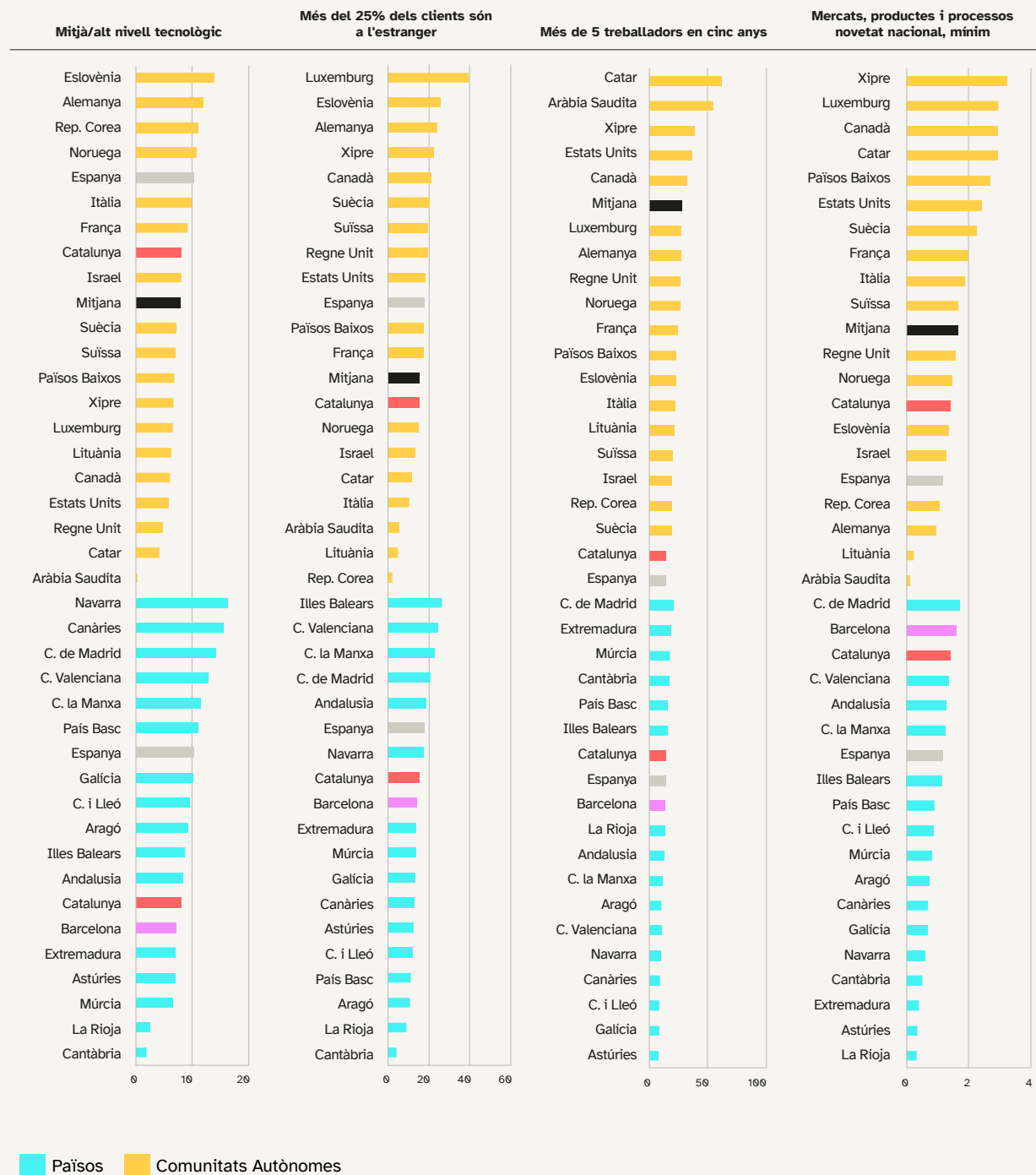
5. Característiques de l'activitat emprenedora a Catalunya

Gràfic 5.31. Posicionament de Catalunya a nivell internacional (en comparació amb altres economies d'alts ingressos), i respecte a les comunitats autònomes, en funció del percentatge d'emprenadors en fase inicial (TEA) amb negocis en els sectors de transformació, serveis orientats a empreses i serveis orientats al consum el 2023

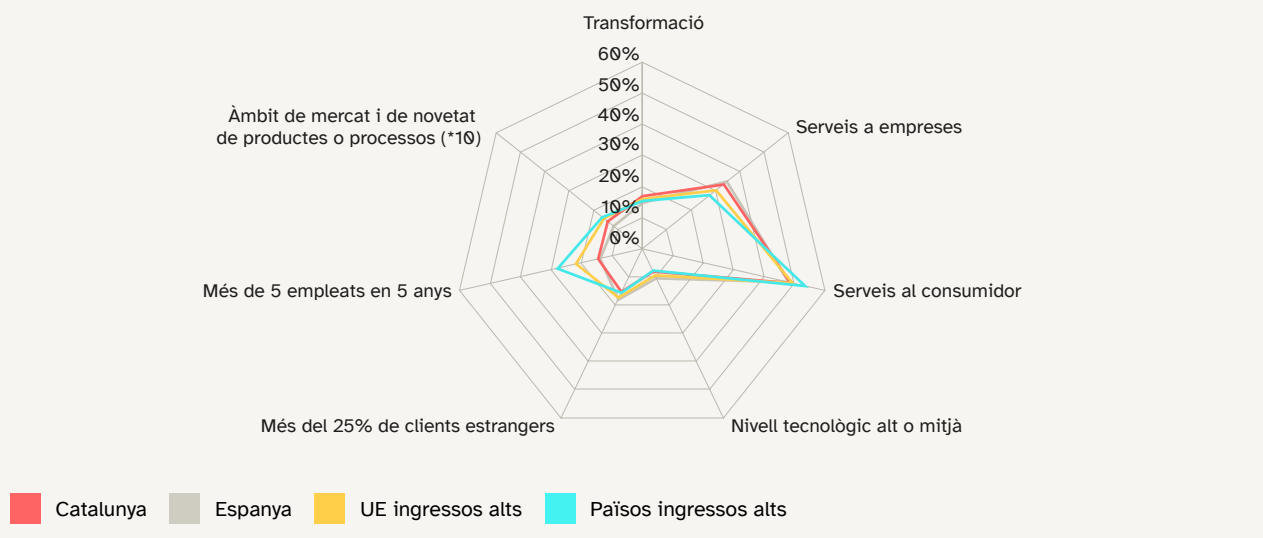
5. Característiques de l'activitat emprenedora a Catalunya

Gràfic 5.32. Posicionament de Catalunya a nivell internacional (en comparació amb altres economies d'alts ingressos), i respecte a les comunitats autònomes, en funció del percentatge d'emprenedors en fase inicial (TEA) amb negocis que el 2023 el nivell tecnològic del qual era mig/alt, tenien més del 25% dels seus clients en l'exterior, que esperaven tenir més de 5 treballadors en cinc anys i amb mercat d'àmbit nacional i novetat de productes i processos del mateix àmbit com a mínim

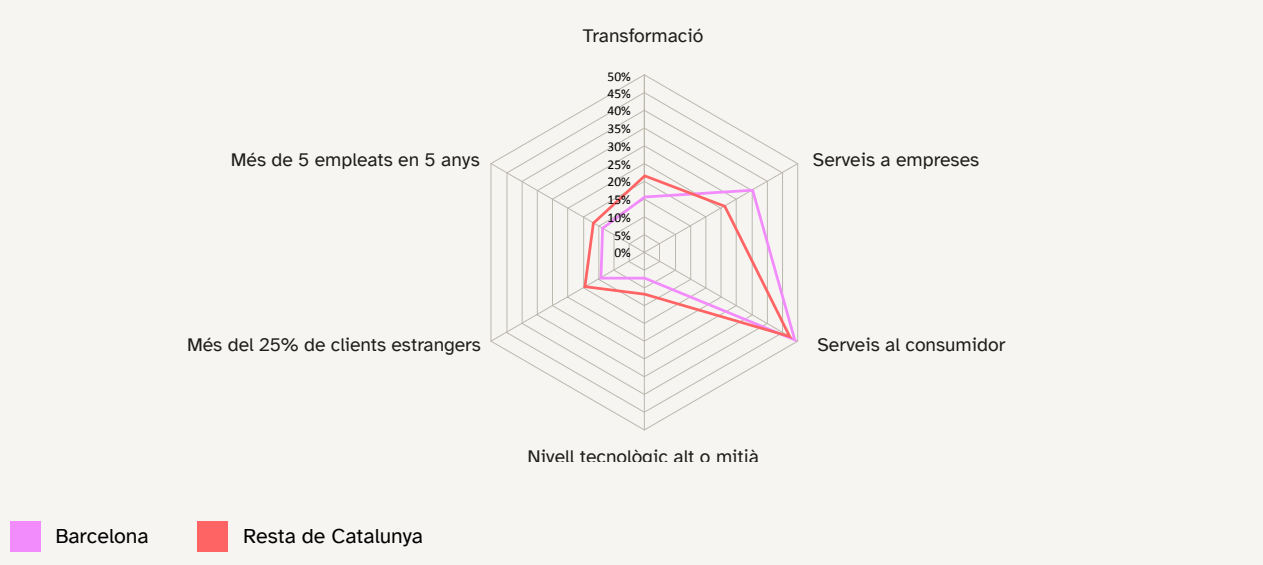

5. Característiques de l'activitat emprenedora a Catalunya

Gràfic 5.33. Posicionament de Catalunya en comparació amb la mitjana d'Espanya, Europa i països d'alts ingressos respecte a les principals característiques de l'activitat emprenedora en fase inicial (TEA) el 2023

Gràfic 5.34. Posicionament de Barcelona en comparació amb la resta de Catalunya respecte a les principals característiques de l'activitat emprenedora en fase inicial (TEA) el 2023

Bibliografia

- Autio, E.; Acs, Z. (2010): "Intellectual property protection and the formation of entrepreneurial growth aspirations", *Strategic Entrepreneurship Journal*, 4: 234-251.
- Bandura, A. (1986): "The explanatory and predictive scope of self-efficacy theory", *Journal of Clinical and Social Psychology*, 4: 359-373.
- Baum, J.R.; Locke, E.A.; Smith, K.G. (2001): "A multidimensional model of venture growth", *Academy of Management Journal*, 44(2): 292-303.
- Capelleras, J.L., Contín-Pilart, I, Larraza-Kintana, M., Martín-Sánchez, V. (2019): "Entrepreneurs' human capital and growth aspirations: The moderating role of regional entrepreneurial culture", *Small Business Economics*, 52: 3-25.
- Demir, Wennberg y McKelvie (2017): "The strategic management of high-growth firms: a review and theoretical conceptualization". *Long Range Planning*, 50 (4): 431-456
- Gnyawali, D.R.; Fogel, D.S. (1994): "Environments for entrepreneurship development: Key dimensions and research implications", *Entrepreneurship Theory and Practice*, junio, 43-62.
- Kirzner, I. (1979): *Perception, Opportunity, and Profit*. Chicago: University of Chicago Press.
- Morgan, J; Sisak, D. (2016): "Aspiring to Succeed: A Model of Entrepreneurship and Fear of Failure". *Journal of Business Venturing*, 31: 1-21
- Stephen Hill (Lead Author) et al. (2024): *Global Entrepreneurship Monitor 2023/2024 Global Report: 25 Years and Growing*. London: GEM.
- Van Stel, A. J.; Storey, D. J.; Thurik, A. R. (2007): "The effect of business regulations on nascent and young business entrepreneurship", *Small Business Economics*, 28(2-3), 171-186.

Llista de taules, figures i gràfics

Taules

Taula 1.1. Països participants en el GEM 2023-2024 agrupats per nivell d'ingressos.....	6
Taula 1.2. Fitxa tècnica de l'enquesta a la població adulta catalana.....	8
Taula 1.3. Quadre de Comandament Integral GEM Catalunya 2023.....	20
Taula 1.4. Quadre de Comandament Integral GEM Barcelona 2023.....	22
Taula 1.5. Quadre de Comandament Integral GEM Espanya 2023.....	24
Taula 2.1. Percepcions i actituds per a emprendre de la població adulta el 2023. Anàlisi per tipus d'economia.....	42
Taula 2.2. Valoracions de les condicions per emprendre a països de la Unió Europea d'alts ingressos, a Espanya, Catalunya i resta de comunitats autònomes el 2023.....	53
Taula 2.3. Valoracions del grau de prioritat assignat als ODS i a l'emprenedoria femenina en països de la Unió Europea d'alts ingressos, a Espanya, Catalunya i la resta de comunitats autònomes el 2023.....	54
Taula 3.1. Percentatge de la població adulta amb intenció d'emprendre i involucrada en negocis en fase inicial (TEA), negocis consolidats, abandons i tancaments d'activitat empresarial el 2023. Anàlisi per tipus d'economia.....	69
Taula 4.1. Distribució per mitjana d'edat dels col·lectius emprenedors a Catalunya el 2023.....	80
Taula 4.2. Distribució per mitjana d'edat dels col·lectius emprenedors a Barcelona el 2023.....	80
Taula 4.3. Distribució per mitjana d'edat dels col·lectius emprenedors femenins i masculins a Catalunya el 2023.....	81
Taula 4.4. Distribució per mitjana d'edat dels col·lectius emprenedors femenins i masculins a Barcelona el 2023.....	81
Taula 5.1. Capital total necessari per a arrencar un negoci naixent a Barcelona i Catalunya en el període 2021-2023.....	119
Taula 5.2. Percentatge d'emprenedors en fase inicial (TEA) segons sectors, expectatives de creixement, orientació innovadora i orientació internacional el 2023. Anàlisi per tipus d'economia.....	123

Figures

Figura 1.1. Les fonts d'informació que nodreixen l'observatori GEM.....	7
Figura 1.2. Model conceptual GEM.....	9
Figura 1.3. Fases del procés emprenedor i característiques de l'emprenedor en el projecte GEM.....	12
Figura 2.1. Factors que incideixen en la decisió de crear una empresa (Gnyawali i Fogel, 1994).....	27

Gràfics

Gràfic 2.1. Evolució de l'opinió que emprendre proporciona estatus social i econòmic.....	28
Gràfic 2.2. Consideració de l'emprenedoria com a una bona opció professional i opinió sobre la difusió de l'emprenedoria en mitjans de comunicació en el període 2021-2023.....	29
Gràfic 2.3. Índex de cultura de suport a l'emprenedoria a Catalunya i Barcelona en el període 2022-2023.....	30
Gràfic 2.4. Opinió sobre l'emprenedoria en funció del grau d'involucració en l'activitat emprenedora a Catalunya en el període 2022-2023.....	31
Gràfic 2.5. Evolució de la percepció d'oportunitats per a emprendre en els pròxims 6 mesos.....	33
Gràfic 2.6. Evolució de la percepció de possessió de coneixements i habilitats per a emprendre i de l'existència de models de referència en el període 2021-2023.....	34
Gràfic 2.7. Índex de percepció individual a l'emprenedoria a Catalunya i Barcelona en el període 2021-2023.....	35
Gràfic 2.8. Evolució de la percepció de la por al fracàs com a un obstacle per a emprendre i sobre la facilitat d'iniciar un negoci en el període 2021-2023.....	36
Gràfic 2.9. Percepció d'oportunitats, possessió de coneixements i existència de models en funció del grau d'involucració en l'activitat emprenedora a Catalunya en el període 2021-2023.....	37
Gràfic 2.10. Percepció de la por al fracàs com a un obstacle i la facilitat d'iniciar un negoci en funció del grau d'involucració en l'activitat emprenedora a Catalunya en el període 2021-2023.....	38
Gràfic 2.11. Percepció de majors dificultats per iniciar un negoci respecte a l'any anterior en el període 2021-2023 (% respostes afirmatives).....	39

Gràfic 2.12. Percepció de pitjors expectatives de creixement del negoci respecte a l'any anterior en el període 2021-2023 (% respostes afirmatives).....	39	Gràfic 3.6. Quadre resum del procés emprenedor als països d'Europa d'alts ingressos amb variacions interanuals (2022-2023)	62
Gràfic 2.13. Percepcions i aptituds dels catalans respecte a Espanya, Europa i els països d'alts ingressos el 2023	40	Gràfic 3.7. Quadre resum del procés emprenedor als països d'alts ingressos amb variacions interanuals (2022-2023).....	62
Gràfic 2.14. Percepcions i aptituds dels barcelonins respecte a les persones de la resta de Catalunya el 2023.....	41	Gràfic 3.8. Evolució de l'índex TEA de Barcelona, Catalunya, Espanya, Europa i països d'alts ingressos durant el període 2004-2023	64
Gràfic 2.15. Percepcions i aptituds dels catalans segons la seva involucració en qualsevol fase del procés emprenedor el 2023	41	Gràfic 3.9. Evolució del percentatge de la població de 18-64 anys involucrada en negocis naixents i en negocis nous de Catalunya i Espanya durant el període 2004-2023.....	65
Gràfic 2.16. Posicionament de Catalunya a nivell internacional (en comparació amb altres economies d'alts ingressos), i de les comunitats autònomes, en funció de la percepció d'oportunitats, l'autovaloració de coneixements i habilitats per a emprendre, la por al fracàs i els models de referència el 2023	45	Gràfic 3.10. Evolució del percentatge de la població de 18-64 anys involucrada en negocis consolidats a Barcelona, Catalunya, Espanya, Europa i països d'alts ingressos durant el període 2004-2023.....	65
Gràfic 2.17. Posicionament de Catalunya a nivell internacional (en comparació amb altres economies d'alts ingressos), i de les comunitats autònomes, en funció de les percepcions relatives a la facilitat per iniciar un negoci, si emprendre és una bona opció professional, si emprendre brinda estatus i sobre la difusió de l'emprenedoria el 2023	46	Gràfic 3.11. Evolució del percentatge de la població de 18-64 anys que ha abandonat un negoci en els últims 12 mesos durant el període 2004-2023.....	65
Gràfic 2.18. Evolució de les valoracions mitjanes de les persones expertes entrevistades sobre les condicions de l'entorn per emprendre a Catalunya en el període 2021-2023 (escala 0 a 10).....	49	Gràfic 3.12. Evolució del percentatge de la població de 18-64 anys que ha abandonat un negoci en els últims 12 mesos a Catalunya durant el període 2007-2023, segons si el negoci continua (per cessió) o tanca	66
Gràfic 2.19. Valoracions mitjanes de les persones expertes entrevistades sobre el grau de prioritat assignat als ODS i a l'emprenedoria femenina a Catalunya en el període 2021-2023 (escala 0 a 10).....	49	Gràfic 3.13. Evolució del percentatge de la població de 18-64 anys que ha abandonat un negoci per cessió en els últims 12 mesos a Barcelona, Catalunya, Espanya, Europa i països d'alts ingressos durant el període 2007-2023	66
Gràfic 2.20. Evolució dels suports a l'activitat emprenedora a Catalunya, segons l'opinió de les persones expertes entrevistades en el període 2021-2023.....	50	Gràfic 3.14. Evolució del percentatge de la població de 18-64 anys que ha tancat un negoci en els últims 12 mesos a Barcelona, Catalunya, Espanya, Europa i països d'alts ingressos durant el període 2007-2023.....	67
Gràfic 2.21. Evolució de les recomanacions a l'activitat emprenedora a Catalunya, segons l'opinió de les persones expertes entrevistades en el període 2021-2023.....	51	Gràfic 3.15. Evolució del percentatge d'abandonos que tanquen a Barcelona, Catalunya, Espanya, Europa i països d'alts ingressos durant el període 2007-2023	67
Gràfic 2.22. Valoració mitjana de les persones expertes sobre les condicions de l'entorn per emprendre a Catalunya, Espanya, Europa i països d'alts ingressos el 2023.....	55	Gràfic 3.16. Posicionament de Catalunya a nivell internacional (comparació amb altres economies d'alts ingressos), i respecte de les comunitats autònomes, en funció del percentatge d'emprenedors potencials, naixents i nous el 2023	70
Gràfic 2.23. Índex de Context d'Emprenedoria Nacional (NECI) el 2023.....	55	Gràfic 3.17. Posicionament de Catalunya a nivell internacional (comparació amb altres economies d'alts ingressos) i respecte de les comunitats autònomes en funció del percentatge d'emprenedors en fase inicial (TEA) i consolidats, i de les persones involucrades en abandonos d'empreses el 2023.....	71
Gràfic 2.24. Evolució del percentatge de la població de 18-64 anys que espera emprendre en els pròxims 3 anys (emprenedors potencials) el 2023	56	Gràfic 4.1. El procés emprenedor a Catalunya el 2023 segons el motiu per a emprendre	72
Gràfic 3.1. El procés emprenedor a Catalunya el 2023.....	59	Gràfic 4.2. El procés emprenedor a Catalunya en el període 2021-2023 segons el motiu per a emprendre (suma 100).....	73
Gràfic 3.2. Abandonament de l'activitat empresarial a Catalunya el 2023	60	Gràfic 4.3. El procés emprenedor a Barcelona el 2023 segons el motiu per a emprendre.....	73
Gràfic 3.3. Quadre resum del procés emprenedor a Catalunya amb variacions interanuals (2022-2023).....	60	Gràfic 4.4. El procés emprenedor a Barcelona el 2021-2023 segons el motiu per a emprendre (suma 100).....	74
Gràfic 3.4. Quadre resum del procés emprenedor a Barcelona amb variacions interanuals (2022-2023).....	61	Gràfic 4.5. Posicionament de Catalunya, Espanya, Europa i països d'alts ingressos respecte al motiu per a emprendre en emprenedors en fase inicial (TEA) el 2023	74
Gràfic 3.5. Quadre resum del procés emprenedor a Espanya amb variacions interanuals (2022-2023).....	61		

Gràfic 4.6. Posicionament de Catalunya, Espanya, Europa i països d'alts ingressos respecte al motiu per a emprendre en emprenedors consolidats el 2023.....	75	Gràfic 4.27. Evolució de la ràtio TEA femenina/TEA masculina a Catalunya i Espanya en el període 2007-2023.....	89
Gràfic 4.7. Posicionament de Catalunya, Espanya, Europa i països d'alts ingressos respecte al motiu "perquè la feina escasseja" en el període 2021-2023	75	Gràfic 4.28. Evolució TEA femení a Barcelona, Catalunya, Espanya, Europa i països d'alts ingressos en el període 2007-2023.....	89
Gràfic 4.8. Distribució dels col·lectius emprenedors per nivell d'educació a Catalunya el 2023	76	Gràfic 4.29. Evolució de l'índex TEA per gènere i edat a Catalunya durant el període 2007-2023	90
Gràfic 4.9. Distribució dels col·lectius emprenedors per nivell d'educació a Barcelona el 2023.....	76	Gràfic 4.30. Percepcions i aptituds dels emprenedors en fase inicial (TEA) i consolidats a Catalunya segons el seu gènere el 2023	91
Gràfic 4.10. Distribució dels col·lectius emprenedors per nivell d'educació a Catalunya en el període 2021-2023.....	77	Gràfic 4.31. Percepcions i aptituds dels emprenedors potencials segons el seu gènere a Catalunya el 2023.....	91
Gràfic 4.11. Evolució de la proporció d'emprenedors en fase inicial (TEA) amb estudis postsecundaris (grau i postgrau) a Catalunya, Espanya i països d'alts ingressos durant el període 2007-2023	77	Gràfic 4.32. Percepcions i aptituds dels homes no involucrats, dels emprenedors potencials, en fase inicial (TEA) i consolidats a Catalunya el 2023.....	92
Gràfic 4.12. Evolució de l'índex TEA per nivell d'educació a Catalunya i Barcelona durant el període 2021-2023.....	78	Gràfic 4.33. Percepcions i aptituds de les dones no involucrades, de les emprenedores potencials, en fase inicial (TEA) i consolidades a Catalunya el 2023	92
Gràfic 4.13. Evolució de l'índex TEA corresponent al nivell d'educació superior (grau i postgrau) a Catalunya, Espanya i països d'alts ingressos durant el període 2021-2023	78	Gràfic 4.34. Evolució de l'índex TEA per nivell de renda a Catalunya durant el període 2007-2023	93
Gràfic 4.14. Distribució dels col·lectius emprenedors a Catalunya el 2023, segons l'educació específica per a emprendre.....	79	Gràfic 4.35. Evolució dels emprenedors en fase inicial (TEA) a Catalunya, Espanya, Europa i països d'alts ingressos segons el nivell de renda en el període 2021-2023.....	94
Gràfic 4.15. Distribució dels col·lectius emprenedors a Catalunya el 2023, segons la classificació dels seus coneixements en temes financers.....	79	Gràfic 4.36. Distribució dels col·lectius emprenedors a Catalunya el 2023 per nivell de renda.....	95
Gràfic 4.16. Distribució per edat dels col·lectius emprenedors a Catalunya el 2023.....	82	Gràfic 4.37. Distribució dels col·lectius emprenedors a Barcelona el 2023 segons el seu nivell de renda.....	95
Gràfic 4.17. Distribució per edat dels col·lectius emprenedors a Barcelona el 2023	82	Gràfic 4.38. Distribució dels col·lectius emprenedors a Catalunya el 2023 segons la seva situació laboral	96
Gràfic 4.18. Evolució de l'índex TEA per edats a Catalunya durant el període 2007-2023	83	Gràfic 4.39. Distribució dels col·lectius emprenedors a Barcelona el 2023 segons la seva situació laboral	97
Gràfic 4.19. Evolució de l'índex TEA per edat (18-34 i 35-64 anys) a Catalunya i Espanya en el període 2007-2023.....	83	Gràfic 4.40. Evolució de l'índex TEA per situació laboral a Catalunya durant el període 2009-2023	97
Gràfic 4.20. Evolució de l'índex TEA de joves (18-34 anys) a Catalunya, Espanya i Europa i països d'alts ingressos en el període 2007-2023	84	Gràfic 4.41. Evolució dels emprenedors en fase inicial (TEA) a Catalunya, Espanya, Europa i països d'alts ingressos segons la situació laboral en el període 2021-2023.....	98
Gràfic 4.21. Percepcions i aptituds dels emprenedors en fase inicial (TEA) i consolidats a Catalunya segons els seus trams d'edat el 2023	84	Gràfic 5.1. Evolució dels emprenedors nous (TEA) i consolidats a Catalunya segons el seu sector d'activitat en el període 2021-2023	100
Gràfic 4.22. Percepcions i aptituds dels emprenedors potencials, en fase inicial (TEA) i consolidats i de les persones no involucrades d'edat jove (18-34 anys) a Catalunya el 2023.....	85	Gràfic 5.2. Evolució de la proporció d'empreses en fase inicial (TEA) a Catalunya, Espanya i països d'alts ingressos dels sectors extractiu i transformador, en el període 2021-2023	100
Gràfic 4.23. Percepcions i aptituds dels emprenedors potencials, en fase inicial (TEA) i consolidats i de les persones no involucrades d'edat madura (35-64 anys) a Catalunya	86	Gràfic 5.3. Evolució de la proporció d'empreses en fase inicial (TEA) a Catalunya, Espanya i països d'alts ingressos, dels sectors de serveis i consum, en el període 2021-2023	101
Gràfic 4.24. Distribució per gènere dels col·lectius emprenedors a Catalunya el 2023.....	87	Gràfic 5.4. Evolució dels emprenedors nous (TEA) i consolidats a Catalunya segons la grandària en ús de les seves empreses en el període 2021-2023	102
Gràfic 4.25. Distribució per gènere dels col·lectius emprenedors a Barcelona el 2023	87	Gràfic 5.5. . Evolució dels emprenedors a Catalunya segons la grandària d'ocupació esperada d'aquí a cinc anys el 2021-2023	103
Gràfic 4.26. Evolució de l'índex TEA per gènere a Catalunya i Espanya durant el període 2007-2023	88		

Gràfic 5.6. Evolució per als emprenedors en fase inicial (TEA) de Catalunya de la dimensió mitjana actual i esperada en cinc anys dels seus projectes empresarials en el període 2007-2023	103	Gràfic 5.23. Proporció dels emprenedors en fase inicial (TEA) a Catalunya, Espanya i països d'alts ingressos amb intensitat exportadora superior al 25% en el període 2007-2023	115
Gràfic 5.7. Evolució per als emprenedors consolidats de Catalunya de la dimensió mitjana actual i esperada en cinc anys de les seves empreses en el període 2007-2023	104	Gràfic 5.24. Estimació de la intensitat exportadora (en %) dels emprenedors a Catalunya, Espanya i països d'alts ingressos en el període 2021-2023	116
Gràfic 5.8. Proporció dels emprenedors en fase inicial (TEA) que tenen o esperen tenir en cinc anys algun treballador a Catalunya, Espanya i països d'alts ingressos en el període 2011-2023	104	Gràfic 5.25. Àmbit de mercat i novetat de productes o processos dels emprenedors en fase inicial (TEA) a Catalunya, Espanya i països d'alts ingressos en el període 2021-2023.....	116
Gràfic 5.9. Proporció dels emprenedors en fase inicial (TEA) que esperen tenir en cinc anys més de 5 o més de 19 treballadors a Catalunya, Espanya i països d'alts ingressos en el període 2021-2023	105	Gràfic 5.26. Orientació social en la presa de decisions empresarials a Catalunya, Espanya, Europa i països d'alts ingressos en el període 2021-2023.....	117
Gràfic 5.10. Proporció dels emprenedors que esperen incrementar l'ocupació en 10 o més treballadors i en més d'un 50% a Catalunya, Espanya i països d'alts ingressos en el període 2021-2023	106	Gràfic 5.27. Orientació ambiental en la presa de decisions empresarials a Catalunya, Espanya, Europa i països d'alts ingressos en el període 2021-2023.....	118
Gràfic 5.11. El procés emprenedor a Catalunya segons el grau i àmbit de novetat de productes i serveis en el període 2021-2023	107	Gràfic 5.28. Coneix l'Agenda 2030 per al desenvolupament sostenible a Catalunya, Espanya, Europa i països d'alts ingressos en el període 2021-2023.....	118
Gràfic 5.12. El procés emprenedor a Barcelona segons el grau i àmbit de novetat de productes i serveis en el període 2021-2023	108	Gràfic 5.29. Percentatge mitjà, segons la font d'origen, del capital llavor requerit per a la posada en marxa i desenvolupament dels negocis naixents a Catalunya en el període 2021-2023	120
Gràfic 5.13. El procés emprenedor en fase inicial segons la novetat de productes i serveis a Catalunya, Espanya, Europa i països d'alts ingressos en el període 2021-2023.....	108	Gràfic 5.30. Evolució del percentatge de la població de 18-64 anys que ha invertit en negocis de tercers persones en els últims tres anys a Barcelona, Catalunya i Espanya durant el període 2007-2023	120
Gràfic 5.14. El procés emprenedor a Catalunya segons el grau i àmbit de novetat de tecnologies i procediments en el període 2021-2023	109	Gràfic 5.31. Posicionament de Catalunya a nivell internacional (en comparació amb altres economies d'alts ingressos), i respecte a les comunitats autònomes, en funció del percentatge d'emprenedors en fase inicial (TEA) amb negocis en els sectors de transformació, serveis orientats a empreses i serveis orientats al consum el 2023.....	125
Gràfic 5.15. El procés emprenedor a Barcelona segons el grau i àmbit de novetat de tecnologies i procediments en el període 2021-2023	109	Gràfic 5.32. Posicionament de Catalunya a nivell internacional (en comparació amb altres economies d'alts ingressos), i respecte a les comunitats autònomes, en funció del percentatge d'emprenedors en fase inicial (TEA) amb negocis que el 2023 el nivell tecnològic del qual era mig/alt, tenien més del 25% dels seus clients en l'exterior, que esperaven tenir més de 5 treballadors en cinc anys i amb mercat d'àmbit nacional i novetat de productes i processos del mateix àmbit com a mínim.....	126
Gràfic 5.16. El procés emprenedor en fase inicial a Catalunya, Espanya, Europa i països d'alts ingressos segons el grau i àmbit de la novetat de tecnologies i procediments en el període 2021-2023	110	Gràfic 5.33. Posicionament de Catalunya en comparació amb la mitjana d'Espanya, Europa i països d'alts ingressos respecte a les principals característiques de l'activitat emprenedora en fase inicial (TEA) el 2023.....	127
Gràfic 5.17. Intensificació de l'ús i millora de tecnologies digitals en resposta a la pandèmia per a vendre el producte o servei de l'empresa en el període 2021-2023	111	Gràfic 5.34. Posicionament de Barcelona en comparació amb la resta de Catalunya respecte a les principals característiques de l'activitat emprenedora en fase inicial (TEA) el 2023	127
Gràfic 5.18. Intensificació en els pròxims sis mesos de l'ús de tecnologies digitals per a la venda en el període 2021-2023 (% de respostes afirmatives).....	111		
Gràfic 5.19. Distribució dels emprenedors a Catalunya segons el nivell tecnològic del seu sector en el període 2021-2023.....	113		
Gràfic 5.20. Proporció dels emprenedors situats en sectors de tecnologia mitjana o alta a Catalunya, Espanya i països d'alts ingressos en el període 2021-2023.....	113		
Gràfic 5.21. Evolució dels emprenedors en fase inicial (TEA) a Catalunya segons l'orientació internacional en el període 2007-2023	114		
Gràfic 5.22. Proporció d'emprenedors en fase inicial (TEA) que tenen algun client fora de l'àmbit local a Catalunya, Espanya, Europa i països d'alts ingressos en el període 2021-2023	115		

Relació dels equips integrants de la xarxa GEM Espanya 2023-2024

Unitat	Institució	Membres	Col·laboradors
Nacional	Observatorio del Emprendimiento de España ENISA (Empresa Nacional de Innovación S.A.)	Ana Fernández-Laviada (Presidenta de l'Observatorio, Directora Executiva GEM Espanya) Nuria Calvo Babío (Directora Tècnica GEM Espanya) Paula San Martín Espina (Secretaria del Observatorio) Ariadna Monje Amor y Yago Atrio Lema (Equip Direcció Tècnica GEM Espanya) María del Mar Fuentes Fuentes, Ignacio Mira Solves y María Saiz Santos (Comitè de Direcció de l'Observatorio) Sebastián Pérez Vides (Director de Comunicació GEM Espanya)	Observatorio del Emprendimiento de España ENISA Observatorio Mapfre de Finanzas Sostenibles Secretaría de Estado de Digitalización e Inteligencia Artificial
Andalusia	Observatorio del Ecosistema Emprendedor de Andalucía	María Jesús Hernández Ortiz (Presidenta) María del Mar Fuentes Fuentes (Vicepresidenta) Alfonso M. Márquez García (Secretari) Francisco Liñán (Director Tèctic) José Ruiz Navarro Carmen Cabello Medina Carmen Camelo Ordaz Carlos J. Cano Guillén Mercedes Pérez Millán José Manuel Sánchez Vázquez Nuria Toledano Garrido Rafael Ventura Fernández	Fundació Fulgencio Meseguer
Almeria	Universidad de Almería	Carlos Jesús Cano Guillén (Coordinador) Juan García García José Céspedes Lorente Miguel Pérez Valls	Universidad de Almería Diputación de Almería
Cádiz	Universidad de Cádiz	José Manuel Sánchez Vázquez (Coordinador) Carmen Camelo Ordaz (Coordinadora) Juan Pablo Diánez González Julio Segundo Gallardo Noelia Franco Leal Jaime Guerrero Villegas María del Mar Bornay Barrachina	Universidad de Cádiz IEDT, Diputación de Cádiz
Còrdova	Universidad Loyola Andalucía	Mercedes Pérez Millán (Coordinadora) Emilio Morales Fernández (Coordinador) Esteban Almirón Navarro Joaquín García-Tapia Arregui	Universidad Loyola Andalucía
Granada	Universidad de Granada	María del Mar Fuentes Fuentes (Coordinadora) Ana María Bojica Bojica Francisco Javier Melero Rus Jenny María Ruiz Jiménez Matilde Ruiz Arroyo	Universidad de Granada

Relació dels equips integrants de la xarxa GEM Espanya 2023-2024

Unitat	Institució	Membres	Col·laboradors
Huelva	Universidad de Huelva	Nuria Toledano Garrido (Coordinadora) Francisco Liñán Alcalde (Coordinador) Elena Carbajal Trujillo Francisco J. Barba Ramos Ana M. Domínguez Quintero Inmaculada Jaén Figueroa	Cátedra de la Provincia Diputación de Huelva Universidad de Huelva
Jaén	Universidad de Jaén	María Jesús Hernández Ortiz (Coordinadora) Raquel Barreda Tarrazona Lucas Antonio Cañas Lozano Domingo Fernández Uclés Elía García Martí José García Vico María Gutiérrez Salcedo María de la Paz Horno Bueno Alfonso M. Márquez García Ana Belén Mudarra Fernández Manuel Carlos Vallejo Martos Julio Vena Oya	Universidad de Jaén Diputación Provincial de Jaén Cátedra Universitaria de Emprendimiento Fulgencio Meseguer
Málaga	Universidad de Málaga	Rafael Ventura Fernández (Coordinador) Sofía Louise Martínez Martínez	Universidad de Málaga Ayuntamiento de Málaga Cátedra de Emprendimiento Sostenible Promalaga
Sevilla	Universidad Pablo de Olavide Universidad de Sevilla	Carmen Cabello Medina (Coordinadora) Francisco Liñán (Coordinador) Antonio Carmona Lavado Aída del Cubo Molina José Fernández Serrano Juan Alberto Hueso Arrabal Inmaculada Jaén Figueroa Juan A. Martínez Román Ana Pérez Luño Elena Sousa Ginel	Universidad Pablo de Olavide INNLAB Universidad de Sevilla E&I (Gr. Investigación) Prodetur (Diputación de Sevilla)
Aragó	Universidad de Zaragoza	Lucio Fuentelsaz Lamata (Co-Director GEM-Aragó) Consuelo González Gil (Co-Directora GEM-Aragó) Elisabet Garrido Martínez Jaime Gómez Villascuerna Minerva González Velasco Juan Pablo Maicas López Javier Montero Villacampa Raquel Ortega Lapiedra Sergio Palomas Doña	Fundació Aragón Emprene Cátedra Emprander Departamento de Industria, Competitividad y Desarrollo Empresarial del Gobierno de Aragón
Astúries	Universidad de Oviedo	Manuel González Díaz (Director GEM-Asturias) Vanesa Solís Rodríguez (Directora Tècnica GEM-Asturias) Marta Fernández Barcala Susana López Bayón Irene Martínez López	Cátedra de Emprendimiento Caja Rural de Asturias - Universidad de Oviedo
Illes Balears	Universitat de les Illes Balears	Julio Batle Lorente (Director GEM-Baleares) María Sard Bauzá (Directora Tècnica GEM-Baleares) Bartolomé Deyá Tortella César Llorente López	Institut d'Innovació Empresarial- Govern Balear Conselleria Transició Energètica i Sectors Productius Laboratori d'Emprenedoria i Innovació Social. Universitat de les Illes Balears

Relació dels equips integrants de la xarxa GEM Espanya 2023-2024

Unitat	Institució	Membres	Col·laboradors
Canàries	Universidad de Las Palmas de Gran Canaria	Rosa M. Batista Canino (Directora GEM-Canarias) Silvia Sosa Cabrera (Directora Tècnica GEM-Canarias)	Gobierno de Canarias – Consejería de Turismo y Empleo
	Universidad de La Laguna	Alicia Bolívar Cruz Alicia Correa Rodríguez Ana L. González Pérez Carmen Inés Ruiz de la Rosa Desiderio García Almeida Desiderio Gutiérrez Taño Domingo Verano Tacoronte Francisco J. García Rodríguez Esperanza Gil Soto Pino Medina Brito Ana Isabel Lemes Hernández Lidia E. Santana Vega	Universidad de Las Palmas de Gran Canaria Universidad de La Laguna
Cantàbria	Santander Financial Institute (SANFI)	Ana Fernández-Laviada (Directora Executiva GEM-Cantabria) Paula San Martín Espina (Directora Tècnica GEM-Cantabria) Carlos López Gutiérrez Andrea Pérez Ruiz Lidia Sánchez Ruiz Sergio Sanfilippo Azofra Francisco Manuel Somohano Rodríguez	Catedra PYME Gobierno de Cantabria – Consejería de Industria, empleo, innovación y comercio EMCAN – Servicio Cántabro de Empleo
Catalunya	Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona	Carlos Guallarte Nuez (Director GEM-Catalunya) Enric Genescà Garrigosa Joan Lluís Capelleras Segura	Universitat Autònoma de Barcelona Diputació de Barcelona. Àrea de Desenvolupament Econòmic, Turisme i Comerç
	Universitat Autònoma de Barcelona	Marc Figuls Sierra Teresa Obis Artal	Generalitat de Catalunya. Departament d'Empresa i Treball Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona
Castella-la Manxa	Universidad de Castilla-La Mancha	Juan J. Jiménez Moreno (Co-Director GEM-Castilla-La Mancha) Ángela González Moreno (Co-Directora GEM-Castilla-La Mancha) Francisco José Sáez Martínez (Director Tècnic GEM-Castilla-La Mancha) Rafael Minami Suzuki Llanos López Muñoz Adrián Rabadán Guerra M. ^a Cristina Díaz García	Universidad de Castilla-La Mancha Junta de Comunidades de Castilla-La Mancha Fundació Globalcaja HXXII
Castella i Lleó	Grupo de Investigación en Dirección de Empresas (GIDE), Universidad de León	Daniel Alonso Martínez (Director GEM-Castilla y León) Constantino García Ramos (Director Tècnic GEM-Castilla y León) Nuria González Álvarez José Luis de Godos Díez Ana Patricia Fanjul Alemany Ángel Morán Muñoz	Universidad de León
	INEA, Universidad Pontificia de Comillas	Luis Gregorio Holguín Galarón Alberto Matellán Pinilla Félix Revilla Grande Carlos Ballesteros García Laura Sierra Moral	Universidad Pontificia de Comillas

Relació dels equips integrants de la xarxa GEM Espanya 2023-2024

Unitat	Institució	Membres	Col·laboradors
Ceuta	Universidad de Granada	Gabriel García-Parada Arias (Director GEM-Ceuta) María José González López (Directora Tècnica GEM-Ceuta) José Aguado Romero Lázaro Rodríguez Ariza Manuel Hernández Peinado Sara Rodríguez Gómez Francisco Javier Blanco Encomienda	Universidad de Granada PROCESA: Sociedad Privada Municipal para el Fomento y Promoción del Desarrollo Socioeconómico de Ceuta S.A.
Comunitat Autònoma de Madrid	Universidad Autónoma de Madrid	Miguel Angoitia Grijalba (Co-Director GEM-Madrid) Yolanda Bueno Hernández (Co-Directora GEM-Madrid) Begoña Santos Urda Adriana Pérez Encinas Rubén Mora Ruano Hermógenes del Real Álvarez Isidro de Pablo López	Universidad Autónoma de Madrid Impact Hub
Comunitat Valenciana	Universidad Miguel Hernández de Elche	José María Gómez Gras (Director GEM-C. Valenciana) Ignacio Mira Solves (Director Tècnic GEM-C. Valenciana) Jesús Martínez Mateo Marina Estrada de la Cruz Antonio J. Verdú Jover M. ^a José Alarcón García Lirios Alós Simó Domingo Galiana Lapera M. ^a Isabel Borreguero Guerra	Universidad Miguel Hernández de Elche Aligrupo Seur
Extremadura	Fundació Xavier de Salas – Universidad de Extremadura	Antonio Fernández Portillo (Director Executiu GEM- Extremadura) Mari Cruz Sánchez Escobedo (Directora Tècnica GEM-Extremadura) Ricardo Hernández Mogollón (Assessor Sènior) María Victoria Postigo Jiménez Alejandro Hernández Renner María Calzado Barbero Manuel Almodóvar González Nuria Ramos Vecino Adelaida Ramos Mariño Ángel Manuel Díaz Aunió	Fundació Xavier de Salas Universidad de Extremadura Junta de Extremadura. Consejería de Economía, Empleo y Transformación Digital Diputación de Badajoz Cámara de Comercio de Cáceres Philip Morris Spain, S.L. Campón & Martínez-Pereda CC. NN. Almaraz-Trillo Tambo Supermercados Grupo Ros Multimedia

Relació dels equips integrants de la xarxa GEM Espanya 2023-2024

Unitat	Institució	Membres	Col·laboradors
Galícia	Universidade de Santiago de Compostela (USC)	Loreto Fernández Fernández (Directora GEM-Galícia) ¹ Isabel Neira Gómez (Directora Tècnica GEM-Galícia) ¹ Emilio Ruzo Sanmartín ¹ Marta Portela Maseda ¹ Jacobó Feás Vázquez ¹ Lucía Rey Ares ¹ Pilar Piñeiro García ¹ María Bastida Domínguez ¹ Nuria Calvo Babío ² Ariadna Monje Amor ² Esther Barros Campello ² Alberto Vaquero García ³ Ernesto López-Valeiras Sampedro ³ Xavier Martínez Cobas ³ Yago Atrio Lema ¹ Guillermo Andrés Zapata Huamani ⁴	Consellería de Promoción do Emprego e Igualdade. Xunta de Galicia Confederación de Empresarios de Galicia (CEG) Secretaría Xeral de Universidades. Xunta de Galicia ¹ Universidade de Santiago de Compostela ² Universidade da Coruña ³ Universidade de Vigo ⁴ Universidad del Pacífico (Perú)
La Rioja	Asociación Observatorio del Emprendimiento y el Desarrollo Empresarial de La Rioja	Luis Alberto Ruano Marrón (Director GEM-Rioja) Juan Manuel Domínguez Ortega (Director Tècnic GEM-Rioja) Lara Mata Martínez José Eduardo Rodríguez Oses Sergio Rodríguez-Garnica Ana Milena Silva Valencia Dolores Alicia Queiruga Dios	Agencia de Desarrollo Económico de La Rioja (Gobierno de La Rioja) UNIR – La Universidad en Internet CaixaBank-Day ONE – Premios Emprande XXI Iberaval Sociedad de Garantía Reciproca Comercial OJA – GRUPO OJA JIG Ricari Desarrollo de Inversiones Riojanas
Melilla	Universidad de Granada	María del Mar Fuentes Fuentes (Directora GEM-Melilla) Jenny María Ruiz Jiménez Rocío Llamas Sánchez Juan Antonio Marmolejo Martín Matilde Ruiz Arroyo Ana María Bojica Francisco Javier Melero Rus	Universidad de Granada
Múrcia	Universidad de Murcia	Alicia Rubio Bañón (Directora GEM-Murcia) Nuria Nevers Esteban Lloret (Directora Tècnica GEM-Murcia) Catalina Nicolás Martínez Gabriel Lozano Reina Gregorio Sánchez Marín José Andrés López Yepes Juan Samuel Baixauli Soler María Belda Ruiz María Feliz Madrid Garre Mercedes Palacios Manzano Antonio Paños Álvarez María Pemartín González-Adalid	Consejería de Economía, Hacienda y Administración Digital Instituto de Fomento de la Región de Murcia Caixabank Fundació CajaMurcia Fondo Europeo de Desarrollo Regional Centro Iniciativas Municipales de Murcia Cátedra de Emprendedores Universidad de Murcia

Relació dels equips integrants de la xarxa GEM Espanya 2023-2024

Unitat	Institució	Membres	Col·laboradors
Navarra	CEIN	Lucía Nieto Sádaba María Sanz de Galdeano	Universidad Pública de Navarra- INARBE Gobierno de Navarra - CEIN
	Universidad de La Rioja	Raquel Orcos Sánchez	
	University of Southern Denmark (SDU)	Víctor Martín Sánchez	
País Basc	EEB-OVE, Observatorio Vasco del Emprendimiento		Grupo SPRI, Agencia Vasca de Desarrollo Empresarial Gobierno Vasco. Desarrollo Económico, Sostenibilidad y Medio Ambiente
	Universidad del País Vasco UPV/EHU	María Saiz-Santos (Directora GEM-País Basc) Jon Hoyos Iruarrizaga Rebeca Martín Díez Zaira Vicente Adame	Diputación Foral de Bizkaia Diputación Foral de Guipuzkoa Diputación Foral de Araba
	Deusto Business School	José L. González-Pernía (Director Tècnic GEM-País Basc) Iñaki Peña Legazkue Alaitz Zabala Zarauz Valery Chistov	FESIDE
	Mondragón Unibertsitatea	Nerea González Eguia Aimar Basañez Zulueta	
	Universidad Autònoma de Barcelona	David Urbano Pulido	
Treball de camp GEM Espanya	Institut Opinòmetre (Barcelona, Madrid, València, Palma de Mallorca)	Josep Ribó Santacreu (Director gerent) Joaquín Vallés Lorente (Direcció y coordinació tècnica)	Observatorio del Emprendimiento de Espanya - RED GEM Espanya

